

ความเป็นเมืองและภูมิภาคนิยมกับพฤติกรรมทางเลือกตั้งในประเทศไทย : แบบจำลอง
เชิงพื้นที่

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สถิติประยุกต์)

คณะสถิติประยุกต์

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

2561

ความเป็นเมืองและภูมิภาคนิยมกับพฤติกรรมทางเลือกตั้งในประเทศไทย : แบบจำลอง
เชิงพื้นที่
สุทธาสินี ลำภาษี

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สถิติประยุกต์)

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เดือนเพ็ญ ชีววรรณวิวัฒน์)

..... กรรมการ
(ดร.สติธร ธนานิธิโชติ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์)

..... คณบดี
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ ลื่อนาม)

_____/_____/_____

บทคัดย่อ

ชื่อวิทยานิพนธ์	ความเป็นเมืองและภูมิภาคนิยมกับพฤติกรรมการเลือกตั้งในประเทศไทย : แบบจำลองเชิงพื้นที่
ชื่อผู้เขียน	นางสาวสุทธาสินี ลำภาชี
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สถิติประยุกต์)
ปีการศึกษา	2561

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นเมือง ความเป็นภูมิภาคนิยมกับพฤติกรรมการเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2554 โดยใช้ตัวแบบวิเคราะห์ถดถอยเชิงพื้นที่ (Spatial Error Regression Model) ดัชนีความเป็นเมืองพัฒนาจากการวิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญ (Principal Component Analysis) ซึ่งประกอบด้วยสององค์ประกอบคือ ดัชนีเศรษฐกิจและสังคมของเมือง (USEI) และดัชนีความหนาแน่นของเมือง (UDI) การศึกษาพฤติกรรมการเลือกตั้งรวบรวมข้อมูลจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยความหลากหลายของผลการเลือกตั้งจะศึกษาด้วยวิธี Normalized Entropy จากทฤษฎีสารสนเทศ

การศึกษานี้สนับสนุนทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตยของ อเนก เหล่าธรรมทัศน์ ในเชิงปริมาณ การศึกษาพบว่าพื้นที่ที่มีดัชนีเศรษฐกิจและสังคมของเมือง (USEI) และดัชนีความหนาแน่นของเมือง (UDI) ต่ำมีแนวโน้มเลือกพรรคเพื่อไทย ซึ่งตรงข้ามกับพรรคประชาธิปัตย์ที่ได้คะแนนเสียงในพื้นที่ที่มีความเป็นเมืองสูง ดัชนีความเป็นเมืองสัมพันธ์ทางบวกกับสัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง และสัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนน แต่สัมพันธ์ทางลบกับสัดส่วนการทำบัตรเสีย เมื่อพิจารณาความหลากหลายของผลการเลือกตั้งพบว่า ในสังคมเมืองจะมีความหลากหลายของผลการเลือกตั้งสูง สรุปได้ว่าการแบ่งแยกเมืองและชนบทและความเป็นภูมิภาคนิยมสามารถอธิบายความแม่นยำของพฤติกรรมการเลือกตั้ง โดยการแบ่งแยกเมืองและชนบทสามารถอธิบายสัดส่วนการทำบัตรเสียและสัดส่วนการไม่ประสงค์ลงคะแนนได้ดีกว่า

ABSTRACT

Title of Thesis	Urbanization-Regionalism and Voting Behavior in Thailand: Spatial Regression Model
Author	Sutthasinee Lampasri
Degree	Master of Science (Applied Statistics)
Year	2018

This study aims at exploring the relationship between urbanization and latest voting behavior (2011) in Thailand using spatial error regression analysis. Urbanization index has been constructed by principal component analysis, and two components are revealed, namely urban socioeconomic index (USEI) and urban density index (UDI). Vote share is gathered from Election Commission of Thailand and its variety is measured by normalized entropy derived from information theory.

This study supports a tale of two democracy theory of Anek Laothamatas in quantitative study. The result shows that USEI and UDI negatively relate to Pheuthai party and vice versa for Democrat Party. Urbanization index positively relates with vote no and no vote, and negatively relates with voided ballot. Vote share diversity is higher among urban area. To sum up, the division of urban-rural areas and regionalism can accurately explain model of voting behavior. However, voided ballot and vote no remain in higher accuracy through urban-rural areas.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยการให้ความช่วยเหลือของบุคคลต่างๆโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผศ.ดร.อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาสอนเทคนิคความรู้ใหม่ๆ รวมถึงมีความเมตตากับลูกศิษย์ให้ข้อคิดและแก้ไขร่างวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.เดือนเพ็ญ ธีรวรรณวิวัฒน์ และ อ.ดร.สติธร ธนานิธิโชติ จากสถาบันพระปกเกล้า ที่กรุณาให้เกียรติเป็นประธานและกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ ท่านทั้งสองได้ช่วยตรวจแก้ไข และให้ข้อคิดเห็นทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ดร.ธราวุธ ทิพย์เดช กรรมการผู้จัดการ บริษัท เดอะแมปเปอร์ จำกัด ซึ่งเป็นหัวหน้างานที่มีความเมตตา คอยแนะนำเทคนิคและวิธีการในการทำงาน รวมถึงสนับสนุนในเรื่องการศึกษามาโดยตลอด กองบริการการศึกษา เจ้าหน้าที่คณะสถิติประยุกต์ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือด้านเอกสารต่างๆ รวมถึงให้คำแนะนำขั้นตอนการดำเนินการ ทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

พี่สมยศ ประจันบาล พี่เบญจา เลิศศิริ พี่วงศ์กร ทองพัด ที่คอยช่วยเหลือและแนะนำเทคนิควิธีการต่างๆ

สุดท้าย บิดา มารดา และครอบครัวของผู้เขียน ที่คอยให้กำลังใจและช่วยเหลือตลอดปีการศึกษา รวมถึงเพื่อนๆ BA&R4 ที่เป็นกำลังใจที่ดีมาโดยตลอด

สุทธาสินี ลำภาษี

มีนาคม 2562

สารบัญ

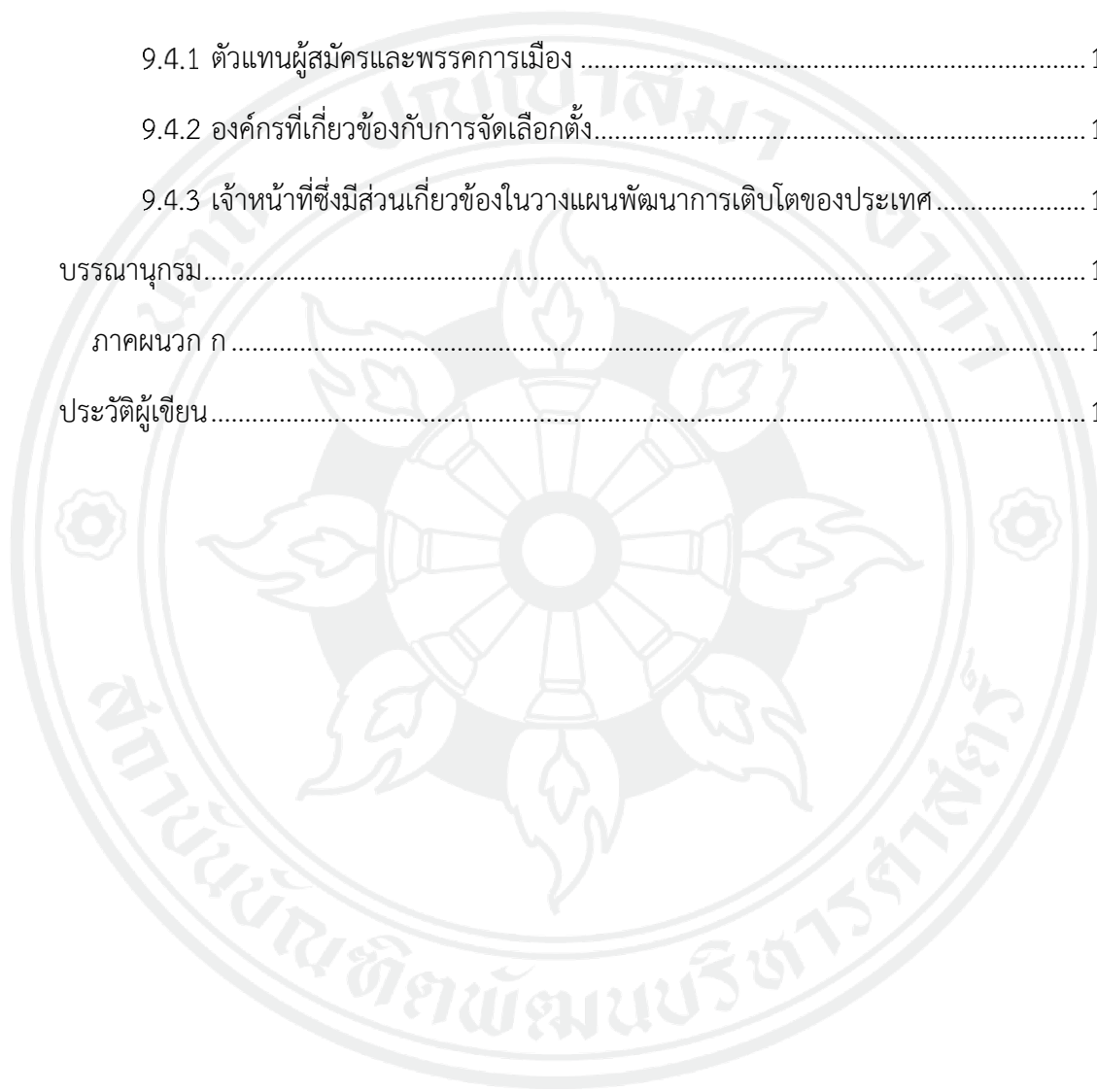
หน้า

บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญรูปภาพ.....	ญ
คำย่อ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	2
1.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 ความเป็นเมือง (Urbanization)	5
2.1.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเป็นเมือง	6
2.1.2 การวัดความเป็นเมือง.....	9
2.2 พฤติกรรมการเลือกตั้ง	11
2.2.1 การมีส่วนร่วมทางการเมือง	11
2.2.2 ความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง.....	13
2.2.3 การแบ่งขั้วทางการเมือง.....	14

2.2.4 ความเป็นภูมิกาคินิยม	15
2.2.5 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกาเลือกตั้ง.....	15
2.3 ความเป็นเมืองและพฤติกรรมกาเลือกตั้ง.....	23
2.3.1 ความเป็นเมืองในประเทศไทย	23
2.3.2 ความเป็นเมืองและการมีส่วนร่วมทางกาเมือง.....	24
2.3.3 ความเป็นเมืองและความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง	26
2.3.4 ความเป็นเมืองและการแบ่งขั้วทางกาเมือง	27
2.4 ความเป็นภูมิกาคินิยมและการแบ่งขั้วทางกาเมือง	29
2.5 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	31
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	32
3.1 ตัวแปรที่ศึกษา.....	32
3.1.1 ตัวแปรพยากรณ์.....	32
3.1.2 ตัวแปรตาม.....	32
3.2 การจัดกระทำตัวแปร.....	33
3.2.1 ตัวแปรพยากรณ์.....	33
3.2.2 ตัวแปรตาม	39
3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
3.3.1 การพัฒนาดัชนีวัดความเป็นเมือง	40
3.3.2 การวัดความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง	41
3.3.3 การพัฒนาตัวแบบสำหรับทำนายพฤติกรรมกาเลือกตั้ง 2554.....	42
3.3.4 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของความเป็นเมือง-ชนบท และความเป็นภูมิกาคินิยมกับ ผลการเลือกตั้ง	47
บทที่ 4 การพัฒนาดัชนีวัดความเป็นเมือง.....	49
4.1 สถิติเชิงบรรยายของตัวแปรที่นำมาพัฒนาดัชนีวัดความเป็นเมือง.....	49

4.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงมุมในการพัฒนาดัชนีวัดความเป็นเมือง	55
4.3 ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของดัชนีวัดความเป็นเมือง	59
4.4 บทสรุป	61
บทที่ 5 การพยากรณ์พฤติกรรมกาเลือกตั้ง	62
5.1 สถิติเชิงบรรยายของพฤติกรรมกาเลือกตั้ง	63
5.2 ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของพฤติกรรมกาเลือกตั้ง	71
5.3 แบบจำลองพยากรณ์พฤติกรรมกาเลือกตั้ง	73
5.4 บทสรุป	78
บทที่ 6 การพยากรณ์ความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง	79
6.1 สถิติเชิงบรรยายของความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง	80
6.2 ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง	85
6.3 แบบจำลองพยากรณ์ความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง	86
6.4 บทสรุป	92
บทที่ 7 การพยากรณ์ผลการเลือกตั้ง	94
7.1 สถิติเชิงบรรยายของผลการเลือกพรรค	95
7.2 ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของผลการเลือกตั้ง	99
7.3 แบบจำลองพยากรณ์ผลการเลือกตั้ง	104
7.4 บทสรุป	113
บทที่ 8 การทดสอบเปรียบเทียบความสัมพันธ์ความเป็นเมือง-ชนบท และความเป็นภูมิภาคนิยม กับ ผลการเลือกตั้ง : บททดสอบทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตยเชิงปริมาณ	115
8.1 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของความเป็นเมือง-ชนบท และความเป็นภูมิภาคนิยมกับผลการ เลือกตั้ง	116
8.2 บทสรุป	119
บทที่ 9 สรุปผลอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	120

9.1 สรุปผลการศึกษา.....	120
9.2 อภิปรายผลการศึกษา.....	121
9.3 ข้อเสนอแนะ/การวิจัยในอนาคต.....	129
9.4 การนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์	130
9.4.1 ตัวแทนผู้สมัครและพรรคการเมือง	130
9.4.2 องค์การที่เกี่ยวข้องกับการจัดเลือกตั้ง.....	132
9.4.3 เจ้าหน้าที่ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในวางแผนพัฒนาการเติบโตของประเทศ	132
บรรณานุกรม.....	134
ภาคผนวก ก	144
ประวัติผู้เขียน.....	180

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 แหล่งที่มาของตัวแปรที่นำมาใช้พัฒนาดัชนีวัดความเป็นเมือง.....	34
ตารางที่ 3.2 การจัดกระทำข้อมูลตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเป็นเมือง	34
ตารางที่ 3.3 รูปแบบของ Spatial Contiguity Weights	43
ตารางที่ 4.1 การกระจายตัวเชิงพื้นที่ของตัวแปรที่ใช้พัฒนาความเป็นเมือง	50
ตารางที่ 4.2 สถิติเชิงบรรยายและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้พัฒนาดัชนีวัดความเป็นเมือง.....	54
ตารางที่ 4.3 ค่าสถิติ KMO และค่าสถิติ Bartlett's Test	55
ตารางที่ 5.1 สถิติเชิงบรรยายและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรในแบบจำลองพฤติกรรมทางเลือกตั้ง	70
ตารางที่ 5.2 การเปรียบเทียบความเหมาะสมของแบบจำลองพฤติกรรมทางเลือกตั้ง ด้วยแบบจำลองการวิเคราะห์ถดถอย 3 วิธี.....	74
ตารางที่ 5.3 ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ (Spatial error regression) พยากรณ์สัดส่วนบัตรเสียแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ	76
ตารางที่ 5.4 ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ (Spatial error regression) พยากรณ์สัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	77
ตารางที่ 5.5 ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ (Spatial error regression) พยากรณ์สัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนนแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ.....	78
ตารางที่ 6.1 สถิติบรรยายและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรในแบบจำลองความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง	82
ตารางที่ 6.2 การเปรียบเทียบความเหมาะสมของแบบจำลองพยากรณ์ความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง ด้วยแบบจำลองการวิเคราะห์ถดถอย 3 วิธี	87

ตารางที่ 6.3	ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ (Spatial error regression) พยากรณ์ความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง แบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ.....	88
ตารางที่ 6.4	ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ (Spatial error regression) พยากรณ์ความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง แบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ (กรณีแยกกรุงเทพฯออกจากภาคกลาง).....	92
ตารางที่ 7.1	ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2554	95
ตารางที่ 7.2	สถิติบรรยายและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรในแบบจำลองผลการเลือกตั้งของพรรคการเมือง.....	97
ตารางที่ 7.3	รูปแบบเชิงพื้นที่ของสัดส่วนการเลือกพรรคการเมือง แบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ.....	101
ตารางที่ 7.4	การเปรียบเทียบความเหมาะสมของแบบจำลองพยากรณ์ผลการเลือกตั้ง ด้วยแบบจำลองการวิเคราะห์ถดถอย 3 วิธี.....	105
ตารางที่ 7.5	ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ (Spatial error regression) พยากรณ์ผลการเลือกพรรคเพื่อไทยแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ.....	107
ตารางที่ 7.6	ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ (Spatial error regression) พยากรณ์ผลการเลือกพรรคประชาธิปัตย์แบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ	108
ตารางที่ 7.7	ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ (Spatial error regression) ผลการเลือกพรรคพรรคชาติไทยพัฒนาแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ	109
ตารางที่ 7.8	ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ (Spatial error regression) พยากรณ์ผลการเลือกพรรคภูมิใจไทยแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ	110
ตารางที่ 7.9	ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ (Spatial error regression) พยากรณ์ผลการเลือกพรรคชาติพัฒนาแบบแบ่งเขต.....	111
ตารางที่ 7.10	ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ (Spatial error regression) พยากรณ์ผลการเลือกพรรคพลังชลแบบแบ่งเขต	112
ตารางที่ 7.11	ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ (Spatial error regression) พยากรณ์ผลการเลือกพรรคมาตุภูมิแบบแบ่งเขต.....	113
ตารางที่ 8.1	การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของแบบจำลองพยากรณ์พฤติกรรมเลือกตั้งระหว่างความเป็นเมือง-ชนบท และความเป็นภูมิภาคนิยม	117

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 Concentric Theory (source: Ernest W.Burgess, 1929).....	7
ภาพที่ 2.2 Sector Theory (source: Homer Hoyt, 1934).....	7
ภาพที่ 2.3 Central places theory (Source: Walter Christaller, 1932).....	8
ภาพที่ 2.4 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	31
ภาพที่ 3.1 การแบ่งภูมิภาคในการศึกษา.....	38
ภาพที่ 4.1 ค่าเฉลี่ยของดัชนีวัดความเป็นเมืองแต่ละภูมิภาค.....	58
ภาพที่ 4.2 แผนภาพการกระจายความสัมพันธ์ระหว่าง UDI และ USEI.....	59
ภาพที่ 4.3 รูปแบบการกระจายเชิงพื้นที่และสหสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของ USEI	60
ภาพที่ 4.4 รูปแบบการกระจายเชิงพื้นที่และสหสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของ (UDI).....	60
ภาพที่ 5.1 การแสดงค่าข้อมูลในรูปแบบเชิงพื้นที่ (Heat Map) ของสัดส่วนการทำบัตรเสียแบบแบ่งเขต (ช้าย) แบบบัญชีรายชื่อ (ขวา).....	64
ภาพที่ 5.2 แผนภาพการกระจาย Scatter plot ของสัดส่วนบัตรเสียแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ.....	65
ภาพที่ 5.3 การแสดงค่าข้อมูลในรูปแบบเชิงพื้นที่ (Heat Map) ของสัดส่วนการไม่ประสงค์ลงคะแนนแบบแบ่งเขต (ช้าย) แบบบัญชีรายชื่อ (ขวา).....	66
ภาพที่ 5.4 แผนภาพการกระจาย Scatter plot ของสัดส่วนการไม่ประสงค์ลงคะแนนแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ.....	67
ภาพที่ 5.5 การแสดงค่าข้อมูลในรูปแบบเชิงพื้นที่ (Heat Map) ของสัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ..	68
ภาพที่ 5.6 การแสดงค่าข้อมูลในรูปแบบ Box plot ของสัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	68

ภาพที่ 5.7 รูปแบบเชิงพื้นที่และสหสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของสัดส่วนบัตรเสียแบบแบ่งเขต(ช้าย) แบบ บัญชีรายชื่อ (ขวา).....	71
ภาพที่ 5.8 รูปแบบเชิงพื้นที่และสหสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของสัดส่วนการไม่ประสงค์ลงคะแนน แบบแบ่ง เขต(ช้าย) แบบบัญชีรายชื่อ (ขวา)	72
ภาพที่ 5.9 รูปแบบเชิงพื้นที่และสหสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของสัดส่วนการไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งแบบแบ่งเขต	73
ภาพที่ 6.1 แผนภาพ Histogram ของความหลากหลายของผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต	83
ภาพที่ 6.2 แผนภาพ Histogram ของความหลากหลายของผลการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ	83
ภาพที่ 6.3 แผนภาพ box plot ความหลากหลายของผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต (ช้าย) และแบบ บัญชีรายชื่อ (ขวา).....	84
ภาพที่ 6.4 แผนภาพการกระจาย scatter plot ความหลากหลายของผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต และแบบบัญชีรายชื่อ.....	85
ภาพที่ 6.5 รูปแบบเชิงพื้นที่และสหสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของความหลากหลายในผลการเลือกตั้งแบบบัญชี รายชื่อ.....	86
ภาพที่ 6.6 รูปแบบเชิงพื้นที่และสหสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของความหลากหลายในผลการเลือกตั้งแบบแบ่ง เขต.....	86
ภาพที่ 6.7 แผนภาพการกระจายความสัมพันธ์ระหว่าง UDI และความหลากหลายของผลการ เลือกตั้งแบบแบ่งเขต	89
ภาพที่ 6.8 แผนภาพการกระจายความสัมพันธ์ระหว่าง UDI และความหลากหลายของผลการ เลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ	90
ภาพที่ 6.9 แผนภาพการกระจายความสัมพันธ์ระหว่าง USEI และความหลากหลายของผลการ เลือกตั้งแบบแบ่งเขต	90
ภาพที่ 6.10 แผนภาพการกระจายความสัมพันธ์ระหว่าง USEI และความหลากหลายของผลการ เลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ	91
ภาพที่ 7.1 พรรคที่ได้รับเลือก ระบบแบ่งเขต.....	98
ภาพที่ 7.2 พรรคที่ได้รับเลือก ระบบบัญชีรายชื่อ	99

คำย่อ

ดัชนีความหนาแน่นของเมือง (Urban Density Index) หรือ UDI หมายถึงดัชนีวัดความเป็นเมืองมิติความหนาแน่นของประชากร และระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการเป็นหลัก ดัชนีนี้สะท้อนถึงตัวแปร 6 ตัว ได้แก่ ความหนาแน่นของประชากร ความหนาแน่นของที่อยู่อาศัย ความหนาแน่นของสถานที่ราชการ การค้าและโรงงานอุตสาหกรรม ความหนาแน่นถนน ความหนาแน่นเตียงคนไข้ และสัดส่วนพื้นที่เมือง

ดัชนีความเป็นเศรษฐกิจและสังคมของเมือง (Urban Socioeconomic Index) หรือ USEI หมายถึงดัชนีวัดความเป็นเมืองมิติเศรษฐกิจและสังคม ดัชนีนี้สะท้อนถึงตัวแปร 8 ตัว ได้แก่ ร้อยละกรรมสิทธิ์เช่า การมีกองทุนหมู่บ้าน การมีบัตรประกันสุขภาพ (บัตร 30 บาท) การมีบัตรประกันสังคม และการมีบัตรผู้สูงอายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน และจำนวนของสมาชิกในครัวเรือนในการใช้อินเทอร์เน็ตในรอบ 12 เดือน

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเป็นเมืองเกิดขึ้นเมื่อชนบทได้รับอิทธิพลจากสังคมเมืองในด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี วัฒนธรรม รวมไปถึงระบบสาธารณูปโภค ผ่านทางการติดต่อสื่อสาร หรือนโยบายพัฒนาเมือง ส่งผลให้รูปแบบพื้นที่หรือความคิดของคนชนบทเปลี่ยนไปจากเดิม ทั้งนี้ความเจริญเหล่านี้กลับไม่กระจายอย่างทั่วถึงโดยส่วนใหญ่จะกระจุกตัวอยู่ในกรุงเทพฯ เนื่องมาจากกรุงเทพฯ มีความเป็นเอกนครหรือเมืองโตเดี่ยว ประชากรอาศัยอย่างหนาแน่น เป็นที่ตั้งของสถานที่ราชการ มีระบบสาธารณูปโภคอย่างครบครัน คนหลายเชื้อชาติและอาชีพต่างเข้ามาอาศัยอยู่ที่นี่เนื่องจากเป็นแหล่งจ้างงานที่สำคัญ คนส่วนใหญ่จึงมีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจที่ดี ทั้งนี้รัฐบาลได้พยายามที่จะลดความแออัดของกรุงเทพฯ และกระจายความเจริญไปยังพื้นที่โดยรอบเพื่อให้แต่ละพื้นที่ได้รับความเจริญอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ปริมณฑล และเมืองใหญ่ในภูมิภาคต่างๆ อย่างไรก็ตามพื้นที่ต่างๆเหล่านี้โดยเฉพาะพื้นที่ ชนบท กลับไม่ได้รับความเจริญอย่างทั่วถึง ทั้งด้านระบบสาธารณูปโภค และด้านชีวิตความเป็นอยู่ ดังนั้นทางออกของคนในพื้นที่เพื่อให้ตนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น คือ การเลือกผู้แทนเพื่อเป็นปากเสียงของคนในพื้นที่

ทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตย เป็นทฤษฎีที่ใช้กันอย่างกว้างขวางในการอธิบายการเมืองของประเทศไทยในปี 2533-2536 กลุ่มคนชนบทซึ่งเป็นฐานเสียงของประเทศ ถูกมองว่าอยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ สื่อสิทธิ์ขายเสียง มองการเลือกตั้งเป็นเพียงเครื่องมือในการหาประโยชน์ ในขณะที่ชนชั้นกลางโดยเฉพาะคนเมือง คือกลุ่มคนที่เลือกผู้แทนจากความสามารถในการบริหารประเทศ ถูกมองว่าเป็น “ฐานนโยบาย” (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2556) จากทฤษฎีนี้เห็นได้ว่าการแบ่งแยกทางการเมืองระหว่างคนเมืองและคนชนบทอย่างเห็นได้ชัด อย่างไรก็ตามทฤษฎีนี้ถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากเนื่องจากขาดหลักฐานสนับสนุนที่หนักแน่นเพียงพอ เพราะในปัจจุบันคนชนบทมีการพัฒนาด้านชีวิตความเป็นอยู่มากยิ่งขึ้น มีการรวมตัวกันเพื่อต่อรองผลประโยชน์ด้วยขบวนการภาคประชาชน (ประภาส ปิ่นตบแต่ง, 2541) อีกทั้งในปัจจุบันดูเหมือนว่าการเลือกตั้งในประเทศไทยมีความเป็นภูมิภาคนิยม ภาคใต้มีแนวโน้มเลือกพรรคประชาธิปัตย์ และผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีแนวโน้มเลือกพรรคเพื่อไทย (อรรถสิทธิ์ พานแก้ว, 2556) นอกจากนี้ยังไม่มี

หลักฐานชัดเจนที่ชี้ถึงการแบ่งแยกระหว่างเมืองกับชนบท และการแบ่งแยกระหว่างภูมิภาค ที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งในประเทศไทยอย่างเห็นได้ชัด

ดังนั้นการศึกษานี้จึงศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นเมือง ความเป็นภูมิกาคนิยมและพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง ในระดับเขตเลือกตั้ง เพื่อให้สามารถเห็นภาพได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากในการศึกษาพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งที่ผ่านมา ความเป็นเมืองถูกพิจารณาในแง่ของตัวแปรถิ่นที่อยู่อาศัย ใน 2 รูปแบบคือ เขตเทศบาล และขอบเขตจังหวัด โดยจังหวัดกรุงเทพฯเป็นตัวแทนของเขตเมือง และจังหวัดอื่นๆเป็นตัวแทนเขตชนบท (Thananithichot, 2012; ปราโมทย์ ประสาทกุล, สุริย์พร พันพิง, และ ปัทมา ว่าพัฒนวศ์, 2550) ผลจากการศึกษานี้สามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาเมือง การพัฒนาการเมือง และเป็นแนวทางในการวางนโยบายของพรรคการเมือง นอกจากนี้ในเชิงทฤษฎีงานวิจัยยังช่วยอธิบายทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตยจากเดิมที่กล่าวถึงการแบ่งแยกทางการเมืองของกลุ่มคนชนบทและเมือง ไปสู่ การแบ่งแยกทางการเมืองแบบภูมิกาคนิยม ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจปรากฏการณ์ทางการเมืองไทยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 พัฒนาดัชนีวัดความเป็นเมือง
- 1.2.2 พัฒนาแบบจำลองการพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง
- 1.2.3 พัฒนาแบบจำลองความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง
- 1.2.4 พัฒนาแบบจำลองการพยากรณ์ผลการเลือกตั้ง
- 1.2.5 เป็นหลักฐานสนับสนุนหรือแย้ง ทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตย

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้ศึกษาความเป็นเมือง ภูมิกาคนิยม และพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2554 ในระบบแบ่งเขต และระบบบัญชีรายชื่อ การศึกษานี้ใช้บริบทด้านการบริหารและสถิติเป็นเกณฑ์ในการแบ่งภูมิภาคออกเป็น 4 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคกลาง (ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก) ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ โดยรวม กรุงเทพมหานคร ไว้ในภาคกลาง เพื่อไม่ให้เกิดความอคติ (bias) จากการแบ่งความเป็นเมืองในแต่ละภูมิภาค

1.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.4.1 สามารถประยุกต์ใช้ผลการศึกษาเรื่องความเป็นเมืองในการวางแผนพัฒนาการเมืองเพื่อลดความแตกต่างของสังคมเมืองและสังคมชนบท
- 1.4.2 เป็นแนวทางในการวางกลยุทธ์การหาเสียงของพรรคการเมือง
- 1.4.3 เป็นแนวทางในการอธิบายพฤติกรรมการเมืองไทยได้ดียิ่งขึ้นในหลากหลายมิติ
- 1.4.4 เป็นแนวทางในการบริหารและจัดการให้กับองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการการเลือกตั้ง

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

- 1.5.1 ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หมายถึง ประชาชนที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ สัญชาติไทย
- 1.5.2 เขตเลือกตั้ง หมายถึง พื้นที่ที่กำหนดเป็นเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งจะเป็นผู้กำหนดขอบเขตของเขตเลือกตั้งโดยอ้างอิงจากจำนวนประชากรเป็นหลัก ปี 2554 มีจำนวนทั้งสิ้น 375 เขตเลือกตั้ง
- 1.5.3 ระบบการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต หมายถึง การเลือกตั้งที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถเลือกผู้แทนในแต่ละเขตเลือกตั้งได้ 1 คน โดยผู้ชนะการเลือกตั้งจะคำนวณจากผู้แทนของพรรคที่ได้คะแนนสูงสุด ในแต่ละเขตเลือกตั้ง
- 1.5.4 ระบบการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ หมายถึง การเลือกตั้งที่ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เลือกพรรคการเมืองที่ตนชื่นชอบโดยใช้ประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง จากนั้นคะแนนเสียงของพรรคทั้งหมดจะถูกนำไปคำนวณสัดส่วนการแบ่งที่นั่ง ซึ่งแต่ละพรรคการเมืองจะจัดทำบัญชีรายชื่อสมาชิกในพรรคของตนไว้
- 1.5.5 ความเป็นเมือง หมายถึง การที่ชนบทได้รับอิทธิพลจากสังคมเมืองในด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี วัฒนธรรมรวมถึงระบบสาธารณูปโภค ผ่านทางการติดต่อสื่อสาร หรือนโยบายแผนพัฒนาเมือง ส่งผลให้รูปแบบพื้นที่หรือความคิดของคนชนบทเปลี่ยนไปจากเดิม
- 1.5.6 พฤติกรรมการเลือกตั้ง หมายถึง พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ประกอบด้วย
 - 1) การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การกระทำทางการเมือง ประกอบด้วย การใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยกาช่องไม่ประสงค์ลงคะแนน หรือ กาช่องในตัวเองเลือกพรรคการเมืองต่างๆ และการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การกระทำอาจมาจากความสมัครใจในการทำหน้าที่พลเมืองที่ดีหรืออาจมาจากการชักจูงหรือเห็นแก่ผลประโยชน์จากการซื้อสิทธิขายเสียง

- 2) ความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง หมายถึง ความหลากหลายของผลการเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้ง โดยคำนวณจากผลคะแนนของพรรคการเมืองต่างๆ และผลการไม่ประสงค์ลงคะแนนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้ง
- 3) การแบ่งขั้วทางการเมือง หมายถึง การที่กลุ่มคนมีฐานความคิดในการเลือกพรรคการเมืองแตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดจุดยืนและอุดมการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกัน
- 4) ความเป็นภูมิภาคนิยม หมายถึง การที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเลือกพรรคการเมืองแตกต่างกัน ตามความนิยมของพรรคการเมืองที่ได้รับความนิยมเฉพาะในแต่ละภูมิภาค
- 5) การทำบัตรเสีย หมายถึง การลงคะแนนเสียงในรูปแบบที่ไม่ถูกวิธีบนบัตรเลือกตั้ง
- 6) การไม่ออกไม่ใช้สิทธิเลือกตั้ง (No Vote) หมายถึง การที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งในการเลือกผู้สมัคร ซึ่งจะทำให้เสียสิทธิทางการเมือง
- 7) การไม่ประสงค์ลงคะแนน (Vote No) หมายถึง การที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำเครื่องหมายในช่อง “ไม่ประสงค์ลงคะแนน” เพื่อแสดงถึงความไม่พอใจในตัวผู้สมัครหรือพรรคการเมือง การลงคะแนนวิธีนี้จะไม่เสียสิทธิทางการเมือง
- 8) ผลการเลือกตั้ง หมายถึง ผลการลงคะแนนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกพรรคการเมืองต่างๆ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นเมือง ความเป็นภูมิภาคนิยมและพฤติกรรม การเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป วันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ.2554 ผู้วิจัย ได้ศึกษาค้นคว้า โดยการรวบรวมเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นกรอบในการศึกษา วิเคราะห์และสรุปผลซึ่งประกอบด้วยหัวข้อดังนี้

2.1 ความเป็นเมือง

- 2.1.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเป็นเมือง
- 2.1.2 การวัดความเป็นเมือง

2.2 พฤติกรรมการเลือกตั้ง

- 2.2.1 การมีส่วนร่วมทางการเมือง
- 2.2.2 ความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง
- 2.2.3 การแบ่งขั้วทางการเมือง
- 2.2.4 ความเป็นภูมิภาคนิยม
- 2.2.5 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเลือกตั้ง

2.3 ความเป็นเมืองและพฤติกรรมการเลือกตั้ง

- 2.3.1 ความเป็นเมืองในประเทศไทย
- 2.3.2 ความเป็นเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- 2.3.3 ความเป็นเมืองและความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง
- 2.3.4 ความเป็นเมืองและการแบ่งขั้วทางการเมือง

2.4 ความเป็นภูมิภาคนิยมและการแบ่งขั้วทางการเมือง

2.5 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ความเป็นเมือง (Urbanization)

เมืองคือการรวมกลุ่มกันอย่างหนาแน่นของคนในพื้นที่ที่มีความหลากหลาย เช่น ลักษณะทางประชากร รูปแบบการตั้งถิ่นฐาน และความหลากหลายของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้พื้นที่เมืองมีความเป็นพลวัต มีการเคลื่อนไหวของข้อมูลและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมตลอดเวลา

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคโลกาภิวัตน์ กระบวนการอุตสาหกรรม ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี และการเพิ่มขึ้นของประชากร มีผลอย่างมากต่อความเป็นเมือง (Aljoufie, Zuidgeest, Brussel, & van Maarseveen, 2013)

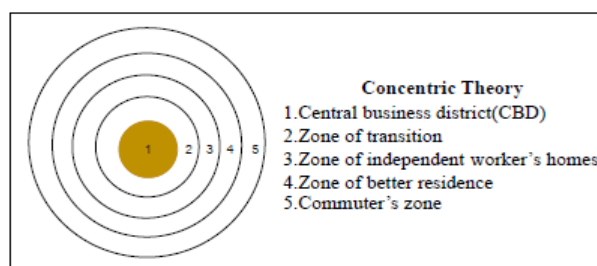
2.1.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเป็นเมือง

การศึกษานี้รวบรวมทฤษฎีเกี่ยวกับความเป็นเมือง โดยให้ความสำคัญกับปัจจัยทางกายภาพ เช่น การตั้งถิ่นฐานในการอยู่อาศัย และทางเศรษฐกิจ ซึ่งให้ความสำคัญกับการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ความเป็นเมืองสามารถอธิบายได้ด้วย 3 ทฤษฎีหลัก คือ ทฤษฎีการเติบโตของเมือง ทฤษฎีว่าด้วยความเป็นศูนย์กลางชุมชนและทฤษฎีการพัฒนาภูมิภาค

2.1.1.1 ทฤษฎีการเติบโตของเมือง

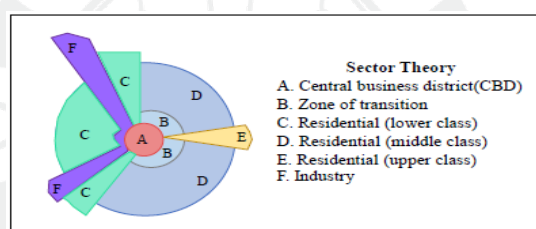
ทฤษฎีนี้อธิบายการขยายตัวของเมือง โดยเริ่มจากอธิบายที่มาของเมือง การพัฒนาเมือง รวมถึงกิจกรรมและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนหรือชุมชน ทฤษฎีนี้สามารถอธิบายได้ 2 แนวคิด คือ 1) ทฤษฎีวงแหวน และ 2) ทฤษฎีรูปสี่เหลี่ยมหรือรูปกลม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) ทฤษฎีวงแหวน (Concentric Theory) ทฤษฎีนี้คิดค้นโดย Ernest W. Burgess อธิบายถึงการใช้ที่ดินในเมือง และการกระจายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ลักษณะการแผ่ขยายของเมืองจะแผ่ขยายตามรัศมีของวงกลมซึ่งมีจุดกำเนิดร่วมกัน โดยแบ่งเป็น 5 เขต (Meyer, 2000) ดังภาพที่ 2.1 ได้แก่ (1) เขตใจกลางเมือง (Central Business District : CBD) (2) เขตเปลี่ยนผ่าน (Zone of transition) (3) เขตอาศัยของคนงาน (Zone of independent working's home) (4) เขตที่พักอาศัย (Zone of better resident) และ (5) เขตที่พักอาศัยชานเมือง (Commuters zone) เขตใจกลางเมืองหรือ CBD จะมีความหนาแน่นของกิจกรรมทางเศรษฐกิจมากที่สุด เป็นแหล่งงาน ที่ดินราคาแพง ดังนั้นประชากรที่ค่อนข้างมีฐานะทางสังคมเศรษฐกิจที่ดี จึงนิยมออกมาตั้งถิ่นฐานในเขตที่ 5 หรือเขตที่พักอาศัยชานเมือง นอกจากนี้เขตนี้จะมีศูนย์การค้า และการคมนาคมที่ดีเพื่อรองรับการเดินทางของคนเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว หรือ รถไฟฟ้าสาธารณะ ในขณะที่เดียวกันคนที่มีฐานะสังคมและเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำ เช่น แรงงานที่อพยพเข้ามาทำงานในเมือง ซึ่งเป็นแรงงานราคาถูก จะนิยมหาที่พักอาศัยเป็นห้องเช่า เพื่อทำงานในพื้นที่เขตที่ 2 หรือ เขตเปลี่ยนผ่าน (Zone of transition) ซึ่งเป็นเขตที่เกิดจากการขยายตัวของ CBD การอยู่อาศัยของคนจะเป็นไปอย่างแออัด เห็นได้ว่าเมืองจะขยายภายใต้กลไกของตลาดตามอุปสงค์และอุปทาน สิ่งที่เห็นได้ชัดคือ ระยะห่างของศูนย์กลางเมืองมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับสถานภาพสังคมและเศรษฐกิจ กล่าวคือ ยิ่งประชากรตั้งถิ่นฐานอยู่ห่างจากศูนย์กลางเมืองมาก คนเหล่านั้นจะมีสถานภาพสังคมและเศรษฐกิจดีขึ้น โดยประชากรภายในเขตเดียวกัน จะมีความคล้ายคลึงกัน และต่างกับประชากรอีกเขตหนึ่งอย่างเห็นได้ชัด (อิทธิพร ขำประเสริฐ, 2554)

ภาพที่ 2.1 Concentric Theory (source: Ernest W. Burgess, 1929)

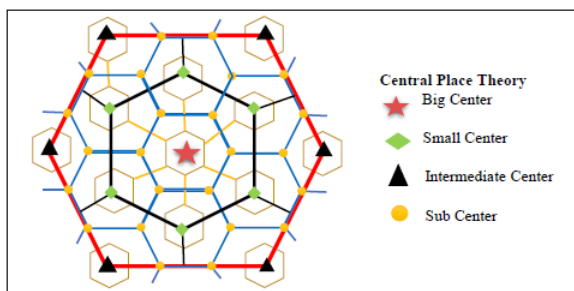
2) ทฤษฎีรูปเสี้ยวหรือรูปปลี (Sector Theory) ถูกคิดค้นโดย Homer Hoyt อธิบายถึงการขยายตัวของการใช้ที่ดินในเขตเมืองจากศูนย์กลางเมืองผ่านโครงข่ายถนน ดังภาพที่ 2.2 การขยายตัวของเมืองส่วนใหญ่มาจากผู้มีรายได้สูงที่หลีกเลี่ยงความแออัดของเมืองศูนย์กลาง ส่งผลให้เกิดย่านที่อยู่อาศัยของผู้มีฐานะดีในบริเวณชานเมือง กิจกรรมภาคบริการจึงเกิดขึ้นตามอย่างต่อเนื่อง ทฤษฎีนี้พัฒนามาจากทฤษฎีวงแหวน (Hoyt, 1954)

ภาพที่ 2.2 Sector Theory (source: Homer Hoyt, 1934)

2.1.1.2 ทฤษฎีว่าด้วยความเป็นศูนย์กลางชุมชน (Central Place Theory)

ทฤษฎีนี้คิดค้นโดย Walter Christaller ซึ่งให้ความสำคัญกับขนาดพื้นที่การให้บริการและตลาดของการกระจายสินค้า โดยสอดคล้องกับจำนวนประชากรที่อยู่ในพื้นที่นั้นๆ (Getis & Getis, 1966) พื้นที่การค้าหรือบริการ ถือได้ว่าเป็นพื้นที่การกระจายสินค้า ซึ่งมักถูกเรียกว่า แหล่งกลาง โดยจะมีขนาดแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ เนื่องจากแต่ละเมืองมีขนาดต่างกัน เมืองที่มีขนาดใหญ่จะมีพื้นที่การให้บริการขนาดใหญ่ รวมทั้งสินค้าจะมีจำนวนมากและมีความหลากหลายมากกว่าในเขตพื้นที่ชนบท รายละเอียดแสดงดังภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 Central places theory (Source: Walter Christaller, 1932)

2.1.1.3 ทฤษฎีการพัฒนาภูมิภาค (Regional Development Theory)

ทฤษฎีนี้คิดค้นโดย John Friedmann ซึ่งอธิบายการพัฒนาผลิตภัณฑ์และโครงสร้างพื้นฐานที่มีศักยภาพสูง จนกลายเป็นศูนย์กลางแห่งใหม่ของเมือง โดยการพัฒนาจะควบคู่ไปกับการพัฒนาพื้นที่โดยรอบ (Friedmann, 2008) เมื่อภูมิภาคหลักหรือเมืองหลักเจริญเติบโต ความเจริญจะกระจายไปยังเมืองรอบข้างมากยิ่งขึ้น ทฤษฎีนี้ได้ประยุกต์แนวความคิดเรื่องขั้วพัฒนา (Growth Pole) กับการวางแผนพัฒนาเมือง กล่าวคือ ขั้วพัฒนา หมายถึงพื้นที่เมืองที่มีความเจริญ เป็นศูนย์กลางทางกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เมืองนี้จะสามารถพัฒนาได้ด้วยตนเอง จนสามารถกระจายความเจริญให้กับพื้นที่โดยรอบ อิทธิพลของเมืองใหญ่ จะทำให้เมืองเล็กโดยรอบ เกิดการพัฒนาตามมาได้

แนวคิดและทฤษฎีข้างต้นอธิบายความเป็นเมืองในรูปแบบของการวางผังเมือง การใช้ประโยชน์ที่ดิน และลักษณะกิจกรรมทางเศรษฐกิจของเมืองในภาพรวมเป็นหลัก ดังนั้นเพื่อให้เข้าใจลักษณะความเป็นเมืองอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น การศึกษาลักษณะของเมืองในด้านต่างๆจึงเป็นสิ่งสำคัญ อิทธิพร ขำประเสริฐ (2554) กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความเป็นเมืองประกอบด้วย 6 ประการดังนี้ (1) การแพร่กระจายของนวัตกรรมและความคิด เนื่องจากเมืองเป็นแหล่งรวมของคนหลากหลายสาขาอาชีพ แรงงานมีทักษะด้านต่างๆเฉพาะตัว อีกทั้งเมืองยังเป็นศูนย์กลางของเทคโนโลยี นวัตกรรม จึงมีความเป็นพลวัต ดังนั้นสิ่งต่างๆเหล่านี้จึงส่งผ่านไปยังเมืองรอบข้างผ่านการปฏิสัมพันธ์กัน (2) การการย้ายถิ่น ในบางพื้นที่โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ชนบท สภาวะแวดล้อมอาจไม่เหมาะสมกับการดำเนินชีวิต เช่น การเกิดภัยพิบัติ การไม่มีงานทำ หรือค่าครองชีพต่ำ ดังนั้นคนในพื้นที่ชนบทจึงนิยมอพยพเข้ามาอยู่อาศัยและหางานทำในเมือง เนื่องจากเมืองมีปัจจัยดึงดูดคือแหล่งงาน (3) ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ปัจจัยนี้มีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาเมือง เช่น การวางผังเมืองเพื่อใช้ประโยชน์ที่ดินโดยหลีกเลี่ยงพื้นที่เสี่ยงต่อภัยพิบัติ การสร้างเส้นทางคมนาคมทั้งทางบกและทางน้ำ การวางผังเมืองที่ดีจะทำให้เมืองมีการเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ (4) การจัดระเบียบทางสังคม เมืองที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น ต้องมีการใช้กฎหมายเพื่อการจัดระเบียบสังคมอย่างเคร่งครัด (5) การขยายตัวของพื้นที่การค้าการแลกเปลี่ยนสินค้า จะก่อให้เกิดตลาดและพ่อค้าคนกลาง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เมืองมีการเจริญเติบโต และ (6) นโยบายการพัฒนาเมือง ในแต่ละ

เมืองจะมีนโยบายการพัฒนาเมืองแตกต่างกันตามจุดเด่นของเมือง เช่น เมืองการท่องเที่ยว เมืองอุตสาหกรรม หรือเมืองที่เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ดังนั้นเพื่อให้เมืองพัฒนาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง นโยบายหรือแผนพัฒนาเมืองจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ เนื่องจากเป็นตัวกำหนดทิศทางการพัฒนาเมืองนั้นๆ

กรณีของสังคมไทย โสภาคย์ ผาสุขนิรันดร์ นิยามความเป็นเมืองที่เป็นรูปธรรมในบริบทของ ภูมิศาสตร์และมนุษย์วิทยา โดยกล่าวว่าการตั้งถิ่นฐานของเมือง ประกอบด้วย 2 ส่วนหลักคือ 1) พื้นที่เขตเมือง คือ พื้นที่ที่คนอาศัยอยู่น้อย ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เพื่อการพักอาศัย ไม่มีความหลากหลายของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและมักพบ วัด โรงเรียน สถานีบริการน้ำมัน รวมถึงพื้นที่ทำการเกษตร และ 2) พื้นที่ตัวเมือง จะอยู่ภายในพื้นที่เขตเมือง พื้นที่นี้จะมีชุมชนอาศัยกันอย่างหนาแน่น มักเป็นย่านค้าปลีก และตลาดสด นอกจากนี้จะมีธนาคารพาณิชย์ ห้างสรรพสินค้า รวมไปถึงศูนย์ราชการที่ให้บริการแก่ประชาชนโดยตรง การคมนาคมจะเป็นไปอย่างสะดวก มีรถบริการสาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในพื้นที่ (โสภาคย์ ผาสุขนิรันดร์, 2536) นิยามความเป็นเมืองข้างต้นสอดคล้องกับงานของ อิทธิพร ในด้านความหนาแน่นในการอยู่อาศัยจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร การใช้ประโยชน์ที่ดินตามลักษณะทางภูมิศาสตร์ และการกระจายของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ที่ส่งผลให้พื้นที่การค้ามีการขยายตัว

โดยสรุป เมืองมักเกิดจากการเพิ่มขึ้นของการอยู่อาศัยของประชากร หรือ การขยายตัวทั้งในรูปแบบเมืองเก่าและเมืองที่เกิดใหม่ (Aljoufie et al., 2013) โดยความเป็นเมืองมาจากปัจจัยภายในของเมือง เช่นความสามารถการเป็นศูนย์กลางของเขตเมือง ความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ และความเหมาะสมในการตั้งถิ่นฐานและปัจจัยภายนอกของเมือง เช่นสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการขนส่ง แผนและนโยบายของรัฐบาลและอิทธิพลของเมืองใหญ่ ๆ ที่มีต่อเมืองเล็ก ๆ (Vermeiren, Rompaey, Loopmans, Serwajja, & Mukwaya, 2012; Zeng, 2018)

2.1.2 การวัดความเป็นเมือง

ปัจจุบันความเป็นเมืองและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการสื่อสารไร้พรมแดน เพื่อให้ความเป็นเมืองของพื้นที่ต่างๆเติบโตอย่างยั่งยืน การพัฒนาดัชนีวัดความเป็นเมือง จึงเป็นเรื่องที่สำคัญ โดยทั่วไปการวัดความเป็นเมืองมีเงื่อนไข 4 ประการ ประกอบด้วย (1) เขตแดนทางการเมืองซึ่งกำหนดโดยกฎหมาย เช่นขอบเขตเทศบาล (2) จำนวนประชากรหรือความหนาแน่นของประชากร (3) ความสมบูรณ์ของโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในเมืองและ (4) ร้อยละของ กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในเมือง (United Nations Development Programme [UNDP], 2016)

UNCHS หรือ HABITAT จัดทำดัชนีวัดการพัฒนาเมือง (City Development Index :CDI) เพื่อเป็นเกณฑ์มาตรฐานสำหรับการเปรียบเทียบและจัดลำดับการพัฒนาประเทศ โดยใช้การวิเคราะห์

องค์ประกอบमुख (Principal Component Analysis) จัดกลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวข้องออกเป็นดัชนีวัดย่อย 5 ด้านคือ ด้านสาธารณูปโภค, ด้านการจัดการของเสีย,ด้านสุขภาพ,ด้านการศึกษา และด้านผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ (city product) (United Nations Centre for Human Settlements [Habitat], 2001, p. 118)

ดัชนีวัดความเป็นเมืองในการศึกษาการจัดประเภทการตั้งถิ่นฐานของเมืองและชนบทรูปแบบใหม่ในประเทศอียิปต์ หรือที่เรียกว่า CULI (comprehensive urbanization level index) พัฒนาตามมาตรฐาน OECD ซึ่งเป็นมาตรฐานในการสร้างตัวแปรบ่งชี้ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ मुख ดัชนีวัดความเป็นเมือง CULI ประกอบด้วย 4 กลุ่มคือ กลุ่มการขยายเชิงพื้นที่ กลุ่มเศรษฐกิจ กลุ่มบริการภาครัฐ และกลุ่มสังคม นอกจากนี้ยังได้ศึกษาสหสัมพันธ์เชิงพื้นที่ (Spatial Autocorrelation) จากดัชนีวัดดังกล่าว ผลปรากฏว่า พื้นที่ที่มีการตั้งถิ่นฐานสูง จะเกาะกลุ่มกันในเมืองหลักของแต่ละเขตการปกครอง (M. Mehaina, I. El-Bastawissi, & H. Ayad, 2016)

การพัฒนาดัชนีวัดความเป็นเมืองมีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากสามารถนำไปวิเคราะห์และวางแผนพัฒนาเมืองและเศรษฐกิจเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการที่ดี เช่น การปรับค่าแรงขั้นต่ำของกระทรวงแรงงาน การจัดสรรทรัพยากรเพื่อโรงพยาบาลและการดูแลสุขภาพโดยกระทรวงสาธารณสุข รวมไปถึงการก่อสร้างถนนและโครงสร้างพื้นฐานโดยกรมทางหลวง (ศูนย์สารสนเทศยุทธศาสตร์ภาครัฐ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2559) ดัชนีวัดที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในการวัดความเป็นเมืองคือความหนาแน่นของประชากรที่สันนิษฐานว่าเมื่อความหนาแน่นของประชากรเพิ่มขึ้น การรวมกลุ่มของสินค้าและบริการจะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย การรวมกลุ่มของสินค้าและบริการต่างๆส่งผลให้มีการจ้างแรงงานมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะจากพื้นที่ชนบทที่ย้ายเข้ามาหางานทำในเมือง (Cui, Geertman, & Hooimeijer, 2014) การย้ายถิ่นของกลุ่มแรงงานดังกล่าวส่งผลให้เกิดสถานประกอบการที่อยู่อาศัยประเภท หอพักหรือพาร์ทเมนต์ มากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตามความเป็นเมืองยังมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงสังคม จากการศึกษาความเป็นเมืองของชุมชนโดยรอบ มหาวิทยาลัยพะเยา พบว่านอกจากเศรษฐกิจและการบริหารการปกครองจะมีผลต่อการกลายเป็นเมืองแล้ว ความเป็นเมืองด้านสังคม ก็เป็นดัชนีวัดความเป็นเมืองที่สำคัญเช่นกัน (ฉัตรทิพย์ ชัยฉกรรจ์ และคณะ., 2560)

การวิเคราะห์ मुखสำคัญ หรือ การวิเคราะห์องค์ประกอบ मुख (Principal Component Analysis) และการศึกษาสหสัมพันธ์เชิงพื้นที่ (Spatial Autocorrelation) ประกอบด้วย Global Moran's I และ Local Moran's I เป็นที่นิยมอย่างมากในการพัฒนาดัชนีวัดและศึกษารูปแบบการกระจายตัวของข้อมูล ไม่เว้นแม้แต่รูปแบบความเป็นเมือง Yu, Wu, Zheng, Zhang, and Shen (2014) อธิบายการวัดความเป็นเมืองอย่างยั่งยืนและศึกษารูปแบบการกระจายตัวของเมืองแซสคาทูน ประเทศแคนาดา โดยใช้ตัวแปร 10 ตัวแปรในการพัฒนาดัชนีวัดความเป็นเมืองอย่างยั่งยืน จากนั้น

ศึกษารูปแบบเชิงพื้นที่ของดัชนีข้างต้น เพื่อดูความไม่เท่าเทียมกันในเรื่องความยั่งยืนของเมือง การศึกษาพบความไม่เท่าเทียมกันของการพัฒนาเมืองในพื้นที่ฝั่งตะวันออกและตะวันตกของเมืองแซสคาทูน ในปี 2006 โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านสภาพแวดล้อมและความอยู่ดีกินดีในด้านการอยู่อาศัยเช่น สินค้าในครัวเรือน และกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย ในทางกลับกันพบการกระจุกตัวของเมืองยั่งยืนในพื้นที่เมืองด้านในและเขตชานเมือง

เมื่อวิเคราะห์บริบทของการศึกษานี้ ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น พบว่าตัวแปรด้านสังคมที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการสังคมยังถูกมองข้าม ในความเป็นจริงตัวแปรนี้สามารถสะท้อนชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนโดยเฉพาะคนชนบทได้เป็นอย่างดี เนื่องจากคนชนบทมักขาดโอกาสในการเข้าถึงบริการของภาครัฐ ดังนั้นการศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์ในการสร้างดัชนีวัดความเป็นเมืองโดยครอบคลุมด้านกายภาพ ซึ่งมุ่งวัดความหนาแน่นของประชากร ที่อยู่อาศัย การคมนาคมและการใช้ประโยชน์ที่ดินซึ่งเป็นผลมาจากการขยายตัวของเมืองผ่านนโยบายการพัฒนาเมืองต่างๆ และด้านเศรษฐกิจสังคมซึ่งมุ่งเน้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจ รวมถึงสวัสดิการสังคมซึ่งเป็นผลมาจากการเติบโตของเมืองและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของคนในพื้นที่ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยมากขึ้น โดยใช้การวิเคราะห์หลักสำคัญ (Principal Component Analysis) ซึ่งเป็นเทคนิคที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในการสร้างดัชนีดัชนีวัดตามมาตรฐาน OECD (Organisation For Economic Co-Operation And Development, 2008)

2.2 พฤติกรรมการเลือกตั้ง

การศึกษานี้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นเมืองและพฤติกรรมการเลือกตั้งในหลายมุมมอง เช่น การมีส่วนร่วมทางการเมือง ความหลากหลายทางการเมือง การแบ่งขั้วทางการเมือง และความเป็นภูมิภาคนิยม

2.2.1 การมีส่วนร่วมทางการเมือง

หน้าที่พลเมืองที่สำคัญอย่างหนึ่งของประชาชนคนไทยคือ การออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ซึ่งถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบหนึ่ง คำจำกัดความของการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีหลายลักษณะ แต่โดยส่วนใหญ่หมายถึงการกระทำทางการเมือง (political action) ประกอบด้วย การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง การติดตามข่าวสารทางการเมือง การรวมกลุ่มเพื่อสนับสนุนทางการเมือง ความใกล้ชิดกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง การกระทำทางการเมืองเหล่านี้จะมีความแตกต่างกันในบริบทของพื้นที่ การกระทำอาจมาจากความสนใจในการทำหน้าที่พลเมืองที่ดีหรืออาจมาจากการชักจูงหรือเห็นแก่ผลประโยชน์จากการซื้อสิทธิ์ขายเสียง อย่างไรก็ตามการกระทำทางการเมืองมีจุดมุ่งหมายเพื่อกำหนดการบริหารนโยบายสาธารณะของรัฐบาล และเลือกผู้นำทางการเมืองที่สามารถตอบสนอง

ความต้องการของตนได้ กลุ่มคนที่ยอมรับในรัฐบาลจะปรับพฤติกรรมตามแนวทางการดำเนินงานของรัฐบาลที่ตนได้เลือก ในทางกลับกัน กลุ่มที่ไม่พอใจรัฐบาลจะแสดงอาการต่อต้าน หรือรวมกลุ่ม เพื่อผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงผู้นำรัฐบาล(Weiner, 1971) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2523) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองคือการแสดงออกทางการเมืองโดยความสมัครใจของผู้ลงคะแนนเสียง โดยมีจุดประสงค์เพื่อได้รับผลประโยชน์ทางตรงหรือทางอ้อมจากการบริหารงานของรัฐบาล การแสดงออกทางการเมืองอาจมาจากการมีสำนึกในการเป็นพลเมืองที่ดี หรืออาจมาจากการระดมทางการเมือง (Mobilization participation) แต่อย่างไรก็ตามเป้าหมายของการแสดงออกเหล่านี้ก็คือ การได้รับประโยชน์จากการบริหารงานของรัฐบาล

การระดมทางการเมือง เป็นกระบวนการที่เกิดจากการได้รับแรงจูงใจซึ่งมีอิทธิพลต่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งในรูปแบบส่วนบุคคลหรือเครือข่ายทางสังคมโดยมีวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน (Winders, 1999) พรรคการเมืองมักนิยมใช้การระดมทางการเมืองผ่านทางเครือข่ายของตน เช่น ผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ หรือ การรวมกลุ่มของชุมชน เพื่อให้ได้รับคะแนนเสียง นอกจากนี้การระดมทางการเมืองยังมาจากการแสดงประสิทธิภาพในการทำงานของหน่วยงานราชการท้องถิ่นที่สามารถทำให้ประชาชนในพื้นที่ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งได้ อย่างไรก็ตามการได้มาของรัฐบาลที่ไม่บริสุทธิ์ โปร่งใส หรือการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่มีความสามารถในการบริหารงานเพียงพอ มักทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งบางกลุ่มเกิดความเบื่อหน่ายทางการเมือง (Political apathy) และส่งผลให้ไม่ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

การเบื่อหน่ายทางการเมือง คือการที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่สนใจการเมือง ไม่เห็นประโยชน์จากการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง รวมไปถึงไม่พึงพอใจในการทำงานของนักการเมือง รัฐบาล หรือแม้กระทั่งกระบวนการทำงานของประชาธิปไตย (Gutierrez & Jessica, 2014) นอกจากนี้การเกิดความเบื่อหน่ายทางการเมือง ยังมาจาก บทบาทของผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่มีความหลากหลาย เกิดข่าวสารด้านลบของพรรคการเมืองต่างๆ รวมไปถึงการชุมนุมท่ามกลางความขัดแย้งทางการเมือง ผลการศึกษาของ สุมาลี มีจัน (2554) กล่าวว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดมหาสารคามมีความตื่นตัวทางการเมืองลดลง อันเนื่องมาจากการเลือกตั้งจัดขึ้นบ่อยครั้งและเกิดความเบื่อหน่ายทางการเมือง จากความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้น ได้แก่ กระแสการขับไล่อดีตนายกรัฐมนตรี ทักษิณ ชินวัตร และความไม่จริงใจของนักการเมืองในการบริหารประเทศ

อย่างไรก็ตามการที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อันเนื่องมาจากการเบื่อหน่ายทางการเมือง ย่อมทำให้เกิดการเสียสิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนั้นการลงคะแนนเสียงแบบ Vote No หรือ การไม่ประสงค์ลงคะแนน จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เนื่องมาจาก Vote No คือการแสดงออกถึงความไม่พึงพอใจต่อการทำงานของนักการเมืองและระบบการเมืองอย่างถูกกฎหมาย รูปแบบการลงคะแนนเสียงนี้ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (People's Alliance for Democracy : PAD) ซึ่งเป็นกลุ่มที่ต่อต้านรัฐบาลของอดีต

นายกรัฐมนตรี ทักษิณ ชินวัตร (Whelan & Lidauer, 2011) และอีกเหตุผลหนึ่ง คือ ความไม่พึงพอใจต่อการทำงานของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เนื่องมาจากความล่าช้าในการดำเนินการแก้ไขปัญหากรณีพิพาทกับประเทศกัมพูชากรณีเขาพระวิหาร กลุ่มพันธมิตรฯ จึงเห็นว่านักการเมืองทุกคนไม่มีความโปร่งใสในการทำงาน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ประชาชนจึงไม่ควรสนับสนุนคนเหล่านี้ (เครือข่ายเอเชียเพื่อการเลือกตั้งเสรี, 2554)

ประเด็นการเลือกตั้งที่สำคัญนอกเหนือจาก การไม่ประสงค์ลงคะแนน และการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ บัตรเสีย เนื่องจาก บัตรเสียเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความรู้ความเข้าใจรูปแบบการใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งอาจเกิดจากความตั้งใจอันมาจาก การไม่พึงพอใจในตัวผู้สมัครและพรรคการเมืองหรือความไม่ตั้งใจ อันเกิดจากความไม่เข้าใจวิธีการลงคะแนนเสียงในการกาบัตรเลือกตั้ง (Power & Garand, 2007, p. 434) อย่างไรก็ตามประเด็นนี้ถือว่าเป็นปัญหาสำคัญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันแก้ไขปัญหาเพื่อให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิของตนให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพราะคะแนนเสียงหนึ่งเสียงถือได้ว่ามีความสำคัญในการแสดงออกทางความคิดในระบอบประชาธิปไตย

2.2.2 ความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งในประเทศไทยมีการแบ่งช่วงทางการเมืองและมีความเป็นภูมิภาคนิยมอย่างเห็นได้ชัด โดยพรรคขนาดใหญ่ที่มีบทบาทสำคัญคือ พรรคเพื่อไทย และพรรคประชาธิปัตย์ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2550 มีพรรคการเมืองที่ลงสมัคร จำนวน 31 พรรค ในขณะที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีจำนวน 44,002,593 คน ผลปรากฏว่าคะแนนเสียงเลือกตั้งมีการผูกขาดโดยพรรคการเมืองรายใหญ่ 4 พรรคคือ พรรคพลังประชาชน พรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทย และพรรคเพื่อแผ่นดิน โดยมีการกระจุกตัวของคะแนนค่อนข้างสูงในพื้นที่กรุงเทพฯ และภาคใต้ ซึ่งมีค่าการกระจุกตัว (concentration) คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ ภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคอีสาน คิดเป็นร้อยละ 96.94, 94.67 และ 94.07 ตามลำดับ (คุปต์ พันธุ์หินทอง, 2551, pp. 2-3) ทั้งนี้การผูกขาดของพรรคการเมืองรายใหญ่มักขึ้นในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2554 ทั้งที่มีพรรคการเมืองลงสมัครมากถึง 42 พรรค แต่การลงคะแนนเสียงก็ยังถูกผูกขาดโดยพรรคเพื่อไทย พรรคประชาธิปัตย์ พรรคภูมิใจไทย และพรรคชาติไทยพัฒนา โดยกระจุกตัวสูงมากในกรุงเทพฯ คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคอีสานและภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 98.51, 98.11, 96.83 และ 93.75 ตามลำดับ(ยุทธพร อิสระชัย, 2554, pp. 9-10)

แม้ว่าในภูมิภาคต่างๆจะมีการกระจุกตัวสูงของการเลือกพรรคการเมืองรายใหญ่ แต่เมื่อพิจารณา ความหลากหลายของผลการเลือกตั้งรายเขตเลือกตั้งกลับพบว่า ปัจจุบันพรรคขนาดกลาง และพรรคขนาดเล็กต่างเข้ามามีบทบาทในการเลือกตั้งในพื้นที่ต่างๆ ไม่เว้นแม้แต่ภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือ หรือ ภาคอีสาน ซึ่งถือว่าเป็นฐานเสียงที่สำคัญของพรรคเพื่อไทย ในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต พรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติพัฒนา และพรรคภูมิใจไทย ต่างชนะคะแนนเสียงในบางเขตเลือกตั้ง แต่สิ่งที่น่าสังเกตคือจังหวัดในแถบภาคอีสานได้จำนวน 8 จังหวัดประกอบด้วย นครราชสีมา อำนาจเจริญ ชัยภูมิ อุบลราชธานี สุรินทร์ ยโสธร ศรีสะเกษ และ บุรีรัมย์ เป็นฐานเสียงที่สำคัญของพรรคภูมิใจไทย พรรคภูมิใจไทยจึงถือได้ว่าเป็นคู่แข่งที่สำคัญของพรรคเพื่อไทย โดยนักการเมืองของทั้งสองพรรค ต่างเคยสังกัดพรรคไทยรักไทยมาก่อน นอกจากนี้พรรคภูมิใจไทยยังใช้นโยบายประชานิยมเข้าถึงชาวบ้านเช่นเดียวกับพรรคเพื่อไทยอีกด้วย

เห็นได้ว่าบางเขตเลือกตั้งไม่ได้เป็นฐานเสียงที่แน่นอนในความเป็นภูมิภาคนิยมให้แก่พรรคใดพรรคหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต เนื่องมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเป็นการเลือกผู้แทน ไม่ได้เป็นการเลือกพรรคการเมืองหรือหัวหน้าพรรคการเมืองเหมือนกับการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ดังนั้นในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต พรรคการเมืองขนาดกลางมักเข้ามามีบทบาทในการลงคะแนนเสียง ด้วยความแตกต่างของนโยบายทางการเมือง ลักษณะของรูปแบบพรรคการเมืองและนักการเมืองที่แตกต่างจากเดิม แต่ยังคงให้ความสำคัญกับการใกล้ชิดกับคนในพื้นที่ พรรคการเมืองขนาดกลางหรือขนาดเล็กเหล่านี้จึงสามารถครองใจชาวบ้านได้ เช่น นาย ชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์ หัวหน้าพรรครักประเทศไทย ซึ่งมีลักษณะโดดเด่นในการพูดจริง ทำจริง ได้ประกาศขอเป็นฝ่ายค้านเพื่อตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล (ยุทธพร อิศชัย, 2554, p. 13) อย่างไรก็ตามถ้าความหลากหลายของผลการเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้งได้รับการศึกษา การวางกลยุทธ์ในการหาเสียงของพรรคการเมืองจะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2.3 การแบ่งขั้วทางการเมือง

การแบ่งขั้วทางการเมือง คือ การที่กลุ่มการเมืองมีความแตกต่างทางแนวคิดหรืออุดมการณ์อย่างเห็นได้ชัดจนก่อให้เกิดอัตลักษณ์ทางการเมืองของแต่ละกลุ่ม ในประเทศไทยการเลือกตั้งมีการแบ่งขั้วทางการเมืองอย่างชัดเจน ซึ่งไม่มีแนวโน้มจะลดลง (McCargo, 2017) ความขัดแย้งทางการเมืองช่วงปี พ.ศ.2544-2555 เกิดขึ้นจากความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประชาชน การขัดแย้งกันของกลุ่มการเมืองและผู้สนับสนุนทางการเมืองต่างๆ และที่สำคัญคือการเกิดวาทกรรมของอำมาตย์และไพร่ (สีบวงษ์ สุขะมงคล, 2557) การเกิดการแบ่งขั้วทางการเมืองสามารถอธิบายจาก ทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตยของ เอนก เหล่าธรรมทัศน์ (2556) ซึ่งได้อธิบายปรากฏการณ์ทางการเมืองไทยในช่วงหลังทศวรรษ 2520 ว่าคนชั้นกลางในเมืองและคนชนบทมีประชาธิปไตยที่แตกต่างกัน กล่าวคือ คนชั้นกลางในเมืองจะมองประชาธิปไตยด้วยนิยามของตะวันตก ตัดสินใจแบบปัจเจกชน ยึดมั่นในอุดมการณ์ นโยบายและความสามารถของนักการเมืองเป็นหลัก คนกลุ่มนี้ถูกมองเป็นฐานนโยบาย ในขณะที่คนชนบทจะมองประชาธิปไตยเป็นเครื่องมือหาผลประโยชน์

ให้แก่ตนเอง โดยอยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ การที่คนกลุ่มนี้เป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศจึงถูกมองเป็นฐานเสียง ผลจากการแบ่งแยกทางอุดมการณ์ทางการเมืองอย่างเห็นได้ชัด ส่งผลให้ผู้นำทางการเมืองหรือพรรคการเมืองของคน 2 กลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง นั่นคือ คนชนบทจะสนับสนุนพรรคเพื่อไทย ซึ่งมีทักษิณ ชินวัตร เป็นหัวหน้าพรรคเพื่อไทย โดยคนเมืองจะสนับสนุนพรรคประชาธิปัตย์ หรือการรัฐประหาร

การที่ชนบทเป็นฐานเสียง หรือผู้จัดตั้งรัฐบาลทำให้คนชั้นกลางหรือผู้ล้มรัฐบาลเกิดความแคลงใจในการบริหารงานและประสิทธิภาพของรัฐบาล เนื่องมาจากการได้มาของรัฐบาล มีความไม่โปร่งใส ด้วยแนวคิดที่ว่ามาจากการคอร์รัปชัน จึงทำให้คนชั้นกลางมักล้มรัฐบาลอยู่เสมอ อย่างไรก็ตามการแบ่งขั้วทางการเมืองก่อให้เกิดกลุ่มผู้สนับสนุนทางการเมืองต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (People's Alliance for Democracy : PAD) เกิดขึ้นเนื่องจากต้องการขับไล่ ทักษิณ ชินวัตร ออกจากการเป็นหัวหน้ารัฐบาล เนื่องมาจากความไม่โปร่งใสของตระกูลชินวัตร และกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (United Front of Democracy Against Dictatorship : UDD) ซึ่งเป็นกลุ่มผู้สนับสนุนรัฐบาล ทักษิณ ชินวัตร

2.2.4 ความเป็นภูมิภาคนิยม

ภูมิภาคนิยม (Regionalism) คือ ปรากฏการณ์ที่เกิดจากผู้นำพรรคการเมือง พรรคการเมือง หรือระบบการเลือกตั้งมีแนวโน้มระดมเสียงของประชาชนผ่านความผูกพันการเป็นพวกเดียวกัน ท้องถิ่นเดียวกัน เนื่องมาจากความเป็นประชาธิปไตยในการเลือกตั้งไม่สามารถจูงใจให้ประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งหรือเลือกพรรคของตนได้ (ชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2539) ทั้งนี้ภูมิภาคนิยมเป็นรูปแบบหนึ่งของอัตนิยม (Egocentrism) ในการแยกตนเองหรือกลุ่มของตนเองออกจากกลุ่มอื่น หรือเรียกว่า การรับรู้โดยตนเองเป็นศูนย์กลาง การกระทำดังกล่าวทำให้ตนเองปิดกั้นการรับรู้ความเข้าใจของผู้อื่น และสามารถหาข้ออ้างต่างๆ เพื่อเป็นเหตุผลในการอธิบายความผิดของฝ่ายตรงข้าม (ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, 2549) เมื่อพิจารณาในมุมมองของพฤติกรรมทางการเมืองการเลือกตั้ง เห็นได้ว่าปรากฏการณ์นี้เกิดขึ้นในประเทศไทยอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ความแตกต่างทางภูมิภาคนิยมส่งผลให้การเลือกผู้แทนทางการเมืองมีความแตกต่างกัน โดยภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นฐานเสียงของพรรคเพื่อไทย ในขณะที่ภาคใต้เป็นฐานเสียงของพรรคประชาธิปัตย์

2.2.5 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางการเมือง

2.2.5.1 การจัดประเภททฤษฎีพฤติกรรมทางการเมือง

1) ทฤษฎีปัจจัยตัวกำหนด (Deterministic Theory)

ทฤษฎีปัจจัยตัวกำหนด มีแนวคิดพื้นฐานว่าปัจจัยทางสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพเศรษฐกิจและสังคมของผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการเลือกตั้ง ทฤษฎีนี้ใช้ในการอธิบายรูปแบบของพฤติกรรม โดยกล่าวว่าบุคคลที่มีสถานภาพเศรษฐกิจและสังคมคล้ายกันมักได้รับการกล่อมเกลาทางสังคมคล้ายกัน ซึ่งก่อให้เกิดการมีพฤติกรรมการเลือกตั้งที่เหมือนกัน ในทางกลับกันบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจตรงกันข้าม มักมีพฤติกรรมที่ตรงข้ามกัน (จิตยา สุวรรณะชญ, 2527) ปัจจัยด้านสังคมเศรษฐกิจที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมที่สำคัญ ได้แก่ เพศ อายุ เชื้อชาติ สภาพเศรษฐกิจ อาชีพ และถิ่นที่อยู่อาศัย (Lazarsfeld, Berelson, & Gaudet, 1944)

สภาพสังคมและเศรษฐกิจของบุคคลสามารถอธิบายการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ เช่น ผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจสูงมีแนวโน้มสนใจการเมืองมากกว่าผู้ที่มีสถานภาพสังคมและเศรษฐกิจที่ต่ำกว่า (สุจิต บุญบงการ และ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2527) นอกจากนี้ในการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งอายุ 18-20 ปี ซึ่งมีภูมิลำเนาอาศัยในกรุงเทพฯ พบว่า คนกลุ่มนี้มักไม่ค่อยติดตามข่าวสารทางการเมืองอย่างสม่ำเสมอ มีการแลกเปลี่ยนความเห็นทางการเมืองนานๆ ครั้ง การไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งเกิดจากความเบื่อหน่ายทางการเมือง ในขณะที่เหตุผลที่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งคือการทำหน้าที่เป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย (สมพิศ คล้ายวงษ์, 2543)

แนวคิดข้างต้นสามารถอธิบายถึงความแตกต่างของพฤติกรรมการเลือกตั้ง โดยใช้ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานของประชากร ดังนั้นแนวคิดนี้สามารถทำให้เข้าใจถึงรูปแบบและพฤติกรรมเบื้องต้นของผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งได้

2) ทฤษฎีทางสังคมวิทยา (Sociological Theory)

ทฤษฎีทางสังคมวิทยา สามารถอธิบายพฤติกรรมการเลือกตั้งผ่านกระบวนการที่เกิดจากบรรยากาศทางการเมืองที่เป็นภูมิหลังของผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง ทั้งที่มาจาก ครอบครัว เพื่อน หรือข่าวสารทางการเมืองต่างๆ จนก่อให้เกิดความรู้สึกคล้อยตาม หรือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันตามแหล่งข้อมูลที่ได้รับ

การขัดเกลาทางการเมือง (Political Socialization) คือการถ่ายทอดวัฒนธรรม ค่านิยมต่างๆ ทางการเมือง หรือการปรับเปลี่ยนระเบียบวิธีคิดและการตัดสินใจจากสิ่งเร้ารอบตัว เช่น คนรอบตัว สื่อสารมวลชนต่างๆ จนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากแบบหนึ่งไปสู่อีกแบบหนึ่ง ซึ่งกระบวนการดังกล่าวส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ทางการเมืองโดย ครอบครัวถือได้ว่าเป็นสิ่งที่สามารถขัดเกลาทางการเมืองได้ดีที่สุด ทั้งในความคิดที่มีต่อระบบการเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง (Almond & Verba, 1963)

ทุนทางสังคม (Social Capital) คือ การปฏิสัมพันธ์เชื่อมโยงทางสังคมซึ่งก่อให้เกิดเครือข่ายทางสังคม (social network) โดยอยู่บนพื้นฐานที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) ความไว้วางใจ ความไว้วางใจที่บุคคลมีต่อสังคมจะทำให้การเกื้อกูลกันและเครือข่ายทางสังคมเพิ่มขึ้น ได้แก่ การต่างตอบแทนที่เกิดจากความไว้วางใจกัน และการกระจายข้อมูลข่าวสารที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่ายทางสังคม (Herreros, 2004, pp. 5-18) 2) บรรทัดฐานการเกื้อกูล เป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในสังคม สิ่งนี้จะกระตุ้นให้เกิดการร่วมมือและการพัฒนา และ 3) เครือข่ายทางสังคม มีอิทธิพลอย่างมากต่อการสร้างความไว้วางใจและบรรทัดฐานการเกื้อกูลกันของคนในสังคม (Putnam, 2001) อย่างไรก็ตามในความหมายเชิงกระบวนการ ทุนทางสังคมหมายถึง การปฏิบัติทางสังคมที่ประกอบด้วยพื้นที่ทางสังคมและการเคลื่อนไหวหรือการขับเคลื่อนทางสังคม ประชาชนจะรวมตัวกันผ่านการจัดการทำให้เกิดองค์กรชุมชน หรือการเกิดการเมืองภาคประชาชน Putnam จำแนกทุนทางสังคมออกเป็น 3 ประเภท ประกอบด้วย 1) ทุนเชื่อมโยงทางสังคม (Linking Social Capital) คือ การเชื่อมโยงของกลุ่มคนที่มีความแตกต่างกัน เช่น ชุมชนและองค์กรรัฐ สิ่งนี้ช่วยให้ชุมชนสามารถเข้าถึงทรัพยากรและข้อมูลข่าวสารที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น การเชื่อมโยงประเภทนี้เป็นความผูกพันที่เกิดจากภายนอก 2) ทุนสะพานเชื่อมต่อทางสังคม (Bridging Social Capital) คือการรวมตัวของคนที่มีความใกล้ชิดกันแต่ไม่มาก เป็นความผูกพันที่เกิดจากภายนอกเช่นเดียวกัน เช่น เครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชนหรือกลุ่มอิสระต่างๆ ที่ประสานความช่วยเหลือระหว่างคนในท้องถิ่นและชุมชน และ 3) ทุนความผูกพันทางสังคม (Bonding Social Capital) คือความผูกพันระหว่างคนที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์เดียวกันหรือมีปัญหาาร่วมกัน เช่น ครอบครัว หรือเพื่อนบ้าน ทุนทางสังคมประเภทนี้จะช่วยทำให้คนในชุมชนมีความเชื่อมโยงกัน เชื่อใจกัน เช่น สมาชิกในชุมชนเชื่อใจผู้นำชุมชนในการปกครองและการตัดสินใจ มีการรวมตัวกันและมีบรรทัดฐานทางสังคมเดียวกัน สิ่งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกัน ถ้าคนหนึ่งได้ประโยชน์ อีกคนก็จะได้ประโยชน์เช่นเดียวกัน ถ้าคนหนึ่งเสียประโยชน์อีกคนก็จะเสียประโยชน์เช่นเดียวกัน (Pretty & Smith, 2004, p. 633) การศึกษาพฤติกรรมทางเลือกตั้งในประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่า ทุนทางสังคมของมนุษย์และพฤติกรรมทางเลือกตั้งมีความสัมพันธ์กันสูง เนื่องจากคนเป็นสัตว์สังคม มีการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความสนใจในประเด็นต่างๆ โดยกลุ่มทางสังคมเดียวกันจะมีความคิดเห็นและพฤติกรรมคล้ายกัน ส่งผลให้การตัดสินใจจะไม่มีความเป็นปัจเจกบุคคล (Benbassat & Dahan, 2012; Lazarsfeld et al., 1944)

การถ่ายทอดความรู้ทางสังคม (Social transmission) แบ่งออกได้ 2 ประเภทคือ การผสมผสานทางวัฒนธรรม (Acculturation) เป็นการผสมผสานกันของวัฒนธรรมที่แตกต่างกันสองกลุ่ม โดยแต่ละฝ่ายยังปฏิบัติวัฒนธรรมเดิมของตน การผสมผสานทางวัฒนธรรมมักเกิดในพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของประชากรสูง กรณีที่พลังของแต่ละวัฒนธรรมใกล้เคียงกัน จะเกิดการแลกเปลี่ยนซึ่งกัน

และกัน ในทางกลับกันถ้าพลังของวัฒนธรรมไม่เท่าเทียมกัน วัฒนธรรมที่เป็นกลุ่มน้อยมักจะถูกผสมผสานกลมกลืนโดยกลุ่มวัฒนธรรมใหญ่ ซึ่งการผสมผสานนี้เรียกว่า การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม(Assimilation) (Gans, 2007)

ทฤษฎีการแพร่กระจายและการยอมรับนวัตกรรม (Diffusion and Adoption of Innovation) เป็นทฤษฎีที่เชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้น เกิดจากการแพร่กระจายของสิ่งใหม่ จากสังคมหนึ่งไปยังสังคมหนึ่ง ทั้งนี้การแพร่กระจายมีองค์ประกอบ 4 ประการคือ 1) นวัตกรรม อาจเป็นวัตถุหรือความคิด โดยจะต้องมีประโยชน์มากกว่าของเก่า ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับวัฒนธรรมของสังคมที่จะรับโดยไม่มีความซับซ้อน และแบ่งทดลองได้ 2) การสื่อสาร เพื่อแลกเปลี่ยนหรือถ่ายทอดนวัตกรรม 3) การอาศัยระยะเวลาในการพิสูจน์นวัตกรรม และ 4) ระบบสังคม หมายถึง นวัตกรรมจะแพร่กระจายเข้าสู่สมาชิกของสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมสมัยใหม่ที่มีบรรทัดฐานและค่านิยม เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทั้งนี้การยอมรับนวัตกรรมเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเริ่มจากการได้ยินนวัตกรรม จนเกิดการยอมรับและนำไปใช้ โดยมีกระบวนการ 5 ขั้นตอนคือ 1) การรับรู้ เป็นขั้นแรกของการได้รับรู้นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ในชีวิตตน ซึ่งมักเป็นการรับรู้อย่างไม่ตั้งใจ ข่าวสารจึงไม่ครบถ้วน อย่างไรก็ตามการรับรู้ย่อมก่อให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมมากยิ่งขึ้น 2) ขั้นสนใจ เป็นขั้นที่แสวงหารายละเอียดของข้อมูลนั้นมากยิ่งขึ้น โดยค่านิยมและบรรทัดฐานทางสังคมหรือประสบการณ์จะมีผลต่อการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับข้อมูลหรือนวัตกรรมนั้น 3) ขั้นตอนการประเมินค่า เป็นขั้นที่มีการทดลองกับบุคคลส่วนน้อย โดยดูว่านวัตกรรมมีข้อดีหรือข้อเสียอย่างไร ดังนั้นขั้นนี้จะได้รับข้อมูลที่มีความเฉพาะมากยิ่งขึ้น และ 5) ขั้นตอนการยอมรับ เป็นการนำเอานวัตกรรมนั้นๆไปใช้อย่างเต็มที่ (Rogers, 1983) อย่างไรก็ตามปัจจัยที่ทำให้มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมคือ สภาพทางเศรษฐกิจ สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม สภาพทางภูมิศาสตร์ และสมรรถภาพในการทำงานของสถาบันที่เกี่ยวข้อง (กฤตวรรณ เวชกิจ , บำเพ็ญ เขียวหวาน, และ สินีขุ ครุฑเมือง แสนเสริม, 2555)

3) ทฤษฎีทางจิตวิทยาสังคม (Social psychological Theory)

ทฤษฎีอัตลักษณ์ทางสังคม (Social Identity Theory) เป็นทฤษฎีที่ใช้อธิบายการรับรู้ของตนเองในการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม หรือเรียกได้ว่าเป็นกลุ่มใน (in group) ในขณะที่คนที่แตกต่างจากตนจะเป็นคนกลุ่มนอก (out group) ผลของการรับรู้จะมาจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตนเองและบุคคลอื่น การรับรู้ความเป็นกลุ่มในหรือกลุ่มนอกนี้ อาจมาจากการแบ่งแยกในเรื่องของชนชั้นทางสังคม เชื้อชาติ ศาสนา และถิ่นที่อยู่อาศัย(Tajfel & Turner, 2001)

การมีอัตลักษณ์ในพรรคการเมือง (Party identification) สามารถอธิบายพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งผ่านทางความจงรักภักดี และความผูกพันที่มีต่อพรรคการเมือง ซึ่งมักเกิด

จากการขัดเกลาจากครอบครัว (Greene, 2004) การพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิด ภายในครอบครัวจะทำให้เกิดการโน้มน้าวในการเลือกพรรคที่ชอบได้ การมีอัตลักษณ์ในพรรคการเมืองสามารถจำแนกประเภทของผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ว่าใครอยู่ในระบบอุปถัมภ์ และใครที่ไม่ฝากใฝ่ฝ่ายใด หรือไม่มีความผูกพันกับพรรคใดพรรคหนึ่งแน่นอน (Dalton, 2016)

ภาพลักษณ์พรรคการเมือง (Valence politic model) ถือได้ว่าเป็นตัวช่วย (Heuristic device) ที่สำคัญในการตัดสินใจลงคะแนนเสียง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งขาดความรู้และข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับพรรคการเมือง (Dovidio, 1994; อรรถสิทธิ์ พานแก้ว, 2556) นอกจากนี้ภาพลักษณ์ของหัวหน้าพรรคการเมืองและประเด็นทางการเมือง ต่างก็เป็นตัวช่วยในการตัดสินใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ทฤษฎีการกระจายความรับผิดชอบ (Theory of diffusion of responsibility) เป็นทฤษฎีทางจิตวิทยาสังคม ซึ่งอธิบายว่า ในพื้นที่ที่มีคนหนาแน่น ทุกคนจะมองข้ามหรือไม่สนใจเมื่อมีเหตุการณ์ฉุกเฉิน คนที่อยู่ในปรากฏการณ์นี้จะมีพฤติกรรมเมินเฉยร่วมกัน (Pluralistic Ignorance) เนื่องจากคนเหล่านี้มักคิดว่าบุคคลอื่นได้ช่วยเหลือในสถานการณ์นั้นแล้ว ในทางกลับกันถ้ามีเหตุการณ์ฉุกเฉินเกิดขึ้นในพื้นที่ที่มีคนน้อย คนเหล่านี้จะรีบให้ความช่วยเหลือในสถานการณ์นั้นอย่างทันทีทันใด ปรากฏการณ์นี้เรียกว่า “Bystander effect” (Latané, 1981)

4) ทฤษฎีการตัดสินใจเชิงเหตุผล (Rational Choice Theory)

แนวคิดนี้มาจากการศึกษาของ Downs (1957) ใน The Economic Theory of Democracy ที่ใช้แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์เรื่องทฤษฎีอรรถประโยชน์ มาอธิบายพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล โดยเชื่อว่ากิจกรรมหรือการตัดสินใจของมนุษย์เกิดขึ้นจากการไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล โดยมนุษย์ทุกคนต้องการอรรถประโยชน์สูงสุด (Utility Maximization)

การตัดสินใจออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งและการเลือกผู้สมัครหรือพรรคการเมือง จะถูกคำนวณจากผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับโดยเปรียบเทียบจากต้นทุน (cost) ที่ต้องเสียไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลประโยชน์สูงสุดที่จะได้รับจากนโยบายของพรรคการเมือง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะเปรียบเทียบนโยบายของพรรคการเมืองต่างๆโดยพิจารณาจากความต้องการทางนโยบาย ทั้งนี้ถ้าไม่มีพรรคการเมืองใดมีความสามารถสอดคล้องกับความต้องการของตน คนเหล่านี้จะไม่ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (ริงสธรรค์ ธนพรพันธุ์, 2546) จากการศึกษาภาพในความคิด (Stereotype) ของประชาชนที่มีความแตกต่างทางการเมืองของสังคมไทยพบว่าคนในสังคมเมืองมีฐานความคิดที่ซับซ้อน โดยพิจารณาจากนโยบายที่จะทำให้ตนได้รับผลประโยชน์สูงสุดเป็นหลัก ผลประโยชน์ของคนเมืองจะมีความแตกต่างกัน ในขณะที่คนชนบทให้ความสำคัญเรื่องบุญคุณ สายสัมพันธ์ และระบบอุปถัมภ์ ซึ่งมีมาดั้งเดิมในบริบทของเกษตรกรรม ความเป็นอยู่ในการดำเนินชีวิตอาจไม่ดีเทียบเท่ากับสังคมเมือง ดังนั้นคนชนบทเหล่านี้จึง

พิจารณาพรรคการเมืองผ่านการคำนวณต้นทุนและผลตอบแทนเป็นหลัก ทำให้คนชนบทพึงพอใจนโยบายประชานิยมมากกว่าคนในสังคมเมือง (อานนท์ ศักดิ์วีระวิทย์, สุภางค์ จันทวานิช, ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ, ภัทรพร ยุทธาภรณ์พินิจ, และ วิศิษฐ์ ยุทธาภรณ์พินิจ, 2559)

2.2.5.2 ทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตย

ทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตย เป็นทฤษฎีที่สะท้อนภาพการเมืองไทยในช่วงหลังทศวรรษ 2520 เกี่ยวกับการนิยามบทบาทประชาธิปไตยของคนสองกลุ่มซึ่งแสดงถึงความไม่มั่นคงของระบอบการเมืองไทย คนชนบทซึ่งเป็นฐานเสียงของประเทศ มองประชาธิปไตยเป็นเครื่องมือหาผลประโยชน์ โดยอยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ของพรรคการเมืองหรือหัวคะแนน การลงคะแนนเลือกตั้งจึงมีความโน้มเอียงตามกลุ่มที่ให้ผลประโยชน์ ในทางกลับกัน คนชั้นกลางที่มีถิ่นอาศัยในเมืองจะมองประชาธิปไตยแบบตะวันตก การเลือกตั้งคือการแสดงเสรีภาพทางความคิดและอุดมการณ์ โดยมองความสามารถของการบริหารงานเป็นหลัก คนกลุ่มนี้มักเป็นนักวิชาการ หรือสื่อสารมวลชน ซึ่งถูกเรียกว่า ฐานนโยบาย ดังนั้นความขัดแย้งของอุดมการณ์ของสองกลุ่มจึงเกิดขึ้น กลุ่มชนบทที่เป็นฐานเสียงของประเทศเป็นฝ่ายตั้งรัฐบาล ซึ่งคนชั้นกลางมองว่ารัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งไม่มีความสามารถในการบริหารงานและไม่โปร่งใส ดังนั้นชนชั้นกลางจึงมักเป็นฝ่ายล้มรัฐบาล (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2556)

ในปัจจุบันทฤษฎีนี้ยังคงได้รับการกล่าวถึงเพื่อใช้วิพากษ์วิจารณ์กลุ่มคนชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งวาทกรรม “โง่ จน เจ็บ” ที่กล่าวว่า คนชนบทมีการศึกษาน้อย ทำอาชีพใช้แรงงานเพื่อแลกกับค่าจ้างขั้นต่ำ จึงทำให้เกิดความเจ็บป่วย อย่างไรก็ตามมีนักวิชาการที่ไม่เห็นด้วยกับทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตยอาทิ ประจักษ์ ก้องกีรติ กล่าวว่า การศึกษาการเลือกตั้งในประเทศไทยมักเป็นการศึกษาจากแบบสอบถามที่วัดทัศนคติของผู้เลือกตั้งเพื่อทำนายผลการเลือกตั้ง ซึ่งส่วนใหญ่มักขาดการพูดคุยเก็บข้อมูลเชิงลึก (ประจักษ์ ก้องกีรติ, 2551)

ในปัจจุบันมีงานศึกษาของนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายภูมิทัศน์การเมืองไทยตั้งแต่ปี 2540 โดยอธิบายว่า สังคมชนบทเกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อาทิ คนมีการศึกษาสูงขึ้น มีความตื่นตัวทางการเมืองมากขึ้น และมีเศรษฐกิจดีขึ้น ในการศึกษาความคิด (Stereotype) ของประชาชนเรื่องความแตกต่างของความคิดทางการเมือง พบว่า ความแตกต่างทางความคิดระหว่างสังคมเมืองและชนบทลดลง เนื่องมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี แต่สิ่งที่เป็นประเด็นสำคัญของความแตกต่างทางความคิดคือ ความเป็นภูมิภาคนิยม การศึกษาพบว่าชาวบ้านในหมู่บ้านเสื้อสีแดงจังหวัดอุดรธานีเลือกพรรคเพื่อไทย เนื่องจาก พรรคเพื่อไทยเป็นตัวแทนประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งให้ความช่วยเหลือคนชนบทผ่านนโยบายที่จับต้องได้ในขณะที่ชาวบ้านกลุ่ม กปปส. จังหวัดสุราษฎร์ธานี กล่าวว่า พรรคประชาธิปัตย์สามารถดูแลผลประโยชน์ในท้องถิ่นของตนได้ดีกว่าพรรคเพื่อไทย โดยเฉพาะการประกันราคาพืชผลการเกษตร สิ่ง

เหล่านี้เห็นได้ว่าทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตยอาจต้องปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมในการอธิบายภูมิทัศน์การเมืองไทยต่อไป จากการแสวงหาตัวแทนทางการเมืองของสังคมเมือง-สังคมชนบท เป็นการแสวงหาตัวแทนทางการเมืองในระดับภูมิภาค (อาณนธ์ ศักดิ์วีระวิทย์ และคณะ, 2559)

2.2.5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิศาสตร์และรัฐศาสตร์

ภูมิศาสตร์และรัฐศาสตร์เป็นศาสตร์ที่สัมพันธ์กัน ขึ้นอยู่กับว่าผู้ศึกษาจะให้น้ำหนักไปที่ศาสตร์ใดมากกว่ากัน ถ้าการศึกษาให้ความสำคัญกับภูมิศาสตร์เป็นหลัก จะเรียกว่า ภูมิศาสตร์การเมือง (Political Geography) ในทางกลับกันถ้าให้ความสำคัญกับรัฐศาสตร์เป็นหลัก จะเรียกว่า ภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitics) (โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, 2545) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ภูมิศาสตร์การเมือง คือการอธิบายปรากฏการณ์ทางการเมืองเชิงพื้นที่ เป็นศาสตร์การรวมกันระหว่างภูมิศาสตร์และรัฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์การเมืองประกอบด้วย 2 ส่วนคือ 1) การศึกษาเชิงพื้นที่ในรูปแบบหลักเกณฑ์ของการกระจายเชิงพื้นที่ (Spatial Distribution) อันเกิดจากกระบวนการทางกายภาพ ทำเลที่ตั้งและทรัพยากรธรรมชาติที่แตกต่างกัน และ 2) การศึกษาปรากฏการณ์ทางการเมือง (Political Phenomena) ที่อธิบายถึงกระบวนการการตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมดำเนินนโยบายสาธารณะ ภูมิศาสตร์การเมืองจึงเป็นการศึกษาวิชาในเรื่องของลักษณะเฉพาะ ความแตกต่างหรือความคล้ายคลึงของพฤติกรรมทางการเมืองในพื้นที่หนึ่งซึ่งมีความสัมพันธ์กับพื้นที่อื่น อย่างไรก็ตามการศึกษาจะเน้นเฉพาะแนวคิดทางภูมิศาสตร์ภูมิภาค ที่ให้ความสำคัญกับเอกลักษณ์ภายในที่เหมือนกันในแต่ละภูมิภาค เช่น ความคล้ายคลึงหรือความแตกต่างของประเทศที่ไม่มีทางออกทะเล (Landlocked Countries) และการแบ่งบทบาทหน้าที่ในการบริหารทางการเมือง เช่น การแบ่งหน่วยการปกครอง ออกเป็น ตำบล หมู่บ้าน และชุมชน (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2554, pp. 3-8) ปัจจุบันนักภูมิศาสตร์การเมืองสนใจกิจกรรมการเลือกตั้งมากกว่ากิจกรรมทางการเมืองแบบอื่น ทำให้เกิดสาขาวิชาภูมิศาสตร์การเลือกตั้ง เหตุที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะ 1) ผลการเลือกตั้งสามารถสื่อถึงพฤติกรรมทัศนคติของบุคคล ซึ่งถือว่าเป็นปรากฏการณ์ทางการเมืองที่ไม่ควรมองข้าม และ 2) เป็นการศึกษารูปแบบการกระจายอำนาจเชิงพื้นที่ในบริบทความสัมพันธ์ระหว่างภูมิศาสตร์ การเลือกตั้งและอำนาจทางการเมือง เพราะแต่ละพื้นที่ที่ความเป็นเมืองหรือแหล่งทรัพยากรธรรมชาติมีความไม่เท่าเทียมกัน นักนักทางการเมืองในแต่ละพื้นที่จึงมีความแตกต่างกัน (Kavianirad & Rasouli, 2015, pp. 93-95) ทั้งนี้มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ดังนั้นการอยู่ร่วมกันจำเป็นต้องมีกฎ หรือข้อบังคับ การเมืองการเลือกตั้งจึงเป็นวิธีการในการแก้ปัญหาความขัดแย้งและจัดระเบียบกันอยู่ร่วมกันในสังคมของมนุษย์ โดยมีพรรคการเมืองเป็นตัวแทนของคนและดินแดน

ในขณะเดียวกันภูมิรัฐศาสตร์เป็นการศึกษาภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในปรากฏการณ์ทางการเมือง โดยสามารถพิจารณาใน 4 ลักษณะ คือ 1) ที่ตั้ง ถ้าเป็นเกาะที่อยู่ไกลจากแผ่นดิน โอกาสจะถูกรุกราน

มีน้อย 2)ขนาด กล่าวคือพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่ มีโอกาสเป็นมหาอำนาจ เนื่องจาก มีทรัพยากรและประชากรมาก 3)รูปร่าง ถ้าประเทศมีลักษณะเป็นเกาะ หรือมีประเทศอื่นคั่น อาจทำให้เกิดปัญหาการถูกรุกราน หรือการแบ่งแยกดินแดน 4) พรมแดน อาจกำหนดจาก ลักษณะภูมิประเทศ เช่น แม่น้ำ ภูเขา หรือเส้นทางคมนาคม จะใช้กำหนดขอบเขตแดนของประเทศ สิ่งเหล่านี้มีผลต่อการวางยุทธศาสตร์ทั้งในด้านการทหารและการเมือง (ชาติชาย ศรีวิลาศ, 2558) นักวิชาการหลายท่านได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างภูมิศาสตร์ และปรากฏการณ์ทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ฟรีดริช รัทเซล (Friedrich Ratzel) ซึ่งเป็นผู้วางรากฐานของภูมิศาสตร์การเมือง และเป็นบิดาแห่งวิชาภูมิศาสตร์การเมืองสมัยใหม่ เขาได้เสนอความคิดในบทความ “The Laws of the Spatial Growth of States” ในหัวข้อ “A Contribution to scientific Political Geography” รัทเซลได้ตั้งสมมุติฐานว่า รัฐเป็นสิ่งมีชีวิต (state as an organism) ขนาดของรัฐจะเติบโตตามวัฒนธรรม อย่างไม่มีขอบเขตโดยพื้นที่จะขยายตามแนวอนผ่านการล่าอาณานิคม การขยายพื้นที่ดังกล่าวเป็นผลมาจากการขยายตัวของประชากร และเพื่อเพิ่มคุณค่าความคิดทางการเมืองของประเทศตน ในกรณีที่ประเทศขนาดเล็ก ชาติจะเกิดขึ้นเมื่อคนใช้ภาษาเดียวกัน ขนบธรรมเนียมคล้ายคลึงกัน และมีการแลกเปลี่ยนติดต่อสื่อสารกัน สิ่งนี้จะก่อให้เกิดการรวมอำนาจทางการเมือง การขยายตัวของรัฐมักจะขยายตัวไปในบริเวณที่อุดมสมบูรณ์ โดยมักจะอยู่แถบชายทะเล หรือที่ราบลุ่มแม่น้ำ ในขณะที่คนในพื้นที่เก่าจะถูกขับไล่ไปในเขตที่เข้าถึงได้ยาก อย่างไรก็ตามรัฐที่เป็นเมืองขึ้นจะเจริญเติบโตจากรัฐที่เป็นผู้ปกครอง ผ่านทางการถ่ายทอดแนวคิดภูมิปัญญา เทคโนโลยี รวมไปถึงการค้า ทั้งนี้พรมแดนของรัฐจะทำให้การเจริญเติบโตของรัฐเป็นไปอย่างเท่าเทียมกัน รวมถึงป้องกันการรุกรานจากภายนอก (Ratzel, 1970)

สำหรับทฤษฎีที่น่าสนใจด้านภูมิรัฐศาสตร์ ประกอบไปด้วย 1) ทฤษฎีดินแดนหัวใจ (Heartland Theory) ของ เซอร์ ฮัลฟอर्ड แมคคินเดอร์ ถูกนำเสนอผ่านบทความ “The Geographical Pivot of History” โดยมีใจความสำคัญว่า “ใครครอบครองยุโรปตะวันออกก็สามารถควบคุมบริเวณหัวใจโลกได้ ใครครอบครองบริเวณหัวใจโลกได้ก็สามารถครอบครองเกาะโลกได้ ใครครอบครองเกาะโลกได้จะสามารถควบคุมโลกได้” แนวคิดนี้นิยาม “เกาะโลก(world island)” คือพื้นที่ทวีปยุโรปและแอฟริกาที่มีความต่อเนื่องเป็นผืนเดียวกัน โดยเกาะโลกนี้มีจุดสำคัญทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือบริเวณดินแดนในแถบยูเรเชีย (ทวีปเอเชียและยุโรปรวมกัน) และได้กำหนดบริเวณสำคัญที่เรียกว่า “ดินแดนหัวใจ (Heartland)” ซึ่งกำลังทางเรือจะเข้าถึงได้ยากมาก และลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาล้อมรอบ ถือได้ว่าเป็นชัยภูมิที่ดี (Mackinder, 1904) และ 2) ทฤษฎีขอบดินแดน (Rimland Theory) ของ นิโคลัส เจ สปีกแมน มีมุมมองที่แตกต่างออกไปจากทฤษฎีดินแดนหัวใจ โดยเห็นว่าดินแดนรูปวงเดือนริมในออกมา (ไม่รวมตะวันออกกลาง และ เอเชียอาคเนย์) เป็นภูมิประเทศทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญ เพราะเป็นบริเวณกันชน (Buffer Zone) ซึ่งเรียกว่า “ขอบดินแดน” ทฤษฎีนี้มีแนวคิดว่า “ผู้ใดสามารถ

ควบคุมขอบดินแดนได้จะได้ครองยูเรเชีย ผู้ใดควบคุมยูเรเชียได้ผู้นั้นจะครองโลกในที่สุด” (Singh, 2015) ทฤษฎีขอบดินแดนมีอิทธิพลมากในการกำหนดยุทธศาสตร์ปิดล้อม (Containment Strategy) ของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่พยายามจะนำกำลังของตนไปไว้ยังประเทศที่อยู่บริเวณขอบดินแดนตามแนวคิดของสปีกแมน เช่น บริเวณคาบสมุทรเกาหลี ฟิลิปปินส์ และไทย (วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2554)

2.3 ความเป็นเมืองและพฤติกรรมทางเลือกตั้ง

2.3.1 ความเป็นเมืองในประเทศไทย

กรุงเทพฯ ถือได้ว่าเป็นเมืองเอกและเป็นตัวแทนของพื้นที่เมือง เนื่องจากความหนาแน่นของประชากรที่ต่างจากจังหวัดอื่นอย่างเห็นได้ชัด นอกจากนี้กรุงเทพฯ เป็นแหล่งรวมกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การจ้างงานและการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร รวมไปถึงมีความพร้อมในด้านระบบสาธารณูปโภค สิ่งเหล่านี้ทำให้รัฐบาลพยายามที่จะกระจายความเจริญออกมาจากศูนย์กลางยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งไปยังเขตปริมณฑล 6 จังหวัด ได้แก่ นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร นครปฐม และฉะเชิงเทรา ทั้งนี้เพื่อให้การพัฒนาเมืองเป็นไปอย่างสมดุล ผังภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปี พ.ศ.2600 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่สำคัญคือการควบคุมการขยายตัวและกระจายความเจริญออกสู่ภูมิภาคต่างๆ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างสมดุลของเมือง ผ่านทางการบริหารจัดการเมืองโดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลระหว่างพื้นที่เมืองและพื้นที่ชนบท(สำนักผังเมืองกรุงเทพมหานคร, 2556) ดังนั้นความเจริญจึงได้กระจายไปสู่จังหวัดที่เป็นศูนย์กลางของภูมิภาคต่างๆ เช่น เชียงใหม่ ขอนแก่น อุดรธานี สงขลาและชลบุรี (พันธ์ทิพย์ จงไกรย และ ชนมณี ทองใบ, 2557)

อย่างไรก็ตามในปัจจุบันพบว่า พื้นที่อื่นที่ไม่ใช่กรุงเทพฯ โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มักถูกเรียกว่าเป็นพื้นที่ชนบท คนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพื่อเป็นรายได้หลักของครัวเรือน กลุ่มคนเหล่านี้มักมีปัญหาเกี่ยวกับราคาพืชผลทางการเกษตร การเข้าถึงสวัสดิการทางสังคม และระบบสาธารณูปโภค จึงนำไปสู่การเรียกร้องต่อรัฐบาลมาโดยตลอด (Motonishi, 2006)

เหตุการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของพื้นที่ชนบทและพื้นที่เมืองทั้งภายในภูมิภาค และระหว่างภูมิภาคอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รายได้ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และระบบสาธารณูปโภค (Das & Pathak, 2012; Yu et al., 2014) เมื่อพิจารณาด้านรายได้ พบว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือนในพื้นที่เมืองสูงกว่าในพื้นที่ชนบท โดยระยะห่างระหว่างรายได้ระหว่างสองกลุ่มเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์พบมากในพื้นที่เมืองโดยเฉพาะการศึกษา การฝึกทักษะความเชี่ยวชาญ และการได้รับข่าวสาร ในขณะที่ชนบทส่วนใหญ่จะใช้เวลากับการทำงานรับจ้างหรือเกษตรกรรม ดังนั้นการประกอบอาชีพ ความรู้หรือทักษะต่างๆอาจน้อยกว่าคน

ในพื้นที่เมือง ในส่วนของระบบสาธารณูปโภค สามารถพบเห็นได้อย่างหลากหลายในพื้นที่เมืองทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ถนนถูกตัดผ่านในพื้นที่ต่างๆเพื่อสะดวกต่อการเข้าถึงมาก ในประเทศที่พัฒนาแล้วสามสิ่งนี้ถือได้ว่ามีความสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงมากที่สุดคือต้องลดความแตกต่างของพื้นที่เมืองและชนบทให้น้อยลง

2.3.2 ความเป็นเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นดัชนีวัดความสำเร็จในการพัฒนาประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเครื่องมือในการตั้งอำนาจทางการเมืองหรือการเจรจาต่อรองทรัพยากรของกลุ่มคนต่างๆในพื้นที่ (Sancton & Zhenming, 2015; Scaff, 1975)

ทฤษฎีปัจจัยตัวกำหนด สามารถอธิบายพฤติกรรมการเลือกตั้งได้ว่า บุคคลที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าบุคคลที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูง (Cutts, Webber, Widdop, Johnston, & Pattie, 2014; Gimpel, Morris, & Armstrong, 2004; Robert B. Albritton & Prabudhanitisarn, 1997; ถวิลวดี บุรีกุล และ โรเบิร์ต บี อัลบริทตัน, 2543; สติธร ธนานิธิโชติ, 2550)

นอกจากนี้บุคคลที่มีรายได้น้อยมีแนวโน้มที่จะซื้อสิทธิขายเสียงโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อภาวะเศรษฐกิจถดถอยหรือตกต่ำ (Mo, Brady, & Ro, 1991) คนเหล่านี้จะออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อหารายได้หรือประโยชน์เข้าตนเอง โดยไม่คำนึงถึงนโยบาย (Thananithichot, 2012) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตยที่อธิบายว่าคนเมืองจะไม่ค่อยออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง เนื่องจากในชีวิตประจำวันคนเหล่านี้สามารถยืนหยัดได้ด้วยตนเอง จึงไม่เห็นประโยชน์จากการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ในขณะที่คนชนบทจะให้ความสำคัญกับการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เนื่องจากคนเหล่านี้ต้องการได้รับอรรถประโยชน์ มากที่สุดจากการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (อรุณสิทธิ์ พานแก้ว, 2556) อย่างไรก็ตามทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตยถูกท้าทายมากขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันกระแสดมคิดแบบเมืองกระจายไปสู่สังคมชนบท ทำให้กลุ่มคนเหล่านี้มีความทันสมัยมากขึ้น นอกจากนี้มีการรวมกลุ่มกันเพื่อเจรจาต่อรองผลประโยชน์ให้กับตนเองหรือพวกพ้องของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลประโยชน์จากการเลือกตั้ง (ประภาส ปิ่นตบแต่ง, 2541)

การรวมกลุ่มเพื่อเจรจาต่อรองถือได้ว่าเป็นทุนทางสังคมอย่างหนึ่ง ซึ่งสามารถอธิบายการมีส่วนร่วมทางการเมืองในมุมมองของกระบวนการตัดสินใจเชิงสาธารณะ (Bwalya & Sukumar, 2018; Krishna, 2002) การรวมกลุ่มของคนที่มีความต้องการเรื่องเดียวกันสามารถเจรจาต่อรองกับรัฐบาลเพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้ดีกว่า ในการศึกษาทุนทางสังคมผ่านสื่อสังคมโดยใช้ข้อมูลการมีส่วนร่วมทางการเมืองในปีค.ศ. 1992 พบว่า การเพิ่มขึ้นของการมีส่วนร่วมทางการเมืองขึ้นอยู่กับ

ความถี่และจำนวนครั้งในการเข้าร่วมทางการเมือง โดยพบว่าความกดดันจากชุมชนหรือกลุ่มของตน เป็นสาเหตุในการมีส่วนร่วมทางการเมือง (La Due Lake & Huckfeldt, 1998) นอกจากนี้พบว่าพื้นที่ ที่มีทุนทางสังคมสูงมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ที่มีการ รวมกลุ่มกันอย่างกลมเกลียวในชุมชนเล็ก และมีมากขึ้นเมื่อการเลือกตั้งนั้นเป็นประเด็นที่สำคัญทาง สังคม ทั้งนี้เมื่อคนในกลุ่มได้ทราบถึงปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างกลุ่มตน คนเหล่านี้มี แนวโน้มจะไม่ออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง (Mutz, 2002) โดยทุนทางสังคมของชุมชนขนาดเล็กและ วัฒนธรรมของกลุ่มชุมชนสามารถพบได้ในพื้นที่ชนบท (Ben-bassat & Dahan, 2012)

อย่างไรก็ตามการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าคนที่อาศัยในเขตเมืองมักเกิดความเบื่อหน่ายทาง การเมือง (Political apathy) โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนกรุงเทพฯ เนื่องมาจากการเป็นศูนย์กลางทาง เศรษฐกิจและการพัฒนาในด้านต่างๆ ส่งผลให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองรวมถึง การทุจริตได้อย่างง่ายดาย (Thananithichot, 2012) ดังนั้นทางเลือกใหม่สำหรับคนเมืองเหล่านี้คือ การไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง และการไม่ประสงค์ลงคะแนน ทั้งนี้คนเมืองอาจยุ่งกับงานในชีวิตประจำวัน ทำให้ไม่สามารถออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ในขณะที่คนชนบทมีเวลาว่างทำให้สะดวกแก่การออกไปใช้ สิทธิ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเกิดการว่างงานแฝงในพื้นที่ชนบท เมื่อคนในพื้นที่ชนบทย้ายเข้าไปหา งานทำในเขตเมือง คนเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งเพิ่มมากขึ้น (Verba, Nie, & Kim, 1978)

นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่ำของคนที่อาศัยในเขตเมืองสามารถอธิบาย ได้จากทฤษฎีการกระจายความรับผิดชอบ (Theory of diffusion of responsibility) หรือ Bystander effect ซึ่งเป็นทฤษฎีทางจิตวิทยาสังคม (Darley & Latane, 1968) อธิบายได้ว่า คน เมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของประชากรสูง ไม่จำเป็นต้องมีความรับผิดชอบ ทางสังคมมากนัก และ ลักษณะการลงคะแนนเสียง มักจับมือใครดมไม่ได้ ว่าใครไปเลือกใครมา ดังนั้น สัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง และ สัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนนจึงพบมากในพื้นที่สังคมเมือง ในทาง กลับกันพื้นที่ชนบทซึ่งมีความหนาแน่นของประชากรต่ำ จะง่ายต่อการสังเกตเห็นว่าใครไม่ไปใช้สิทธิ์ เลือกตั้ง หรือพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของแต่ละคนเป็นอย่างไร (Harkins & Latané, 1998)

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในประเด็นของการทำบัตรเสียพบว่า พื้นที่ที่มีความเป็นเมืองต่ำโดยเฉพาะอย่าง ยิงพื้นที่ที่เป็นชายแดนติดต่อกับประเทศอื่น ซึ่งมีกลุ่มคนหลายเชื้อชาติอาศัยอยู่ร่วมกัน มีแนวโน้มใน การทำบัตรเสียมาก เนื่องจากคนกลุ่มนี้อาจมีปัญหาในการอ่านเขียนภาษาไทย เพราะขาดโอกาส ทางการศึกษาเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลความเจริญ นอกจากนี้พื้นที่ที่มีความเป็นเมืองมักมีความ หนาแน่นของประชากรสูง มีศูนย์ราชการ ส่งผลให้เมืองมีขนาดใหญ่ ความเป็นเมืองเชิงกายภาพนี้มี ความสัมพันธ์กับสัดส่วนการทำบัตรเสีย กล่าวคือ เมืองที่มีประชากรน้อยมีแนวโน้มที่จะมีสำนักงาน และเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งน้อย ด้วยเหตุนี้ข้อมูลข่าวสารจึงไม่สามารถเข้าถึงประชาชนในพื้นที่

มากนัก จึงมีแนวโน้มที่ทำให้เกิดบัตรเสีย (Knack & Kropf, 2003) ในขณะเดียวกันเมื่อพิจารณาความเป็นเมืองด้านสังคมเศรษฐกิจกับสัดส่วนการทำบัตรเสีย พบว่า พื้นที่ที่มีความเป็นเมือง ประชากรมีความอยู่ดีกินดี มีทักษะอาชีพ การศึกษาและรายได้สูง สามารถเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ มีแนวโน้มทำให้เกิดบัตรเสียต่ำ เนื่องจาก สังคมเมืองมีความเป็นพลวัต มีการแพร่กระจายนวัตกรรมและความคิด ประชากรจะมีความรู้ความเข้าใจในการลงคะแนนเสียงเนื่องจากสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง (Pachón, Carroll, & Barragán, 2017, p. 107) การอยู่ห่างไกลความเจริญอาจทำให้ความรู้ความเข้าใจในการลงคะแนนเสียงมีน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต ที่หมายเลขของพรรคการเมืองที่ปรากฏบนบัตรเลือกตั้งไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง สิ่งนี้อาจทำให้เกิดความกำกวมของการลงคะแนนเสียงได้

ดังนั้นจึงตั้งสมมติฐานการวิจัยดังนี้

H1: ความเป็นเมืองมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับสัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง

H2: ความเป็นเมืองมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับสัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนน

H3: ความเป็นเมืองมีความสัมพันธ์เชิงลบกับสัดส่วนการทำบัตรเสีย

2.3.3 ความเป็นเมืองและความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งในประเทศไทยมีความเป็นภูมิภาคนิยมสูงมาก แต่เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการเลือกตั้งในระดับเขตเลือกตั้งพบว่า บางเขตเลือกตั้งมีความหลากหลายของคะแนนเสียงค่อนข้างมาก โดยเฉพาะภาคกลาง และเขตเทศบาลในบางจังหวัด ความหลากหลายนี้อาจสังเกตได้จาก ผลคะแนนที่สูสีกันระหว่างสองพรรคใหญ่ คือ พรรคเพื่อไทย และพรรคประชาธิปัตย์ หรือการมีบทบาทของพรรคขนาดกลางในบางเขตเลือกตั้ง ความหลากหลายของพฤติกรรมการเลือกตั้งจะพบมากในระบบแบบแบ่งเขตมากกว่าแบบบัญชีรายชื่อ เพราะ มีปัจจัยภายนอกมาเกี่ยวข้องเช่น ความมีอิทธิพลของหัวหน้าคะแนน หรือ การซื้อสิทธิ์ขายเสียง

สังคมเมืองมีความหลากหลายสูงทั้งในด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม เป็นที่รวมของกลุ่มชาติพันธุ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรุงเทพฯ คนจากภูมิภาคต่างๆ มักย้ายถิ่นเข้ามาเพื่อหางานทำหรือเข้ามาอาศัยอยู่อย่างถาวร เมืองจึงเป็นตัวแพร่กระจาย ผสมผสานทางวัฒนธรรมและนวัตกรรมที่สำคัญ สิ่งเหล่านี้ทำให้ทัศนคติหรือมุมมองของคนในเมืองกว้างขึ้นและหลากหลายมากกว่าเดิม ทั้งนี้เมืองยังมีความเป็นอิสระ และมีความเป็นปัจเจกบุคคลสูง ส่งผลให้เกิดแนวคิดใหม่ๆ ที่ขัดกับบรรทัดฐานเดิม เช่น การรณรงค์การไม่ประสงค์ลงคะแนน (Vote no) และการเคลื่อนไหวทางสังคม (Bartle, Birch, & Skirmuntt, 2017; Jha, Boudreaux, & Banerjee, 2018; Mungsung, 2014) ความหลากหลายเหล่านี้ส่งผลให้ความนึกคิด หรือการตัดสินใจมีความแตกต่างกัน (อิทธิพร ขำประเสริฐ, 2554) ดังนั้น

อาจกล่าวได้ว่า พื้นที่ที่มีทุนทางสังคมสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่เมือง มักไม่ปรากฏระบบอุปถัมภ์ ผลการเลือกตั้งจึงมีความหลากหลาย

นอกจากนี้เมืองเป็นศูนย์กลางของการเติบโตทั้งการบริหาร เศรษฐกิจและเทคโนโลยี ทำให้คนเมืองสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การรับรู้ข่าวสารและนโยบายทางการเมือง ในทางกลับกันชนบทเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้น้อย การปฏิสัมพันธ์ส่วนใหญ่อยู่ภายในครอบครัวหรือชุมชน การออกไปเลือกตั้งจึงอยู่บนพื้นฐานของครอบครัว คนรู้จัก และภาพลักษณ์ในตัวผู้แทนหรือพรรคการเมืองเป็นหลัก (Almond & Verba, 1963; Kim, 1980; Robinson & Noriega, 2010; อรรถสิทธิ์ พานแก้ว, 2556)

อย่างไรก็ตาม ความหลากหลายของพฤติกรรมเลือกตั้งภายในเขตเลือกตั้งสามารถอธิบายด้วยทฤษฎีการกระจายความรับผิดชอบทางสังคม (Diffusion of social responsibility) ได้ว่า สังคมเมืองมีความหนาแน่นของประชากรสูง ความเป็นปัจเจกบุคคล การไม่ออกไปใช้สิทธิ์ หรือ คิดต่างจากส่วนรวมไม่ถือว่าเป็นความรับผิดชอบทางสังคม และที่สำคัญคือจับมือใครดมไม่ได้ ในขณะที่สังคมชนบทที่สังคมเป็นแบบชุมชน ความหนาแน่นของคนต่ำ การกระทำต่างๆมักอยู่ในสายตาของผู้อื่น และที่สำคัญคือคนในชุมชนจะมีความรับผิดชอบทางสังคมสูง (Latané, 1981) ความหลากหลายของการเลือกพรรคการเมืองจึงเป็นไปได้น้อย

ดังนั้นจึงตั้งสมมุติฐานการวิจัยดังนี้

H4 : ความเป็นเมืองมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง

2.3.4 ความเป็นเมืองและการแบ่งขั้วทางการเมือง

ในประเทศไทยการแบ่งแยกทางการเมืองระหว่างเมืองและชนบทสามารถเห็นได้ชัด เห็นได้จากพรรคการเมืองที่ได้รับความนิยมของคนเมืองและคนชนบทมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเป็นผลมาจากการมีอุดมการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกัน (Roy, Perrella, & Borden, 2015) บุคคลที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองเป็นไปในทางเดียวกันจะมีแนวโน้มเลือกพรรคการเมืองเดียวกัน ทำให้เกิดอัตลักษณ์ทางสังคมของกลุ่มคนขึ้น โดยกลุ่มคนที่มีความคิดคล้ายกันรวมตัวกัน เรียกว่า กลุ่มใน (in-group) ในขณะที่สมาชิกในกลุ่มมักต่อต้านสมาชิกที่อยู่ภายนอกกลุ่ม (out-group) หรือที่เรียกว่า กลุ่มนอก (Duell & Valasek, 2017) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตย โดยกล่าวว่าคนชนบทและคนเมืองโดยเฉพาะคนที่มีถิ่นอาศัยในกรุงเทพฯ มองประชาธิปไตยในมุมมองที่ต่างกัน กล่าวคือ คนชนบทมองประชาธิปไตยเป็นเครื่องมือหาผลประโยชน์ ฉะนั้นการออกไปใช้สิทธิ์อาจตกอยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ คนกลุ่มนี้มีจำนวนมากจึงถูกมองว่าเป็นฐานเสียง ในขณะที่คนเมืองมองการเลือกตั้งว่าเป็นพื้นที่ในการเลือกคนที่มีความสามารถเข้ามาบริหารบ้านเมือง คนกลุ่มนี้จึงถูกมองว่าเป็นฐานนโยบาย และมักมองว่าคนชนบทไม่มีความรู้ ความสามารถ เลือกผู้แทนที่ไม่มีประสิทธิภาพ

เข้ามาบริหารบ้านเมือง จึงเป็นเหตุให้มักล้มรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งของชนบทอยู่เสมอ การศึกษาเรื่องการแบ่งขั้วทางการเมืองที่ผ่านมามีพบว่า คนที่มีถิ่นอาศัยในเขตเมืองจะสนับสนุนพรรคประชาธิปัตย์ ในขณะที่คนที่มีถิ่นอาศัยในเขตชนบทจะสนับสนุนพรรคเพื่อไทย อัตลักษณ์ทางสังคมของคนสองกลุ่มส่งผลให้เกิดความขัดแย้ง โดยกลุ่มที่สนับสนุนพรรคประชาธิปัตย์โดยเฉพาะคนกรุงเทพฯ มักถูกกลุ่มผู้สนับสนุนพรรคเพื่อไทย (อภิชาติ สถิตนิรามัย, ยุक्ति มุกตาวิจิตร, และ นิติ ภัทรพันธุ์, 2556)

การแบ่งแยกของถิ่นที่อยู่อาศัยและอุดมการณ์ทางการเมืองนำไปสู่การเกิดขึ้นของกลุ่มสนับสนุนทางการเมืองต่างๆ เช่น พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (กลุ่มคนเสื้อเหลือง) และแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (กลุ่มคนเสื้อแดง) (Ahmed & Bhatnagar, 2008) การกำหนดนโยบายสาธารณะของแต่ละพรรคการเมืองอาจเป็นเหตุผลหลักของการนำไปสู่การแบ่งขั้วทางการเมืองที่รุนแรง พรรคเพื่อไทยได้รับการสนับสนุนอย่างมากผ่านนโยบายต่างๆ เช่น โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ โครงการกองทุนหมู่บ้าน หรือแม้กระทั่งโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค ซึ่งถือได้ว่าเป็นนโยบายสุขภาพที่ดึงดูดใจคนชนบทเป็นอย่างมาก เนื่องจากคนชนบทมีสภาพสังคมและเศรษฐกิจในระดับต่ำ ส่งผลให้การเข้าถึงบริการสาธารณสุข หรือการได้รับความช่วยเหลือจากรัฐมีความยากลำบาก โครงการดังกล่าวจึงเปรียบได้กับนวัตกรรมที่เกิดการแพร่กระจายไปทั่วสังคมชนบท คนเกิดการยอมรับและสุดท้ายพรรคเพื่อไทยสามารถเอาชนะการเลือกตั้งอย่างถล่มทลายในปี 2548 การที่นโยบายประชานิยมเป็นที่ชื่นชอบแก่คนชนบท สอดคล้องกับทฤษฎีการตัดสินใจเชิงเหตุผล ในขณะที่พรรคประชาธิปัตย์ได้รับความนิยมจากคนเมืองซึ่งมีสถานภาพเศรษฐกิจและสังคมที่สูงกว่า คนเหล่านี้จะคำนึงถึงเสถียรภาพและการเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหลัก (อภิชาติ สถิตนิรามัย และคณะ, 2556) สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่า คนเมืองมีคุณภาพชีวิตดีอยู่แล้ว การเลือกพรรคการเมืองจึงให้ความสำคัญกับความโปร่งใสของพรรคซึ่งสอดคล้องกับภาพลักษณ์ทางการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์

ดังนั้นจึงตั้งสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

H5: ความเป็นเมืองในมุมมองของสถานภาพเศรษฐกิจสังคม และ ความหนาแน่น สัมพันธ์เชิงลบกับสัดส่วนการเลือกพรรคเพื่อไทย

H6: ความเป็นเมืองในมุมมองของสถานภาพเศรษฐกิจสังคม และ ความหนาแน่น สัมพันธ์เชิงบวกกับสัดส่วนการเลือกพรรคประชาธิปัตย์

2.4 ความเป็นภูมิภาคนิยมและการแบ่งขั้วทางการเมือง

ความเป็นภูมิภาคนิยมในการเลือกตั้งเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยอย่างชัดเจน พรรคเพื่อไทยมีฐานเสียงอยู่ที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ในขณะที่พรรคประชาธิปัตย์มีฐานเสียงอยู่ที่ภาคใต้และเมืองใหญ่อย่างกรุงเทพฯ ผู้คนมักจะลงคะแนนเสียงให้กับผู้แทนที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยเดียวกับตนและต่อต้านพรรคฝ่ายตรงข้ามเพื่อที่จะเพิ่มอัตลักษณ์ทางสังคมและการเป็นสมาชิกภายในกลุ่ม การศึกษาที่ผ่านมายังพบว่าคนชนบทโดยเฉพาะอย่างยิ่งคนภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่อพยพย้ายเข้ามาหางานทำในกรุงเทพฯ มักรู้สึกแปลกแยกจากคนเมือง เนื่องจากมักถูกเรียกว่า คนลาว (ยงยุทธ บุราสิทธิ์, 2556)

พรรคเพื่อไทยถูกก่อตั้งและอยู่ภายใต้การบริหารของ ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นคนภาคเหนือ ในปี พ.ศ. 2554 เขาได้จัดตั้งพรรคไทยรักไทย หรือพรรคเพื่อไทยในปัจจุบัน โดยวางนโยบายสาธารณะที่ส่งผลกระทบในวงกว้างต่อความคิดของประชาชน หรือเรียกว่า นโยบายประชานิยม เช่น นโยบายพักหนี้เกษตรกร นโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรค และหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล นโยบายเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นสินค้าหรือนวัตกรรมใหม่ ที่ประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งคนชนบทในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้ความสนใจเป็นอย่างมาก จากนโยบายประชานิยมที่สร้างภาพลักษณ์ให้พรรคมีความแตกต่างจากพรรคอื่นในตอนแรก นำไปสู่นโยบายแก้ไขปัญหาความยากจนที่ประชาชนเข้าถึงได้ในปัจจุบัน ทำให้คนเหล่านี้ให้การยอมรับในตัวพรรคและผู้นำพรรคอย่างกว้างขวาง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการแพร่กระจายและการยอมรับนวัตกรรม ในขณะเดียวกันการยอมรับในนโยบายสาธารณะของคนชนบทเหล่านี้ สามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีการตัดสินใจเลือกอย่างมีเหตุผล (Rational Choice Theory) ได้ว่า ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งจะพิจารณาพรรคการเมืองที่ให้ประโยชน์แก่ตนมากที่สุด นั่นคือพรรคเพื่อไทย พรรคนี้ได้รับความนิยมและความเชื่อใจอย่างมากในคนที่มีถิ่นอาศัยในชนบทโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในทางกลับกันพรรคประชาธิปัตย์ได้รับการสนับสนุนอย่างมหาศาลจากคนที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยในภาคใต้ เนื่องมาจากพรรคนี้ถือได้ว่าเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีบทบาทในการเลือกตั้งของประเทศไทยมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีนายกรัฐมนตรีที่เป็นคนใต้ ความซื่อสัตย์สุจริตและผลงานในการทำงานทำให้คนใต้รู้สึกภาคภูมิใจกับตัวแทนของตน (Kitiarsa, 2009; จิราภรณ์ คำจันทร์, 2547) ภาคใต้ถือได้ว่าเป็นความจงรักภักดี (Brand Loyalty) ต่อพรรคประชาธิปัตย์อย่างมาก เห็นได้จากการไม่เปิดโอกาสให้พรรคอื่นนอกเหนือจากพรรคประชาธิปัตย์ เข้ามามีบทบาทในพื้นที่ภาคใต้ นอกจากนี้แม้ว่าคนใต้จะอพยพเข้าไปหางานทำในกรุงเทพฯ แต่พวกเขายังคงสนับสนุนตัวแทนทางการเมืองในถิ่นที่อยู่เดิมของตนเองอย่างเหนียวแน่นหรือเรียกได้ว่ามีความโน้มเอียงทางการเมือง (regional nepotism) สูง ปรากฏการณ์นี้ก็เกิดขึ้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเช่นกัน (ยุทธพร อิศร

ชัย, 2554a) ทั้งนี้กรุงเทพฯ ซึ่งเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยในเขตเมือง คนส่วนใหญ่มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีอยู่แล้ว ดังนั้นความสามารถของพรรคการเมืองจึงมีผลต่อการตัดสินใจเลือกผู้แทนมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตนที่คาดว่าจะได้รับ

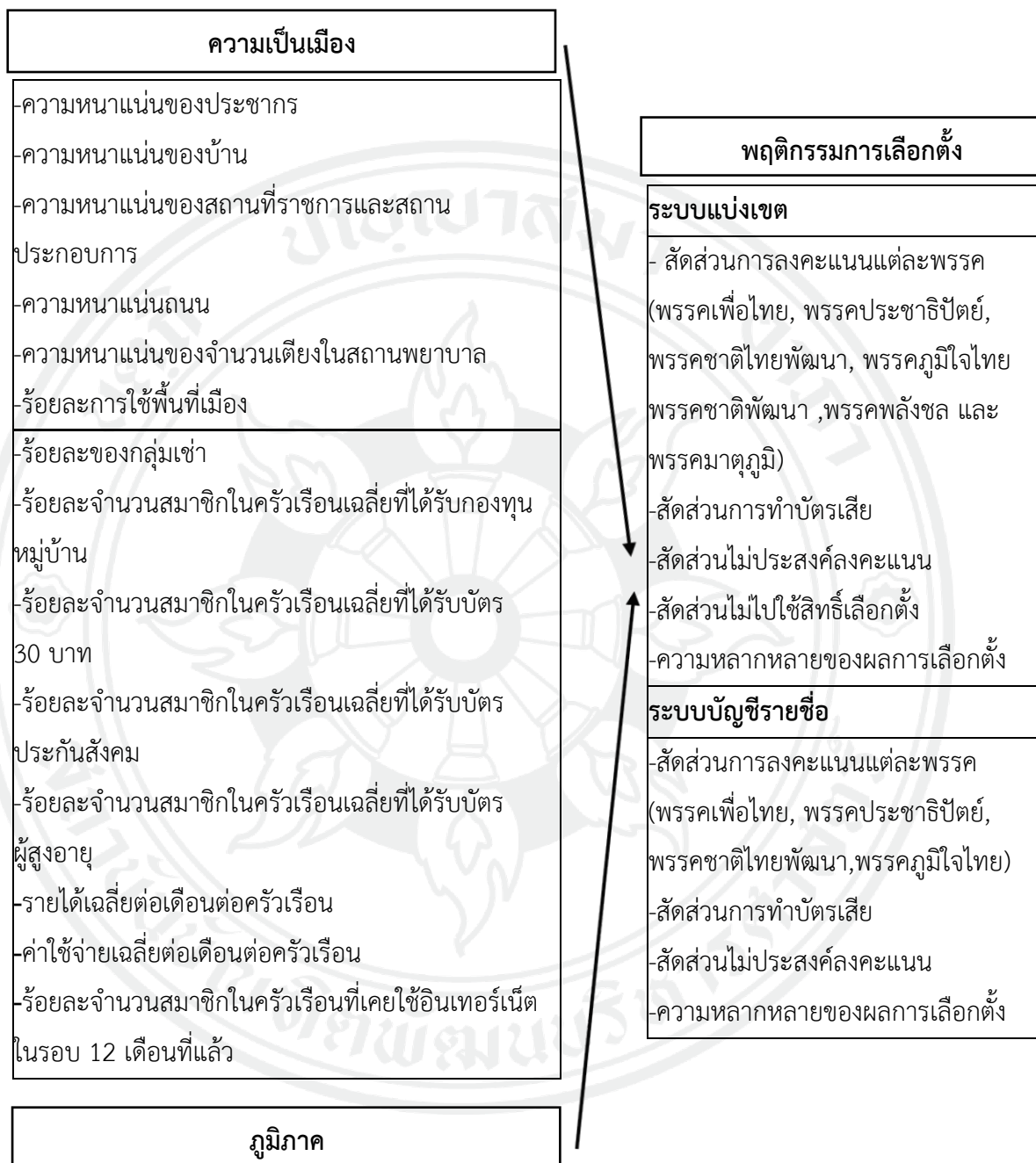
เมื่อพิจารณาในมุมมองของภูมิรัฐศาสตร์พบว่า ทฤษฎีหัวใจแห่งดินแดน (Heartland theory) สามารถใช้อธิบายการเลือกตั้งได้ว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและกรุงเทพฯ เป็นหัวใจสำคัญของประเทศไทย กรณีของภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนชนบทมีจำนวนประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดเป็น 1 ใน 3 ของประชากรทั้งประเทศ ทำให้มีจำนวน สส. 126 คน ถ้าพรรคการเมืองใดได้ภาคนี้เป็นฐานเสียง พรรคการเมืองนั้นจะมีโอกาสชนะการเลือกตั้ง ภาคนี้จึงถือว่าเป็นฐานเสียงที่สำคัญของประเทศ เป็นหัวใจแห่งดินแดน (บุญทัน ดอกไธสง, 2541) ในขณะที่กรุงเทพฯ เป็นเมืองหลวงของประเทศไทยโดยเป็นศูนย์กลางทางการจัดการ เศรษฐกิจและเทคโนโลยี คนกรุงเทพฯ จึงถูกพิจารณาเป็นฐานนโยบายในทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตย (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2556) แต่เนื่องจากมีจำนวน สส. น้อยกว่าจึงถือว่าเป็นดินแดนชายขอบ (Rimland) ซึ่งมีอำนาจในเชิงภูมิรัฐศาสตร์ของการเลือกตั้งน้อยกว่ามาก

ดังนั้นจึงตั้งสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

H7: ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือสัมพันธ์กับสัดส่วนการเลือกพรรคเพื่อไทย

H8: ภาคใต้และกรุงเทพฯ สัมพันธ์กับสัดส่วนการเลือกพรรคประชาธิปัตย์

2.5 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ภาพที่ 2.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของความเป็นเมือง ความเป็นภูมิภาคนิยม และพฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2554 ซึ่งเป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีจุดมุ่งหมายในการอธิบายความสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ และมีตัวเลขทางสถิติในการอ้างอิงได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว เพื่อให้ได้องค์ความรู้มากำหนดกรอบแนวคิด (Conceptual Framework) หรือตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 3.1 ตัวแปรที่ศึกษา
- 3.2 การจัดกระทำตัวแปร
- 3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ตัวแปรที่ศึกษา

การศึกษานี้ มีหน่วยวิเคราะห์ของการศึกษาคือ เขตเลือกตั้ง ซึ่งมีทั้งหมด 375 เขตเลือกตั้ง ดังนั้นในการรวบรวมตัวแปรที่ต้องการศึกษา ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ที่เก็บรวบรวมและสำรวจจากหน่วยงานต่างๆ ใน ปี พ.ศ. 2554 ซึ่งเป็นข้อมูลระดับตำบล อ้างอิงขอบเขตการปกครอง จากกรมการปกครอง หรือ ระดับเขตเลือกตั้ง ซึ่งอ้างอิงขอบเขตของเขตเลือกตั้งจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2554) โดยแบ่งตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลักดังนี้

3.1.1 ตัวแปรพยากรณ์

- 3.1.1.1 ดัชนีชี้วัดความเป็นเมือง
- 3.1.1.2 ความเป็นภูมิภาคนิยม

3.1.2 ตัวแปรตาม

- 3.1.2.1 พฤติกรรมการเลือกตั้ง
 - 1) สัดส่วนการทำบัตรเสีย (Voided Ballot)
 - 2) สัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (No Vote)

3) สัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนน (Vote No)

3.1.2.2 ความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง

3.1.2.3 ผลการลงคะแนน

- 1) สัดส่วนการเลือกพรรคเพื่อไทย
- 2) สัดส่วนการเลือกพรรคประชาธิปัตย์
- 3) สัดส่วนการเลือกพรรคชาติไทยพัฒนา
- 4) สัดส่วนการเลือกพรรคภูมิใจไทย
- 5) สัดส่วนการเลือกพรรคมาตุภูมิ
- 6) สัดส่วนการเลือกพรรคชาติพัฒนา
- 7) สัดส่วนการเลือกพรรคพลังชล

3.2 การจัดกระทำตัวแปร

3.2.1 ตัวแปรพยากรณ์

3.2.1.1 ดัชนีชี้วัดความเป็นเมือง

การศึกษานี้ได้รวบรวมตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาดัชนีชี้วัดความเป็นเมือง จำนวน 14 ตัวแปรซึ่งเป็นข้อมูลระดับตำบลจากหน่วยงานต่างๆ ประกอบด้วยข้อมูลด้านกายภาพ ได้แก่ ข้อมูลจำนวนประชากรและจำนวนบ้านจากสำนักทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, ข้อมูลตำแหน่งสถานที่ราชการ สถานประกอบการและถนนมาจากกระทรวงคมนาคม, ข้อมูลจำนวนเตียงในสถานพยาบาลจากสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข และ ข้อมูลการใช้ที่ดินจากกรมการพัฒนาที่ดิน ในขณะที่ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เป็นข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน (Socio-economic status: SES) พ.ศ. 2554 จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ประกอบด้วย สถานภาพการครองครองที่อยู่อาศัย(กลุ่มเช่า) จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับกองทุนหมู่บ้าน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับบัตร 30 บาท จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับบัตรประกันสังคม จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับบัตรผู้สูงอายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน และจำนวนสมาชิกที่เคยใช้อินเทอร์เน็ต (ในรอบ 12 เดือนที่แล้ว) โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แหล่งที่มาของตัวแปรที่นำมาใช้พัฒนาดัชนีวัดความเป็นเมือง

ตัวแปร	แหล่งข้อมูล	รูปแบบข้อมูล
จำนวนประชากรและจำนวนบ้าน	กรมการปกครอง	Excel file
สถานที่ราชการ สถานประกอบการและถนน	กระทรวงคมนาคม	Shapefile
จำนวนเตียงในสถานพยาบาล	กระทรวงสาธารณสุข	PDF file
การใช้ประโยชน์ที่ดิน	กรมพัฒนาที่ดิน	Shapefile
ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน (Socio-economic status: SES) พ.ศ. 2554	สำนักงานสถิติแห่งชาติ	SPSS

ตัวแปรข้างต้นได้รับการจัดกระทำข้อมูล (Data manipulation) เนื่องจาก การพัฒนาดัชนีวัดความเป็นเมืองต้องใช้ตัวแปรที่สามารถสะท้อนข้อมูลได้จริงและสามารถเปรียบเทียบกันเองภายในตัวแปรได้ นอกจากนี้ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาต้องเป็นข้อมูลระดับเขตเลือกตั้งและเป็นข้อมูลเชิงพื้นที่ ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการศึกษา จึงมีการจัดกระทำข้อมูลดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 การจัดกระทำข้อมูลตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเป็นเมือง

ตัวแปร	รายละเอียดการจัดกระทำข้อมูล
1. ความหนาแน่นของประชากร	จำนวนประชากร / พื้นที่เขตเลือกตั้ง
2. ความหนาแน่นของบ้าน	จำนวนบ้าน / พื้นที่เขตเลือกตั้ง
3. ความหนาแน่นของสถานที่ราชการและสถานประกอบการ	จำนวนสถานที่ราชการสถานประกอบการ / พื้นที่เขตเลือกตั้ง
4. ความหนาแน่นถนน	ความยาวของเส้นถนนแต่ละเขตเลือกตั้ง/พื้นที่เขตเลือกตั้ง
5. ความหนาแน่นของจำนวนเตียงในสถานพยาบาล	จำนวนเตียงในสถานพยาบาล / พื้นที่เขตเลือกตั้ง
6. ร้อยละการใช้พื้นที่เมือง	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง/พื้นที่เขตเลือกตั้ง
7. ร้อยละของกลุ่มเช่า	กลุ่มเช่า/สถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยทั้งหมด

ตัวแปร	รายละเอียดการจัดกระทำข้อมูล
8. ร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับกองทุนหมู่บ้าน	(จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับกองทุนหมู่บ้าน / จำนวนสมาชิกในครัวเรือนไม่รวมคนรับใช้) $\times 100$
9. ร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับบัตร 30 บาท	(จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับบัตร 30 บาท / จำนวนสมาชิกในครัวเรือนไม่รวมคนรับใช้) $\times 100$
10. ร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับบัตรประกันสังคม	(จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับบัตรประกันสังคม / จำนวนสมาชิกในครัวเรือนไม่รวมคนรับใช้) $\times 100$
11. ร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับบัตรผู้สูงอายุ	(จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับบัตรผู้สูงอายุ / จำนวนสมาชิกในครัวเรือนไม่รวมคนรับใช้) $\times 100$
12. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน	รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน
13. ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน
14. ร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เคยใช้อินเทอร์เน็ตในรอบ 12 เดือนที่แล้ว	(จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เคยใช้อินเทอร์เน็ตในรอบ 12 เดือนที่แล้ว / จำนวนสมาชิกในครัวเรือนไม่รวมคนรับใช้) $\times 100$

- ตัวแปรความหนาแน่นของประชากร และความหนาแน่นบ้าน อ้างอิงจากกรมการปกครอง จำนวนประชากร และจำนวนบ้าน เป็นข้อมูลรายตำบล อยู่ในรูปแบบไฟล์ excel ดังนั้นจึงต้องแปลงข้อมูลให้อยู่ในระดับเขตเลือกตั้งโดยอ้างอิงจากขอบเขตเขตเลือกตั้ง ข้อมูลที่อยู่ขอบเขตเลือกตั้งเดียวกัน จะนำมารวมกัน เนื่องจากแต่ละพื้นที่มีขนาดพื้นที่ไม่เท่ากัน จึงไม่สามารถเปรียบเทียบความเป็นเมืองของแต่ละพื้นที่ได้โดยตรง ดังนั้น การศึกษานี้จึงปรับรูปแบบของข้อมูลโดยมีสูตรการคำนวณ ความหนาแน่นประชากร (จำนวนประชากร / พื้นที่เขตเลือกตั้ง) และความหนาแน่นบ้าน (จำนวนบ้าน / พื้นที่เขตเลือกตั้ง) โดยเชื่อมข้อมูล (join) จำนวนประชากรและจำนวนบ้าน เข้ากับ shapefile ขอบเขตเลือกตั้ง จากนั้นคำนวณพื้นที่เขตเลือกตั้งโดย field calculator : area ในโปรแกรม QGIS และทำการ field calculator ตามสูตรความหนาแน่นข้างต้น ผลลัพธ์สุดท้ายจะได้ ความหนาแน่นประชากร และความหนาแน่นบ้าน ในรูปแบบ shapefile จำนวน 375 เขตเลือกตั้ง

- ตัวแปรความหนาแน่นของสถานที่ราชการและสถานประกอบการ และความหนาแน่นถนน อ้างอิงจากกระทรวงคมนาคม

ข้อมูลจำนวนสถานที่ราชการ สถานประกอบการ และข้อมูลถนน จะคิดจากความหนาแน่นเป็นหลัก การนิยามสถานที่ราชการและสถานประกอบการในการศึกษานี้ ประกอบด้วย โรงงาน ธนาคาร โรงแรม ร้านอาหาร สถานบันเทิง สถานบริการน้ำมัน โรงเรียน โรงพยาบาล สถานขนส่งและสถานที่ราชการ ตัวแปรดังกล่าวเป็นข้อมูลเชิงพื้นที่ ในระดับตำบล ดังนั้นจึงเชื่อมข้อมูล (join) กับขอบเขตของเขตเลือกตั้ง เพื่อให้ทราบจำนวนสถานที่ราชการและสถานประกอบการของแต่ละเขตเลือกตั้ง จากนั้นคำนวณความหนาแน่นของตัวแปรนี้ โดยใช้สูตร (จำนวนสถานที่ราชการ สถานประกอบการ / พื้นที่เขตเลือกตั้ง) ผลลัพธ์สุดท้ายจะได้ ความหนาแน่นของสถานที่ราชการและสถานประกอบการ ในรูปแบบ shapefile จำนวน 375 เขตเลือกตั้ง

ข้อมูลถนน เป็นข้อมูลเชิงพื้นที่ในพิกัด UTM (UTM coordinate systems) Zone 47 และ Zone 48 ซึ่งมีหน่วยเป็นเมตร การศึกษานี้จะใช้ความหนาแน่นถนนเป็นตัวแปรวัดความเป็นเมือง โดยคำนวณจากความยาวของเส้นถนนแต่ละเขตเลือกตั้ง/พื้นที่เขตเลือกตั้ง ผลลัพธ์สุดท้ายจะได้ ความหนาแน่นถนน ในรูปแบบ shapefile จำนวน 375 เขตเลือกตั้ง

- ตัวแปรความหนาแน่นของจำนวนเตียงในสถานพยาบาล อ้างอิงจากกระทรวงสาธารณสุข

จำนวนเตียงในสถานพยาบาล เป็นข้อมูลระดับตำบลอยู่ในรูปแบบไฟล์ PDF (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์, 2554) ประกอบด้วยจำนวนเตียงของโรงพยาบาลศูนย์, โรงพยาบาลทั่วไป, โรงพยาบาลชุมชน, โรงพยาบาลรัฐ กระทรวงสาธารณสุข, โรงพยาบาลรัฐ กระทรวงอื่นๆ และโรงพยาบาลเอกชน ประเภทที่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน การศึกษานี้จะใช้ความหนาแน่นของเตียงในสถานพยาบาลเป็นตัววัดความเป็นเมือง โดยคำนวณจากจำนวนเตียงในสถานพยาบาล /พื้นที่เขตเลือกตั้ง ผลลัพธ์สุดท้ายจะได้ ความหนาแน่นของจำนวนเตียงในสถานพยาบาล ในรูปแบบ shapefile จำนวน 375 เขตเลือกตั้ง

- ตัวแปรร้อยละการใช้พื้นที่เมือง อ้างอิงจากกรมพัฒนาที่ดิน

การใช้พื้นที่เมืองในการศึกษานี้อ้างอิง การใช้ประโยชน์ที่ดินระดับ 1 ประเภท U คือ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง (Urban Built-up Land) จากการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land use Classification) ของกรมพัฒนาที่ดิน ข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลเชิงพื้นที่ ดังนั้นจึงคำนวณพื้นที่แบบ

ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างในแต่ละเขตเลือกตั้ง/พื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตเลือกตั้ง ผลลัพธ์สุดท้ายจะได้ ร้อยละพื้นที่เมืองของแต่ละเขตเลือกตั้ง

- ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2554 อ้างอิงจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ

การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน (Socio-economic status: SES) พ.ศ. 2554 เป็นการสำรวจครัวเรือนทั่วประเทศไทย มีจำนวนครัวเรือนตัวอย่าง 52,000 ครัวเรือน ซึ่งเก็บข้อมูลในระดับตำบล ดังนั้นจึงรวมรหัสจังหวัด อำเภอ ตำบล ของข้อมูล SES ใน SPSS และทำการ join กับข้อมูลขอบเขตเลือกตั้ง ใน excel โดยใช้รหัสจังหวัดอำเภอตำบลเป็น unique id จากนั้นนำรหัสเขตเลือกตั้งซึ่งเป็นผลลัพธ์จากการ join ไปเชื่อมตารางใน SPSS เมื่อแต่ละครัวเรือนมีรหัสเขตเลือกตั้งแล้ว ก็ทำการหาค่าเฉลี่ยของตัวแปรแต่ละตัวที่เป็นครัวเรือนในแต่ละเขตเลือกตั้ง ผลลัพธ์สุดท้ายจะได้ข้อมูล SES ในรูปแบบ shapefile จำนวน 375 เขตเลือกตั้ง

ในการศึกษานี้ประกอบด้วย สถานภาพการครองครองที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับกองทุนหมู่บ้าน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับบัตร 30 บาท จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับบัตรประกันสังคม จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับบัตรผู้สูงอายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน และจำนวนสมาชิกที่เคยใช้อินเทอร์เน็ต (ในรอบ 12 เดือนที่แล้ว) โดยตัวแปรแต่ละตัวมีรายละเอียดการคำนวณดังนี้

สถานภาพการครองครองที่อยู่อาศัยในการศึกษานี้จะคำนึงถึงกลุ่มเช่าเป็นหลัก เนื่องจากพื้นที่ที่มีความเป็นเมืองสูงจะเป็นแหล่งจ้างงาน โดยมีแรงงานจากภาคชนบทย้ายถิ่นเข้ามาเป็นจำนวนมาก ดังนั้นการครองครองที่อยู่อาศัยของแรงงานจะปรากฏในลักษณะการเช่า โดยส่วนใหญ่ การนิยามกลุ่มเช่าในการศึกษานี้จะอ้างอิงการจัดกลุ่มของการเคหะแห่งชาติเป็นหลัก ซึ่งประกอบด้วยเจ้าของบ้านที่ดินเช่า, เจ้าของบ้านที่ดินสาธารณะ, เช่า, คนอื่นจ่ายค่าเช่าให้, อยู่ฟรี/ไม่เสียค่าเช่า และอื่นๆ ดังนั้นจึงคำนวณร้อยละของกลุ่มเช่าจาก (กลุ่มเช่าข้างต้น/สถานภาพการครองครองที่อยู่อาศัยทั้งหมดในแต่ละเขตเลือกตั้ง)*100 ผลลัพธ์สุดท้ายจะได้ข้อมูลร้อยละกลุ่มเช่าในรูปแบบ shapefile จำนวน 375 เขตเลือกตั้ง

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือนและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน การศึกษานี้ใช้ค่ามัธยฐาน (median) ในการศึกษา เนื่องมาจากรายได้และค่าใช้จ่ายของครัวเรือนไทยมีความแตกต่างกันมากอย่างเห็นได้ชัด ผลลัพธ์สุดท้ายจะได้รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือนและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือนในรูปแบบ shapefile จำนวน 375 เขตเลือกตั้ง

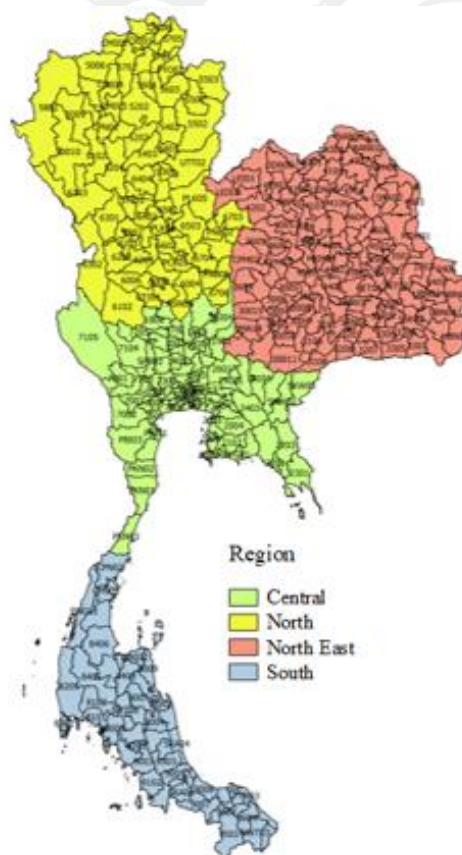
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับกองทุนหมู่บ้าน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับบัตร 30 บาท จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับบัตรประกันสังคม จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับบัตร

ผู้สูงอายุ และจำนวนสมาชิกที่เคยใช้อินเทอร์เน็ต (ในรอบ 12 เดือนที่แล้ว) ตัวแปรเหล่านี้ต้องทำการ normalized ก่อนที่จะวิเคราะห์ เนื่องมาจากต้องขจัดอิทธิพลของขนาดครัวเรือน (Family size) ซึ่งมีความแตกต่างกัน เพื่อให้ตัวแปรอยู่บนบรรทัดฐานเดียวกัน และสามารถเปรียบเทียบกันได้ เช่น ร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับกองทุนหมู่บ้าน เท่ากับ (จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับกองทุนหมู่บ้าน / จำนวนสมาชิกในครัวเรือนไม่รวมคนรับใช้) * 100 ผลลัพธ์สุดท้ายจะได้ร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับกองทุนในรูปแบบ shapefile จำนวน 375 เขตเลือกตั้ง

3.2.1.2 ความเป็นภูมิภาคนิยม

การศึกษานี้ใช้บริบทการบริหารและสถิติในการอธิบายความเป็นภูมิภาคนิยม โดยแบ่งออกเป็น 4 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ อย่างไรก็ตาม การศึกษานี้รวมกรุงเทพฯ เข้าไว้ในภาคกลาง เนื่องจาก ถ้าแยกออกต่างหาก จะทำให้เกิดความ bias ของตัวแปรดัชนีชี้วัดความเป็นเมืองได้ เพราะกรุงเทพฯ ความเป็นเมืองทุกเขตเลือกตั้ง

ในการวิเคราะห์การถดถอย กรณีที่ตัวแปรพยากรณ์เป็นตัวแปรเชิงคุณภาพ จึงมีความจำเป็นต้องจัดกระทำตัวแปรดังกล่าวเป็นตัวแปรจัดประเภท (Categorical Variable) หรือตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) การศึกษานี้จึงเลือกภาคกลางเป็นกลุ่มอ้างอิง

ภาพที่ 3.1 การแบ่งภูมิภาคในการศึกษา

3.2.2 ตัวแปรตาม

การศึกษานี้มีจุดประสงค์ในการพยากรณ์พฤติกรรมการเลือกตั้ง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ 1) พฤติกรรมการเลือกตั้ง ประกอบด้วย สัดส่วนการทำให้บัตรเสีย สัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนน และ สัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2554 ทั้งระบบแบ่งเขต และระบบบัญชีรายชื่อ 2) ผลการลงคะแนนโดยจะศึกษาเฉพาะพรรคขนาดใหญ่ พรรคขนาดกลาง และพรรคขนาดเล็กที่ได้รับเลือกเท่านั้น และ 3) ความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง ในแต่ละเขตเลือกตั้ง โดยได้รวบรวมข้อมูลผลการเลือกตั้งข้างต้นจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ข้อมูลดังกล่าวอยู่ในรูปแบบเชิงบรรยาย (excel file) ดังนั้นจึงต้องปรับข้อมูลดังกล่าวให้อยู่ในรูปแบบที่เหมาะสมกับการทำงานโดยอยู่ในรูปแบบข้อมูลเชิงพื้นที่ shapefile (.shp) ซึ่งอ้างอิงข้อมูลขอบเขตของเขตเลือกตั้ง จากขอบเขตตำบลของกรมการปกครอง โปรแกรม QGIS ถูกนำมาใช้ในการกำหนดขอบเขตเขตเลือกตั้ง (Electorate Boundary) โดย กำหนดรหัสเขตเลือกตั้ง 4 หลักเป็น unique id ซึ่งมาจากรหัสจังหวัด 2 หลักและรหัสเขตเลือกตั้ง 2 หลัก เช่น รหัสเขตเลือกตั้งของเขตเลือกตั้งที่ 1 ของ กรุงเทพมหานคร คือ 1001 โดยมีเขตเลือกตั้งทั้งหมด 375 เขตเลือกตั้ง จากนั้น join ข้อมูลผลการเลือกตั้งและพฤติกรรมการเลือกตั้งจาก ไฟล์ข้อความนามสกุล Comma-Separated Value (.csv) เข้ากับ shapefile ขอบเขตของเขตเลือกตั้ง โดยใช้รหัสเขตเลือกตั้งเป็น unique id ในการ join ทั้งนี้ข้อมูลผลการเลือกตั้งและพฤติกรรมการเลือกตั้ง จะนำมาคำนวณความหลากหลายของผลการเลือกตั้งรายเขตเลือกตั้งต่อไป ดังนั้นผลลัพธ์สุดท้ายจะได้ข้อมูลพฤติกรรมการเลือกตั้ง ผลการเลือกตั้ง และความหลากหลายของผลการเลือกตั้งในรูปแบบ shapefile จำนวน 375 เขตเลือกตั้ง

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้ประกอบด้วย 4 ส่วนหลัก คือ 1) การศึกษาดัชนีวัดความเป็นเมือง จะใช้เทคนิคการวิเคราะห์मुखसंकु (Principal Component Analysis) 2) การศึกษาความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง จะใช้เทคนิคการวิเคราะห์ Normalized Entropy 3) การทำนายพฤติกรรมการเลือกตั้ง จะใช้ตัวแบบวิเคราะห์การถดถอย ประกอบด้วย Ordinary Least Square(OLS) Spatial Lag Regression และ Spatial Error Regression และ 4) การเปรียบเทียบความเป็นเมือง-ชนบท และความเป็นภูมิภาคนิยมกับผลการเลือกตั้ง จะใช้เทคนิคการวิเคราะห์ Hierarchical Regression Analysis ผ่านทาง Spatial Error Regression นอกจากนี้ได้ใช้ เทคนิคการหาความสัมพันธ์เชิงพื้นที่

(Spatial Autocorrelation) ประกอบด้วย Moran's I และ Local Moran's I เพื่อให้ทราบรูปแบบการกระจายตัวของข้อมูลที่ใช้ในการศึกษามากยิ่งขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 4 ส่วนมีรายละเอียดดังนี้

3.3.1 การพัฒนาดัชนีวัดความเป็นเมือง

การศึกษานี้จะใช้เทคนิคการวิเคราะห์หุ้มสำคัญ (H. Hotelling, 1936; Hotelling, 1933) ในการค้นหาโครงสร้างของตัวแปรที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน และลดจำนวนตัวแปรที่สัมพันธ์กันให้อยู่ในหุ้มสำคัญเดียวกัน กระบวนการวิเคราะห์ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

1) ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร กล่าวคือ ถ้าไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร จะไม่สามารถใช้เทคนิคการวิเคราะห์หุ้มสำคัญได้ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้
ตรวจสอบจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร

กรณีเข้าใกล้ -1 หรือ +1 แสดงว่าตัวแปรคู่หนึ่งมีความสัมพันธ์กันมาก ดังนั้นอาจอยู่ในองค์ประกอบเดียวกัน กรณีเข้าใกล้ 0 แสดงว่าตัวแปรนั้นไม่ค่อยมีความสัมพันธ์กัน อาจเป็นไปได้ที่จะอยู่คนละองค์ประกอบกัน อย่างไรก็ตามถ้าตัวแปรหนึ่งๆไม่ค่อยมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น หรือมีความสัมพันธ์น้อยมาก กรณีนี้สามารถตัดตัวแปรออกจากการวิเคราะห์ได้

- ตรวจสอบจากค่าสถิติ KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy)

KMO คือ ค่าสถิติที่ใช้วัดความเหมาะสมของข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษา กรณี KMO มีค่าน้อยกว่า .5 หรือเข้าสู่ค่า 0 หมายความว่าเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงมุขไม่เหมาะสมกับการวิเคราะห์ในทางกลับกัน กรณี KMO มีค่ามากกว่า .5 หรือเข้าสู่ค่า 1 หมายความว่า เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงมุขมีความเหมาะสมกับการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่

- ตรวจสอบจากการทดสอบค่า Chi-square หรือที่เรียกว่า Bartlett's Test of Sphericity สมมุติฐานของการทดสอบนี้คือ เมทริกซ์สหสัมพันธ์นี้เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะหรือไม่ โดย

H_0 : ตัวแปรต่างๆไม่มีความสัมพันธ์กัน

H_1 : ตัวแปรต่างๆมีความสัมพันธ์กัน

ดังนั้นถ้าการศึกษานี้ไม่ยอมรับ H_0 นั้นหมายความว่าตัวแปรที่นำเข้ามาศึกษามีความสัมพันธ์กัน ซึ่งสามารถใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงมุขได้

2) การสกัดหุ้มสำคัญโดยวิธี PCA คือการนำตัวแปรซึ่งมีรายละเอียดคล้ายกันมาอยู่ในองค์ประกอบเดียวกัน โดยสร้างการรวมกันเชิงเส้น หรือ Linear combination โดยที่องค์ประกอบมุขที่ 1 จะเป็น Linear combination แรกที่มีรายละเอียดจากตัวแปรทั้งหมดมากที่สุด หรือมีค่าแปรปรวนสูงสุด ตัวแปรที่เหลือจากองค์ประกอบมุขที่ 1 จะพยายามอยู่ในองค์ประกอบมุขที่ 2 มากที่สุด ทั้งสององค์ประกอบมุขจะต้องตั้งฉาก (Orthogonal) กัน นั้นแสดงว่าองค์ประกอบมุขที่ 1 และ 2 ไม่มีความสัมพันธ์กัน

3) การหมุนแกนमुखสำคัญ คือ การทำให้ค่า Factor Loading ของตัวแปรมีค่าชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทำให้ง่ายต่อการจัดกลุ่มของमुखสำคัญ (Kaiser, 1970) การหมุนแกนแบบตั้งฉากแบบ Varimax เป็นวิธีการหมุนแกนเพื่อให้ได้मुखสำคัญที่มีโครงสร้างง่ายต่อการแปลความหมายของमुखสำคัญ (Hair, Tatham, Anderson, & Black, 1995)

4)การแปลความหมายमुखสำคัญ หรือเรียกว่า การตั้งชื่อमुखสำคัญ ก่อนอื่นต้องพิจารณาจำนวนमुखสำคัญที่มีค่า Eigenvalue มากกว่า 1 โดยน้ำหนักของ loading ของตัวแปรแต่ละตัวควรมากกว่า .30 ตามเกณฑ์ของการพิจารณาमुखสำคัญของ (Hair et al., 1995) ซึ่งในการศึกษานี้มีจำนวนตัวอย่าง 375 ตัวอย่าง मुखสำคัญที่ได้ต้องตั้งชื่อให้สอดคล้องและสื่อถึงตัวแปรที่อยู่ภายในमुख

5)การคำนวณคะแนนปัจจัยमुखสำคัญ

ผลลัพธ์จาก PCA จะได้คะแนนमुखสำคัญซึ่งใช้เทคนิคการวิเคราะห์การถดถอย (regression) มาคำนวณดัชนีวัดความเป็นเมือง (Petrișor, Ianoș, Iurea, & Vădianu, 2012) ดัชนีวัดความเป็นเมืองแต่ละตัว จะมีค่าคะแนนमुखสำคัญในแต่ละเขตเลือกตั้ง ซึ่งจะถูกนำไป join กับขอบเขตของเขตเลือกตั้งในรูปแบบข้อมูลเชิงพื้นที่ต่อไป

3.3.2 การวัดความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง

การศึกษานี้ใช้ Entropy ซึ่งเป็นดัชนีวัดที่ใช้หลักการจากทฤษฎีสารสนเทศ (Information Theory) มาศึกษาความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง ถ้าในเขตเลือกตั้งประกอบด้วยสัดส่วนการเลือกพรรคที่หลากหลายโดยมีสัดส่วนพอๆกัน จะทำให้ทราบสารสนเทศเกี่ยวกับพรรคใดพรรคหนึ่งในคะแนนผลการเลือกตั้งน้อยที่สุด ในทางกลับกันถ้าในเขตเลือกตั้งประกอบด้วยสัดส่วนการเลือกพรรคเพียงพรรคเดียว จะทำให้ทราบสารสนเทศเกี่ยวกับพรรคนั้นในคะแนนผลการเลือกตั้งมากที่สุด เนื่องจากข้อมูลมาจากสัดส่วนพรรคเดียวกันทั้งหมด (สุรพงศ์ เอื้อวัฒนามงคล, 2559) การคำนวณ Entropy มีสูตรการคำนวณดังสมการที่ 3.1

$$H(S) = -\sum_{i=1}^n p(s_i) \log_2 P(s_i) \quad \text{สมการที่ 3.1}$$

โดยที่ $H(S)$ คือ ความหลากหลายของสารสนเทศ

S คือ จำนวนของประเภทข้อมูล

N คือ ผลรวมของจำนวนพรรคที่ลงสมัครในแต่ละเขตเลือกตั้งและสัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนน

$p(s_i)$ คือ สัดส่วนของข้อมูลที่มีประเภท S

ความหลากหลายหรือความไม่แน่นอน จะมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0 ซึ่งแสดงถึงความเป็นชนิดเดียวกันของข้อมูล หรือข้อมูลไม่มีความหลากหลาย และมีค่าสูงสุดเท่ากับ $\log C$ ซึ่งแสดงว่าสัดส่วนของแต่ละประเภทข้อมูลในชุดข้อมูลมีค่าพอกัน หรือข้อมูลมีความหลากหลาย อย่างไรก็ตามกรณีที่รูปแบบของข้อมูลมีความแตกต่างกันทำให้ข้อมูลไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง เช่น การคำนวณความหลากหลายของผลการเลือกตั้งประกอบด้วยสัดส่วนของผลการเลือกตั้งพรรคต่างๆ และสัดส่วนการไม่ประสงค์ลงคะแนน จึงจำเป็นต้องใช้สูตร Normalized Entropy (NH) (Shannon, 1948) ดังสมการที่ 3.2

$$NH = -\sum_{i=1}^C P_i \log_2(P_i) / \log_2(C) \quad \text{สมการที่ 3.2}$$

โดยที่ C คือ ผลรวมของจำนวนพรรคที่ลงสมัครในแต่ละเขตเลือกตั้งและสัดส่วนไม่ประสงค์

$p(s_i)$ คือ สัดส่วนของคะแนนผลการเลือกตั้งในแต่ละพรรคการเมือง โดยคำนวณจาก

$$P_i = \frac{\text{สัดส่วนของคะแนนผลการเลือกตั้ง}}{\text{จำนวนผู้ใช้สิทธิ์เลือกตั้ง} - \text{จำนวนบัตรเสีย}} \quad \text{สมการที่ 3.3}$$

ถ้าค่า NH เข้าใกล้ 0 หมายความว่าคะแนนเสียงของเขตเลือกตั้งไม่มีความหลากหลาย ในทางกลับกันถ้าค่า NH เข้าใกล้ 1 หมายความว่า คะแนนเสียงของเขตเลือกตั้งมีความหลากหลาย

3.3.3 การพัฒนาตัวแบบสำหรับทำนายพฤติกรรมการเลือกตั้ง 2554

ในการศึกษาเชิงพื้นที่ สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึง คือ ความไม่อิสระต่อกันเชิงที่ตั้ง (Spatial Dependence) ดังนั้นน้ำหนักเชิงพื้นที่ จึงจำเป็นในการวิเคราะห์ซึ่งมักเรียกว่า Spatial Weight Matrix หรือ W matrix วิธีที่ง่ายที่สุดในการกำหนดน้ำหนักเชิงพื้นที่ คือ วิธี Spatial Contiguity Weights โดยพิจารณาจากการติดกันของขอบเขตเป็นหลัก (Weights Based on Boundaries) วิธีการถ่วงน้ำหนักนี้มี 2 วิธีการหลักคือ 1) Queen Contiguity Matrix เป็นวิธีการถ่วงน้ำหนักพื้นที่ที่พิจารณาว่าส่วนใดส่วนหนึ่งของขอบเขตข้อมูลเชิงพื้นที่ติดกันหรือไม่ ถ้าติดกันจะให้น้ำหนักเป็น 1 ถ้าไม่ติดกันจะให้น้ำหนักเป็น 0 ในขณะที่ 2) Rook Contiguity Matrix จะพิจารณาเฉพาะขอบเขตข้อมูลเชิงพื้นที่ว่าติดกันหรือไม่ ถ้าติดกันจะให้น้ำหนักเป็น 1 ถ้าไม่ติดกันจะให้น้ำหนักเป็น 0 (Anselin, 1999, pp. 28-40) โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 รูปแบบของ Spatial Contiguity Weights

Spatial Contiguity Weights	การกำหนดน้ำหนัก									
Queen Contiguity Matrix <table><tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td></tr><tr><td>4</td><td>5</td><td>6</td></tr><tr><td>7</td><td>8</td><td>9</td></tr></table>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	เมื่อพิจารณา หมายเลข 5 เป็นหลัก พื้นที่ 1,2,3,4,6,7,8,9 จะมีค่าเท่ากับ 1 โดยที่ 1,3,7,9 มีขอบเขตติดกับ 5 2,4,6,8 มีส่วนใดส่วนหนึ่งติดกับ 5
1	2	3								
4	5	6								
7	8	9								
Rook Contiguity Matrix <table><tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td></tr><tr><td>4</td><td>5</td><td>6</td></tr><tr><td>7</td><td>8</td><td>9</td></tr></table>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	เมื่อพิจารณา หมายเลข 5 เป็นหลัก พื้นที่ 2,4,6,8 จะมีค่าเท่ากับ 1 โดยที่ 1,3,7,9 จะมีค่าเท่ากับ 0
1	2	3								
4	5	6								
7	8	9								

การศึกษานี้ได้เลือกใช้การถ่วงน้ำหนักแบบ Queen Contiguity Matrix เนื่องจากวิธีนี้ง่ายต่อการวิเคราะห์และพิจารณาทุกจุดของเขตเลือกตั้งที่ติดกัน ทั้งนี้เพื่อให้เห็นถึงรูปแบบความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของดัชนีความเป็นเมือง และพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปปี 2554 มากยิ่งขึ้น จึงไม่ควรมองข้ามความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ (Spatial Autocorrelation) ซึ่งมีวิธีการคำนวณอยู่ 2 วิธีคือ 1) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของมอแรน หรือ Moran's I (Global Moran's I) และ 2) การวิเคราะห์การเป็นกลุ่มและส่วนที่อยู่นอกกลุ่ม หรือ Local Moran's I (Anselin Local Moran's I) (Anselin, 1995) โดยมีรายละเอียดดังนี้

Moran's I (Global Moran's I Statistic)

สถิติที่ใช้วัดภาพรวมของความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ โดยเปรียบเทียบค่าของข้อมูลในตำแหน่งที่สนใจกับค่าของข้อมูลในตำแหน่งอื่นๆ ค่าสถิติจะมีค่าอยู่ระหว่าง -1 ถึง +1 หากค่าเข้าใกล้ +1 แสดงว่าข้อมูลมีความเกาะกลุ่มกัน หรือสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ถ้าเข้าใกล้ 0 แสดงว่า ข้อมูลเป็นไปอย่างสุ่ม ไม่มีรูปแบบการกระจายที่แน่นอน และถ้าเข้าใกล้ -1 หมายความว่าข้อมูลมีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ในทิศทางตรงข้ามกัน มีลักษณะกระจายตัว (Anselin, 2005) ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ นี้ สามารถคำนวณได้ดังสมการที่ 3.4

$$I = \frac{\sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^m w_{ij} (X_i - \bar{X}) / \sum_{i=0}^n \sum_{j=1}^m w_{ij}}{\sum_{i=1}^n (X_i - \bar{X})^2 / n}$$

สมการที่ 3.4

โดยที่ I คือ ค่าความสัมพันธ์ของ Moran

$X_i X_j$ คือ ตัวแปรอิสระ

$\bar{X}$ คือ ค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระ

W_{ij} คือ ค่าถ่วงน้ำหนักของตำแหน่ง i และ j

N คือ จำนวนตัวแปรอิสระ

อย่างไรก็ตามสมมติฐาน H_0 (Null Hypothesis) ของการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ คือ รูปแบบการกระจายตัวของตัวแปรอิสระเป็นไปอย่างสุ่มหรือรูปแบบไม่แน่นอน ซึ่งมีค่าคะแนนมาตรฐานของ Moran (ZI) อยู่ระหว่าง 1.68 ถึง -1.68 หรือมีค่าวิกฤต (P-Value) มากกว่า .10 การวิเคราะห์ค่าคะแนนมาตรฐานมีรายละเอียดดังนี้

$$ZI = \frac{I - E[I]}{\sqrt{V[I]}} \quad \text{สมการที่ 3.5}$$

เมื่อ

$$E[I] = \frac{-1}{(n-1)}$$

$$V[I] = E[I^2] - E[I]^2$$

Local Moran's I (Local Indicators of Spatial Association : LISA)

เป็นสถิติที่ใช้วัดการกระจุกตัวของข้อมูลรายเขตเลือกตั้ง โดยคำนวณเปรียบเทียบกับเขตเลือกตั้งใกล้เคียง (Anselin, 2005)

$$I_i = z_i \sum_j w_{ij} z_j \quad \text{สมการที่ 3.6}$$

เมื่อ

$$z_i = \frac{x_i - \bar{X}}{SD_x}$$

โดยที่ $\sum$ คือ ผลรวมของแต่ละแถว i ของเมทริกซ์น้ำหนักเชิงพื้นที่

z_i คือ ค่าสังเกตของ X ในรูปของค่ามาตรฐาน

w_{ij} คือ เมทริกซ์ของน้ำหนักเชิงพื้นที่

ในการศึกษาตัวแบบสำหรับทำนายพฤติกรรมการเลือกตั้ง 2554 ประกอบด้วย 1) การพยากรณ์พฤติกรรมการเลือกตั้ง ประกอบด้วย การทำบัตรเสีย (Voided Ballot) การไม่ประสงค์ลงคะแนน (Vote No) และการไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง (No Vote) 2) การพยากรณ์ความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง และ 3) การพยากรณ์ผลการเลือกตั้ง ประกอบด้วย ผลการเลือกตั้งของพรรคเพื่อไทย พรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทยพัฒนา พรรคภูมิใจไทย พรรคมาตุภูมิ พรรคชาติพัฒนา พรรค

พลังชล การศึกษานี้จะใช้ตัวแบบวิเคราะห์การถดถอย 3 ตัวแบบประกอบด้วย วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (OLS) และ ตัวแบบวิเคราะห์การถดถอยเชิงพื้นที่ ประกอบด้วย Spatial Lag Regression และ Spatial Error Regression (Anselin, 1988) โดยจะเปรียบเทียบตัวแบบที่ดีที่สุดผ่านเกณฑ์การเลือกตัวแบบ คือ R^2 , AIC และ BIC

3.3.2.1 วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (OLS)

เป็นสมการถดถอยเชิงเส้นตรง ที่ใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุดประมาณค่าพารามิเตอร์เพื่อให้ผลรวมกำลังสองของค่าประมาณความคลาดเคลื่อน (Error) มีค่าต่ำที่สุด ทั้งนี้วิธีกำลังสองน้อยที่สุดตัวแปรอิสระแต่ละตัวไม่ควรมีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าวิธีนี้จะไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ ซึ่งเป็นข้อจำกัดของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่

$$Y = X\beta + \varepsilon$$

สมการที่ 3.7

เมื่อ

$$\varepsilon \sim N(0, \sigma_\varepsilon^2)$$

โดยที่ Y = ตัวแปรตาม, X = ตัวแปรอิสระ, β = ตัวประมาณค่าที่มีผลรวมกำลังสองค่าประมาณความคลาดเคลื่อน (Error) มีค่าต่ำที่สุด (Graeme D. Hutchesson, 1999)

3.3.2.2 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพื้นที่ (Spatial Regression Model)

กฎข้อที่ 1 ของภูมิศาสตร์ คือ ทุกสิ่งทุกอย่างมีความสัมพันธ์กัน โดยสิ่งที่อยู่ใกล้กันจะสัมพันธ์กันมากกว่าสิ่งที่อยู่ไกลออกไป “Everything is related to everything else, but near things are more related than distant things” (Tobler, 1970) ดังนั้นการตัวแบบการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพื้นที่ จึงเหมาะสมในการทำนายพฤติกรรมทางเลือกตั้งในการศึกษานี้ เนื่องจากตัวแบบการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพื้นที่จะคำนึงถึงอิทธิพลของที่ตั้ง 2 เรื่องคือ ความไม่อิสระต่อกันเชิงที่ตั้ง (Spatial Dependence) และความแตกต่างเชิงที่ตั้งที่แฝงอยู่ในข้อมูล (Spatial Heterogeneity) การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพื้นที่ประกอบด้วย 2 แบบจำลองคือ แบบจำลอง Spatial Lag Regression และแบบจำลอง Spatial Error Regression (Anselin, 1988) โดยการใช้การถ่วงน้ำหนักเชิงพื้นที่แบบ Queen Contiguity Matrix

1) Spatial Lag Regression

เป็นตัวแบบการวิเคราะห์เชิงถดถอยที่คำนึงถึงตัวแปรความไม่อิสระต่อกันเชิงพื้นที่แบบจำลองนี้จะให้ตัวแปรตามสัมพันธ์กันเอง โดยมีเมทริกซ์น้ำหนักเชิงพื้นที่ (Spatial Weight

Matrix) ซึ่งเป็นอินเวอร์สเมทริกซ์ของเมทริกซ์ระยะทาง (Distance Metrix) เป็นน้ำหนักถ่วง (Anselin, 1988)

$$Y = \rho WP + X\beta + \varepsilon$$

สมการที่ 3.8

เมื่อ

$$\varepsilon \sim N(0, u_\varepsilon^2)$$

$$\Sigma_\varepsilon = I\sigma_\varepsilon^2$$

โดยที่ Y คือ ตัวแปรตาม, ρ คือ พารามิเตอร์แสดงความสัมพันธ์เชิงที่ตั้ง (Spatial dependence parameter), W คือ น้ำหนักเชิงที่ตั้ง ($N \times N$ Spatial Weight Matrix) เป็นเมทริกซ์ที่แสดงการติดกันหรือไม่ติดกันของเขตเลือกตั้ง, X คือ ตัวแปรอิสระ และ ε คือ ตัวคลาดเคลื่อน

2) Spatial Error Regression

เป็นแบบจำลองการวิเคราะห์เชิงถดถอยที่คำนึงถึงความไม่อิสระต่อกันเชิงที่ตั้ง (Spatial Dependence) และความแตกต่างเชิงที่ตั้งที่แฝงอยู่ในข้อมูล (Spatial Heterogeneity) ตัวแบบนี้จะนำความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากความแตกต่างเชิงที่ตั้งไว้ในแบบจำลอง ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาสหสัมพันธ์เชิงพื้นที่ (Spatial Autocorrelation) ได้

$$Y = X\beta + \varepsilon$$

สมการที่ 3.9

เมื่อ

$$\varepsilon = \lambda W\varepsilon + u$$

$$\mu \sim N(0, \sigma_\mu^2)$$

$$\Sigma_\varepsilon = I\sigma_\mu^2$$

โดยที่ Y คือ ตัวแปรตาม มีเมทริกซ์เท่ากับ $N \times 1$, X คือ ตัวแปรอิสระ มีเมทริกซ์เป็น $N \times X$, β คือ ค่าสัมประสิทธิ์, λ คือ พารามิเตอร์ของความคลาดเคลื่อนเชิงที่ตั้ง (Spatial Error Parameter) ซึ่งสะท้อนความแตกต่างทางพื้นที่ที่แฝงอยู่ในข้อมูลรายเขตเลือกตั้ง, $W\varepsilon$ = Residuals in neighboring location และ u คือ ตัวคลาดเคลื่อนที่มีคุณสมบัติตามข้อสมมติคลาสสิก โดยตัวคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน มีค่าคาดหวังเป็นศูนย์ และมีความแปรปรวนคงที่ (Anselin, 1988)

3.3.4 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของความเป็นเมือง-ชนบท และความเป็นภูมิภาค นิยมกับผลการเลือกตั้ง

ในการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของความเป็นเมือง-ชนบท และความเป็นภูมิกาคนิยมกับผลการเลือกตั้ง จะใช้เทคนิควิเคราะห์การถดถอยเชิงพื้นที่ Spatial Error Regression มาอธิบายความแม่นยำของแบบจำลองผ่านค่า R^2 จากนั้นจะทำการเปรียบเทียบความแม่นยำของแบบจำลองโดยการเพิ่มตัวแปรต้นเข้าไปใน block ของตัวแบบเดิมในแต่ละแบบจำลอง เทคนิคนี้เรียกว่า Hierarchical Regression Analysis หรือการวิเคราะห์การถดถอยเชิงชั้น(Lankau & Scandura, 2002) ในการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของแบบจำลองแบ่งออกเป็น 4 แบบจำลอง ดังนี้

แบบจำลองที่ 1 (M1) : ตัวแปรพยากรณ์คือ ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่

แบบจำลองที่ 2 (M2) : ตัวแปรพยากรณ์คือ ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่+ความเป็นเมือง

แบบจำลองที่ 3 (M3) : ตัวแปรพยากรณ์คือ ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่+ความเป็นเมือง+ภูมิภาค

แบบจำลองที่ 4 (M4) : ตัวแปรพยากรณ์คือ ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่+ภูมิภาค

โดยที่

R^2_1 = ค่า R^2 ของแบบจำลองที่ 1 ที่มีตัวแปรพยากรณ์คือความสัมพันธ์เชิงพื้นที่

$\Delta R^2_1 = R^2_2 - R^2_1$

โดยที่ R^2_2 คือ R^2 ของแบบจำลองที่ 2 (ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ + ความเป็นเมือง)

R^2_1 คือ R^2 ของแบบจำลองที่ 1 (ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่)

$\Delta R^2_2 = R^2_4 - R^2_1$

โดยที่ R^2_4 คือ R^2 ของแบบจำลองที่ 4 (ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ + ภูมิภาค)

R^2_1 คือ R^2 ของแบบจำลองที่ 1 (ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่)

$\Delta R^2_3 = R^2_3 - R^2_2$

โดยที่ R^2_3 คือ R^2 ของแบบจำลองที่ 3 (ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่+ความเป็นเมือง+ภูมิภาค)

R^2_2 คือ R^2 ของแบบจำลองที่ 2 (ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ + ความเป็นเมือง)

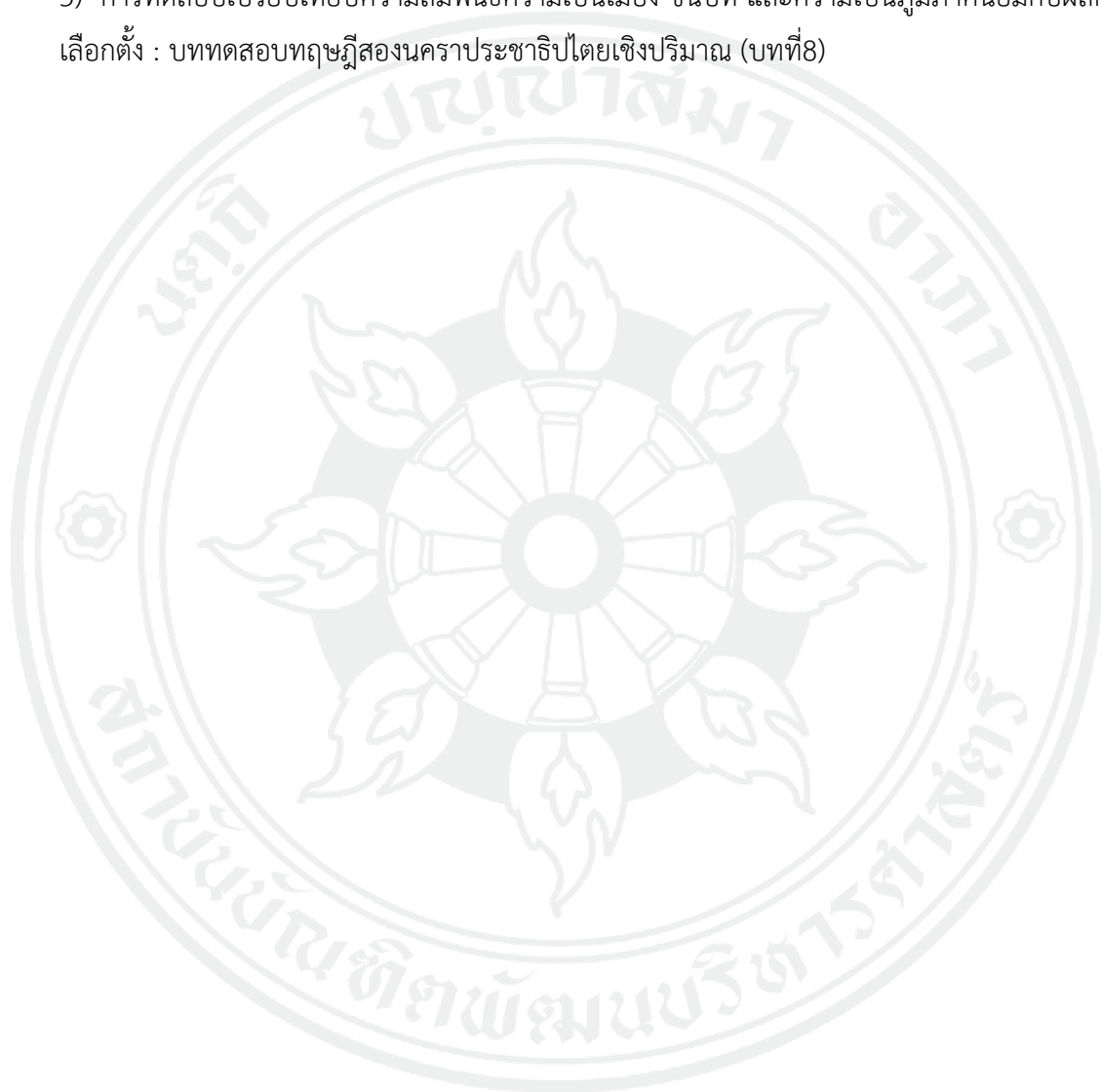
$\Delta R^2_4 = R^2_3 - R^2_4$

โดยที่ R^2_3 คือ R^2 ของแบบจำลองที่ 3 (ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่+ความเป็นเมือง+ภูมิภาค)

R^2_4 คือ R^2 ของแบบจำลองที่ 4 (ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ + ภูมิภาค)

ดังนั้นในการศึกษาความเป็นเมือง ความเป็นภูมิกาคนิยม และพฤติกรรมการเลือกตั้ง จะแบ่งการนำเสนอผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 5 ส่วน โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) การพัฒนาดัชนีวัดความเป็นเมือง (บทที่4)
- 2) การพยากรณ์พฤติกรรมทางเลือกตั้ง (บทที่5)
- 3) การพยากรณ์ความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง (บทที่6)
- 4) การพยากรณ์ผลการเลือกตั้ง (บทที่7)
- 5) การทดสอบเปรียบเทียบความสัมพันธ์ความเป็นเมือง-ชนบท และความเป็นภูมิภาคนิยกับผลการเลือกตั้ง : บททดสอบทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตยเชิงปริมาณ (บทที่8)

บทที่ 4

การพัฒนดัชนีวัดความเป็นเมือง

โดยปกติเมื่อมองภาพรวมความเป็นเมืองในประเทศไทยพบว่า กรุงเทพฯและปริมณฑลมีความเป็นเมืองมากที่สุด เนื่องมาจากเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาตามนโยบายของรัฐบาล ทั้งด้านระบบสาธารณูปโภค สังคมและเศรษฐกิจ ในขณะที่จังหวัดหรือภูมิภาคอื่น มักถูกมองว่าเป็นสังคมชนบท ปัจจุบันนโยบายการพัฒนาเมืองของรัฐบาลกระจายไปสู่ภูมิภาคอื่นมากยิ่งขึ้น ทำให้เกิดจังหวัดใหญ่ซึ่งถือว่าเป็นใจกลางของภูมิภาคเกิดขึ้น เช่น เชียงใหม่ ขอนแก่น อุตรธานี และสงขลา (พันธ์ทิพย์ จงไกรย และ ชนมณี ทองใบ, 2557) ประชาชนเริ่มมีความอยู่ดีกินดี ความเจริญและระบบสาธารณูปโภคเริ่มเข้าถึงพื้นที่ต่างจังหวัด ความเป็นเมืองที่เกิดขึ้นจะส่งเสริมให้คนในพื้นที่ได้รับการพัฒนาอย่างทัดเทียมคนในสังคมเมือง ในทางกลับกันถ้าพื้นที่ของตนไม่ได้รับการพัฒนา สิ่งนี้จะนำไปสู่การเลือกผู้แทนที่สามารถเป็นปากเสียงของประชาชนเพื่อเรียกร้องการจัดสรรทรัพยากรเข้ามาในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พื้นที่อื่นที่ไม่ใช่กรุงเทพฯ โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มักถูกเรียกว่าเป็นพื้นที่ชนบท คนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งมักมีปัญหาเกี่ยวกับราคาพืชผลทางการเกษตรและการเข้าถึงสวัสดิการทางสังคม ปัญหานี้กลายเป็นประเด็นนำไปสู่การเรียกร้องต่อรัฐบาลมาโดยตลอด (Motonishi, 2006)

ดังนั้นในบทนี้จึงศึกษาการพัฒนดัชนีวัดความเป็นเมือง เพื่อวัดความเป็นเมืองรายเขตเลือกตั้ง ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร โดยค่าของความเป็นเมืองจะนำไปสู่การพยากรณ์พฤติกรรม การเลือกตั้งในบทที่ 5, 6, 7 และ 8 การศึกษาการพัฒนดัชนีวัดความเป็นเมือง มีรายละเอียดดังนี้

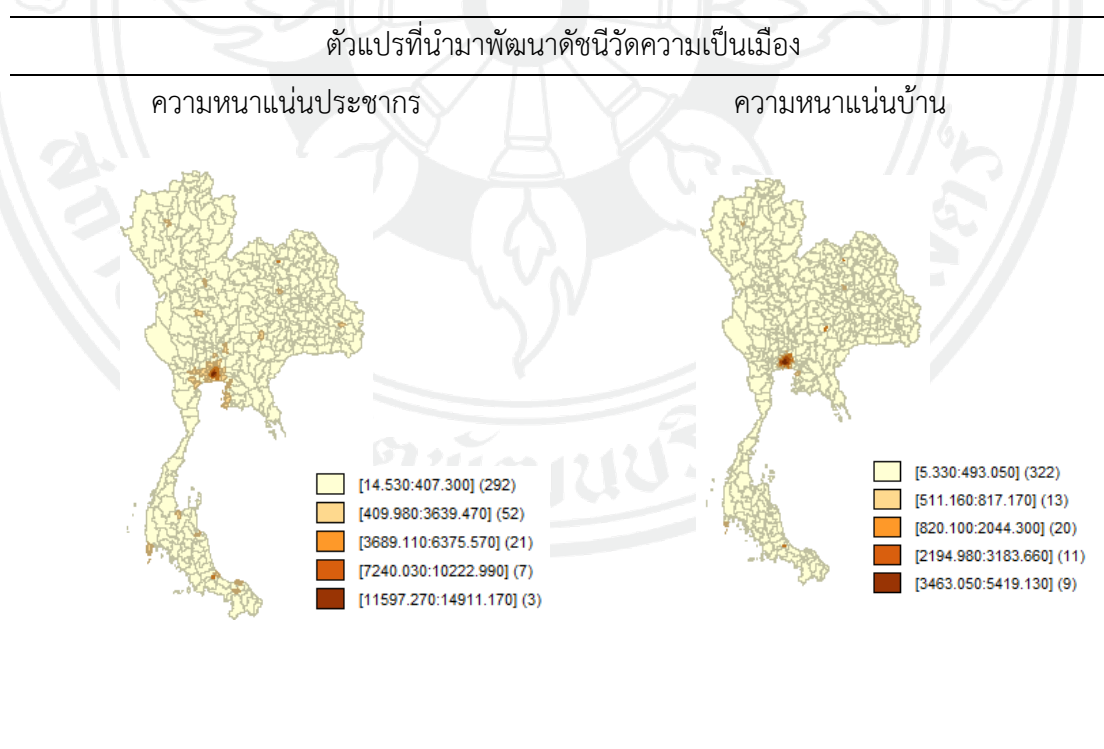
- 4.1 สถิติเชิงบรรยายของตัวแปรที่นำมาพัฒนดัชนีวัดความเป็นเมือง
- 4.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงमुखในการพัฒนดัชนีวัดความเป็นเมือง
- 4.3 ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของดัชนีวัดความเป็นเมือง
- 4.4 บทสรุป

4.1 สถิติเชิงบรรยายของตัวแปรที่นำมาพัฒนดัชนีวัดความเป็นเมือง

ในการศึกษาความเป็นเมือง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องจำนวน 14 ตัวแปรผ่านการจัดกระทำข้อมูล เพื่อให้ตัวแปรมีความสอดคล้องกับมิติข้อมูลวัดความเป็นเมืองมากยิ่งขึ้น เมื่อพิจารณาค่าของตัวแปร

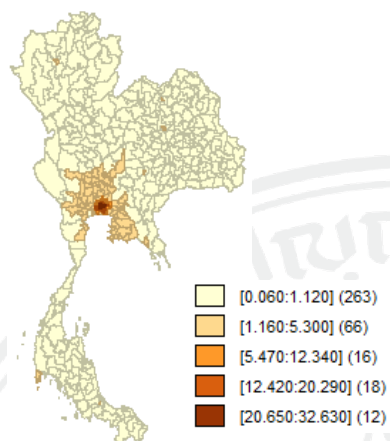
ดังกล่าว รายเขตเลือกตั้งเชิงพื้นที่พบว่าตัวแปรที่ใช้พัฒนาดัชนีวัดความเป็นเมืองมีความแตกต่างกันในมิติเชิงพื้นที่ บางตัวแปรพบมากเฉพาะในพื้นที่กรุงเทพฯและปริมณฑล ในขณะที่บางตัวแปรพบมากในพื้นที่ต่างจังหวัด กล่าวคือ ความหนาแน่นประชากร ความหนาแน่นบ้าน ความหนาแน่นถนน ร้อยละการใช้พื้นที่เมือง ความหนาแน่นของสถานที่สำคัญ ความหนาแน่นของจำนวนเตียงในสถานพยาบาล ร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับบัตรประกันสังคม และร้อยละกลุ่มเช่า พบมากในเขตเลือกตั้งพื้นที่กรุงเทพฯและปริมณฑล รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน และ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน พบมากในเขตเลือกตั้งพื้นที่ภาคกลางโดยเฉพาะในกรุงเทพฯ และภาคใต้ ในทางกลับกัน ร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับบัตร 30 บาท ร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับกองทุนหมู่บ้าน และร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับบัตรผู้สูงอายุกระจายทั่วทั้งประเทศยกเว้นเขตเลือกตั้งในกรุงเทพฯ นอกจากนี้เห็นได้ว่าร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เคยใช้อินเทอร์เน็ตในรอบ 12 เดือนที่แล้ว จะกระจายไปยังเขตเลือกตั้งของเมืองใหญ่ รายละเอียดข้อมูลข้างต้นสามารถนำเสนอในรูปแบบการกระจายตัวเชิงพื้นที่ ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 การกระจายตัวเชิงพื้นที่ของตัวแปรที่ใช้พัฒนาความเป็นเมือง

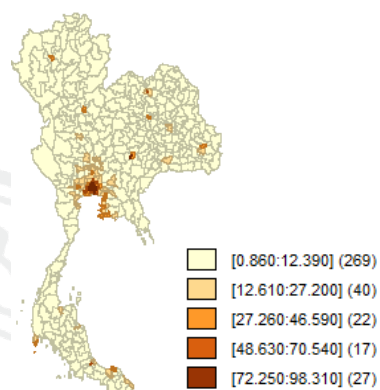

 ตัวแปรที่นำมาพัฒนาดัชนีวัดความเป็นเมือง

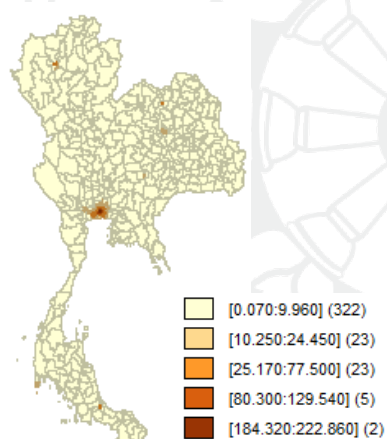
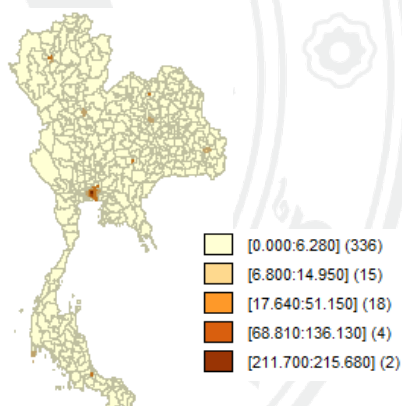
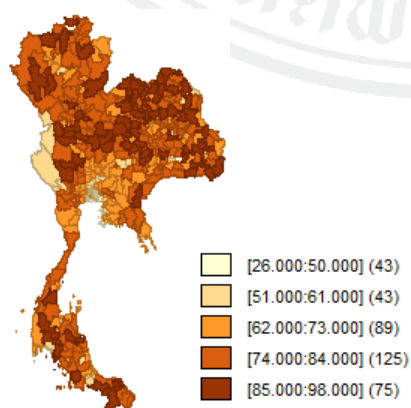
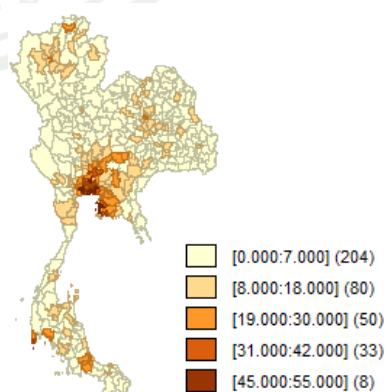
ความหนาแน่นถนน

ร้อยละการใช้พื้นที่เมือง

ความหนาแน่นของสถานที่สำคัญ

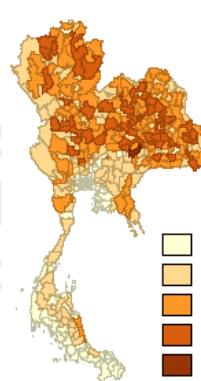
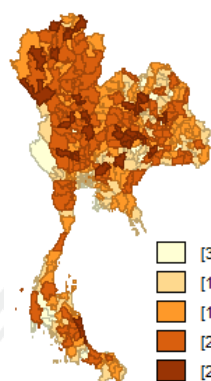
ความหนาแน่นของจำนวนเตียงใน
สถานพยาบาลร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับ
บัตร 30 บาทร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับ
บัตรประกันสังคม

 ตัวแปรที่นำมาพัฒนาดัชนีวัดความเป็นเมือง

ร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับ ร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับ

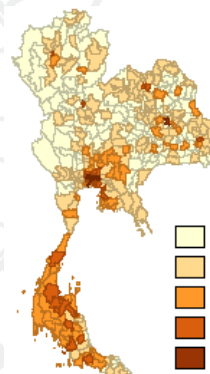
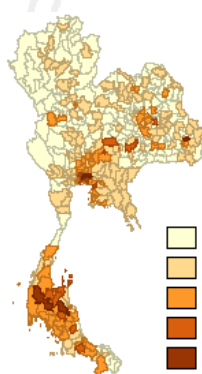
บัตรผู้สูงอายุ

กองทุนหมู่บ้าน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน

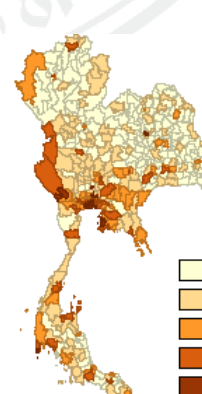
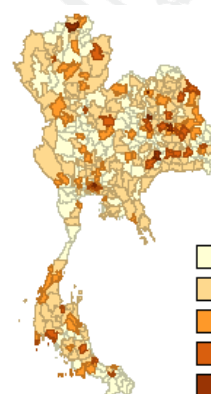
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน

ร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เคยใช้

ร้อยละของกลุ่มเช่า

อินเทอร์เน็ตในรอบ 12 เดือนที่แล้ว

เมื่อพิจารณาสถิติเชิงบรรยายและตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ดังตารางที่ 4.2 พบว่า ตัวแปรแต่ละตัวมีความแตกต่างกันในแต่ละเขตเลือกตั้งมากอย่างเห็นได้ชัด เช่น ตัวแปรความหนาแน่นของประชากร ความหนาแน่นของบ้าน ความหนาแน่นของสถานที่ราชการและสถานประกอบการ ความหนาแน่นของจำนวนเตียงในสถานพยาบาล รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน ซึ่งสอดคล้องกับการกระจายตัวเชิงพื้นที่ของตัวแปรต่างๆ ในตารางที่ 4.1 จากค่าสหสัมพันธ์พบว่า ตัวแปรความหนาแน่นของประชากร ความหนาแน่นของบ้าน ความหนาแน่นถนน ร้อยละการใช้พื้นที่เมือง ความหนาแน่นของสถานที่ราชการและสถานประกอบการ และ ความหนาแน่นของจำนวนเตียงในสถานพยาบาลมีความสัมพันธ์กันทางบวกสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ในขณะที่ตัวแปรเหล่านี้มีความสัมพันธ์ทางลบระดับปานกลางกับร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับบัตรประกันสังคม, รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน, ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน, ร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เคยใช้อินเทอร์เน็ตใน 12 เดือนที่แล้วและร้อยละของกลุ่มเช่า ตัวแปรเหล่านี้จะสะท้อนพื้นที่ที่มีความเป็นเมือง ในขณะที่ตัวแปรข้างต้นมีความสัมพันธ์เชิงลบระดับปานกลางกับร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับบัตร 30 บาท ร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับบัตรผู้สูงอายุ และร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับกองทุนหมู่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงให้เห็นว่า เขตเลือกตั้งที่มีความเป็นเมืองสูง จะมีการใช้บัตร 30 บาท บัตรผู้สูงอายุ และได้รับกองทุนหมู่บ้านต่ำ

ตารางที่ 4.2 สถิติเชิงบรรยายและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้พัฒนาดัชนีวัดความเป็นเมือง

	ตัวแปรที่ใช้วัดความเป็นเมือง	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	ความหนาแน่นของประชากร	811.73	1,979.16	14.53	14,911.17													
2	ความหนาแน่นของบ้าน	339.12	843.55	5.33	5419.13	.99												
3	ความหนาแน่นถนน	2.52	5.52	0.06	32.63	.94	.94											
4	ร้อยละการใช้พื้นที่เมือง	17.10	24.20	0.86	98.31	.88	.90	.92										
5	ความหนาแน่นของสถานที่ราชการและสถานประกอบการ	7.05	21.60	0.07	222.86	.91	.90	.83	.75									
6	ความหนาแน่นของจำนวนเตียงในสถานพยาบาล	4.63	19.91	0.00	215.68	.79	.77	.67	.60	.72								
7	ร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับบัตร 30 บาท	71.82	14.71	26.00	98.00	-.54	-.56	-.62	-.74	-.45	-.35							
8	ร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับบัตรประกันสังคม	12.06	12.00	0.00	55.00	.49	.53	.59	.72	.44	.27	-.84						
9	ร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับบัตรผู้สูงอายุ	16.68	6.61	3.00	39.00	-.38	-.39	-.41	-.50	-.32	-.23	.56						
10	ร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับกองทุนหมู่บ้าน	7.69	6.64	0.00	42.00	-.40	-.41	-.44	-.53	-.34	-.26	.65	.50					
11	รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน	16,947	6,282	7,898	47,375	.56	.57	.63	.65	.43	.39	-.65	-.50	-.54				
12	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน	14,290	4,334	6,771	38,058	.53	.55	.63	.67	.41	.35	-.71	-.55	-.61	.91			
13	ร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่เคยใช้อินเทอร์เน็ตใน 12 เดือนที่แล้ว	19.31	8.50	6.00	58.00	.46	.46	.47	.54	.33	.32	-.64	-.44	-.43	.58	.62		
14	ร้อยละของกลุ่มเช่า	26.14	19.22	0.00	86.00	.54	.56	.55	.67	.53	.40	-.78	-.61	-.69	.48	.53	.46	

หมายเหตุ ตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

4.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงมุมในการพัฒนาดัชนีวัดความเป็นเมือง

ในการพัฒนาดัชนีวัดความเป็นเมืองจะใช้เทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบมุขสำคัญ หรือ Principal Component Analysis ในการค้นหาโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรวัดความเป็นเมือง 14 ตัวแปร และลดจำนวนตัวแปรที่สัมพันธ์กันให้อยู่ในมุขสำคัญเดียวกัน

ในเบื้องต้น ตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรที่ใช้พัฒนาดัชนีวัดความเป็นเมืองทั้ง 14 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสามารถใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงมุมได้อย่างไรก็ตามเพื่อให้มีความถูกต้องมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องศึกษาความเหมาะสมของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงมุมกับข้อมูลที่มีอยู่ โดยศึกษาจากค่าสถิติ KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) และศึกษาความเป็นเอกลักษณ์ของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ จากค่า Chi-square หรือที่เรียกว่า Bartlett's Test of Sphericity เมื่อพิจารณา ค่าสถิติ KMO ในตารางที่ 4.3 พบว่า มีค่าเท่ากับ .90 ซึ่งเข้าใกล้ค่า 1 แสดงให้เห็นว่าเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงมุมมีความเหมาะสมกับตัวแปรที่ศึกษาจำนวน 14 ตัวแปร และข้อมูลต่างๆ มีความสัมพันธ์กันดีมาก นอกจากนี้จากการทดสอบค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity พบว่าค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square) ที่ใช้ทดสอบมีค่าเท่ากับ 7167.00 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงปฏิเสธ H_0 แสดงให้เห็นว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน ดังนั้นเมทริกซ์สหสัมพันธ์จึงเหมาะสมที่จะใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปได้ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ค่าสถิติ KMO และค่าสถิติ Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin	Bartlett's Test of Sphericity		
Measure of Sampling Adequacy	Chi-Square	df	P-Value
.90	7167.00	91.00	.000

เมื่อพบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรจึงเข้าสู่การวิเคราะห์มุขสำคัญ ด้วยวิธีการวิเคราะห์มุขสำคัญ (Principal Component Analysis : PCA) โดยใช้วิธีหมุนแกนแบบ Varimax ซึ่งได้ทั้งหมด 2 มุขสำคัญ คือ USEI หรือ ดัชนีวัดเศรษฐกิจและสังคมของเมือง และ UDI หรือ ดัชนีวัดความหนาแน่นของเมือง ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนของข้อมูลได้ร้อยละ 75.54 ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ห้มูสำคัญของตัวแปรที่ใช้พัฒนาดัชนีวัดความเป็นเมือง 14 ตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้พัฒนาดัชนีวัดความเป็นเมือง	USEI	UDI	Communalities
ร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับบัตร 30 บาท	-.86		.83
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน	.81		.74
ร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับบัตรประกันสังคม	.80		.72
ร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับกองทุน	-.78		.63
ร้อยละของกลุ่มเช่า	.76		.68
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน	.73		.65
ร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับบัตรผู้สูงอายุ	-.72		.54
ร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เคยใช้อินเทอร์เน็ตใน รอบ12เดือนที่แล้ว	.63		.47
ความหนาแน่นของประชากร		.93	.98
ความหนาแน่นของบ้าน		.92	.98
ความหนาแน่นของสถานที่ราชการและสถานประกอบการ		.90	.86
ความหนาแน่นถนน		.85	.91
ความหนาแน่นของจำนวนเตียงในสถานพยาบาล		.84	.72
ร้อยละการใช้พื้นที่เมือง		.73	.89
Eigenvalue	8.60	1.98	
Percent of variance explained	61.43	14.11	

หมายเหตุ: การวิเคราะห์ห้มูสำคัญ ใช้วิธีหมุนแกนแบบ Varimax

ผลการวิเคราะห์ห้มูสำคัญของตัวแปรที่ใช้พัฒนาดัชนีวัดความเป็นเมืองจำนวน 14 ตัวแปร เห็นได้ว่า USEI และ UDI สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวแปรได้ 61.43% และ 14.11% ตามลำดับ โดย USEI ประกอบด้วย ร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับบัตร 30 บาท, ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน, ร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับบัตรประกันสังคม, ร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับกองทุนหมู่บ้าน, ร้อยละของกลุ่มเช่า, รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน, ร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับบัตรผู้สูงอายุ, และร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เคยใช้อินเทอร์เน็ตในรอบ 12 เดือนที่แล้ว

ทั้งนี้ร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับบัตร 30 บาท ร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับกองทุนหมู่บ้าน และร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับบัตรผู้สูงอายุ

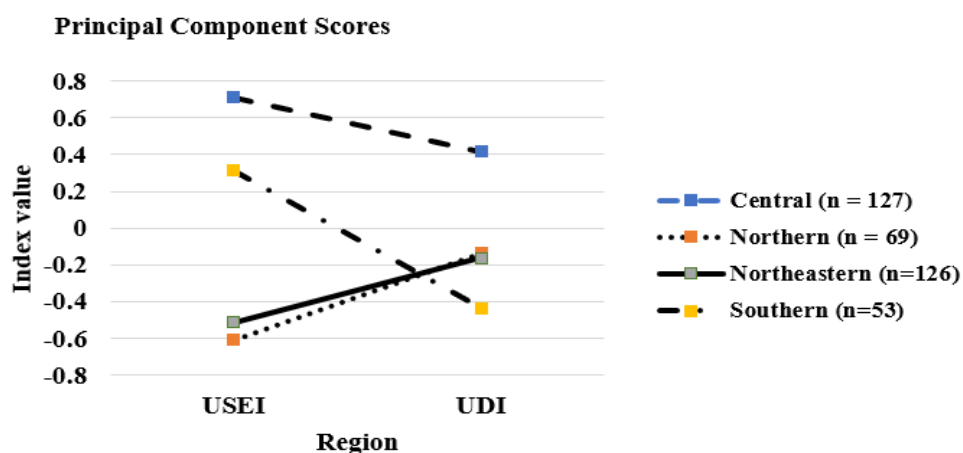
มี ค่าน้ำหนักमुखสำคัญ (Component loading) เป็นลบ ในขณะที่ค่าน้ำหนักमुखสำคัญ ของตัวแปรอื่นๆในमुखสำคัญของ USEI มีค่าเป็นบวก จึงกล่าวได้ว่าตัวแปร 3 ตัวข้างต้นที่มีค่าน้ำหนักमुखสำคัญ เป็นลบ เป็นตัวแปรที่ใช้วัดเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ชนบท เนื่องจากในพื้นที่ชนบทขาดบริการด้านสุขภาพที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สูงอายุในภาคการเกษตร ในทางกลับกัน ร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ได้รับบัตรประกันสังคม ร้อยละของครัวเรือนที่เช่าบ้าน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน และร้อยละจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เคยใช้อินเทอร์เน็ตใน 12 เดือนที่แล้ว เป็นตัวแปรที่ใช้วัดเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่เมือง

UDI ประกอบด้วย ความหนาแน่นของประชากร, ความหนาแน่นของบ้าน, ความหนาแน่นของสถานที่ราชการและสถานประกอบการ ความหนาแน่นถนน ความหนาแน่นของจำนวนเตียงในสถานพยาบาล และร้อยละการใช้พื้นที่เมือง

เมื่อพิจารณารายภูมิภาค ของ ค่าคะแนนเฉลี่ยของमुखสำคัญ (principal component scores) ในแต่ละดัชนีวัดความเป็นเมือง ดังภาพที่ 4.1 พบว่า ภาคกลางซึ่งมีจำนวน 127 เขตเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยของ USEI และ UDI สูงที่สุด นั่นเป็นเพราะ 2 สาเหตุคือ 1) ค่าเฉลี่ยสูงขึ้นจากกรุงเทพฯและปริมณฑล เนื่องมาจากเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาประเทศ โดยกรุงเทพฯถือได้ว่าเป็นเมืองเอกนคร ซึ่งมีความเจริญในทุกๆ ด้าน อีกทั้งรัฐบาลมีแผนกระจายความเจริญออกจากศูนย์กลางไปยังพื้นที่ปริมณฑล 2) ภาคกลางเป็นที่รองรับการกระจายความเจริญจากกรุงเทพฯและปริมณฑลซึ่งภาคนี้ถือได้ว่าสามารถเข้าถึงระบบสาธารณูปโภคและมีชีวิตความเป็นอยู่ดีกว่าจังหวัดเล็กๆในภาคอื่น นอกจากนี้ยังมีภาคการท่องเที่ยวและภาคอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

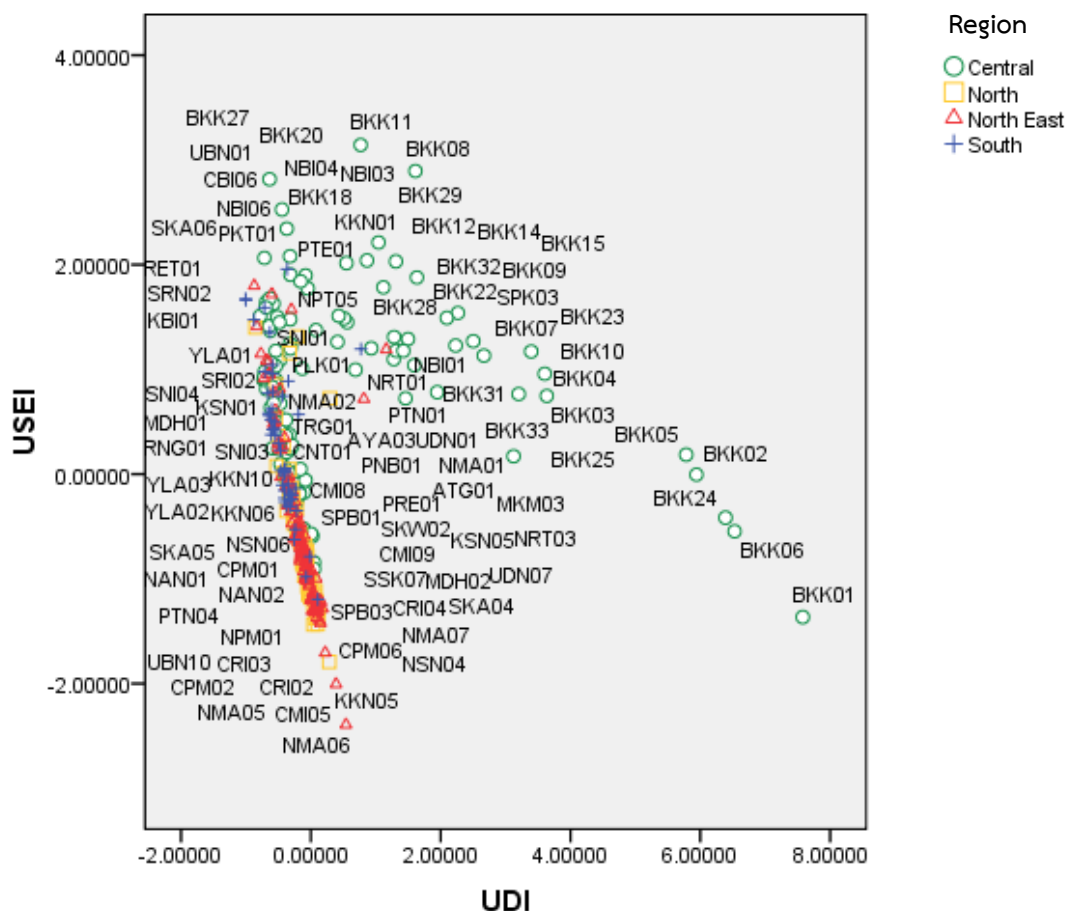
ในขณะที่ภาคเหนือ (69 เขตเลือกตั้ง) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (126 เขตเลือกตั้ง) มีค่าเฉลี่ย USEI ต่ำที่สุด ทั้งสองภาคนี้มักได้รับการกล่าวว่าเป็นตัวแทนของสังคมชนบทโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเศรษฐกิจ สังคมของเมือง ซึ่งส่วนใหญ่มักประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม แต่มักประสบปัญหาภัยแล้ง และราคาสินค้าของภาคเกษตรมีการปรับตัวลดลง ดังนั้นสภาพความเป็นอยู่จึงไม่คล่องตัวเมื่อเทียบกับภาคกลาง ในกรณีภาคใต้ (53 เขตเลือกตั้ง) มีค่าเฉลี่ย UDI ต่ำที่สุด เนื่องมาจากภาคใต้มีเนื้อที่น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับภาคอื่น สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่ของภาคใต้เป็นภูเขาและทะเล การประกอบอาชีพมักอยู่ในภาคเกษตรกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งประมง ปาล์มน้ำมัน และยางพารา อย่างไรก็ตามภาคนี้กลับมีค่าเฉลี่ย USEI สูงมากรองลงมาจากภาคกลาง เนื่องมาจากภาคนี้มีสถานที่ท่องเที่ยวซึ่งเป็นแรงดึงดูดให้ทั้งคนไทยและต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ระดับราคาสินค้าเกษตรสูง นอกจากนี้การค้าขายแดนที่ขยายตัวต่อเนื่องส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมอยู่ในระดับสูง

Urbanization Indices Distribution

ภาพที่ 4.1 ค่าเฉลี่ยของดัชนีวัดความเป็นเมืองแต่ละภูมิภาค

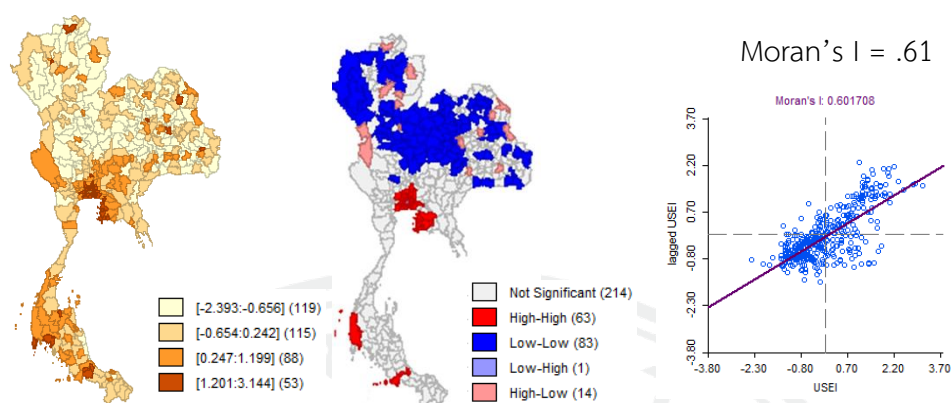
เมื่อพิจารณาดัชนีวัดเศรษฐกิจและสังคมของเมืองและดัชนีวัดความหนาแน่นของเมืองรายเขตเลือกตั้งดังภาพที่ 4.2 พบว่าเขตเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครมีความเป็นเมืองมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในดัชนีวัดความหนาแน่นของเมือง (UDI) เห็นได้ว่ามีค่าต่างจากเขตเลือกตั้งอื่นๆอย่างเห็นได้ชัด เช่น เขตเลือกตั้งที่ 1 (เขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย และเขตสัมพันธวงศ์) เขตเลือกตั้งที่ 2 (เขตปทุมวัน เขตบางรัก และเขตสาทร) เขตเลือกตั้งที่ 5 (เขตดุสิต และเขตราชเทวี) เขตเลือกตั้งที่ 6 (เขตดินแดง และเขตพญาไท) และเขตเลือกตั้งที่ 24 (เขตธนบุรี ยกเว้นแขวงดาวคะนอง) และเขตคลองสาน) ในขณะที่ความเป็นเมืองด้านเศรษฐกิจและสังคมจะพบมากในพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑล รวมไปถึงเขตเลือกตั้งที่ 1 หรือเขตเทศบาลของจังหวัดต่างๆ เช่น ขอนแก่น ภูเก็ต อุบลราชธานี สุราษฎร์ธานี สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่าพื้นที่ที่มีความเป็นเมืองสูงจะมีสภาพเศรษฐกิจและสังคมสูง นอกจากนี้ยังพบความแตกต่างของความเป็นเมืองภายในภูมิภาคหรือจังหวัดเดียวกัน อย่างเห็นได้ชัด เช่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยส่วนมากเขตเลือกตั้งของภาคนี้จะมีเศรษฐกิจและสังคมต่ำ แต่บางเขตเลือกตั้งกลับมีความเป็นเมืองด้านเศรษฐกิจและสังคมสูง เช่น เขตเลือกตั้งที่ 1 ของอุบลราชธานี ขอนแก่น บุรีรัมย์ สิ่งที่เห็นได้ชัดคือ เขตเลือกตั้งที่ 5 ของจังหวัดขอนแก่น มีค่าความเป็นเมืองของเศรษฐกิจและสังคมอยู่ในระดับต่ำ ในขณะที่เขตเลือกตั้งที่ 1 ของจังหวัดนี้มีค่าความเป็นเมืองของเศรษฐกิจและสังคมสูง

ภาพที่ 4.2 แผนภาพการกระจายความสัมพันธ์ระหว่าง UDI และ USEI

4.3 ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของดัชนีวัดความเป็นเมือง

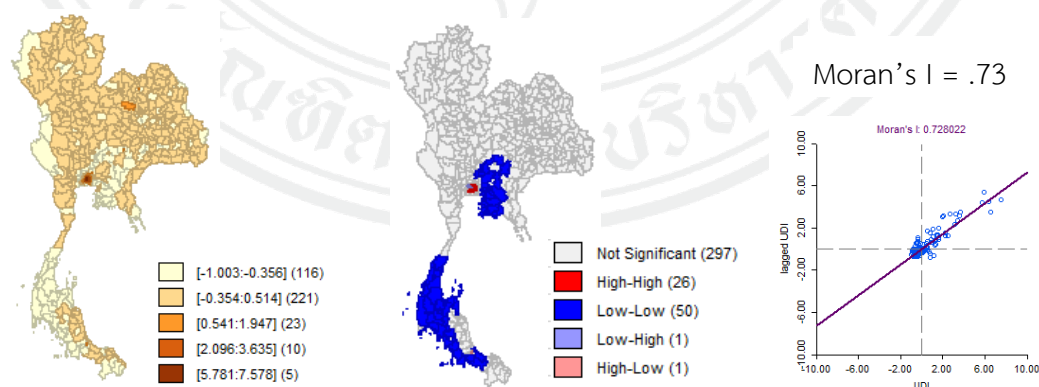
เพื่อให้เข้าใจรูปแบบเชิงพื้นที่ของคะแนนสำคัญ (principal component scores) ในแต่ละดัชนีวัดความเป็นเมืองมากขึ้น สถิติที่ใช้วัดความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของข้อมูลประกอบไปด้วย สถิติ Moran's I และ Local Moran's I จึงถูกนำมาวิเคราะห์รูปแบบการกระจายตัวของดัชนีวัดความเป็นเมืองรายเขตเลือกตั้ง โดยมีรายละเอียดดังภาพที่ 4.3 และ ภาพที่ 4.4

ภาพที่ 4.3 รูปแบบการกระจายเชิงพื้นที่และสหสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของ USEI

รูปแบบการกระจายเชิงพื้นที่ของดัชนีเศรษฐกิจและสังคมของเมือง (USEI) รายเขตเลือกตั้ง ดังภาพที่ 4.3 พบว่า มีค่าสถิติ Moran's I เท่ากับ .61 การกระจุกตัวของความเป็นเมืองด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยพบมากในกรุงเทพฯและปริมณฑล ชลบุรี ระยอง และเขตเลือกตั้งที่ 1 ของจังหวัดพังงา และสตูล และเขตเลือกตั้งที่ 3 ของจังหวัดสงขลา ในทางกลับกัน ความเป็นเมืองด้านเศรษฐกิจและสังคมมีค่าต่ำในพื้นที่ภาคกลางตอนบน เช่น บางเขตเลือกตั้งในจังหวัดลพบุรีและสุพรรณบุรี ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ

กรณีรูปแบบการกระจายเชิงพื้นที่ของดัชนีความหนาแน่นของเมือง (UDI) ซึ่งมีค่าสถิติ Moran's I เท่ากับ .73 เห็นได้ว่าค่าความเป็นเมืองนี้กระจุกตัวค่อนข้างมากในบางเขตเลือกตั้งของกรุงเทพฯและปริมณฑล แต่กลับพบได้น้อยในพื้นที่ภาคกลางฝั่งตะวันออก ได้แก่ชลบุรี ระยอง เขตเลือกตั้งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เช่นจังหวัดนครราชสีมา และเขตเลือกตั้งในภาคใต้ทางฝั่งตะวันตก ดังภาพที่ 4.4

ภาพที่ 4.4 รูปแบบการกระจายเชิงพื้นที่และสหสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของ (UDI)

4.4 บทสรุป

ความเป็นเมืองในประเทศไทยมีความแตกต่างทั้งในระดับภูมิภาคและระดับจังหวัดอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเป็นเมืองของกรุงเทพฯและจังหวัดในปริมณฑล เทียบกับภูมิภาคอื่น เช่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ นอกจากนี้ความเป็นเมืองของเขตเลือกตั้งในจังหวัดต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดขนาดใหญ่ก็มีความแตกต่างกันภายในจังหวัดอย่างชัดเจน เช่นเขตเลือกตั้งที่ 1 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเขตเมืองหรือเขตเทศบาลกับเขตเลือกตั้งอื่นๆ ดังนั้น ในการพัฒนาประเทศควรเริ่มต้นด้วยการพัฒนาเมือง กล่าวคือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการวางนโยบายให้กระจายความเจริญทั้งในด้านระบบสาธารณูปโภค และความอยู่ดีกินดี ออกไปอย่างทั่วถึงทุกภูมิภาค เพื่อเป็นการลดความเหลื่อมล้ำของพื้นที่ต่างๆ และเพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาเมืองต่อไป

บทที่ 5

การพยากรณ์พฤติกรรมกาเลือกตั้ง

เมื่อมีการกำหนดวันเลือกตั้ง สิ่งที่ต้องตัดสินใจเป็นลำดับแรกของผู้มีสิทธิเลือกตั้งคือ การมีส่วนร่วมทางการเมือง เนื่องจากในช่วงการเลือกตั้ง ปี 2554 เกิดประเด็นทางการเมืองบ่อยครั้ง ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีแนวโน้มที่จะไม่ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือ ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อไม่ให้เสียสิทธิทางการเมืองแต่ภายในช่องไม่ประสงค์ลงคะแนน รูปแบบการลงคะแนนเสียงนี้ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (People's Alliance for Democracy : PAD) เนื่องจากเห็นว่าพรรคการเมืองหรือตัวแทนของพรรคการเมืองในการเลือกตั้งขณะนั้นไม่มีประสิทธิภาพในการบริหารงาน อย่างไรก็ตามปัญหาหนึ่งที่มีกพบในการการบัตรเลือกตั้งคือ การทำบัตรเสีย ทั้งที่มาจากความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม ประเด็นนี้เป็นสิ่งที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ควรมองข้าม แม้ว่าเมื่อเปรียบเทียบกับกาออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับประเทศ สัดส่วนการเกิดบัตรเสียยังพบน้อย แต่สิ่งที่น่าสนใจคือจำนวนบัตรเสียในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2554 มีมากขึ้นเมื่อเทียบกับการเลือกตั้งในปี 2550 โดยพบร้อยละ 5.79 ในระบบแบ่งเขต และร้อยละ 4.9 ในระบบบัญชีรายชื่อ (เครือข่ายเอเชียเพื่อการเลือกตั้งเสรี, 2554, p. 88) นอกจากนั้นนักวิชาการบางท่านได้ชี้ให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความแตกต่างกันไปตามถิ่นที่อยู่อาศัยและความเป็นเมือง ดังนั้นในบทนี้จึงศึกษาความเป็นเมือง ความเป็นภูมิภาคนิยม และพฤติกรรมกาเลือกตั้ง โดยความเป็นเมืองและความเป็นภูมิภาคนิยมเป็นตัวแปรพยากรณ์ ในขณะที่พฤติกรรมกาเลือกตั้งประกอบด้วย สัดส่วนการทำบัตรเสีย สัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และสัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนนเป็นตัวแปรตาม

การศึกษานี้เปรียบเทียบการวิเคราะห์ถดถอยสามวิธีคือ วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square Regression: OLS) และแบบจำลองวิเคราะห์การถดถอยเชิงพื้นที่ ได้แก่ วิธี Spatial Lag Regression และ วิธี Spatial Error Regression การเลือกตัวแบบที่ดีที่สุด จะดูจากค่า Coefficient of Determination (R^2), Akaike Information Criterion (AIC) และ Bayesian Information Criterion (BIC) ตัวแบบที่ให้ค่า R^2 สูงสุด และค่า AIC ,BIC ต่ำสุด คือตัวแบบที่เหมาะสมที่สุด การศึกษาในบทนี้แบ่งออกเป็น 4 ส่วน โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.1 สถิติเชิงบรรยายของพฤติกรรมกาเลือกตั้ง

5.2 ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของพฤติกรรมการเลือกตั้ง

5.3 แบบจำลองพยากรณ์พฤติกรรมการเลือกตั้ง

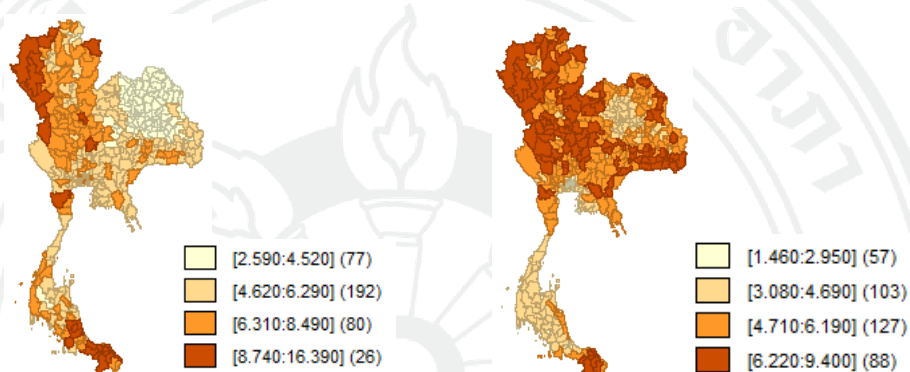
5.4 บทสรุป

5.1 สถิติเชิงบรรยายของพฤติกรรมการเลือกตั้ง

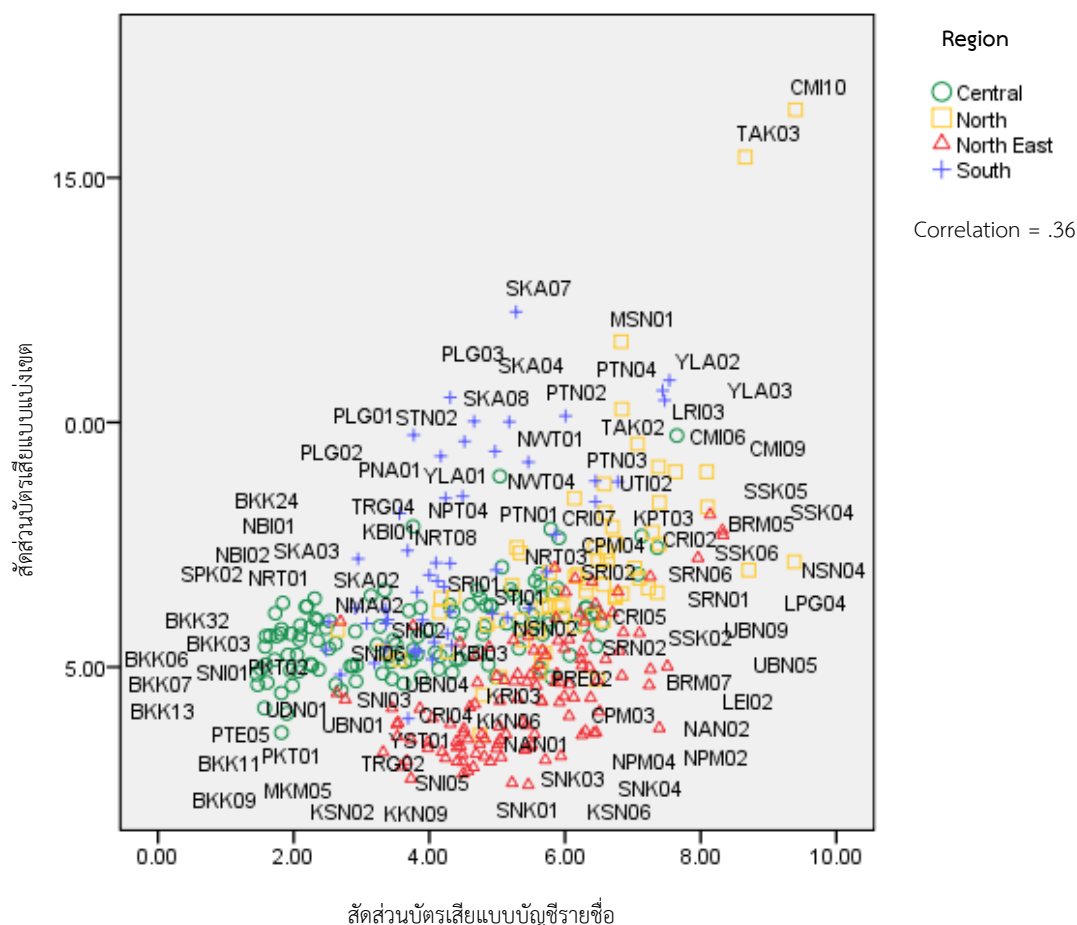
ในการพยากรณ์พฤติกรรมการเลือกตั้ง กรณีสัดส่วนการไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ผู้วิจัยสามารถเลือกใช้อุปกรณ์การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตหรือแบบบัญชีรายชื่ออันใดอันหนึ่งได้ เนื่องจาก ถ้าผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งแบบแบ่งเขต ก็มีแนวโน้มไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งในแบบบัญชีรายชื่อด้วยเช่นกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกใช้อุปกรณ์การไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งแบบแบ่งเขตเป็นตัวแทนในการศึกษาการไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2554

เมื่อพิจารณาการแสดงค่าข้อมูลในรูปแบบเชิงพื้นที่ (Heat Map) ดังภาพที่ 5.1 พบว่าสัดส่วนการทำบัตรเสียในระบบแบ่งเขตมีมากในภาคเหนือ ภาคกลางฝั่งตะวันตก โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคใต้ ในขณะที่ไม่ค่อยพบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในทางกลับกันเมื่อพิจารณาการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ พบว่า บัตรเสียมีมากทั่วทั้งประเทศไทย ยกเว้นตอนกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ตอนบนที่พบได้น้อย สิ่งที่น่าสนใจก็คือ ส่วนใหญ่ของเขตเลือกตั้งในกรุงเทพฯ และเขตเลือกตั้งที่ 1 ของต่างจังหวัด เช่น จ.นราธิวาส (NRT 01) , จ.อุดรธานี (UDN01) , จ.สุราษฎร์ธานี (SNI01) และ จ.ภูเก็ต (PKT01) มีสัดส่วนการทำบัตรเสียในระบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อต่ำ ในขณะที่เขตเลือกตั้งที่ 10 ของ จ.เชียงใหม่ (CMI10) ประกอบด้วย อำเภอแม่แจ่ม (ยกเว้นตำบลแม่जार) อำเภอฮอด อำเภอดอยเต่า และอำเภอมก๋อย และ เขตเลือกตั้งที่ 3 ของ จ.ตาก (TAK 03) ประกอบด้วยอำเภอสามเงา, อำเภอแม่ระมาด, อำเภอท่าสองยาง, อำเภอบ้านตาก (เฉพาะตำบลเกาะตะเภา และตำบลท้องฟ้า) และอำเภอแม่สอด (เฉพาะตำบลแม่กาษา) มีสัดส่วนการทำบัตรเสียในระบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อสูง รายละเอียดแสดงดังแผนภาพกระจาย scatter plot ภาพที่ 5.2 เห็นได้ว่าการกระจายตัวของสัดส่วนบัตรเสียทั้งสองแบบมีการกระจายตัวค่อนข้างแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสัดส่วนการทำบัตรเสียแบบแบ่งเขตและบัญชีรายชื่อในตารางที่ 5.1 ซึ่งมีค่า .36 นั้นหมายความว่า ผลของสัดส่วนการทำบัตรเสียทั้งสองแบบของการเลือกตั้ง ไม่ไปในทิศทางเดียวกัน โดยสัดส่วนการทำบัตรเสียแบบแบ่งเขตมีค่าเฉลี่ยของการทำบัตรเสียน้อยกว่าแบบบัญชีรายชื่อ อาจเนื่องมาจากในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต ผู้สมัครมีความคุ้นเคยใกล้ชิด ได้ลงพื้นที่หาเสียงและทำความเข้าใจกับประชาชนในการกาเครื่องหมายในบัตรเลือกตั้ง ประกอบกับบัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตมี ปรากฏช่องหมายเลขผู้สมัคร และช่องสำหรับการกาเครื่องหมายเท่านั้น ทำให้เข้าใจง่ายในการกาเครื่องหมาย ในทางกลับกันการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ แม้ว่าจะใช้หมายเลขเดียวกับ

การเลือกตั้งแบบแบ่งเขต แต่รูปแบบของบัตรเลือกตั้งปรากฏ หมายเลขของพรรคการเมือง ชื่อพรรคการเมือง และช่องสำหรับลงคะแนน อาจทำให้เกิดความสับสนแก่ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทย เป็นภาษาหลัก หรือคนที่มีความรู้น้อย นอกจากนี้การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ เป็นการเลือกพรรค หรือเป็นการเลือกคนที่เข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรี ประชาชนมักเขียนแสดงความคิดเห็น เขียนเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์อื่นนอกเหนือจากเครื่องหมายที่กำหนด หรือไม่กาเครื่องหมายใดๆเลย การกระทำลักษณะนี้จึงถือว่าเป็นการทำบัตรเสีย

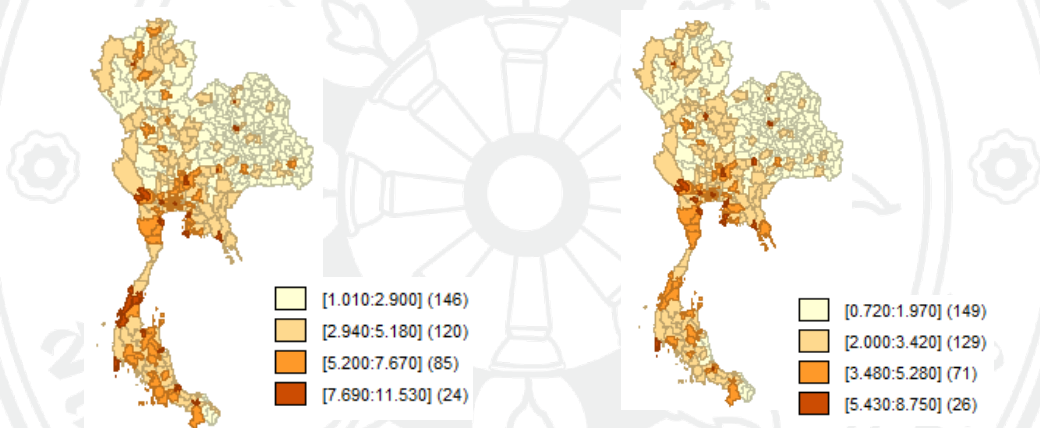
ภาพที่ 5.1 การแสดงค่าข้อมูลในรูปแบบเชิงพื้นที่ (Heat Map) ของสัดส่วนการทำบัตรเสียแบบแบ่งเขต (ซ้าย) แบบบัญชีรายชื่อ (ขวา)

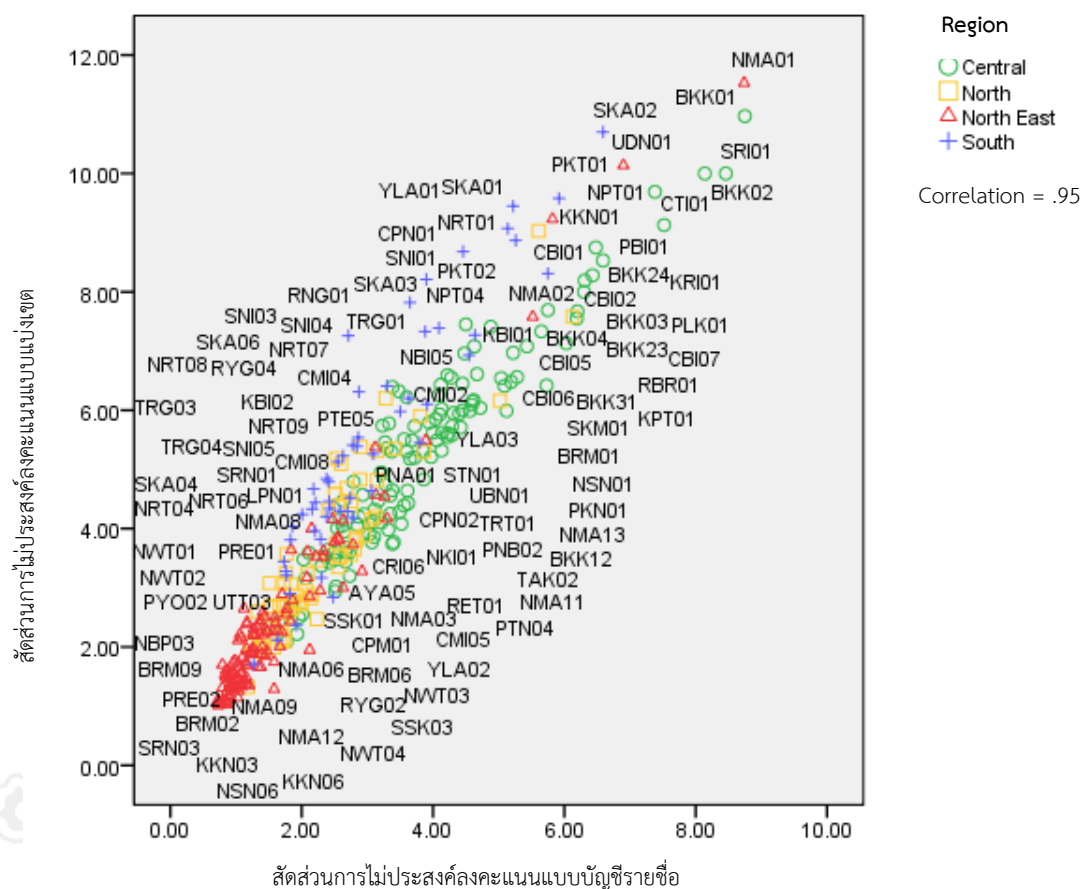
ภาพที่ 5.2 แผนภาพการกระจาย Scatter plot ของสัดส่วนบัตรเสียแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ

เมื่อพิจารณาสัดส่วนการไม่ประสงค์ลงคะแนน พบว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสัดส่วนการไม่ประสงค์ลงคะแนนแบบแบ่งเขตและบัญชีรายชื่อในตารางที่ 5.1 มีค่า .95 นั้นหมายความว่า สัดส่วนการไม่ประสงค์ลงคะแนนของทั้งสองแบบการเลือกตั้งมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันมาก อย่างเห็นได้ชัด โดยภาพที่ 5.3 พบว่าสัดส่วนการลงคะแนนของการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อมีความคล้ายคลึงกันคือ พบมากในบริเวณภาคกลางโดยเฉพาะอย่างยิ่งกรุงเทพฯ และภาคใต้บางเขตเลือกตั้ง อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาแผนภาพการกระจาย Scatter Plot ดังภาพที่ 5.4 พบว่า ภาคใต้และภาคกลางมีแนวโน้มไม่ประสงค์ลงคะแนนสูงกว่าเมื่อเทียบกับภาคอื่น โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคที่มีสัดส่วนการไม่ประสงค์ลงคะแนนต่ำที่สุดทั้งการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ ยกเว้นเขตเลือกตั้งที่ 1 ของจังหวัดนครราชสีมา (NMA01) ประกอบด้วย อำเภอเมืองนครราชสีมา (เฉพาะตำบลในเมือง ตำบลหนองไผ่ล้อม และตำบลหนองจะบก) และเขตเลือกตั้งที่ 1 ของจังหวัดอุดรธานี (UDN01) ประกอบด้วย อำเภอเมืองอุดรธานี (เฉพาะในเขตเทศบาลนครอุดรธานี เทศบาลเมืองหนองสำโรง เทศบาลตำบลบ้านจั่น และตำบลบ้านเลื่อม) ซึ่งมีสัดส่วนการไม่

ประสงค์ลงคะแนนอยู่ในระดับสูงมาก สิ่งที่ได้เห็นชัดคือ เขตเลือกตั้งที่ 1 ของจังหวัดในภาคอื่นๆมี สัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนนสูงทั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อเช่นเดียวกัน เช่น จ.เพชรบุรี (PBI01), จ.กระบี่ (KRI01), จ.พิษณุโลก(PLK01), จ.ราชบุรี(RBR01), จ.กำแพงเพชร (KPT01) และ จ. ชลบุรี (CBI01) จากข้างต้นสรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ของสัดส่วนการไม่ประสงค์ลงคะแนนทั้งแบบแบ่ง เขตและแบบบัญชีรายชื่อ สัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ภาคกลางโดยเฉพาะอย่างยิ่ง กรุงเทพฯ ภาคใต้บางจังหวัด และเขตเลือกตั้งที่ 1 ของจังหวัดใหญ่ๆในภาคอื่น นิยมไปใช้สิทธิแบบไม่ประสงค์ ลงคะแนน ซึ่งส่วนใหญ่คนเหล่านี้เป็นคนที่มีความรู้และสังคมสูง มีความรู้ รับรู้ข่าวสารทาง การเมืองอย่างต่อเนื่อง และมีความไม่พึงพอใจในตัวผู้สมัคร พรรคการเมือง หรือเกิดการเบื่อหน่าย ทางการเมือง

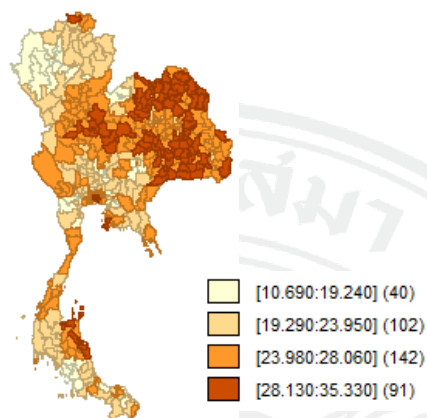
ภาพที่ 5.3 การแสดงค่าข้อมูลในรูปแบบเชิงพื้นที่ (Heat Map) ของสัดส่วนการไม่ประสงค์ลงคะแนนแบบแบ่งเขต (ซ้าย) แบบบัญชีรายชื่อ (ขวา)

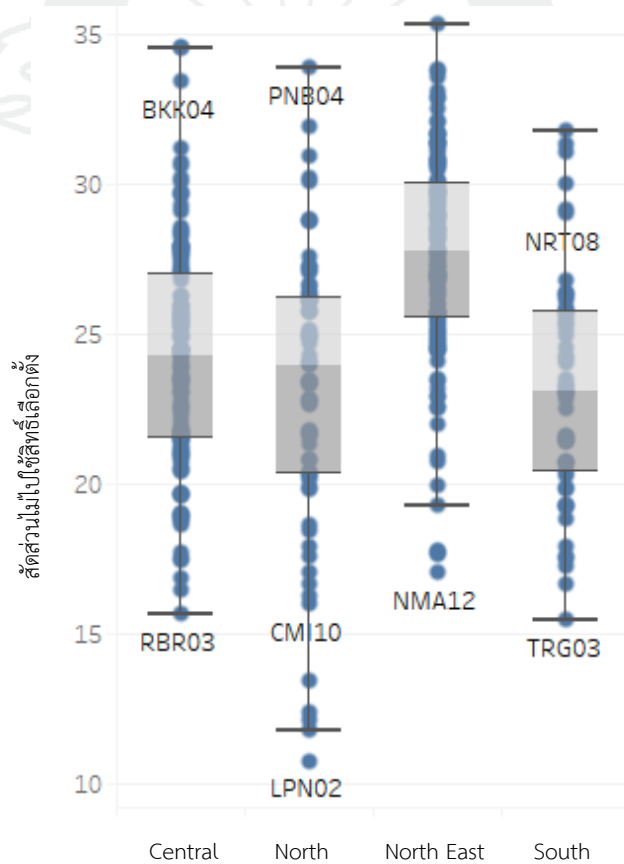
ภาพที่ 5.4 แผนภาพการกระจาย Scatter plot ของสัดส่วนการไม่ประสงค์ลงคะแนนแบบแบ่งเขต และแบบบัญชีรายชื่อ

เมื่อพิจารณาสัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง พบว่า มีมากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือยกเว้น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างเช่น จ.นครราชสีมา ภาคเหนือตอนล่าง และภาคใต้บางจังหวัด แสดงดังภาพที่ 5.5 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาการกระจายของข้อมูลแบบ box plot รายภาค ดังภาพที่ 5.6 พบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งสูงที่สุด โดยดูจากค่ามัธยฐาน ซึ่งสัดส่วนการไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งภายในภาคนี้มีความแตกต่างกันน้อยกว่า ภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคใต้ ในภาคนี้เขตเลือกตั้ง จ.นครราชสีมา (NMA12, NMA03) และเขตเลือกตั้ง จ.เลย (LEI03, LEI01) มีค่าสัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งต่ำที่สุดซึ่งถือว่าเป็น outlier ในขณะที่สัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของภาคกลางค่อนข้างมีการกระจายแบบปกติ โดยพบมากที่สุดในกรุงเทพฯ การกระจายของสัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของภาคเหนือค่อนข้างเบ้ซ้าย โดยจังหวัดลำพูน (LPN02) มีสัดส่วนต่ำที่สุด ซึ่งถือได้ว่าเป็นค่า outlier เมื่อพิจารณาภาคใต้พบว่าสัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ค่อนข้างกระจายอย่างปกติ

โดยพบมากในเขตเลือกตั้ง จ.นราธิวาส (NRT02, NRT03, NRT01, NRT08) และเขตเลือกตั้ง จ.สุราษฎร์ธานี (SNI01 และ SNI02)

ภาพที่ 5.5 การแสดงค่าข้อมูลในรูปแบบเชิงพื้นที่ (Heat Map) ของสัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง

ภาพที่ 5.6 การแสดงค่าข้อมูลในรูปแบบ Box plot ของสัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง

ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของความเป็นเมือง ความเป็นภูมิภาคนิยม และพฤติกรรม การเลือกตั้งควรพิจารณาสถิติเชิงบรรยายและค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพื่อดูความเป็นไปได้ของ ความสัมพันธ์ในการพยากรณ์พฤติกรรมเลือกตั้ง ทั้งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชี รายชื่อ ตารางที่ 5.1 เห็นได้ว่า พฤติกรรมเลือกตั้งของสัดส่วนบัตรเสียทั้งแบบแบ่งเขตและแบบ บัญชีรายชื่อมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน แต่จะพบสัดส่วนบัตรเสียในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตมากกว่าการ เลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ กรณีสัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนน พบว่าการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตมีค่าเฉลี่ย มากกว่าการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อเช่นเดียวกัน ในขณะที่เมื่อพิจารณาสัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง พบว่า สัดส่วนมีค่าเฉลี่ยค่อนข้างสูง โดยอยู่ในช่วง 10.69-35.33

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร กรณีการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต (ตารางครึ่งบน) พบว่า สัดส่วนบัตรเสียมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับสัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนน ภาคเหนือ และภาคใต้ ในขณะที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับสัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ดัชนีวัด เศรษฐกิจและสังคมของเมือง (USEI) ดัชนีวัดความหนาแน่นของเมือง (UDI) โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ (-.51) เมื่อพิจารณาสัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนนพบว่ามีค่าความสัมพันธ์เชิงลบ กับสัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมีความสัมพันธ์เชิงบวก กับสัดส่วนบัตรเสีย ดัชนีวัดความหนาแน่นของเมือง (UDI) และภาคใต้ โดยพบว่ามีค่าความสัมพันธ์เชิง บวกกับดัชนีวัดเศรษฐกิจและสังคมของเมือง (USEI) สูงในระดับปานกลาง (.63) ตัวแปรตามสุดท้าย คือสัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงลบกับสัดส่วนบัตรเสีย สัดส่วนไม่ประสงค์ ลงคะแนน ดัชนีวัดเศรษฐกิจและสังคมของเมือง (USEI) ภาคเหนือ และภาคใต้ แต่กลับมีความสัมพันธ์ เชิงบวกกับ ดัชนีวัดความหนาแน่นของเมือง (UDI) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือระดับปานกลาง (.42) สิ่งที่น่าสังเกตคือ เขตเลือกตั้งที่มี USEI ต่ำ แต่มี UDI สูง จะพบสัดส่วนการไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมเลือกตั้งในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ(ตารางครึ่งล่าง) พบว่า มีความแตกต่างจากแบบแบ่งเขตคือ สัดส่วนบัตรเสียมีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับปานกลาง กับสัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนนและมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยพื้นที่ที่มี สัดส่วนบัตรเสียมักเป็นพื้นที่ที่มีดัชนีวัดเศรษฐกิจและสังคมของเมือง (USEI) ค่อนข้างต่ำ (-.69) ความสัมพันธ์ของตัวแปรดังกล่าวทั้งการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ แสดงรายละเอียด ดังตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 สถิติเชิงบรรยายและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรในแบบจำลองพฤติกรรมทางเลือกตั้ง

ตัวแปร	<i>M</i>	<i>SD.</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	<i>M</i>	<i>SD.</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>
1 สัดส่วนบัตรเสีย	4.90	1.64	1.46	9.4	.36	.17	-.35	-.09	-.05	.33	-.51	.35	5.78	1.81	2.59	16.39
2 สัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนน	2.71	1.57	0.72	8.75	-.56	.95	-.15	.63	.27	-.10	-.54	.27	4.01	2.18	1.01	11.53
3 สัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	24.96	4.37	10.69	35.33	-.10	-.12		-.13	.29	-.21	.42	-.17	24.96	4.37	10.69	35.33
4 USEI	0.00	1.00	-2.39	3.14	-.69	.61	-.13		.00	-.29	-.37	.13	0.00	1.00	-2.39	3.14
5 UDI	0.00	1.00	-1.00	7.58	-.40	.36	.29	.00		-.07	-.11	-.18	0.00	1.00	-1.00	7.58
6 ภาคเหนือ	.18	.39			.38	-.12	-.21	-.29	-.07		-.34	-.19	.18	.39		
7 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	.34	.47			.22	-.51	.42	-.37	-.11	-.34		-.29	.34	.47		
8 ภาคใต้	.14	.35			-.11	.09	-.17	.13	-.18	-.19	-.29		.14	.35		

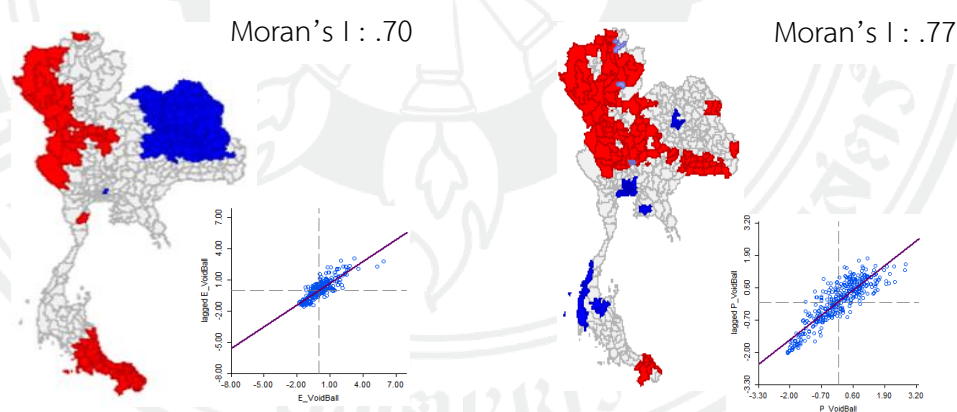
หมายเหตุ ตารางครึ่งบน คือการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต

ตารางครึ่งล่าง คือการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ

5.2 ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง ในกรณีของ สัดส่วนบัตรเสีย สัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนน และสัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง พบว่า มีการเกาะกลุ่มกันในระดับปานกลาง สัดส่วนบัตรเสียมีการเกาะกลุ่มกันของคะแนนในระดับปานกลางค่อนข้างมาก สังเกตจากค่า Moran's I ประมาณ .70 ทั้งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ

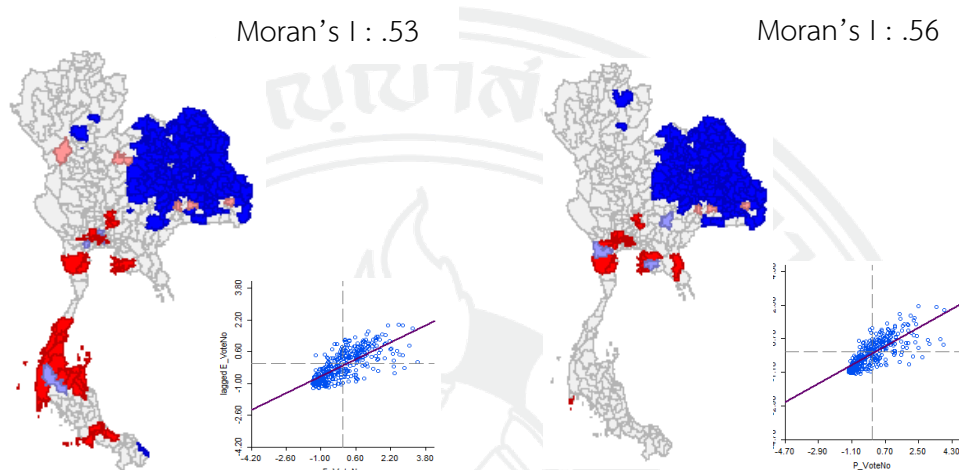
สิ่งที่คล้ายคลึงกันของรูปแบบเชิงพื้นที่ที่สัดส่วนบัตรเสียทั้งการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตคือมีการกระจุกตัวในพื้นที่ภาคเหนือเกือบทั้งภาค โดยมีมากในพื้นที่ชายแดนเช่น เขตเลือกตั้ง จ.ตากทั้งจังหวัด จ.แม่ฮ่องสอน และ จ.เชียงใหม่ และบริเวณชายแดนภาคใต้ ได้แก่เขตเลือกตั้ง จ.ปัตตานี จ.ยะลา และจ.นราธิวาส ทั้งนี้เมื่อพิจารณาสัดส่วนบัตรเสียในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต จะพบการกระจุกตัวของสัดส่วนการทำบัตรเสียในระดับต่ำเกือบทั่วทั้งภูมิภาค ในขณะที่การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ กลับพบสัดส่วนการทำบัตรเสียมากในบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เช่น เขตเลือกตั้ง จ.สุรินทร์ จ.ศรีสะเกษ จ.บุรีรัมย์ และ จ.นครราชสีมา รูปแบบเชิงพื้นที่และสหสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งแสดงดังภาพที่ 5.7

ภาพที่ 5.7 รูปแบบเชิงพื้นที่และสหสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของสัดส่วนบัตรเสียแบบแบ่งเขต(ซ้าย) แบบบัญชีรายชื่อ (ขวา)

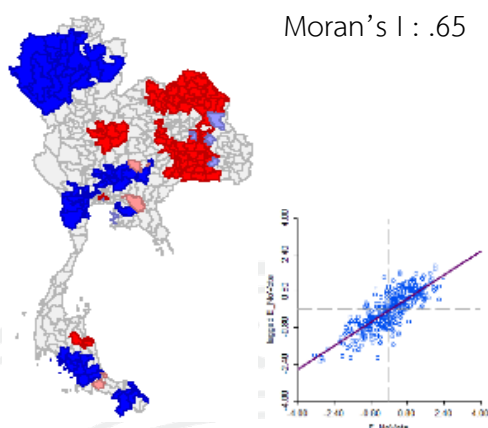
กรณีรูปแบบเชิงพื้นที่และสหสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของสัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนน พบว่ามีค่าคะแนนเกาะกลุ่มกันในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ โดยมีค่าสถิติ Moran's I เท่ากับ .53 และ .56 ตามลำดับ ภาพที่ 5.8 แสดงรูปแบบเชิงพื้นที่ของสัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนน โดยพบว่าการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อมีความคล้ายคลึงกัน โดยกระจุกตัวในภาค

กลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กรุงเทพฯ แต่บางบางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สิ่งที่น่าสังเกตคือ ในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต พบว่าภาคใต้ตอนบนมีสัดส่วนการไม่ประสงค์ลงคะแนนค่อนข้างกระจุกตัวสูง ในเขตเลือกตั้งของ จ.ชุมพร (CPN01, CPN02, CPN03) จ.นครศรีธรรมราช (NRT07, NRT08, NRT09) จ.สุราษฎร์ธานี (SNI02, SNI03, SNI06) จ.ภูเก็ต (PKT02) และ จ.พังงา (PNA01)

ภาพที่ 5.8 รูปแบบเชิงพื้นที่และสหสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของสัดส่วนการไม่ประสงค์ลงคะแนน แบบแบ่งเขต(ชาย) แบบบัญชีรายชื่อ (ขวา)

พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งประจำการสุดท้ายคือสัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งแสดงดังภาพที่ 5.9 พบว่า มีค่าคะแนนเกาะกลุ่มกันในระดับปานกลางคือ Moran's I = .65 โดยจะกระจุกตัวสูงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ตอนบนและตอนล่าง) ภาคเหนือ เช่น เขตเลือกตั้ง จ.เพชรบูรณ์ (PNB01, PNB04, PNB05) จ.พิจิตร (PCK01, PCK03) และ จ.นครสวรรค์ (NSN04) ในส่วนของภาคกลาง จะพบมากในเขตเลือกตั้งของกรุงเทพฯ เท่านั้น ซึ่งมีประมาณ 15 เขตเลือกตั้ง และสุดท้ายภาคใต้จะพบมากในเขตเลือกตั้ง จ.นครศรีธรรมราช ได้แก่ เขตเลือกตั้งที่ 1 2 และ 7

ภาพที่ 5.9 รูปแบบเชิงพื้นที่และสหสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของสัดส่วนการไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งแบบแบ่งเขต

5.3 แบบจำลองพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง

การศึกษานี้จะพัฒนาแบบจำลองการวิเคราะห์ถดถอยของการพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง โดยเปรียบเทียบความเหมาะสมของแบบจำลอง 3 แบบจำลอง ประกอบด้วย แบบจำลองที่ไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ ได้แก่ วิธีกำลังสองน้อยที่สุด และแบบจำลองวิเคราะห์การถดถอยเชิงพื้นที่ ได้แก่ Spatial Lag Regression และ Spatial Error Regression ผ่านเกณฑ์การเลือกตัวแบบที่ดีที่สุดคือ R^2 , AIC และ BIC ดังตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 การเปรียบเทียบความเหมาะสมของแบบจำลองพฤติกรรมทางเลือกตั้ง ด้วยแบบจำลองการวิเคราะห์ถดถอย 3 วิธี

พฤติกรรมทางเลือกตั้ง	การเลือกตั้งแบบแบ่งเขต								
	OLS Regression			Spatial Lag Regression			Spatial Error Regression		
	AIC	BIC	R ²	AIC	BIC	R ²	AIC	BIC	R ²
สัดส่วนบัตรเสีย	1,321.41	1,344.97	.41	1,132.44	1,159.93	.69	1134.35	1157.91	.69
สัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนน	1,328.67	1,352.23	.59	1,309.97	1,337.46	.62	1264.98	1288.54	.68
สัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	2,052.11	2,075.67	.29	1,868.80	1,896.29	.62	1862.90	1886.47	.63
การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ									
สัดส่วนบัตรเสีย	1030.06	1053.62	.67	862.95	890.44	.81	869.08	892.64	.81
สัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนน	1094.55	1118.11	.57	1056.32	1083.81	.63	981.02	1004.58	.73

ตารางที่ 5.2 สามารถสรุปได้ดังนี้

1. แบบจำลองวิเคราะห์การถดถอยเชิงพื้นที่ ได้แก่ Spatial lag Regression และ Spatial Error Regression มีความแม่นยำในการพยากรณ์ตัวแปรตามสัดส่วนบัตรเสีย, สัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนน และสัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งมากกว่าแบบจำลอง OLS Regression ซึ่งไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ สังเกตได้จากค่า R^2 นอกจากนี้เมื่อพิจารณาค่า AIC และ BIC พบว่า แบบจำลองวิเคราะห์การถดถอยเชิงพื้นที่ทั้ง 2 แบบจำลอง มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูล (Model-Fit) ดีกว่าอีกด้วย

2. แบบจำลองวิเคราะห์การถดถอยเชิงพื้นที่ ทั้ง 2 แบบจำลองมีความแม่นยำในการพยากรณ์ตัวแปรตามสัดส่วนบัตรเสีย, สัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนน และสัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งใกล้เคียงกัน

3. แบบจำลอง Spatial Error Regression มีความกลมกลืนสอดคล้องกับข้อมูลดีกว่าแบบจำลอง Spatial lag regression สังเกตได้จากค่า AIC และ BIC

ดังนั้นแบบจำลอง Spatial Error Regression จึงมีความเหมาะสมในการพยากรณ์สัดส่วนบัตรเสีย, สัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนน และสัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง มากที่สุด โดยผลของการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

- 1) ตัวแบบการพยากรณ์สัดส่วนบัตรเสียในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ
- 2) ตัวแบบการพยากรณ์สัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต
- 3) ตัวแบบการพยากรณ์สัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนนในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ

1) ตัวแบบการพยากรณ์สัดส่วนบัตรเสียในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ

ในการพัฒนาตัวแบบการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพื้นที่ของสัดส่วนบัตรเสีย จะศึกษาทั้งการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ โดยใช้ดัชนีวัดความเป็นเมืองและตัวแปรภูมิภาคในการพยากรณ์ตัวแบบ ซึ่งตารางทางด้านซ้ายคือผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต และตารางทางขวาคือผลการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ในการพยากรณ์สัดส่วนการทำบัตรเสียในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2554 พบว่า ความกลมกลืนของตัวแบบการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อมีค่ามากกว่าแบบแบ่งเขต เมื่อพิจารณาจากค่า R^2 โดยทั้ง 2 แบบจำลองมีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใกล้เคียงกัน โดยแบบแบ่งเขตมีค่า λ เท่ากับ .77 ในขณะที่แบบบัญชีรายชื่อ มีค่า λ เท่ากับ .73 เมื่อพิจารณาตัวแปรที่ใช้พยากรณ์ผลการเลือกตั้ง พบว่า USEI และ UDI สัมพันธ์ทางลบกับสัดส่วนบัตรเสียทั้งในระบบแบ่งเขตและบัญชีรายชื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบบัญชีรายชื่อ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาภูมิภาคพบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีแนวโน้มทำบัตรเสียต่ำกว่าภาคกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากการศึกษาความสัมพันธ์เชิงพื้นที่เบื้องต้นพบว่า ในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต สัดส่วนการทำ

บัตรเสียจะพบมากในพื้นที่ภาคเหนือโดยเฉพาะชายแดนเขตเลือกตั้งจังหวัดตาก และแม่ฮ่องสอน และภาคใต้ตอนล่าง ในขณะที่การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ จะพบบัตรเสียในพื้นที่ภาคเหนือเกือบทั่วทั้งภูมิภาคโดยเฉพาะเขตชายแดน และเขตเลือกตั้งของจังหวัดอุบลราชธานีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังตารางที่ 5.3

ตารางที่ 5.3 ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ (Spatial error regression) พยากรณ์สัดส่วนบัตรเสียแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ

สัดส่วนการทำบัตรเสีย	การเลือกตั้งแบบแบ่งเขต				การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ			
	B	se(B)	t-test	p-value	B	se(B)	t-test	p-value
lambda	0.77	0.04	20.50	.000	0.73	0.04	17.58	.000
ค่าคงที่	6.03	0.32	19.03	.000	4.82	0.20	24.01	.000
USEI	-0.34	0.09	-3.85	.000	-0.81	0.06	-13.17	.000
UDI	-0.10	0.12	-0.89	.372	-0.63	0.08	-8.02	.000
ภาคเหนือ	0.26	0.43	0.62	.538	0.42	0.29	1.48	.140
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-1.35	0.40	-3.37	.001	0.07	0.26	0.29	.775
ภาคใต้	0.90	0.62	1.45	.147	-0.40	0.39	-1.03	.305
AIC = 1134.35, BIC = 1157.91,				AIC = 869.08, BIC = 892.64,				
R ² = .69				R ² = .81				

2) ตัวแบบการพยากรณ์สัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต

ในการพัฒนาตัวแบบการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพื้นที่ของสัดส่วนการไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง การศึกษานี้จะเลือกผลการเลือกตั้งของระบบแบ่งเขตมาศึกษาเท่านั้น เนื่องจากถ้าไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งในแบบแบ่งเขต ก็จะได้ใช้สิทธิ์ในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อด้วยเช่นกัน ผลการวิเคราะห์ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ในการพยากรณ์สัดส่วนการไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2554 พบว่าตัวแบบมีความกลมกลืนในระดับปานกลาง โดยมีค่า R^2 เท่ากับ .63 และเมื่อพิจารณาค่า lambda พบว่าตัวแบบมีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ .74 เมื่อพิจารณาตัวแปรที่ใช้พยากรณ์ผลการเลือกตั้ง พบว่าพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของเมืองสูงจะมีแนวโน้มไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยเฉพาะอย่างยิ่งตอนบนและตอนล่างมีแนวโน้มที่จะไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งมากเมื่อเทียบกับภาคกลาง เช่นบางเขตเลือกตั้งของ จ.อุดรธานี จ.สกลนคร และจ.ร้อยเอ็ด ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังตารางที่ 5.4

ตารางที่ 5.4 ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ (Spatial error regression) พยากรณ์สัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง

สัดส่วนการไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	การเลือกตั้งแบบแบ่งเขต			
	B	se(B)	t-test	p-value
lambda	0.74	0.04	18.66	.000
ค่าคงที่	24.02	0.79	30.60	.000
USEI	0.10	0.23	0.45	.652
UDI	1.41	0.30	4.68	.000
ภาคเหนือ	0.72	1.10	0.66	.509
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3.18	1.01	3.14	.002
ภาคใต้	0.21	1.53	0.14	.889

AIC = 1862.90, BIC = 1886.47, $R^2 = .63$

3) ตัวแบบการพยากรณ์สัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนนแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ

การวิเคราะห์ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ในการพยากรณ์สัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2554 พบว่าความกลมกลืนของตัวแบบการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อมีค่ามากกว่าแบบแบ่งเขต เมื่อพิจารณาจากค่า R^2 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของทั้ง 2 ตัวแบบ พบว่า ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อสูงกว่าการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยแบบแบ่งเขตมีค่า lambda เท่ากับ .61 ในขณะที่แบบบัญชีรายชื่อ มีค่า lambda เท่ากับ .75 เมื่อพิจารณาตัวแปรที่ใช้พยากรณ์พบว่าพื้นที่ที่มีดัชนีวัดความเป็นเมืองทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม (USEI) และดัชนีวัดด้านความหนาแน่นของเมือง (UDI) สูง จะมีแนวโน้มใช้สิทธิ์แบบไม่ประสงค์ลงคะแนน ทั้งการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขต ในขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นภูมิกฎาณิคมและการไม่ประสงค์ลงคะแนนพบเฉพาะในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต โดยพบว่าภาคใต้มีแนวโน้มที่จะไม่ประสงค์ลงคะแนนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดสงขลาและภูเก็ต สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นพฤติกรรมเลือกตั้งของภาคใต้ กล่าวคือ ในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต ถ้าไม่เลือกพรรคประชาธิปัตย์ คนได้มีแนวโน้มจะไม่ประสงค์ลงคะแนน เนื่องจากไม่เห็นความสามารถของพรรคอื่น แต่อย่างไรก็ตามในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ กลับไม่พบนัยสำคัญทางสถิติของการไม่ประสงค์ลงคะแนนในภาคใต้ แสดงให้เห็นว่า ภาคใต้ยังคงเชื่อมั่นในตัวผู้บริหารของพรรคประชาธิปัตย์ ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังตารางที่ 5.5

ตารางที่ 5.5 ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ (Spatial error regression) พยากรณ์สัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนนแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ

สัดส่วนการไม่ประสงค์ลงคะแนน	การเลือกตั้งแบบแบ่งเขต				การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ			
	B	se(B)	t-test	p-value	B	se(B)	t-test	p-value
lambda	0.61	0.05	11.96	.000	0.75	0.04	19.54	.000
ค่าคงที่	4.04	0.27	14.99	.000	2.88	0.25	11.52	.000
USEI	1.43	0.10	14.19	.000	1.11	0.07	15.52	.000
UDI	1.05	0.12	8.74	.000	0.99	0.09	10.53	.000
ภาคเหนือ	0.54	0.41	1.31	.191	0.46	0.34	1.32	.185
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-0.64	0.37	-1.71	.087	-0.34	0.32	-1.05	.292
ภาคใต้	1.48	0.50	2.94	.003	0.43	0.49	0.87	.385
AIC = 1264.98, BIC = 1288.54,				AIC = 981.02, BIC = 1004.58,				
R ² = .68				R ² = .73				

5.4 บทสรุป

โดยสรุปพื้นที่ที่มีความเป็นเมืองต่ำทั้งในด้านความหนาแน่นของเมือง (UDI) และเศรษฐกิจและสังคมของเมือง (USEI) มีแนวโน้มทำบัตรเสียทั้งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของสัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนนมีค่าน้อยกว่าสัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ในขณะที่การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ สัดส่วนของการไม่ประสงค์ลงคะแนน และสัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งมีค่าใกล้เคียงกัน สังเกตได้จาก lambda ซึ่งมีค่าใกล้เคียงกันมาก นอกจากนี้ยังพบว่าพื้นที่ที่มีความเป็นเมืองสูงทั้งด้าน USEI และ UDI จะมีแนวโน้มไม่ประสงค์ลงคะแนน ในขณะที่การไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง เป็นเพียงพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของเมือง (UDI) สูงเท่านั้น

บทที่ 6

การพยากรณ์ความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง

เป็นที่รู้กันดีว่าการเลือกตั้งของประเทศไทยมีความเป็นภูมิภาคนิยมอย่างเห็นได้ชัด โดยภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะเลือกพรรคเพื่อไทย ในขณะที่ภาคใต้จะเลือกพรรคประชาธิปัตย์ เห็นได้ว่าความเป็นภูมิภาคนิยมส่งผลให้เกิดการแบ่งขั้วทางการเมืองสูง(Roy et al., 2015) อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาระดับจังหวัดหรือเขตเลือกตั้ง กลับพบว่า เขตเลือกตั้งนั้นไม่ได้เป็นฐานเสียงให้แก่พรรคที่ได้รับความนิยมในภูมิภาคของตนเสมอไป เช่น พรรคประชาธิปัตย์สามารถชนะคะแนนในเขตเลือกตั้งทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น เขตเลือกตั้งที่ 3 และ เขตเลือกตั้งที่ 8 ของ จ.อุบลราชธานี และ เขตเลือกตั้งในภาคเหนือจำนวน 14 เขตเลือกตั้ง หรือแม้กระทั่งบางเขตเลือกตั้งที่ไม่ได้เป็นฐานเสียงแก่พรรคใดพรรคหนึ่งโดยเฉพาะ จะพบว่าคะแนนเสียงของเขตเลือกตั้งจะมีความหลากหลายสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเขตเลือกตั้งในกรุงเทพฯ หรือเขตเลือกตั้งที่ 1 ซึ่งเป็นเขตเมืองหรือเขตเทศบาลของจังหวัดต่างๆ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะในพื้นที่เมืองมีความหลากหลายของประชากรสูง ทั้งในด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม พื้นที่มีความเจริญ เป็นแหล่งงาน ประชากรจึงมักอพยพย้ายถิ่นเข้ามาในตัวเมืองสูง (อิทธิพร ขำประเสริฐ, 2554) นอกจากนี้เทคโนโลยีหรือข้อมูลข่าวสารสามารถเข้าถึงได้ง่าย เมืองจึงเป็นตัวแพร่กระจายความคิดและนวัตกรรมที่สำคัญ ประกอบกับพื้นที่เมืองให้การมีอิสระทางความคิด ต่างคนต่างอยู่ ดังนั้นคนในพื้นที่เมืองจึงมีความเป็นปัจเจกบุคคลสูง ส่งผลให้ความหลากหลายของผลการเลือกตั้งในพื้นที่เมืองจึงมีมาก เพื่อให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นในความสัมพันธ์ดังกล่าว ดังนั้นในบทนี้จึงศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นเมือง ความเป็นภูมิภาคนิยม และความหลากหลายของผลการเลือกตั้งว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร ซึ่งมีรายละเอียดการศึกษาดังนี้

- 6.1สถิติเชิงบรรยายของความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง
- 6.2ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง
- 6.3แบบจำลองพยากรณ์ความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง
- 6.4 บทสรุป

6.1 สถิติเชิงบรรยายของความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง

ในการศึกษาความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง ได้มีการจัดกระทำข้อมูล (Data Manipulation) ของผลการเลือกตั้งในพรรคต่างๆ ข้อมูลตั้งต้นของการคำนวณความหลากหลายของผลการเลือกตั้งแต่ละเขตเลือกตั้งคือ ผลลบของจำนวนผู้ใช้สิทธิ์เลือกตั้งและจำนวนบัตรเสีย (ผู้ใช้สิทธิ์เลือกตั้ง-บัตรเสีย) การคำนวณค่าของข้อมูลจะใช้ค่าคะแนนของผลการเลือกตั้งแต่ละพรรคการเมืองและค่าคะแนนของผู้ไม่ประสงค์ลงคะแนน (Vote No) ในแต่ละเขตเลือกตั้ง ทั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ โดยใช้วิธีการ Normalized Entropy

ในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตจะคำนวณค่าความหลากหลายของผลการเลือกตั้งจากพรรคที่ลงสมัครในแต่ละเขตเลือกตั้ง รวมทั้ง ผลคะแนนของการไม่ประสงค์ลงคะแนน กรณีที่พรรคการเมืองลงรับสมัครเลือกตั้งแต่ไม่ได้รับคะแนนเสียงเลย จะแทนค่าของผลคะแนนของพรรคการเมืองนั้นเป็น 1 และนำค่า 1 ไปบวกกับผลลบของจำนวนผู้ใช้สิทธิ์เลือกตั้งและจำนวนบัตรเสีย (ผู้ใช้สิทธิ์เลือกตั้ง-บัตรเสีย) ในขณะที่การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ จะคำนวณจากพรรคการเมืองที่มีสิทธิ์ส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้ง ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 40 พรรค รวมทั้งผลการไม่ประสงค์ลงคะแนนในแต่ละเขตเลือกตั้ง

อย่างไรก็ตามเพื่อให้เข้าใจภาพของข้อมูลที่ทำการศึกษามากยิ่งขึ้น สถิติเชิงบรรยายของความหลากหลายของผลการเลือกตั้งจะแสดงดังตารางที่ 6.1 ซึ่งพบว่าผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตมีความหลากหลายมากกว่าแบบบัญชีรายชื่ออย่างเห็นได้ชัด โดยความหลากหลายของผลการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .33 การลงคะแนนเสียงมีความเป็นเนื้อเดียวกัน หรือกล่าวได้ว่าไม่มีความหลากหลายของผลการเลือกตั้งมากนักเมื่อเทียบกับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตซึ่งมีความหลากหลายของผลการเลือกตั้งเฉลี่ยเท่ากับ .53 อย่างไรก็ตามจากตารางพบว่าในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต บางเขตเลือกตั้งมีความหลากหลายของผลการเลือกตั้งสูงมาก คิดเป็น .88 ในขณะที่ค่าความหลากหลายของการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อสูงสุดเพียง .52 เท่านั้น การกระจายตัวของค่าความหลากหลายของผลการเลือกตั้งแต่ละเขตเลือกตั้ง แสดงดังแผนภาพ Histogram ภาพที่ 6.1 และ 6.2

ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของความเป็นเมือง ความเป็นภูมิภาคนิยม และความหลากหลายของผลการเลือกตั้งควรพิจารณาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพื่อดูความเป็นไปได้ของความสัมพันธ์ในการพยากรณ์ความหลากหลายของการเลือกตั้ง ทั้งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ จากตารางที่ 6.1 เห็นได้ว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความหลากหลายของผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ เท่ากับ .78 ซึ่งมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง ความหลากหลายของผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตมีมากกว่าแบบบัญชีรายชื่อ โดยตัวแปรความหลากหลายทั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อมีความสัมพันธ์กับตัวแปรภูมิภาคไปในทางเดียวกัน กล่าวคือ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาคเหนือ และสัมพันธ์เชิงลบกับภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ กล่าวคือ ภาคเหนือจะพบความหลากหลายของผลการเลือกตั้งสูง ในขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้จะพบความหลากหลายของผลการเลือกตั้งในระดับต่ำ ในกรณีความสัมพันธ์ระหว่างความหลากหลายของผลการเลือกตั้งกับความเป็นเมือง พบว่า ความหลากหลายของผลการเลือกตั้งทั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับดัชนีเศรษฐกิจและสังคมของเมือง (USEI) แต่สิ่งที่แตกต่างกันคือ ในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต ความหลากหลายของผลการเลือกตั้งสัมพันธ์เชิงลบกับดัชนีความหนาแน่นของเมือง (UDI) ในขณะที่การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ พบว่า ความหลากหลายของผลการเลือกตั้งสัมพันธ์เชิงบวกกับดัชนีความหนาแน่นของเมือง (UDI) อย่างไรก็ตามสิ่งนี้อาจเป็นข้อสังเกตหนึ่งในการอธิบายผลการศึกษา

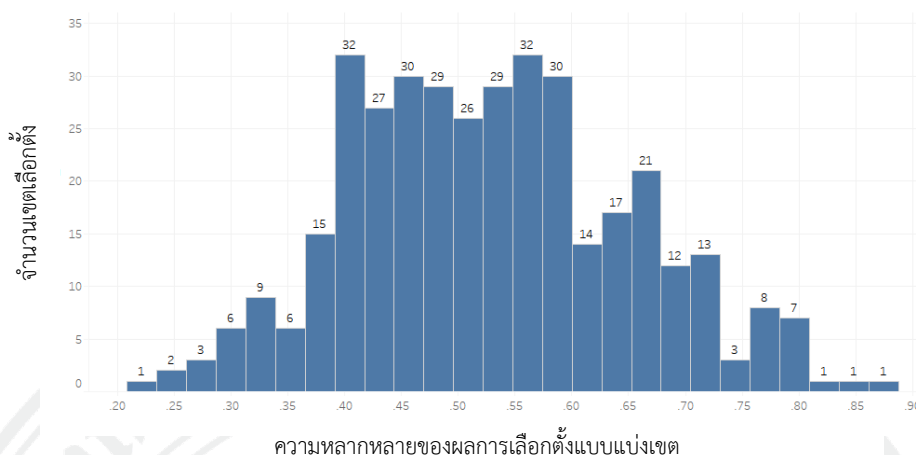

ตารางที่ 6.1 สถิติบรรยายและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรในแบบจำลองความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง

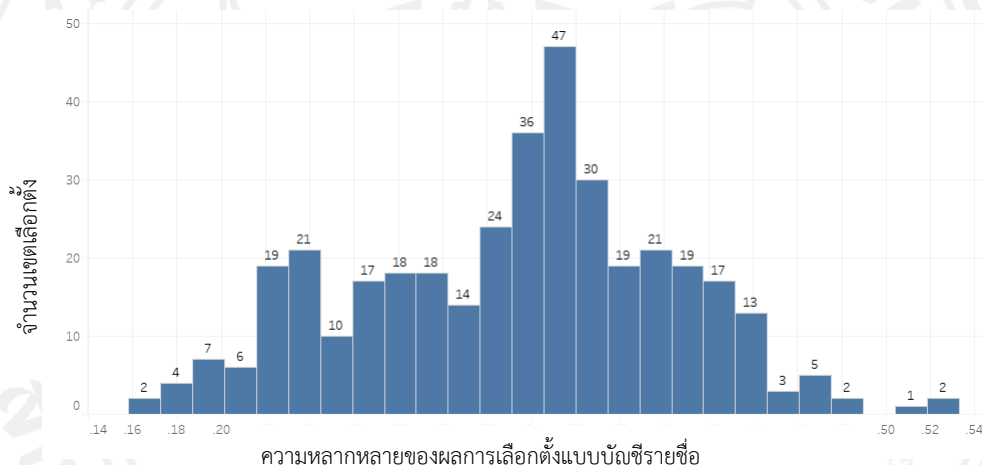
ตัวแปร	M	SD.	Min	Max	1	2	3	4	5	6	M	SD.	Min	Max
1 ความหลากหลายของ ผลการเลือกตั้ง	.33	.07	.16	.52	.78	.03	-.14	.12	-.15	-.13	.53	.12	.23	.88
2 USEI	0.00	1.00	-2.39	3.14	.22		.00	-.29	-.37	.13	0.00	1.00	-2.39	3.14
3 UDI	0.00	1.00	-1.00	7.58	.07	.00		-.07	-.11	-.18	0.00	1.00	-1.00	7.58
4 ภาคเหนือ	.18	.39			.07	-.29	-.07		-.34	-.19	.18	.39		
5 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	.34	.47			-.31	-.37	-.11	-.34		-.29	.34	.47		
6 ภาคใต้	.14	.35			-.20	.13	-.18	-.19	-.29		.14	.35		

หมายเหตุ ตารางครึ่งบน คือการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต

ตารางครึ่งล่าง คือการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ

ภาพที่ 6.1 แผนภาพ Histogram ของความหลากหลายของผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต

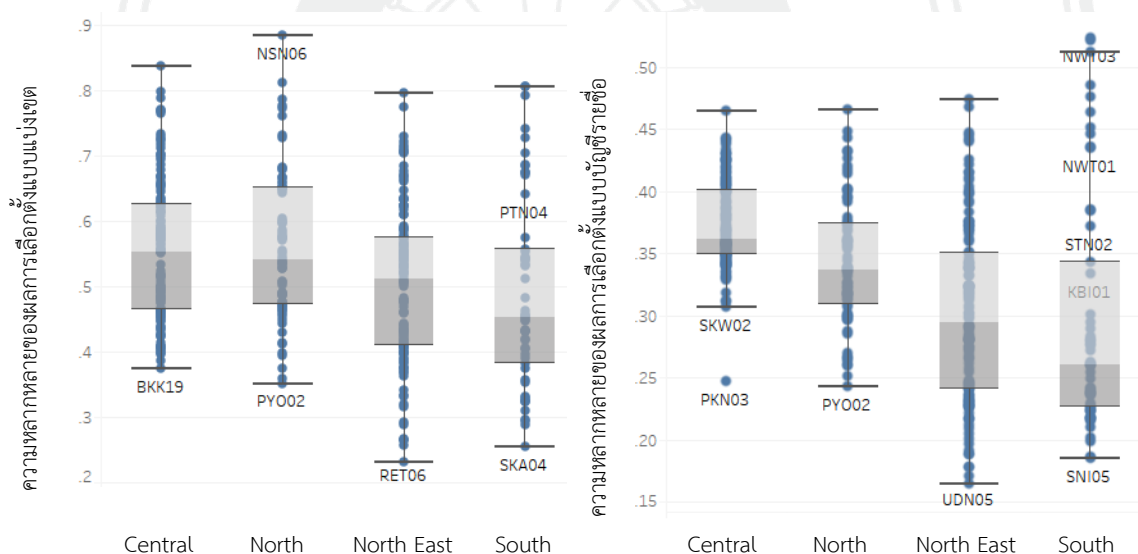

ภาพที่ 6.2 แผนภาพ Histogram ของความหลากหลายของผลการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ

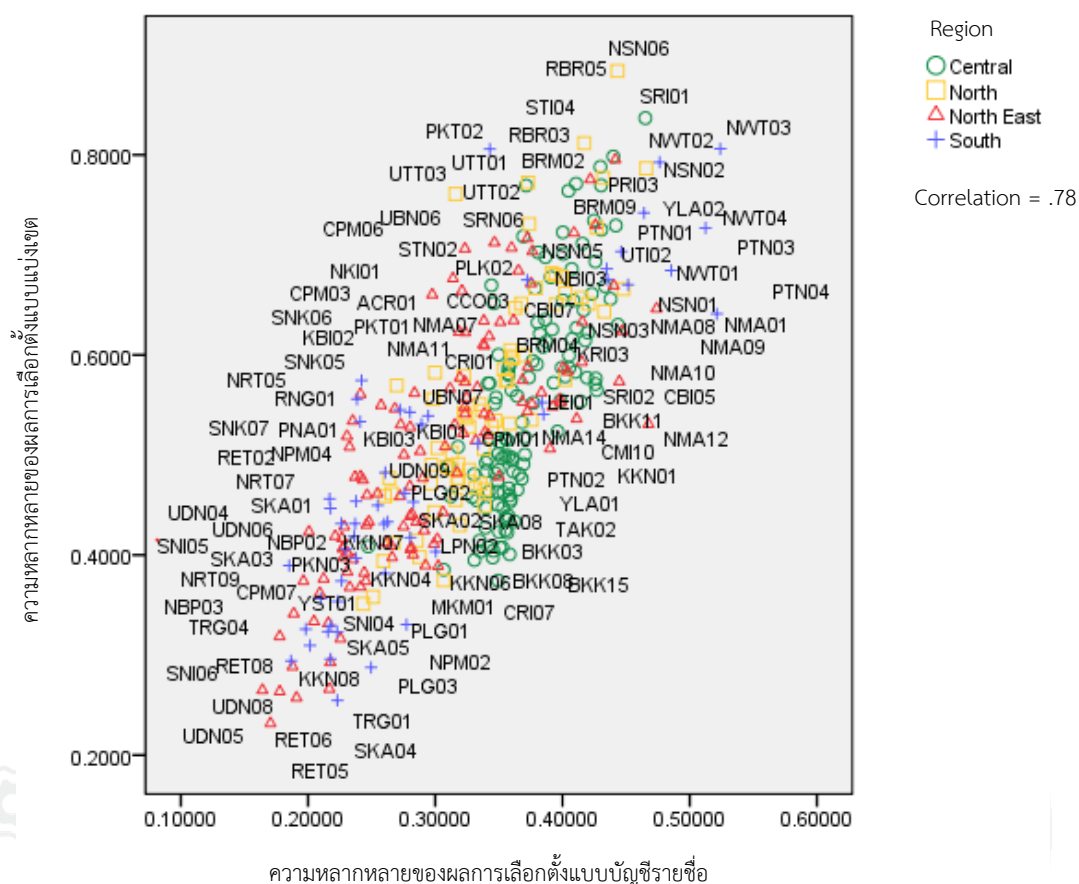
เมื่อพิจารณาความหลากหลายของผลการเลือกตั้งรายภูมิภาคทั้งการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต (ชาย) และการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ (หญิง) เพิ่มเติม ในภาพที่ 6.3 พบว่า ผลการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อมีความหลากหลายต่ำกว่าการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต เมื่อพิจารณาการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ พบว่า ภาคกลางมีค่ามัธยฐานของค่าความหลากหลายสูงสุด รองลงมาคือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ทั้งนี้ความแตกต่างของความหลากหลายของผลการเลือกตั้งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ มีค่ามาก สังเกตได้จาก (Interquartile range) อย่างไรก็ตามแม้ว่าภายในภาคใต้ค่าความหลากหลายจะมีค่ามากในแต่ละเขตเลือกตั้ง แต่ค่ามัธยฐานของภาคนี้ก็ยังคงอยู่ในระดับต่ำ เขตเลือกตั้งในภาคใต้ที่มีค่าความหลากหลายสูงจนเป็น outlier คือ เขตเลือกตั้งใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น เขตเลือกตั้งที่ 4 ของ จ.ปัตตานี และ เขตเลือกตั้งที่ 3 ของ จ.นราธิวาส ในขณะที่เขตเลือกตั้งส่วนใหญ่ของ จ. สุราษฎร์ธานี มีค่าความหลากหลายต่ำที่สุด ในกรณีภาคกลาง

เห็นได้ว่าค่าความหลากหลายภายในภาคส่วนใหญ่มีค่าน้อย โดยส่วนใหญ่เขตเลือกตั้งที่มีค่าความหลากหลายสูงคือ เขตเลือกตั้งในกรุงเทพฯ

กรณีของการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต พบว่าค่าความหลากหลายเฉลี่ยของภาคกลางสูงที่สุด รองลงมาคือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ สังเกตได้จากค่ามัธยฐาน ประเด็นนี้มีความคล้ายคลึงกับการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ทั้งนี้ความแตกต่างของความหลากหลายของผลการเลือกตั้งทั้ง 4 ภาคมีค่าใกล้เคียงกัน คือมีความแตกต่างค่อนข้างมาก แต่อย่างไรก็ตามส่วนใหญ่ความหลากหลายของเขตเลือกตั้งในภาคเหนือและภาคใต้ กลับมีค่าค่อนข้างต่ำ สิ่งที่เห็นได้ชัดคือ แม้ว่าความหลากหลายของการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตจะสูงกว่าการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ แต่ก็ยังพบว่าคะแนนเลือกตั้งค่อนข้างมีความเป็นภูมิภาคนิยม นอกจากนี้สิ่งที่น่าสังเกตคือ เมื่อพิจารณารายเขตเลือกตั้งพบว่า เขตเลือกตั้งที่ 1 ของจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น จ.สุรินทร์ จ.นครราชสีมา และจ.ขอนแก่น กลับมีความหลากหลายของผลคะแนนเลือกตั้งมากที่สุดเมื่อเทียบกับเขตเลือกตั้งอื่นๆ ในจังหวัดเดียวกัน รายละเอียดแสดงดังภาพที่ 6.4

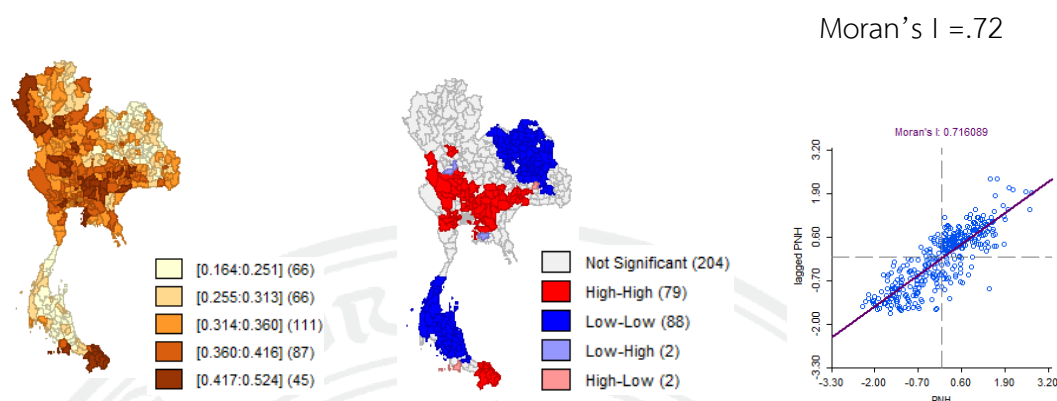
ภาพที่ 6.3 แผนภาพ box plot ความหลากหลายของผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต (ช้าย) และแบบบัญชีรายชื่อ (ขวา)

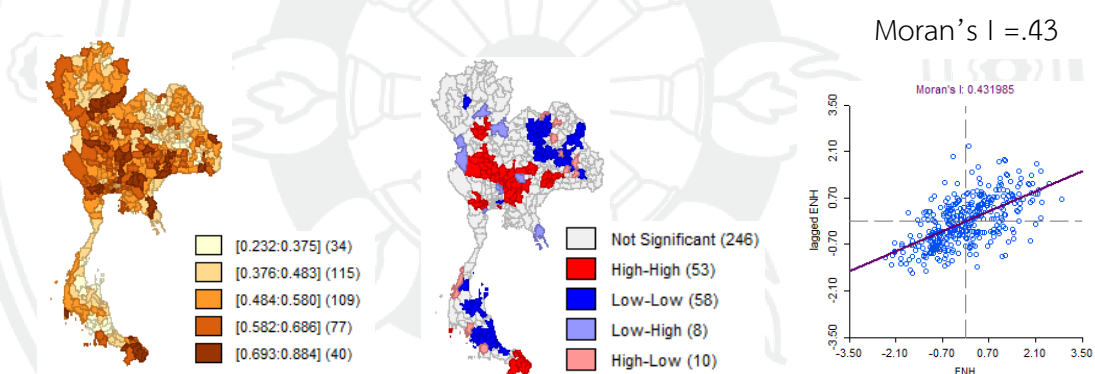
ภาพที่ 6.4 แผนภาพการกระจาย scatter plot ความหลากหลายของผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต และแบบบัญชีรายชื่อ

6.2 ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง

ในการศึกษาการเกาะกลุ่มของความหลากหลายของผลการเลือกตั้งรายเขตเลือกตั้งทั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อพบว่า การลงคะแนนเสียงเลือกพรรคต่างๆของแต่ละเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อไม่ค่อยมีความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง เนื่องจากค่าสถิติ Moran's I เท่ากับ .72 กล่าวคือ การเลือกพรรคต่างๆมีความเป็นเนื้อเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งตอนบนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ยกเว้น จ.ปัตตานี จ.ยะลา และจ.นราธิวาส ดังภาพที่ 6.5 ในขณะที่การเลือกตั้งแบบแบ่งเขต พบความหลากหลายของคะแนนเสียงในแต่ละเขตเลือกตั้งเป็นอย่างมากซึ่งมีค่าสถิติ Moran's I เท่ากับ .43 อาจกล่าวได้ว่าพรรคการเมืองทั้งขนาดใหญ่และขนาดกลางมีบทบาทในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเขตเลือกตั้งในพื้นที่ภาคกลาง และ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบด้วย จ.ปัตตานี จ.ยะลา และจ.นราธิวาส รูปแบบความหลากหลายของผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตมีรายละเอียดดังภาพที่ 6.6

ภาพที่ 6.5 รูปแบบเชิงพื้นที่และสหสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของความหลากหลายในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ

ภาพที่ 6.6 รูปแบบเชิงพื้นที่และสหสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของความหลากหลายในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต

6.3 แบบจำลองพยากรณ์ความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง

การศึกษานี้จะพัฒนาแบบจำลองการวิเคราะห์ถดถอยของการพยากรณ์ความหลากหลายของผลการเลือกตั้งโดยเปรียบเทียบความเหมาะสมของแบบจำลอง 3 แบบจำลอง ประกอบด้วยแบบจำลองที่ไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ ได้แก่ วิธีกำลังสองน้อยที่สุด และแบบจำลองวิเคราะห์การถดถอยเชิงพื้นที่ ได้แก่ Spatial Lag Regression และ Spatial Error Regression ผ่านเกณฑ์การเลือกตัวแบบที่ดีที่สุดคือ R^2 , AIC และ BIC ดังตารางที่ 6.2

ตารางที่ 6.2 การเปรียบเทียบความเหมาะสมของแบบจำลองพยากรณ์ความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง ด้วยแบบจำลองการวิเคราะห์ถดถอย 3 วิธี

ความหลากหลาย ของผลการ เลือกตั้ง	OLS Regression			Spatial Lag Regression			Spatial Error Regression		
	AIC	BIC	R ²	AIC	BIC	R ²	AIC	BIC	R ²
แบบแบ่งเขต	-534.75	-511.19	.10	-624.91	-597.42	.35	-626.64	-603.08	.35
แบบบัญชีรายชื่อ	-998.48	-974.92	.22	-1279.74	-1252.25	.69	-1286.16	-1262.60	.70

ตารางที่ 6.2 สามารถสรุปได้ดังนี้

1. แบบจำลองวิเคราะห์การถดถอยเชิงพื้นที่ ได้แก่ Spatial lag Regression และ Spatial Error Regression มีความแม่นยำในการพยากรณ์ตัวแปรความหลากหลายของผลการเลือกตั้งมากกว่าแบบจำลอง OLS Regression ซึ่งไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ สังเกตได้จากค่า R² นอกจากนี้เมื่อพิจารณาค่า AIC และ BIC พบว่า แบบจำลองวิเคราะห์การถดถอยเชิงพื้นที่ทั้ง 2 แบบจำลอง มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูล (Model-Fit) ดีกว่าอีกด้วย

2. แบบจำลองวิเคราะห์การถดถอยเชิงพื้นที่ ทั้ง 2 แบบจำลองมีค่าความแม่นยำในการพยากรณ์ตัวแปรตามความหลากหลายของผลการเลือกตั้งใกล้เคียงกัน

3. แบบจำลอง Spatial Error Regression มีความกลมกลืนสอดคล้องกับข้อมูลดีกว่าแบบจำลอง Spatial lag regression สังเกตได้จากค่า AIC และ BIC

ดังนั้นแบบจำลอง Spatial Error Regression จึงมีความเหมาะสมในการการพยากรณ์ความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง มากที่สุด ในการพัฒนาตัวแบบการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพื้นที่ของความหลากหลายในการเลือกตั้ง จะศึกษาทั้งการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ โดยใช้ตัวแปรความเป็นเมืองและตัวแปรภูมิภาคในการพยากรณ์ตัวแบบ ตารางทางด้านซ้ายคือความหลากหลายของผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต และตารางทางขวาคือความหลากหลายของผลการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ จากการวิเคราะห์พบว่า ความกลมกลืนของตัวแบบการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อมีค่ามากกว่าแบบแบ่งเขตอย่างเห็นได้ชัด เมื่อพิจารณาจากค่า R² โดยทั้ง 2 แบบจำลองมีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อมากกว่าแบบแบ่งเขต เมื่อพิจารณาตัวแปรที่ใช้พยากรณ์ความหลากหลายผลการเลือกตั้ง พบว่า ในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ พบความหลากหลายของผลการเลือกตั้งมากในพื้นที่ที่มีความเป็นเศรษฐกิจและสังคม หรือ USEI สูง แต่สิ่งที่น่าสนใจคือ พบความหลากหลายของผลการเลือกตั้งสูงในพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของเมืองต่ำในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต แต่พบความหลากหลาย

ของผลการเลือกตั้งสูงในพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของเมืองสูงในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ อย่างไรก็ตามตามตัวแปรภูมิภาคไม่มีความสัมพันธ์กับความหลากหลายของผลการเลือกตั้งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รายละเอียดดังกล่าวแสดงดังตารางที่ 6.3

ตารางที่ 6.3 ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ (Spatial error regression) พยากรณ์ความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง แบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ

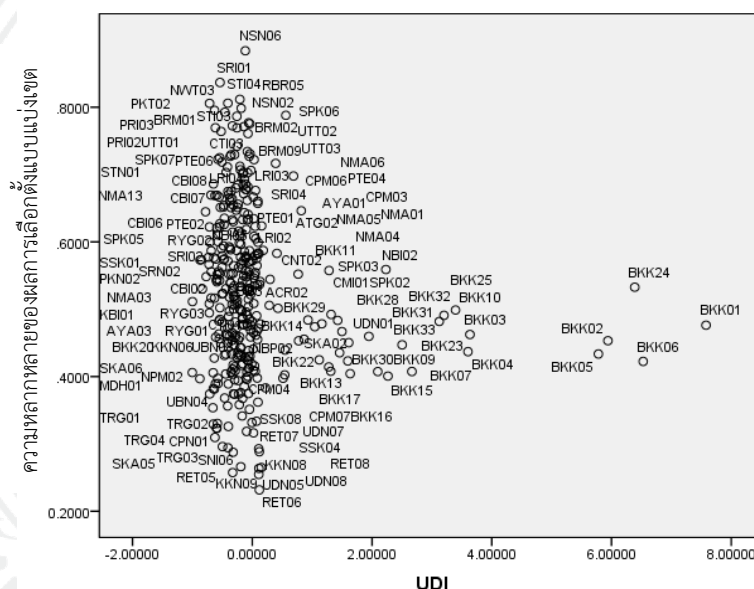
ความหลากหลายของ ผลการเลือกตั้ง	การเลือกตั้งแบบแบ่งเขต				การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ			
	B	se(B)	t-test	p-value	B	se(B)	t-test	p-value
lambda	0.58	0.05	10.75	.000	0.81	0.03	24.56	.000
ค่าคงที่	0.55	0.02	26.93	.000	0.35	0.01	24.61	.000
USEI	0.01	0.01	0.71	.475	0.01	0.00	4.13	.000
UDI	-0.02	0.01	-2.17	.030	0.01	0.00	1.22	.224
ภาคเหนือ	0.01	0.03	0.34	.737	-0.01	0.02	-0.44	.659
ภาค	-0.04	0.03	-1.39	.166	-0.02	0.02	-1.23	.220
ภาคใต้	-0.07	0.04	-1.82	.069	-0.04	0.03	-1.53	.125
AIC = -626.64, BIC = -603.08,				AIC = -1286.16, BIC = -1262.60,				
R ² =.35				R ² = .70				

เห็นได้ว่าผลการพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีวัดความเป็นเมือง และความหลากหลายของผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อสมมุติฐานในการศึกษาที่ว่า พื้นที่ที่มีความเป็นเมืองสูงมักมีความหลากหลายของผลการเลือกตั้งสูง ดังนั้นเพื่อให้เข้าใจรูปแบบของข้อมูลมากยิ่งขึ้น การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความเป็นเมืองและความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง ในรูปแบบภาพการกระจาย หรือ scatter plot จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยแสดงดังภาพที่ 6.7-6.10

แผนภาพการกระจายแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง UDI หรือ ดัชนีวัดความหนาแน่นของเมือง กับ ความหลากหลายของผลการเลือกตั้งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ ดังภาพที่ 6.7 และ ภาพที่ 6.8 พบว่ารูปแบบความสัมพันธ์ทั้งสองภาพมีลักษณะเป็นรูปตัว T โดยมีเขตเลือกตั้ง

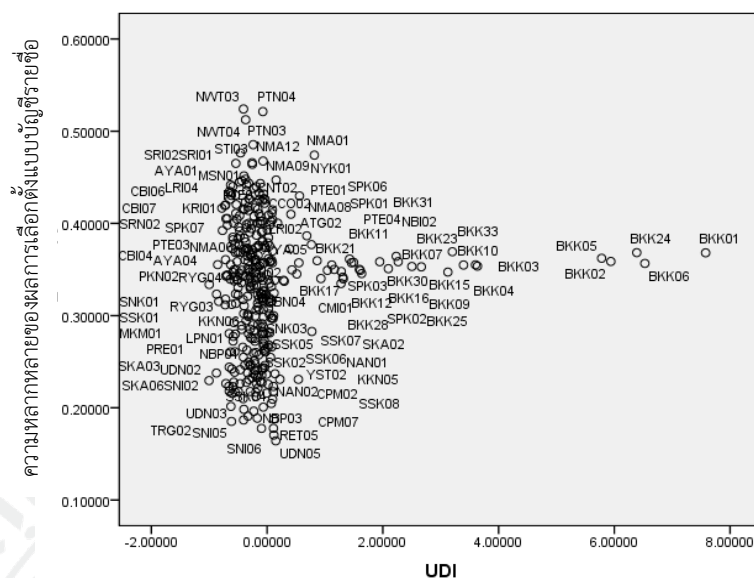
ของกรุงเทพฯ เป็นค่า leverage point¹ กล่าวคือ กรุงเทพฯ มีความหนาแน่นของเมืองมาก ซึ่งมากกว่าพื้นที่อื่นอย่างเห็นได้ชัด โดยมีค่า 8 เท่าของ standard deviation (โดยปกติควรอยู่ใน ± 3) ทั้งที่ UDI เป็น standardized ดังนั้นการที่ UDI สัมพันธ์ทางลบกับความหลากหลายของผลการเลือกตั้งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต ทำให้รูปแบบการกระจายเป็นรูปตัว T จึงเกิดจากค่า leverage นี้

เขตเลือกตั้งที่เป็นค่า leverage ได้แก่ เขตเลือกตั้งที่ 1 (เขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย และเขตสัมพันธวงศ์) , เขตเลือกตั้งที่ 2 (เขตปทุมวัน เขตบางรัก และเขตสาทร), เขตเลือกตั้งที่ 3 (เขตบางคอแหลม และเขตยานนาวา) ,เขตเลือกตั้งที่ 5 (เขตดุสิต และเขตราชเทวี) ,เขตเลือกตั้งที่ 6 (เขตดินแดง และเขตพญาไท) และเขตเลือกตั้งที่ 24 (เขตธนบุรี (ยกเว้นแขวงดาวคะนอง) และเขตคลองสาน) ภาพที่ 6.7 สังเกตได้ว่าการกระจายของข้อมูลทางด้านขวา (หางของตัว T) กระจายอยู่ในระดับต่ำ และจุดค่อนข้างกระจายห่างกันมาก

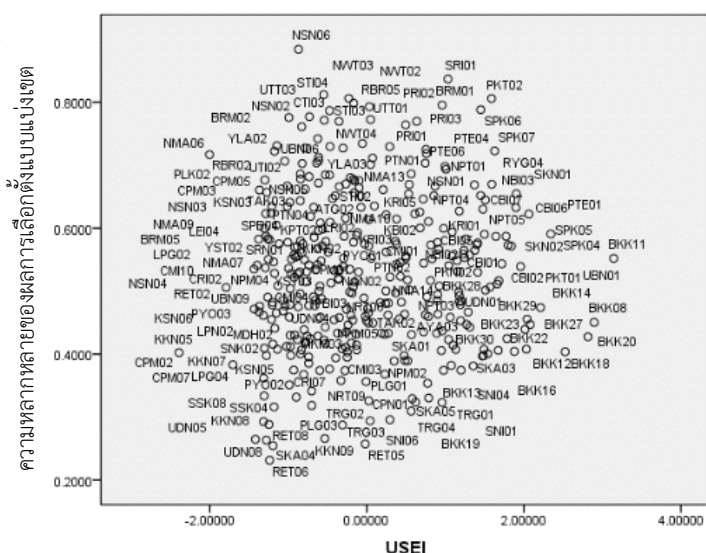
ภาพที่ 6.7 แผนภาพการกระจายความสัมพันธ์ระหว่าง UDI และความหลากหลายของผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต

¹ Leverage point คือ ค่าของตัวแปรพยากรณ์ซึ่งถือว่าเป็นค่าสังเกต (X) มีค่าสูงมากกว่าค่าอื่นอย่างมาก โดยปกติจะวัดค่าดังกล่าวจากระยะทางระหว่างค่าสังเกตนี้กับค่าสังเกตอื่นๆ (Weisberg & Cook, 1982)

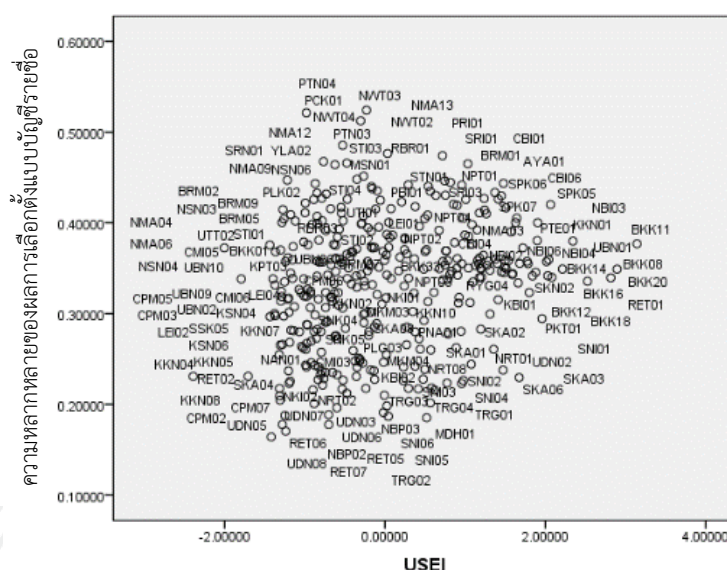

ภาพที่ 6.8 แผนภาพการกระจายความสัมพันธ์ระหว่าง UDI และความหลากหลายของผลการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ

ในขณะที่เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่าง USEI หรือ ดัชนีวัดเศรษฐกิจและสังคมของเมือง กับ ความหลากหลายของผลการเลือกตั้งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ ดังภาพที่ 6.9 และภาพที่ 6.10 พบว่ารูปแบบความสัมพันธ์ทั้งสองภาพกระจายตัวอย่างอิสระ ดังนั้นการที่ USEI สัมพันธ์ทางบวกกับความหลากหลายของผลการเลือกตั้งในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ จึงมีความเป็นไปได้

ภาพที่ 6.9 แผนภาพการกระจายความสัมพันธ์ระหว่าง USEI และความหลากหลายของผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต

ภาพที่ 6.10 แผนภาพการกระจายความสัมพันธ์ระหว่าง USEI และความหลากหลายของผลการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ

อย่างไรก็ตามเพื่อให้เห็นความเป็นเมืองของกรุงเทพฯ และเข้าใจความหลากหลายของการเลือกตั้งมากขึ้น จะทำการศึกษาความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง โดยใช้ตัวแปรความเป็นเมืองและตัวแปรภูมิภาคในการพยากรณ์ตัวแบบ การศึกษานี้ได้จัดกระทำตัวแปรภูมิภาคเป็นตัวแปรจัดประเภท ประกอบด้วย กรุงเทพฯ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ โดยเลือกภาคกลางเป็นกลุ่มอ้างอิง จากการวิเคราะห์พบว่า ความกลมกลืนของตัวแบบการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อมีค่ามากกว่าแบบแบ่งเขตอย่างเห็นได้ชัด เมื่อพิจารณาจากค่า R^2 พบว่าทั้ง 2 แบบจำลองมีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อมากกว่าแบบแบ่งเขต ($.81 > .57$) เมื่อพิจารณาตัวแปรที่ใช้พยากรณ์ความหลากหลายผลการเลือกตั้ง พบว่าในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ พบความหลากหลายของผลการเลือกตั้งมากในพื้นที่ที่มีความเป็นเศรษฐกิจและสังคม (USEI) และพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของเมือง (UDI) สูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่กรุงเทพฯ ที่มีความเป็นเมืองสูงในทุกๆ ด้าน ซึ่งผลการวิเคราะห์ต่างจากตารางที่ 6.3 นอกจากนี้เมื่อพิจารณาตัวแปรภูมิภาค พบว่า กรุงเทพฯ และภาคใต้ มีความหลากหลายต่ำกว่าภาคกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจาก โดยส่วนใหญ่คนกรุงเทพฯ ซึ่งมองความสามารถและคุณธรรมจริยธรรมของผู้สมัครและพรรคการเมืองเป็นสำคัญ มีแนวโน้มเลือกพรรคขนาดใหญ่ ได้แก่ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคเพื่อไทย และไม่ประสงค์ลงคะแนนสูงมากอย่างเห็น

ได้ชัด ซึ่งแตกต่างจากภาคกลางที่พบว่าประชาชนนิยมเลือกทั้งพรรคขนาดใหญ่ พรรคขนาดกลางหรือขนาดเล็ก ทำให้ความหลากหลายของผลการเลือกตั้งในภาคกลางมีมากกว่า นอกจากนี้การที่ภาคใต้มีความหลากหลายต่ำกว่าภาคกลางเพราะ ภาคนี้เป็นฐานเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ พรรคการเมืองอื่นไม่ค่อยมีบทบาทในการเลือกตั้งของภาคใต้มากนัก รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 6.4

ตารางที่ 6.4 ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ (Spatial error regression) พยากรณ์ความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง แบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ (กรณีแยกกรุงเทพฯออกจากภาคกลาง)

ความหลากหลายของ ผลการเลือกตั้ง	การเลือกตั้งแบบแบ่งเขต				การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ			
	B	se(B)	t-test	p-value	B	se(B)	t-test	p-value
lambda	0.57	0.05	10.56	.000	0.81	0.03	24.34	.000
ค่าคงที่	0.57	0.02	28.23	.000	0.36	0.01	25.08	.000
USEI	0.02	0.01	2.21	.027	0.02	0.00	4.62	.000
UDI	0.01	0.01	0.57	.566	0.01	0.01	2.03	.042
กรุงเทพฯ	-0.17	0.04	-4.55	.000	-0.04	0.02	-2.43	.015
ภาคเหนือ	0.00	0.03	0.04	.970	-0.01	0.02	-0.54	.589
ภาค	-0.05	0.03	-1.83	.068	-0.02	0.02	-1.37	.170
ภาคใต้	-0.08	0.04	-2.30	.021	-0.05	0.03	-1.68	.092
				AIC = -644.80, BIC = -617.31,				
				$R^2 = .38$				$R^2 = .70$

6.4 บทสรุป

การศึกษาสามารถสรุปได้ว่าความเป็นเมืองมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง กล่าวคือ พื้นที่ที่มีความเป็นเมืองสูงย่อมมีความหลากหลายของผลการเลือกตั้งสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรุงเทพฯ ซึ่งมีความหนาแน่นมากทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมของเมืองและด้านความหนาแน่นของเมือง เนื่องจากกรุงเทพฯ ถือได้ว่าเป็นเมืองเอกนคร มีความเจริญในทุกๆ ด้าน ประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ข้างต้น นอกจากนี้มีข้อสังเกต 3 ประการ ที่พบความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง ประกอบด้วย 1) ในพื้นที่เขตเลือกตั้งที่ 1 หรือกล่าวได้ว่าเป็นพื้นที่เขตเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) เขตเลือกตั้งที่อยู่นอกเหนือของความเป็นภูมิภาคนิยม เช่น ในภาคกลาง และภาคเหนือ และ 3) เขตเลือกตั้งในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กล่าวคือ

แม้ว่าภาคใต้จะยังมีความเป็นภูมิภาคนิยมคือเลือกพรรคประชาธิปัตย์ แต่กลับพบว่าในเขตเลือกตั้งดังกล่าวมีความหลากหลายของการเลือกพรรคการเมืองสูงเช่นเดียวกัน

บทที่ 7

การพยากรณ์ผลการเลือกตั้ง

กฎข้อที่ 1 ของภูมิศาสตร์ คือ ทุกสิ่งทุกอย่างมีความสัมพันธ์กัน โดยสิ่งที่อยู่ใกล้กันจะสัมพันธ์กันมากกว่าสิ่งที่อยู่ไกลออกไป “Everything is related to everything else, but near things are more related than distant things” (Tobler, 1970) ไม่เว้นแม้แต่ผลของการเลือกตั้งของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งมักจะมีความคล้ายคลึงกันภายในเขตเลือกตั้งเดียวกันหรือภูมิภาคเดียวกัน โดยเฉพาะกับพรรคการเมืองขนาดใหญ่ ได้แก่ พรรคเพื่อไทย และ พรรคประชาธิปัตย์ ที่เห็นได้ว่าเป็นภูมิภาคนิยมสูงมาก อย่างไรก็ตามพรรคขนาดกลางเริ่มเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการเลือกตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากความใกล้ชิดของนักการเมือง หัวคะแนน กับคนท้องถิ่น แม้ว่าความนิยมจะไม่มากเมื่อเปรียบเทียบกับพรรคขนาดใหญ่ แต่พรรคขนาดกลางบางพรรคกลับได้รับความนิยมในเขตเลือกตั้งที่มีขนาดใหญ่ เช่น บางเขตเลือกตั้งใน จ. นครราชสีมา หรือ จ.บุรีรัมย์ หรือในเขตเลือกตั้งที่พรรคคู่แข่งขนาดใหญ่ไม่สามารถเข้าไปได้ เช่น บางเขตเลือกตั้งใน จ.ปัตตานี อย่างไรก็ตามก่อนหน้านี้ทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตยถูกอธิบายว่าเป็นทฤษฎีที่สะท้อนภาพการเมืองไทยในช่วงหลังปี 2520 ซึ่งกล่าวว่า มุมมองในประชาธิปไตยของคนสองกลุ่มมีความแตกต่างกัน คนเมืองโดยเฉพาะกรุงเทพฯ มองประชาธิปไตยในรูปแบบตะวันตก มีความเป็นปัจเจก ให้ความสำคัญกับความสามารถหรือคุณธรรมของผู้สมัครและพรรคการเมืองเป็นหลัก ในขณะที่คนชนบทมองประชาธิปไตยว่าเป็นเครื่องมือหาผลประโยชน์ (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2556) ทฤษฎีนี้ยังขาดหลักฐานเชิงประจักษ์สนับสนุนอย่างเพียงพอ นอกจากนี้มีงานวิชาการของนักวิชาการบางท่านเห็นว่าพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งมีความเป็นภูมิภาคนิยมมากยิ่งขึ้น โดยเสนอให้ ตัวแปรภูมิภาคมีบทบาทในการเข้ามาอธิบายพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งควบคู่กับทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตย เพื่อให้การอธิบายมีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น (อานนท์ ศักดิ์วีระวิทย์ et al., 2559)

ดังนั้นเพื่อเป็นหลักฐานในการสนับสนุนหรือโต้แย้งทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตย และงานของนักวิชาการดังกล่าวในบทนี้จึงศึกษาความสัมพันธ์ของความเป็นเมือง ความเป็นภูมิภาคนิยม และสัดส่วนการเลือกพรรค ในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ เพื่อให้เข้าใจพื้นที่ที่เป็นฐานเสียงของพรรคการเมืองต่างๆ โดยมีรายละเอียดการศึกษาดังนี้

- 7.1 สถิติเชิงบรรยายของผลการเลือกพรรค
- 7.2 ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของผลการเลือกตั้ง
- 7.3 แบบจำลองพยากรณ์ผลการเลือกตั้ง
- 7.4 บทสรุป

7.1 สถิติเชิงบรรยายของผลการเลือกพรรค

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2554 มีขึ้นวันที่ 3 กรกฎาคม 2554 ซึ่งเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไปครั้งที่ 26 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่1) พุทธศักราช 2554 โดยกำหนดให้สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 500 คน โดยเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตจำนวน 375 คน ซึ่งเป็นการลงคะแนนเป็นแบบเขตเดียวเบอร์เดียว และสมาชิกมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวน 125 คน ซึ่งใช้ประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง แต่ละพรรคการเมืองจะทำบัญชีรายชื่อของนักการเมืองที่สังกัดโดยรายชื่อแรกมักเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองนั้น ในการเลือกตั้งครั้งนี้มีพรรคที่ได้รับเลือกจำนวน 11 พรรค แสดงดังตารางที่ 7.1

ตารางที่ 7.1 ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2554

พรรคการเมือง	แบบแบ่งเขต	แบบบัญชีรายชื่อ	รวมทั้งสิ้น
เพื่อไทย	204	61	265
ประชาธิปัตย์	115	44	159
ภูมิใจไทย	29	5	34
ชาติไทยพัฒนา	15	4	19
ชาติพัฒนาเพื่อแผ่นดิน	5	2	7
พลังชล	6	1	7
รักประเทศไทย	0	4	4
มาตุภูมิ	1	1	2
รักษสันติ	0	1	1
มหาชน	0	1	1
ประชาธิปไตยใหม่	0	1	1
อื่นๆ	0	0	0
รวม	375	125	500

อย่างไรก็ตามการศึกษานี้จะพิจารณาพรรคที่มีบทบาทสำคัญในการเลือกตั้ง โดยในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจะพิจารณา พรรคเพื่อไทย พรรคประชาธิปัตย์ พรรคภูมิใจไทย และพรรคชาติไทยพัฒนา (ตารางครึ่งบน) ในขณะที่การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตจะพิจารณาพรรคขนาดกลางอื่นๆเพิ่มเข้ามา ได้แก่ พรรคชาติพัฒนา พรรคมาตุภูมิ และพรรคพลังชล (ตารางครึ่งล่าง) โดยแต่ละพรรคได้รับคะแนนเลือกตั้งดังสถิติเชิงบรรยาย ตารางที่ 7.2

นอกจากนี้ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของความเป็นเมือง ความเป็นภูมิภาคนิยม และผลของการเลือกพรรคควรพิจารณาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพื่อดูความเป็นไปได้ของความสัมพันธ์ในการพยากรณ์ผลการเลือกตั้ง ทั้งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ ตารางที่ 7.2 แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต (ตารางครึ่งบน) พบว่า สัดส่วนการเลือกพรรคเพื่อไทยมีความสัมพันธ์ทางลบกับ สัดส่วนพรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทยพัฒนา พรรคภูมิใจไทย ทั้งนี้เขตเลือกตั้งที่มีความเป็นเมืองด้านเศรษฐกิจและสังคมต่ำ อยู่ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จะมีแนวโน้มเลือกพรรคเพื่อไทย ในขณะที่การเลือกพรรคเพื่อไทยจะไม่ค่อยปรากฏในภาคใต้ สัดส่วนการเลือกพรรคประชาธิปัตย์จะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ USEI และ UDI โดยจะพบมากในภาคใต้และไม่ค่อยพบในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างเห็นได้ชัด

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาสหสัมพันธ์ของการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ (ตารางครึ่งล่าง) พบว่า มีความแตกต่างจากการแบ่งเขตคือ สัดส่วนการเลือกพรรคเพื่อไทยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ พรรคชาติพัฒนาและพรรคภูมิใจไทย แต่ยังคงสัมพันธ์เชิงลบกับพรรคประชาธิปัตย์ USEI และภาคใต้ และสัมพันธ์ทางบวกกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ความสัมพันธ์นี้เข้มข้นมากกว่าการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต สัดส่วนการเลือกพรรคประชาธิปัตย์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ USEI UDI และภาคใต้ เหมือนกับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต นอกจากนี้สัดส่วนการเลือกพรรคชาติไทยพัฒนาพบมากในภาคเหนือและ สัดส่วนการเลือกพรรคภูมิใจไทย จะพบมากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาค่าสหสัมพันธ์ของผลการเลือกพรรคขนาดกลางและพรรคขนาดเล็ก ซึ่งเป็นพรรคที่ได้รับเลือกในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตแต่ไม่ได้รับเลือกในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ พบว่า พรรคชาติพัฒนาสัมพันธ์ทางลบกับดัชนีความเป็นเมือง USEI และ UDI และสัมพันธ์ทางบวกกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในขณะที่พรรคพลังชลสัมพันธ์ทางบวกกับดัชนีวัดเศรษฐกิจและสังคมของเมือง (USEI) แต่กลับสัมพันธ์ทางลบกับดัชนีวัดความหนาแน่นของเมือง (UDI) ทั้งนี้พรรคนี้กลับไม่สัมพันธ์กับภาคใดโดยเฉพาะ เมื่อพิจารณาพรรคมาตุภูมิ พบว่า พรรคนี้มีความสัมพันธ์เชิงลบกับดัชนีวัดความเป็นเมืองทั้ง USEI และ UDI แต่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาคใต้

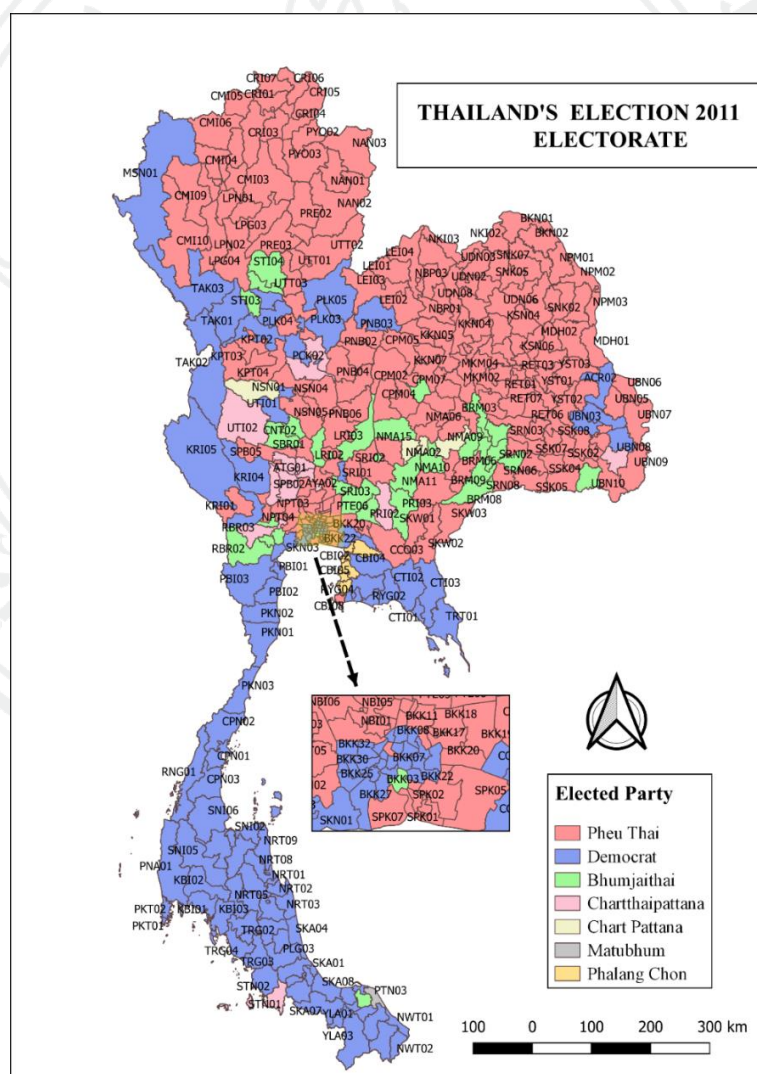
ตารางที่ 7.2 สถิติบรรยายและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรในแบบจำลองผลการเลือกตั้งของพรรคการเมือง

ตัวแปร	M	SD.	Min	Max	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	M	SD.	Min	Max	
1 เพื่อไทย	44.69	21.42	2.65	84.69	.93	-.65	-.14	-.01	.00	-.14	-.25	-.25	.06	.12	.47	-.66	40.44	19.63	2.74	85.40	
2 ประชาธิปัตย์	32.49	21.09	4.35	82.85	-.91	.96	-.22	-.46	-.30	-.01	.00	.37	.10	-.04	-.61	.63	28.75	22.52	1.06	81.11	
3 ชาติไทยพัฒนา	2.55	5.12	.10	42.99	.01	-.20	.87	-.15	-.08	-.05	.05	-.17	-.06	.13	-.08	-.03	4.34	10.88	0.00	53.60	
4 ภูมิใจไทย	3.65	5.72	.07	40.09	.01	-.23	-.11	.87	-.01	-.10	-.01	-.16	-.16	-.09	.33	-.16	10.01	14.26	0.00	57.99	
5 ชาติพัฒนา										-.05	-.02	-.16	-.06	-.07	.37	-.14	3.64	9.26	0.00	47.65	
6 พลังชล											-.03	.18	-.08	-.06	-.10	-.06	.72	5.07	0.00	42.66	
7 มาตุภูมิ												-.01	-.07	-.11	-.06	.35	1.11	4.54	0.00	31.59	
8 USEI	0.00	1.00	-2.39	3.14	-.34	.35	-.23	-.13					.00	-.29	-.37	.13	0.00	1.00	-2.39	3.14	
9 UDI	0.00	1.00	-1.00	7.58	.01	.03	-.06	-.15					.00		-.07	-.11	-.18	0.00	1.00	-1.00	7.58
10 ภาคเหนือ	.18	.39			.09	-.05	0.12	-.14				-.29	-.07		-.34	-.19	.18	.39			
11 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	.34	.47			.63	-.64	-.07	.30				-.37	-.11	-.34		-.29	.34	.47			
12 ภาคใต้	.14	.35			-.70	.72	-.12	-.05				.13	-.18	-.19	-.29		.14	.35			

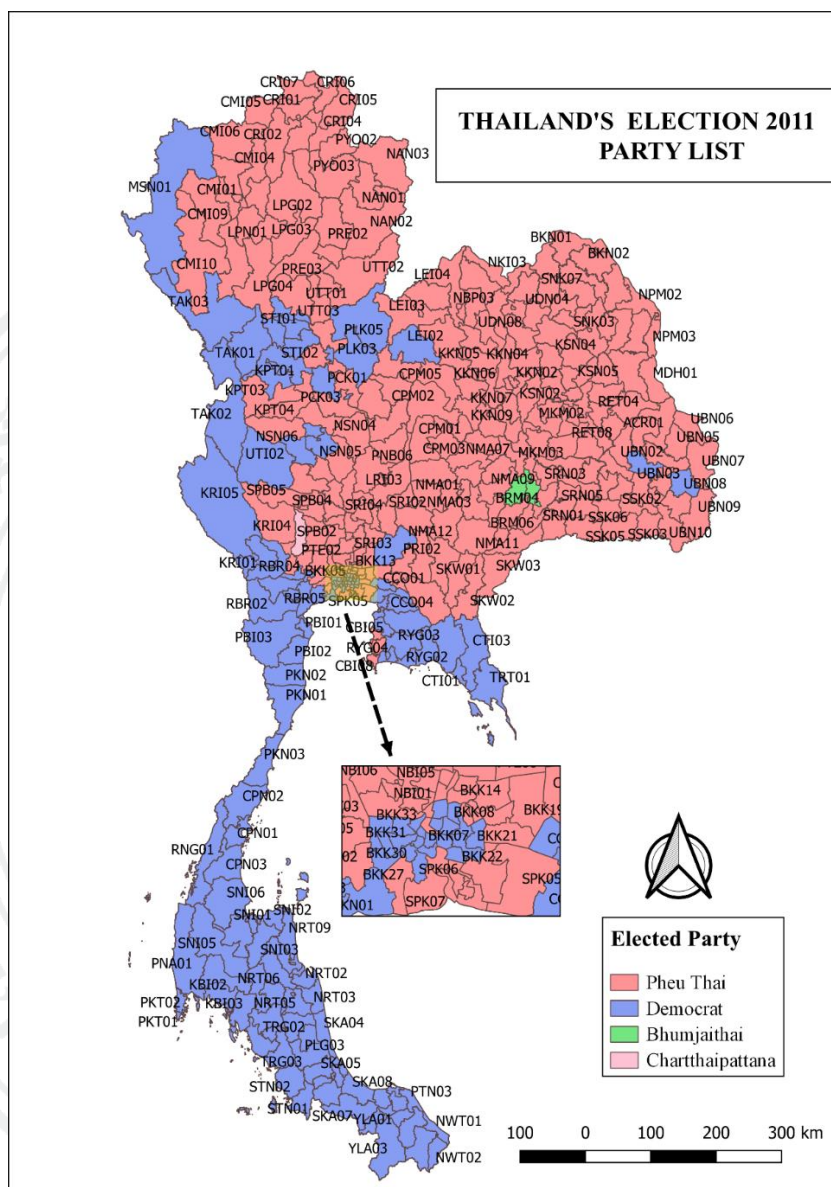
หมายเหตุ ตารางครึ่งบน คือการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต

ตารางครึ่งล่าง คือการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ

สถิติบรรยายและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรในแบบจำลองผลการเลือกตั้งของพรรคการเมืองเห็นได้ว่า ในการเลือกตั้งทั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ พรรคที่ได้รับเลือกส่วนใหญ่คือ พรรคขนาดใหญ่ได้แก่ พรรคเพื่อไทย และพรรคประชาธิปัตย์ ค่าคะแนนสูงสุดทั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อของพรรคดังกล่าวอยู่ที่ประมาณ 85 คะแนน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งมีความเป็นภูมิภาคอย่างเห็นได้ชัด ในขณะที่การเลือกตั้งแบบแบ่งเขต พรรคขนาดกลางและพรรคขนาดเล็กได้แก่ พรรคภูมิใจไทย พรรคชาติไทยพัฒนา พรรคชาติพัฒนา พรรคมาตุภูมิ และพรรคพลังชล มีบทบาทมากขึ้น สัดส่วนการเลือกพรรคต่างๆของการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อแสดงดังภาพที่ 7.1 และ 7.2

ภาพที่ 7.1 พรรคที่ได้รับเลือก ระบบแบ่งเขต

ภาพที่ 7.2 พรรคที่ได้รับเลือก ระบบบัญชีรายชื่อ

7.2 ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของผลการเลือกตั้ง

สถิติข้อมูลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2554 ในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตพบว่า กรุงเทพฯ เลือกพรรคประชาธิปัตย์คิดเป็นร้อยละ 69.70 ในขณะที่เลือกพรรคเพื่อไทยคิดเป็นร้อยละ 30.30 พรรคเพื่อไทยได้รับคะแนนเสียงอย่างมากในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในขณะที่พรรคประชาธิปัตย์ได้รับความนิยมอย่างเห็นได้ชัดในภาคใต้ ในส่วน

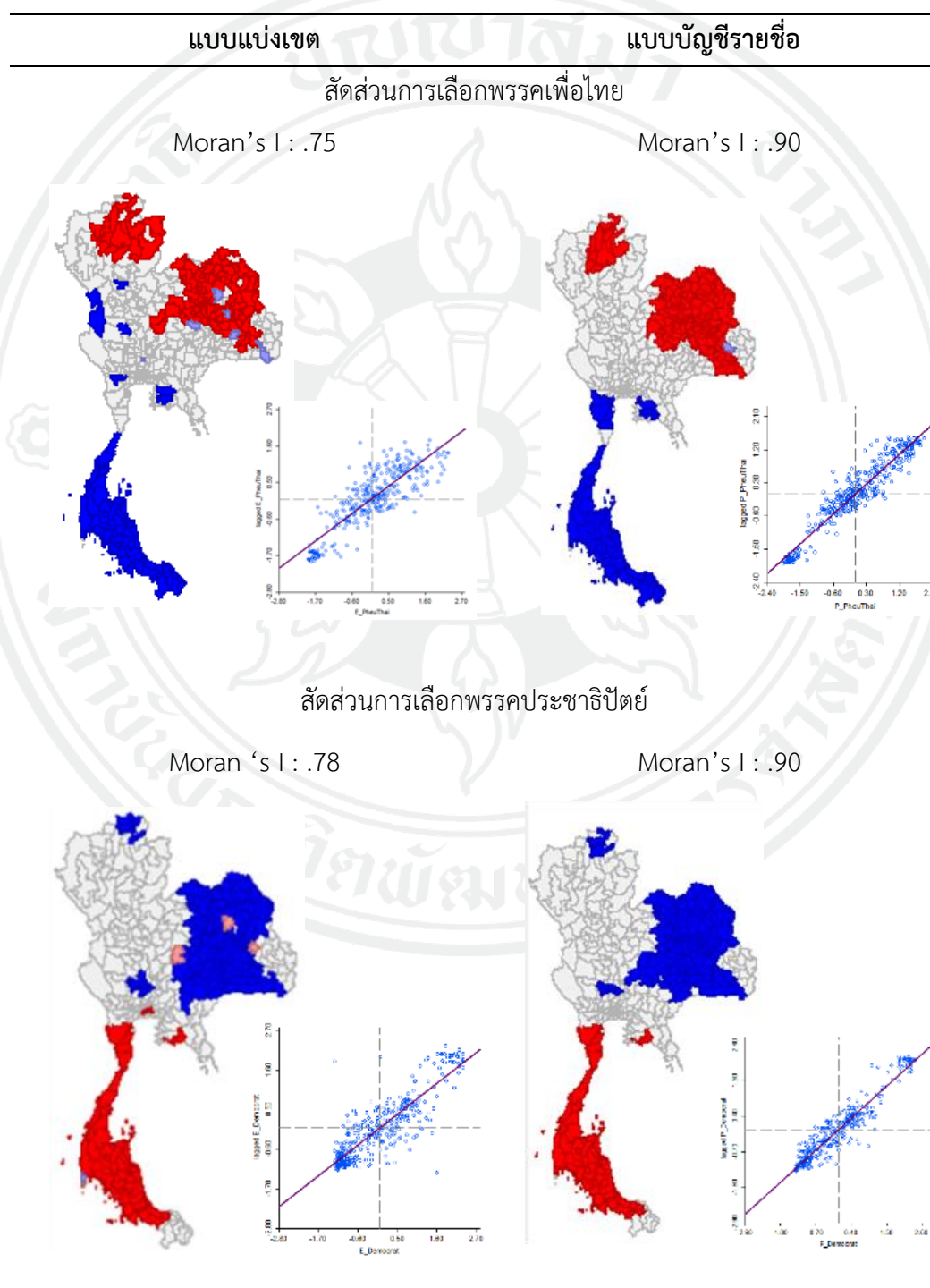
ของภาคกลางพบว่าพรรคขนาดกลางและขนาดใหญ่ได้รับความนิยมไม่แตกต่างกันมากนัก ฐานเสียงของพรรคเพื่อไทยและพรรคประชาธิปัตย์พบเห็นได้ชัดเจนในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2554)

เมื่อศึกษารูปแบบภาพรวมของผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2554 ด้วยสหสัมพันธ์เชิงพื้นที่ Moran's I ในตารางที่ 7.3 พบว่า สัดส่วนการเลือกพรรคเพื่อไทยและพรรคประชาธิปัตย์เกาะกลุ่มกันมากทั้งการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งมีค่าสถิติ Moran's I ประมาณ .90 ในขณะที่แบบแบ่งเขต สัดส่วนการเลือกพรรคเพื่อไทยและพรรคประชาธิปัตย์อยู่ที่ .70 - .80 ในส่วนของพรรคขนาดกลาง พบว่าการเกาะกลุ่มของสัดส่วนคะแนนอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง เพื่อให้เห็นรูปแบบพฤติกรรม การเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้งชัดเจนมากยิ่งขึ้น ค่าสหสัมพันธ์เชิงพื้นที่ Local Spatial Autocorrelation หรือ LISA ถูกนำมาใช้ในการศึกษา โดยพบว่าสัดส่วนการเลือกพรรคเพื่อไทยและพรรคประชาธิปัตย์เกาะกลุ่มกันอย่างหนาแน่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ จากค่า High-High พบว่าภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นฐานเสียงของพรรคเพื่อไทย ในขณะที่ภาคใต้ยกเว้นจังหวัดปัตตานี ยะลาและนราธิวาส เป็นฐานเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ ทั้งนี้จากค่า Low-Low พบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนการเลือกพรรคประชาธิปัตย์ในระดับต่ำ และภาคใต้ก็มีสัดส่วนการเลือกพรรคเพื่อไทยในระดับต่ำเช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี 2554 พบว่า พรรคเพื่อไทยไม่สามารถชนะคะแนนในเขตเลือกตั้งภาคใต้ได้เลย ในขณะที่พรรคประชาธิปัตย์สามารถชนะการเลือกตั้งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่ถึงร้อยละ 4 (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2554)

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณารูปแบบเชิงพื้นที่ของพรรคขนาดกลางได้แก่ พรรคชาติไทยพัฒนา พรรคภูมิใจไทย พรรคชาติพัฒนา พรรคพลังชล และพรรคมาตุภูมิ พบว่า บทบาทของพรรคการเมืองเหล่านี้มีมากในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต โดยกระจุกตัวในบางพื้นที่เท่านั้น สัดส่วนการเลือกพรรคชาติไทยพัฒนาจะกระจุกตัวในบางเขตเลือกตั้งของภาคกลางได้แก่ จังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดอ่างทอง สัดส่วนการเลือกพรรคภูมิใจไทยจะกระจุกตัวบริเวณตอนล่างของภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้แก่ จังหวัดบุรีรัมย์ และบางเขตเลือกตั้งของจังหวัดนครราชสีมาซึ่งคล้ายกับพรรคชาติพัฒนา ในขณะที่สัดส่วนพรรคพลังชลพบมากในจังหวัดชลบุรี ทั้งนี้พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้แก่ปัตตานี ยะลา และนราธิวาสซึ่งมีสัดส่วนการเลือกพรรคประชาธิปัตย์ต่ำในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต แต่กลับพบสัดส่วนการเลือกพรรคมาตุภูมิในอัตราที่สูง อย่างไรก็ตามค่าสถิติ Moran's I ของพรรคขนาดกลางเหล่านี้มีค่าน้อย อาจเนื่องมาจาก พรรคเหล่านี้ได้รับความนิยมใน

พื้นที่เฉพาะของตน และ เกิด Range restriction อันเนื่องมาจาก สัดส่วนการเลือกพรรคขนาดกลาง เหล่านี้ต่ำกว่าการเลือกพรรคขนาดใหญ่อย่างเห็นได้ชัด

ตารางที่ 7.3 รูปแบบเชิงพื้นที่ของสัดส่วนการเลือกพรรคการเมือง แบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ

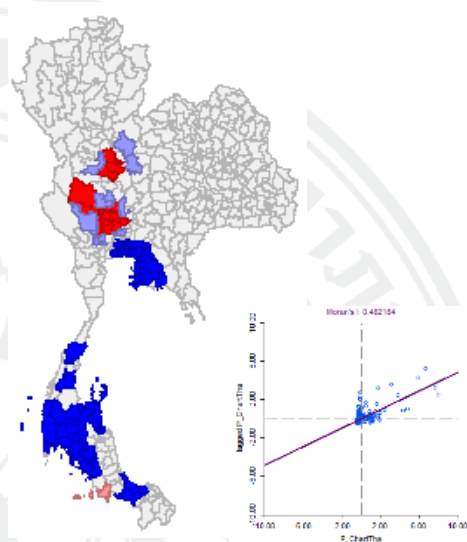
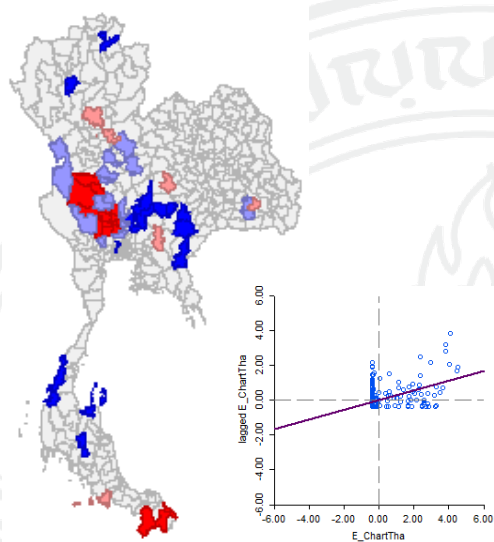
แบบแบ่งเขต

แบบบัญชีรายชื่อ

สัดส่วนการเลือกพรรคชาติไทยพัฒนา

Moran's I: .28

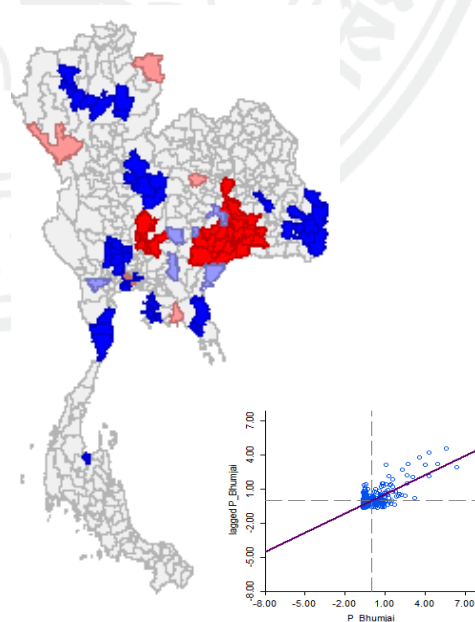
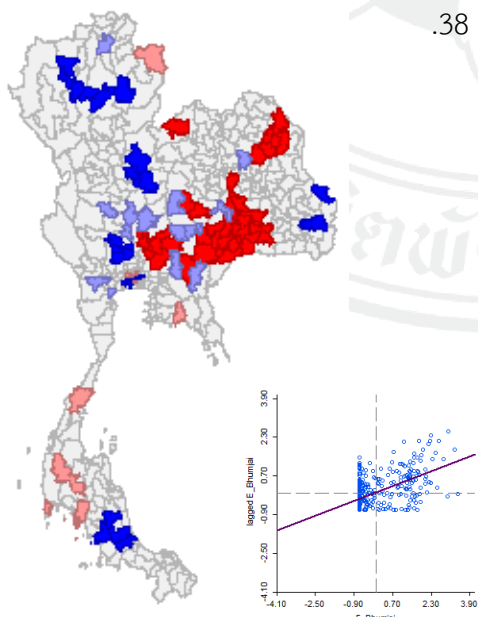
Moran's I: .48

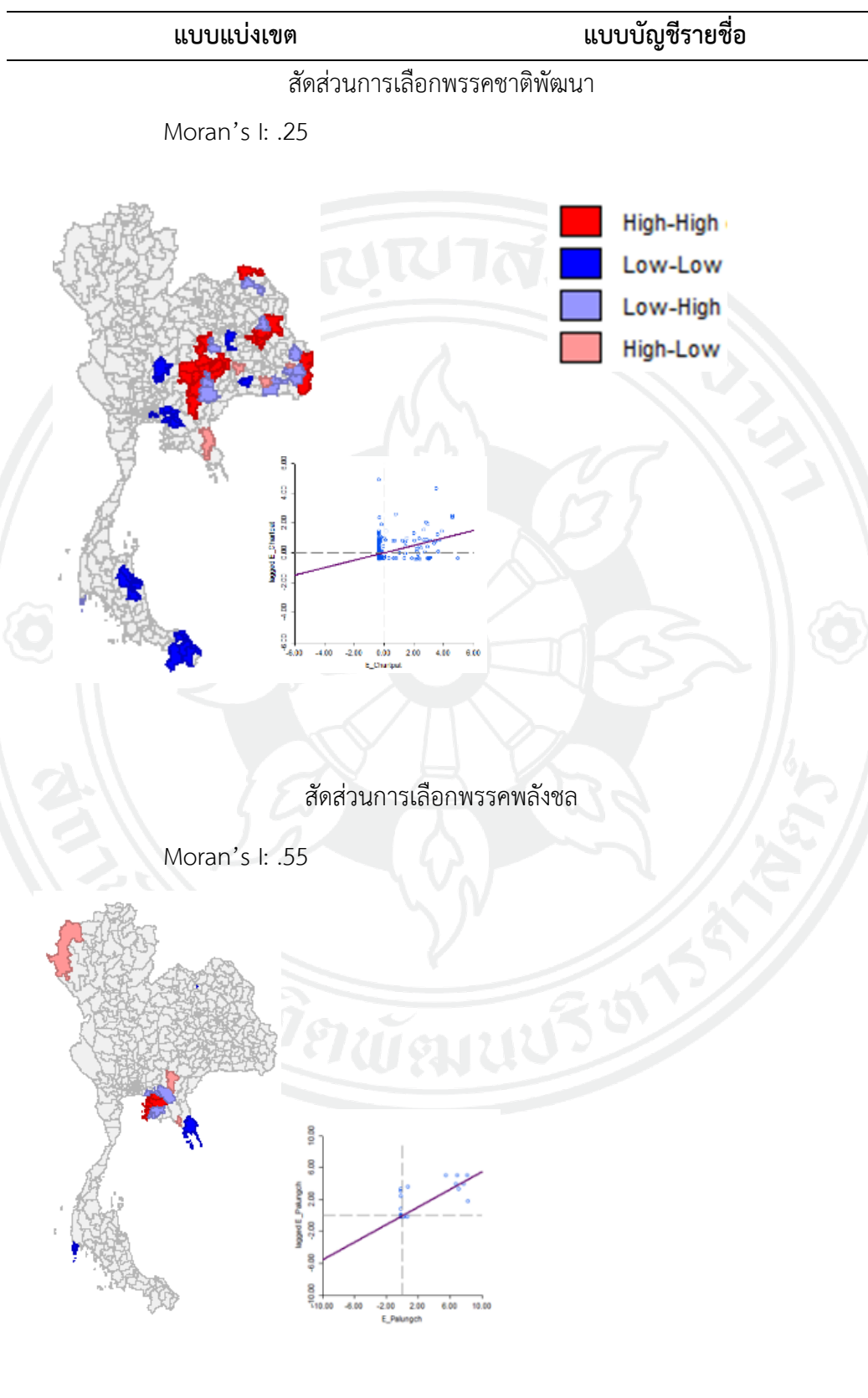

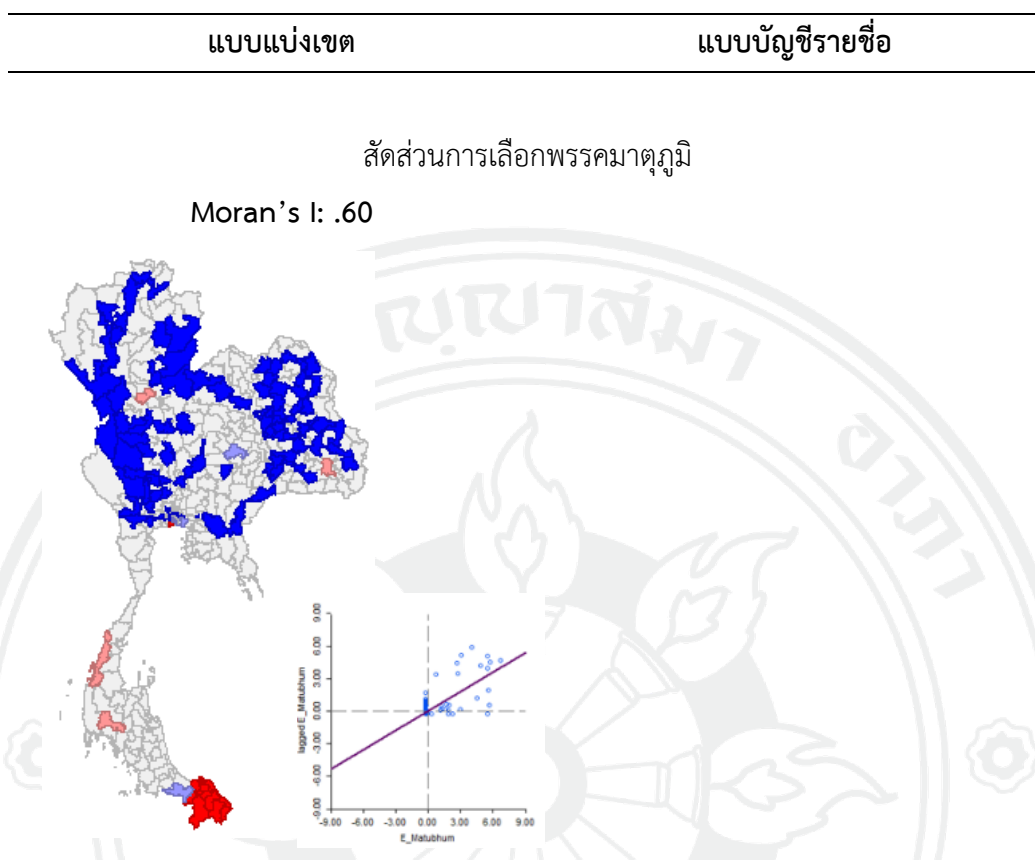
สัดส่วนการเลือกพรรคภูมิใจไทย

Moran's I: .38

Moran's I: .57

7.3 แบบจำลองพยากรณ์ผลการเลือกตั้ง

การศึกษานี้จะพัฒนาแบบจำลองการวิเคราะห์ถดถอยของการพยากรณ์ผลการเลือกตั้ง โดยเปรียบเทียบความเหมาะสมของแบบจำลอง 3 แบบจำลอง ประกอบด้วย แบบจำลองที่ไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ ได้แก่ วิธีกำลังสองน้อยที่สุด และแบบจำลองวิเคราะห์การถดถอยเชิงพื้นที่ ได้แก่ Spatial Lag Regression และ Spatial Error Regression ผ่านเกณฑ์การเลือกตัวแบบที่ดีที่สุด คือ R^2 , AIC และ BIC ดังตารางที่ 7.4

ตารางที่ 7.4 การเปรียบเทียบความเหมาะสมของแบบจำลองพยากรณ์ผลการเลือกตั้ง ด้วยแบบจำลองการวิเคราะห์ถดถอย 3 วิธี

การเลือกตั้งแบบแบ่งเขต									
พฤติกรรม การเลือกตั้ง	OLS Regression			Spatial Lag Regression			Spatial Error Regression		
	AIC	BIC	R ²	AIC	BIC	R ²	AIC	BIC	R ²
พรรคเพื่อไทย	3,019.39	3,042.96	.54	2,883.55	2,911.04	.71	2879.94	2903.50	.72
พรรคประชาธิปัตย์	3,027.97	3,051.53	.64	2,880.37	2,907.86	.79	2875.79	2899.35	.79
พรรคชาติไทยพัฒนา	2,838.44	2,862.00	.07	2,801.44	2,828.93	.19	2801.53	2825.09	.19
พรรคภูมิใจไทย	3,012.16	3,035.72	.14	2,953.65	2,981.14	.30	2948.74	2972.30	.31
พรรคชาติพัฒนา	2,686.62	2,710.18	.14	2,664.58	2,692.06	.22	2662.73	2686.29	.22
พรรคพลังชล	2,267.67	2,291.23	.07	2,014.09	2,041.58	.62	2,016.39	2,039.95	.62
พรรคมหาชน	2,157.23	2,180.79	.13	1,983.74	2,011.23	.52	1980.22	2003.79	.52
การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ									
พรรคเพื่อไทย	2901.71	2925.27	.72	2596.40	2623.89	.90	2576.54	2600.10	.91
พรรคประชาธิปัตย์	2847.89	2871.46	.75	2573.88	2601.37	.90	2552.44	2576.00	.91
พรรคชาติไทยพัฒนา	2251.50	2275.07	.12	2112.45	2139.94	.47	2113.56	2137.12	.47
พรรคภูมิใจไทย	2340.07	2,363.63	.11	2,154.77	2182.26	.53	2146.39	2169.95	.54

ตารางที่ 7.4 สามารถสรุปได้ดังนี้

1. แบบจำลองวิเคราะห์การถดถอยเชิงพื้นที่ ได้แก่ Spatial lag Regression และ Spatial Error Regression มีความแม่นยำในการพยากรณ์ตัวแปรตามสัดส่วนการเลือกพรรคต่างๆ มากกว่าแบบจำลอง OLS Regression ซึ่งไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ สังเกตได้จากค่า R² นอกจากนี้เมื่อพิจารณาค่า AIC และ BIC พบว่า แบบจำลองวิเคราะห์การถดถอยเชิงพื้นที่ทั้ง 2 แบบจำลอง มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูล (Model-Fit) ดีกว่าอีกด้วย

2. แบบจำลองวิเคราะห์การถดถอยเชิงพื้นที่ ทั้ง 2 แบบจำลองมีความแม่นยำในการพยากรณ์ตัวแปรตามสัดส่วนการเลือกพรรคต่างๆ ใกล้เคียงกัน

3. แบบจำลอง Spatial Error Regression มีความกลมกลืนสอดคล้องกับข้อมูลดีกว่าแบบจำลอง Spatial lag regression สังเกตได้จากค่า AIC และ BIC

ดังนั้นแบบจำลอง Spatial Error Regression จึงมีความเหมาะสมในการการพยากรณ์ผลการเลือกตั้ง มากที่สุด ในการพัฒนาตัวแบบการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพื้นที่ของผลการเลือกตั้ง จะศึกษาทั้งการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ โดยใช้ความเป็นเมืองและตัวแปรภูมิภาคในการพยากรณ์ตัวแบบโดยจะพิจารณาพรรคที่มีบทบาทสำคัญในการเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจะพิจารณา พรรคเพื่อไทย พรรคประชาธิปัตย์ พรรคภูมิใจไทย และพรรคชาติไทยพัฒนา ในขณะที่การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตจะพิจารณาพรรคขนาดกลาง และพรรคขนาดเล็ก เพิ่มเข้ามา ได้แก่ พรรคชาติพัฒนา พรรคมาตุภูมิ และพรรคพลังชล ตารางทางด้านซ้ายคือผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต และตารางขวาคือผลการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ

ตัวแบบการพยากรณ์ผลการเลือกตั้งพรรคเพื่อไทย

ในการศึกษาผลการวิเคราะห์ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ในการพยากรณ์ผลการเลือกพรรคเพื่อไทยในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2554 พบว่า ความกลมกลืนของตัวแบบการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อมีค่ามากกว่าแบบแบ่งเขต เมื่อพิจารณาจากค่า R^2 โดยทั้ง 2 แบบจำลองมีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อมากกว่าแบบแบ่งเขต เมื่อพิจารณาตัวแปรที่ใช้พยากรณ์ผลการเลือกตั้ง พบว่า USEI และ UDI สัมพันธ์ทางลบกับสัดส่วนการเลือกพรรคเพื่อไทยทั้งในระบบแบ่งเขตและบัญชีรายชื่อโดยเฉพาะอย่างยิ่ง USEI เนื่องจาก USEI หรือดัชนีเศรษฐกิจและสังคมของเมือง เป็นแรงจูงใจที่ทำให้คนชนบทเลือกพรรคเพื่อไทย ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายประชานิยม ที่เป็นจุดเด่นของพรรคเพื่อไทย ทั้งนี้เมื่อพิจารณาภูมิภาคพบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีแนวโน้มเลือกพรรคเพื่อไทยทั้งในระบบแบ่งเขตและบัญชีรายชื่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในทางกลับกันภาคใต้ไม่มีแนวโน้มเลือกพรรคเพื่อไทย ทั้งในระบบแบ่งเขตและบัญชีรายชื่อ การศึกษานี้สะท้อนให้เห็นว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือสนับสนุนพรรคเพื่อไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ในขณะที่ภาคใต้จะไม่สนับสนุนพรรคเพื่อไทยอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ สังเกตได้จากค่า coefficient -29.64 สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นความเป็นภูมิกษณิคมอย่างเห็นได้ชัด รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 7.5

ตารางที่ 7.5 ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ (Spatial error regression) พยากรณ์ผลการเลือกพรรคเพื่อไทยแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ

พรรคเพื่อไทย	การเลือกตั้งแบบแบ่งเขต				การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ			
	B	se(B)	t-test	p-value	B	se(B)	t-test	p-value
lambda	0.68	0.05	15.09	.000	0.88	0.02	35.52	.000
ค่าคงที่	41.12	2.66	15.45	.000	43.21	3.31	13.07	.000
USEI	-2.33	0.88	-2.63	.009	-2.58	0.61	-4.25	.000
UDI	-0.80	1.11	-0.72	.469	-2.27	0.88	-2.60	.009
ภาคเหนือ	-0.08	3.93	-0.02	.984	-6.15	3.36	-1.83	.067
ภาค	9.13	3.57	2.56	.011	14.35	3.29	4.36	.000
ภาคใต้	-29.64	5.08	-5.84	.000	-23.06	6.49	-3.55	.000
AIC = 2879.94, BIC = 2903.50,				AIC = 2576.54, BIC = 2600.10,				
R ² = .72				R ² = .91				

ตัวแบบการพยากรณ์ผลการเลือกตั้งพรรคประชาธิปัตย์

ในการศึกษาผลการวิเคราะห์ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ในการพยากรณ์ผลการเลือกพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2554 พบว่า ความกลมกลืนของตัวแบบการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อมีค่ามากกว่าแบบแบ่งเขต เมื่อพิจารณาจากค่า R^2 โดยทั้ง 2 แบบจำลองมีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อมากกว่าแบบแบ่งเขต เมื่อพิจารณาตัวแปรที่ใช้พยากรณ์ผลการเลือกตั้ง พบว่า USEI และ UDI สัมพันธ์ทางบวกกับสัดส่วนการเลือกพรรคประชาธิปัตย์ทั้งในระบบแบ่งเขตและบัญชีรายชื่ออย่างมีนัยสำคัญ สังเกตได้ว่า คนเมืองจะนิยมเลือกพรรคประชาธิปัตย์ อาจเป็นเพราะคนเหล่านี้มีคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่แล้ว ดังนั้น การเลือกพรรคการเมืองจึงมาจากการให้ความสำคัญกับการพัฒนาประเทศเป็นหลัก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่มีแนวโน้มเลือกพรรคประชาธิปัตย์ทั้งในระบบแบ่งเขตและบัญชีรายชื่อ ในทางกลับกันภาคใต้กลับพบความนิยมในพรรคประชาธิปัตย์ทั้งในระบบแบ่งเขตและบัญชีรายชื่อ สะท้อนให้เห็นว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่สนับสนุนพรรคประชาธิปัตย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต ในขณะที่ภาคใต้ถือได้ว่าเป็นฐานเสียงที่สำคัญของพรรคประชาธิปัตย์อย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นความเป็นภูมิภาคนิยมอย่างเห็นได้ชัด สิ่งที่น่าแปลกใจ คือ ภาคเหนือสัมพันธ์เชิงบวกกับสัดส่วนการเลือกพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเขตเลือกตั้งในพื้นที่เทศบาลหรือเขตเลือกตั้งที่ 1

ของจังหวัด แม่ฮ่องสอน อุทัยธานี สุโขทัย กำแพงเพชร นครสวรรค์ พิษณุโลก และตาก รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 7.6

ตารางที่ 7.6 ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ (Spatial error regression) พยากรณ์ผลการเลือกพรรคประชาธิปัตย์แบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ

พรรคประชาธิปัตย์	การเลือกตั้งแบบแบ่งเขต				การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ			
	B	se(B)	t-test	p-	B	se(B)	t-test	p-value
lambda	0.68	0.05	14.94	.000	0.84	0.03	29.37	.000
ค่าคงที่	30.73	2.63	11.68	.000	33.50	2.73	12.26	.000
USEI	2.41	0.88	2.74	.006	2.08	0.59	3.54	.000
UDI	3.30	1.10	3.01	.003	2.08	0.83	2.51	.012
ภาคเหนือ	2.60	3.89	0.67	.505	6.58	3.14	2.09	.037
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-19.69	3.53	-5.58	.000	-17.42	3.03	-5.75	.000
ภาคใต้	30.54	5.01	6.09	.000	26.71	5.47	4.89	.000
AIC = 2875.79, BIC = 2899.35,				AIC = 2552.44, BIC = 2576.00,				
R ² =.79				R ² =.91				

ตัวแบบการพยากรณ์ผลการเลือกตั้งพรรคชาติไทยพัฒนา

ในการศึกษาผลการวิเคราะห์ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ในการพยากรณ์ผลการเลือกพรรคชาติไทยพัฒนาในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2554 พบว่าความกลมกลืนของตัวแบบการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อมีค่ามากกว่าแบบแบ่งเขต แต่ก็อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจากค่า R^2 ทั้ง 2 แบบจำลองมีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อมากกว่าแบบแบ่งเขตอย่างเห็นได้ชัด เมื่อพิจารณาตัวแปรที่ใช้พยากรณ์ผลการเลือกตั้ง พบว่าทั้งตัวแปรความเป็นเมืองและตัวแปรภูมิภาคไม่มีความสัมพันธ์กับสัดส่วนการเลือกพรรคชาติไทยพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทั้งในระบบแบ่งเขตและบัญชีรายชื่อ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาเบื้องต้นจากความสัมพันธ์เชิงพื้นที่พบว่า พรรคนี้จะได้รับค่านิยมในพื้นที่ที่มีความเป็นเมืองต่ำ โดยได้รับความนิยมเฉพาะพื้นที่หรือบางเขตเลือกตั้งของจังหวัดนั้นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเขตเลือกตั้งในพื้นที่ภาคกลางจังหวัดสุพรรณบุรีและบางเขตเลือกตั้งของจังหวัดอ่างทอง กรณีภาคเหนือคือบางเขตเลือกตั้งในจังหวัดพิจิตรและจังหวัดอุทัยธานี และเขตเลือกตั้งที่ 11 ของจังหวัดอุบลราชธานี รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 7.7

ตารางที่ 7.7 ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ (Spatial error regression) ผลการเลือกพรรค
พรรคชาติไทยพัฒนาแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ

พรรคชาติไทยพัฒนา	การเลือกตั้งแบบแบ่งเขต				การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ			
	B	se(B)	t-test	p-value	B	se(B)	t-test	p-
lambda	0.45	0.06	7.17	.000	0.74	0.04	18.45	.000
ค่าคงที่	4.97	1.64	3.03	.002	2.47	1.09	2.27	.023
USEI	-1.13	0.75	-1.50	.134	-0.45	0.32	-1.39	.165
UDI	-0.78	0.80	-0.98	.328	-0.21	0.42	-0.50	.614
ภาคเหนือ	2.82	2.65	1.06	.288	2.54	1.53	1.66	.096
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-2.28	2.33	-0.98	.327	-0.24	1.41	-0.17	.863
ภาคใต้	-1.40	2.92	-0.48	.632	-1.02	2.12	-0.48	.629
AIC = 2801.53, BIC = 2825.09,				AIC = 2113.56, BIC = 2137.12,				
R ² = .19				R ² = .47				

ตัวแบบการพยากรณ์ผลการเลือกตั้งพรรคภูมิใจไทย

ในการศึกษาผลการวิเคราะห์ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ในการพยากรณ์ผลการเลือกพรรคภูมิใจไทยในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2554 พบว่า ความกลมกลืนของตัวแบบการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อมีค่ามากกว่าแบบแบ่งเขต แต่ก็อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจากค่า R^2 โดยทั้ง 2 แบบจำลองมีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อมากกว่าแบบแบ่งเขต เมื่อพิจารณาตัวแปรที่ใช้พยากรณ์ผลการเลือกตั้งพบว่าพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของเมืองหรือ UDI ต่ำจะมีแนวโน้มเลือกพรรคภูมิใจไทยทั้งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ ทั้งนี้พบว่าภาคเหนือสัมพันธ์กับสัดส่วนการเลือกพรรคภูมิใจไทยในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อต่ำกว่าภาคกลาง รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 7.8

ตารางที่ 7.8 ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ (Spatial error regression) พยากรณ์ผลการเลือกพรรค
ภูมิใจไทยแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ

พรรคภูมิใจไทย	การเลือกตั้งแบบแบ่งเขต				การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ			
	B	se(B)	t-test	p-value	B	se(B)	t-test	p-value
lambda	0.51	0.06	8.58	.000	0.74	0.04	18.30	.000
ค่าคงที่	9.64	2.15	4.48	.000	3.81	1.13	3.37	.001
USEI	-1.14	0.93	-1.23	.219	-0.66	0.34	-1.95	.051
UDI	-2.81	1.02	-2.75	.006	-0.99	0.44	-2.25	.024
ภาคเหนือ	-5.52	3.44	-1.61	.108	-3.60	1.59	-2.26	.024
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	5.91	3.04	1.94	.052	1.41	1.47	0.96	.337
ภาคใต้	-5.28	3.89	-1.36	.175	-0.69	2.20	-0.31	.754
AIC = 2,948.74, BIC = 2,972.30,				AIC = 2,146.39, BIC = 2,169.95,				
R ² =.31				R ² = .54				

ตัวแบบการพยากรณ์ผลการเลือกตั้งพรรคชาติพัฒนา

ในการศึกษาผลการวิเคราะห์ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ในการพยากรณ์ผลการเลือกพรรคชาติพัฒนาในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2554 พบว่า ความกลมกลืนของตัวแบบการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากค่า R^2 เท่ากับ .22 อย่างไรก็ตามแบบจำลองนี้มีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .35 โดยพบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีแนวโน้มเลือกพรรคชาติพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เขตเลือกตั้งในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาจำนวน 4 เขตเลือกตั้ง ได้แก่ เขตเลือกตั้งที่ 1 2 3 และ 9 โดยส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่มีความเป็นเมืองต่ำ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 7.9

ตารางที่ 7.9 ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ (Spatial error regression) พยากรณ์ผลการเลือก
พรรคชาติพัฒนาแบบแบ่งเขต

พรรคชาติพัฒนา	การเลือกตั้งแบบแบ่งเขต			
	B	se(B)	t-test	p-value
lambda	0.35	0.07	5.09	.000
ค่าคงที่	1.05	1.20	0.88	.381
USEI	-0.04	0.61	-0.06	.952
UDI	-0.18	0.61	-0.29	.772
ภาคเหนือ	0.97	1.98	0.49	.625
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	7.47	1.73	4.3	.000
ภาคใต้	-0.71	2.11	-0.34	.735
AIC = 2662.73, BIC = 2686.29, $R^2 = .22$				

ตัวแบบการพยากรณ์ผลการเลือกตั้งพรรคพลังชล

ในการศึกษาผลการวิเคราะห์ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ในการพยากรณ์ผลการเลือกพรรคพลังชลในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2554 พบว่าความกลมกลืนของตัวแบบการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากค่า R^2 เท่ากับ .62 อย่างไรก็ตามแบบจำลองนี้มีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาตัวแปรที่ใช้พยากรณ์ผลการเลือกตั้ง พบว่าทั้งตัวแปรความเป็นเมืองและตัวแปรภูมิภาคไม่มีความสัมพันธ์กับสัดส่วนการเลือกพรรคพลังชลอย่างมีนัยสำคัญทั้งในระบบแบ่งเขตและบัญชีรายชื่อ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาเบื้องต้นจากความสัมพันธ์เชิงพื้นที่พบว่า พรรคนี้จะได้รับความนิยมในพื้นที่ที่มีความเป็นเมืองสูง ซึ่งได้รับความนิยมในจังหวัดชลบุรีเกือบทุกเขตเลือกตั้ง รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 7.10

ตารางที่ 7.10 ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ (Spatial error regression) พยากรณ์ผลการเลือกพรรค
พลังชลแบบแบ่งเขต

พรรคพลังชล	การเลือกตั้งแบบแบ่งเขต			
	B	se(B)	t-test	p-value
lambda	0.86	0.03	32.12	.000
ค่าคงที่	2.16	1.44	1.50	.134
USEI	0.18	0.29	0.61	.541
UDI	0.14	0.41	0.34	.733
ภาคเหนือ	-0.89	1.57	-0.57	.571
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-1.13	1.52	-0.74	.459
ภาคใต้	-1.66	2.86	-0.58	.562
AIC = 2,017.95, BIC = 2,045.44, $R^2 = .62$				

ตัวแบบการพยากรณ์ผลการเลือกตั้งพรรคมาตุภูมิ

ในการศึกษาผลการวิเคราะห์ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ในการพยากรณ์ผลการเลือกพรรคมาตุภูมิในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2554 พบว่า ความกลมกลืนของตัวแบบการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากค่า R^2 เท่ากับ .52 อย่างไรก็ตามแบบจำลองนี้มีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่าภาคใต้มีแนวโน้มเลือกพรรคมาตุภูมิโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เขตเลือกตั้งในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส แม้ว่าพรรคนี้จะไม่ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งมากเมื่อเทียบกับพรรคประชาธิปัตย์ แต่ถือได้ว่าเป็นพรรคคู่แข่งที่มีบทบาทมากในพื้นที่ภาคใต้ ซึ่งเป็นภาคที่เป็นฐานเสียงของพรรคประชาธิปัตย์อย่างเหนียวแน่น รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 7.11

ตารางที่ 7.11 ตัวแบบการถดถอยเชิงพื้นที่ (Spatial error regression) พยากรณ์ผลการเลือกพรรค
มาตุภูมิแบบแบ่งเขต

พรรคมาตุภูมิ	การเลือกตั้งแบบแบ่งเขต			
	B	se(B)	t-test	p-value
lambda	0.70	0.04	15.78	.000
ค่าคงที่	0.09	0.82	0.10	.918
USEI	-0.24	0.27	-0.89	.374
UDI	-0.19	0.34	-0.56	.576
ภาคเหนือ	-0.07	1.20	-0.06	.950
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1.48	1.10	1.35	.178
ภาคใต้	3.88	1.58	2.46	.014
AIC = 1980.06, BIC = 2007.55, $R^2 = .52$				

7.4 บทสรุป

แบบจำลองในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อมีความกลมกลืนมากกว่าการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต อาจเป็นเพราะการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อเป็นการเลือกพรรคการเมือง หรือหัวหน้าของพรรคการเมืองเข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรี ดังนั้นการเลือกตั้งในประเทศไทยจึงมีการแบ่งขั้วทางการเมืองสูงในพรรคขนาดใหญ่มากกว่าพรรคขนาดกลางและพรรคขนาดเล็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพรรคเพื่อไทย และพรรคประชาธิปัตย์ พรรคเพื่อไทยมีฐานเสียงอยู่ที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในขณะที่พรรคประชาธิปัตย์มีฐานเสียงอยู่ที่ภาคใต้ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของความเป็นภูมิภาคนิยมและการแบ่งขั้วทางการเมืองของพรรคขนาดกลางพบว่าไม่ค่อยมีความชัดเจน เนื่องจากพรรคเหล่านี้จะได้รับความนิยมในบางเขตเลือกตั้งเท่านั้น อย่างไรก็ตามสิ่งที่น่าสนใจในการศึกษานี้ คือ 1) ผลการศึกษานี้สนับสนุนทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตย ของ อเนก เหล่าธรรมทัศน์ โดยกล่าวว่าคนชนบทและคนเมืองมีแนวคิดหรือลักษณะในการเลือกพรรคการเมืองที่แตกต่างกัน พื้นที่ที่มีความเป็นเมืองสูงทั้งในด้านความหนาแน่นของเมือง และเศรษฐกิจสังคมของเมือง มีแนวโน้มเลือกพรรคประชาธิปัตย์ ในทางกลับกันพื้นที่ที่มีความเป็นเมืองต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเศรษฐกิจและสังคมของเมืองจะมีแนวโน้มเลือกพรรคเพื่อไทย 2) แม้ว่าพรรคขนาดกลางจะมีบทบาททางการเมืองในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเท่านั้น แต่ถือได้ว่าพรรคเหล่านี้เป็นคู่แข่งที่สำคัญของพรรคขนาดใหญ่ เช่น พรรคชาติไทยพัฒนา พรรคภูมิใจไทย และพรรคชาติไทย สามารถครองฐานเสียงในบางเขตเลือกตั้งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ซึ่งเป็นฐานเสียงของพรรคเพื่อไทย ในขณะที่พรรคประชาธิปัตย์

ซึ่งสามารถครองฐานเสียงอย่างเหนียวแน่นในภาคใต้ กลับพบว่าพรรคมาตุภูมิเข้ามามีบทบาทอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เห็นได้ว่าการเข้าถึงพื้นที่ของผู้สมัครพรรคการเมืองหรือหัวคะแนนต่างๆมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตอย่างเห็นได้ชัด

บทที่ 8

การทดสอบเปรียบเทียบความสัมพันธ์ความเป็นเมือง-ชนบท และความเป็น ภูมิภาคนิยม กับผลการเลือกตั้ง : บททดสอบทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตย เชิงปริมาณ

ทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตย เป็นทฤษฎีที่สะท้อนภาพการเมืองไทยในช่วงหลังปี 2520 เกี่ยวกับการนิยามบทบาทประชาธิปไตยของคนสองกลุ่มซึ่งแสดงถึงความไม่มั่นคงของระบอบการเมืองไทย คนชนบทซึ่งเป็นฐานเสียงของประเทศ มองประชาธิปไตยเป็นเครื่องมือหาผลประโยชน์ โดยอยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ของพรรคการเมืองหรือหัวคะแนน การลงคะแนนเลือกตั้งจึงมีความโน้มเอียงตามกลุ่มที่ให้ผลประโยชน์ ในทางกลับกัน คนชั้นกลางที่มีถิ่นอาศัยในเมืองจะมองประชาธิปไตยแบบตะวันตก การเลือกตั้งคือการแสดงเสรีภาพทางความคิดและอุดมการณ์ โดยมองความสามารถของการบริหารงานเป็นหลัก คนกลุ่มนี้จึงถูกเรียกว่า ฐานนโยบาย (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2556) อย่างไรก็ตามทฤษฎีดังกล่าวถูกวิพากษ์วิจารณ์เนื่องจากยังไม่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สนับสนุนอย่างเพียงพอ นอกจากนี้งานของนักวิชาการบางท่านได้กล่าวว่าแนวคิดทางการเมืองมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือจากการแบ่งแยกทางสังคมชนบท-เมือง กลายเป็นการแบ่งแยกทางภูมิภาค หรือกล่าวได้ว่าการเลือกตั้งมีความเป็นภูมิภาคนิยมมากยิ่งขึ้น (อานนท์ ศักดิ์วีระวิทย์ et al., 2559)

จากการศึกษาในบทที่ผ่านมาเห็นได้ว่า ตัวแปรความเป็นเมือง และตัวแปรภูมิภาคต่างมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกตั้ง ทั้งใน เรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมือง ความหลากหลายของการเลือกตั้ง และผลการเลือกตั้งของพรรคการเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งพรรคขนาดใหญ่ ได้แก่ พรรคเพื่อไทย พรรคประชาธิปัตย์ และพรรคขนาดกลาง ได้แก่ พรรคชาติไทยพัฒนาและพรรคภูมิใจไทย อย่างไรก็ตามยังไม่ทราบแน่ชัดว่าในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2554 ตัวแปรดัชนีความเป็นเมืองหรือตัวแปรภูมิภาค ตัวแปรใดมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกตั้งมากกว่ากัน ดังนั้นการศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตย โดยเปรียบเทียบความแม่นยำในการพยากรณ์พฤติกรรมการเลือกตั้ง ด้วยตัวแปรความเป็นเมือง และตัวแปรภูมิภาค โดยมีรายละเอียดดังนี้

8.1 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของแบบจำลองการพยากรณ์พฤติกรรมการเลือกตั้ง

8.2 บทสรุป

8.1 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของความเป็นเมือง-ชนบท และความเป็นภูมิภาค นิยมกับผลการเลือกตั้ง

ในการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของแบบจำลองการพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง แบ่งออกเป็น 4 แบบจำลองหลัก โดยมีรายละเอียดดังนี้

แบบจำลองที่ 1 (M1) : ตัวแปรพยากรณ์คือ ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่

แบบจำลองที่ 2 (M2) : ตัวแปรพยากรณ์คือ ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่+ความเป็นเมือง

แบบจำลองที่ 3 (M3) : ตัวแปรพยากรณ์คือ ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่+ความเป็นเมือง+ภูมิภาค

แบบจำลองที่ 4 (M4) : ตัวแปรพยากรณ์คือ ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่+ภูมิภาค

การศึกษาจะใช้แบบจำลองวิเคราะห์การถดถอยเชิงพื้นที่ Spatial Error Regression ในการศึกษาแต่ละพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง เพื่อดูความแม่นยำของแบบจำลองผ่านค่า R^2 จากนั้นจะเพิ่มตัวแปรต้นเข้าไปใน block ของตัวแบบเดิมในแต่ละแบบจำลอง แล้วทำการหาค่าความต่างของ R^2 เพื่อเปรียบเทียบความแม่นยำของแบบจำลอง เทคนิคนี้เรียกว่า Hierarchical Regression Analysis หรือการวิเคราะห์การถดถอยเชิงชั้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

R^2_1 = ค่า R^2 ของแบบจำลองที่ 1 ที่มีตัวแปรพยากรณ์คือความสัมพันธ์เชิงพื้นที่

$\Delta R^2_1 = R^2_2 - R^2_1$

โดยที่ R^2_2 คือ R^2 ของแบบจำลองที่ 2 (ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ + ความเป็นเมือง)

R^2_1 คือ R^2 ของแบบจำลองที่ 1 (ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่)

$\Delta R^2_2 = R^2_4 - R^2_1$

โดยที่ R^2_4 คือ R^2 ของแบบจำลองที่ 4 (ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ + ภูมิภาค)

R^2_1 คือ R^2 ของแบบจำลองที่ 1 (ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่)

$\Delta R^2_3 = R^2_3 - R^2_2$

โดยที่ R^2_3 คือ R^2 ของแบบจำลองที่ 3 (ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่+ความเป็นเมือง+ภูมิภาค)

R^2_2 คือ R^2 ของแบบจำลองที่ 2 (ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ + ความเป็นเมือง)

$\Delta R^2_4 = R^2_3 - R^2_4$

โดยที่ R^2_3 คือ R^2 ของแบบจำลองที่ 3 (ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่+ความเป็นเมือง+ภูมิภาค)

R^2_4 คือ R^2 ของแบบจำลองที่ 4 (ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ + ภูมิภาค)

ตารางที่ 8.1 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของแบบจำลองพยากรณ์พฤติกรรมทางเลือกตั้งระหว่างความเป็นเมือง-ชนบท และความเป็นภูมิภาคนิยม

การ เลือกตั้ง	พฤติกรรมทางเลือกตั้ง	M1	M2	M3	M4	R^2_1	ΔR^2_1	ΔR^2_2	ΔR^2_3	ΔR^2_4
						R^2_{M1}	$R^2_{M2} - R^2_{M1}$	$R^2_{M4} - R^2_{M1}$	$R^2_{M3} - R^2_{M2}$	$R^2_{M3} - R^2_{M4}$
						พื้นที่	เมือง	ภาค	ภาค	เมือง
แบ่งเขต	สัดส่วนพรรคเพื่อไทย	.57	.72	.72	.71	.57	.15	.14	.00	.01
	สัดส่วนพรรคประชาธิปัตย์	.65	.78	.79	.78	.65	.13	.13	.01	.00
	สัดส่วนพรรคชาติไทยพัฒนา	.08	.18	.19	.20	.08	.11	.12	.01	.00
	สัดส่วนพรรคภูมิใจไทย	.15	.30	.31	.30	.15	.15	.16	.02	.01
	สัดส่วนบัตรเสีย	.49	.70	.69	.68	.49	.21	.19	.00	.01
	สัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนน	.29	.69	.68	.49	.29	.40	.21	.00	.19
	สัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	.42	.63	.63	.61	.42	.21	.19	.00	.02
	ความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง	.19	.35	.35	.34	.19	.16	.15	.00	.01
บัญชีรายชื่อ	สัดส่วนพรรคเพื่อไทย	.81	.90	.91	.90	.81	.09	.09	.00	.01
	สัดส่วนพรรคประชาธิปัตย์	.82	.90	.91	.90	.82	.08	.09	.01	.00
	สัดส่วนพรรคชาติไทยพัฒนา	.23	.47	.47	.48	.23	.23	.24	.01	.00
	สัดส่วนพรรคภูมิใจไทย	.32	.53	.54	.53	.32	.21	.21	.01	.01
	สัดส่วนบัตรเสีย	.59	.81	.81	.76	.59	.23	.17	.00	.06
	สัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนน	.31	.73	.73	.52	.31	.42	.21	.00	.21
	ความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง	.51	.70	.70	.68	.51	.19	.17	.00	.02
หมายเหตุ		M1 : ตัวแปรพยากรณ์คือความสัมพันธ์เชิงพื้นที่					M2 : ตัวแปรพยากรณ์คือความสัมพันธ์เชิงพื้นที่+ความเป็นเมือง			
		M3 : ตัวแปรพยากรณ์คือความสัมพันธ์เชิงพื้นที่+ความเป็นเมือง+ภูมิภาค					M4 : ตัวแปรพยากรณ์คือความสัมพันธ์เชิงพื้นที่+ภูมิภาค			

การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของแบบจำลองการพยากรณ์พฤติกรรมกาเลือกตั้ง ตารางที่ 8.1 แบ่งออกเป็น 4 แบบจำลองหลัก โดย ค่า R^2_1 คือค่าความแม่นยำของแบบจำลองที่พิจารณาเฉพาะความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ (M1) การศึกษาพบว่า พรรคขนาดใหญ่ โดยเฉพาะพรรคเพื่อไทยและพรรคประชาธิปัตย์มีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่สูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ คิดเป็น .81 และ .82 ตามลำดับ ในขณะที่พรรคขนาดกลางหรือพรรคขนาดเล็ก ได้แก่ พรรคภูมิใจไทย และพรรคชาติไทยพัฒนา มีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ค่อนข้างต่ำทั้งการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ นอกจากนี้พบว่าบัตรเสีย และความหลากหลายของผลการเลือกตั้งมีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่สูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความหลากหลายของผลการเลือกตั้งในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อที่มีค่า $R^2_1 = .51$ ในขณะที่ R^2_1 ของการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต มีค่าเพียง .19 อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณา $\Delta R^2_1 (R^2_{M2} - R^2_{M1})$ และ $\Delta R^2_2 (R^2_{M4} - R^2_{M1})$ ซึ่งเป็นแบบจำลองที่ควบคุมความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ โดยค่า ΔR^2_1 จะพิจารณา ตัวแปรความเป็นเมือง และ ค่า ΔR^2_2 จะพิจารณา ตัวแปรภูมิภาค ผลต่างของค่า R^2 ดังกล่าว พบว่าในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต ตัวแปรความเป็นเมืองและตัวแปรภูมิภาคมีความสัมพันธ์กับผลการเลือกตั้ง ได้แก่ สัดส่วนพรรคเพื่อไทย สัดส่วนพรรคประชาธิปัตย์ สัดส่วนพรรคชาติไทยพัฒนา และสัดส่วนพรรคภูมิใจไทย พฤติกรรมกาเลือกตั้ง ได้แก่ สัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง ใกล้เคียงกันหรือไม่แตกต่างกันมากนัก ยกเว้น สัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนน ที่ตัวแปรความเป็นเมืองมีความสัมพันธ์มากกว่าตัวแปรภูมิภาค (.40 > .21)

ในขณะที่การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ พบว่าตัวแปรความเป็นเมืองและตัวแปรภูมิภาคมีความสัมพันธ์กับผลการเลือกตั้ง ได้แก่ สัดส่วนพรรคเพื่อไทย สัดส่วนพรรคประชาธิปัตย์ สัดส่วนพรรคชาติไทยพัฒนา และสัดส่วนพรรคภูมิใจไทย และความหลากหลายของผลการเลือกตั้งใกล้เคียงกันหรือไม่แตกต่างกันมากนัก ยกเว้น สัดส่วนบัตรเสีย และ สัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนน ที่ตัวแปรความเป็นเมืองมีความสัมพันธ์มากกว่าตัวแปรภูมิภาค โดยความแม่นยำของแบบจำลองความเป็นเมืองในสัดส่วนบัตรเสียคิดเป็น .23 > .17 และในสัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนน คิดเป็น .42 > .21 เช่นเดียวกับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต

เมื่อพิจารณาความแม่นยำของแบบจำลองที่ควบคุมความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ และภูมิภาค ($\Delta R^2_3 (R^2_{M3} - R^2_{M2})$) และ แบบจำลองที่ควบคุมความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ และความเป็นเมือง ($\Delta R^2_4 (R^2_{M3} - R^2_{M4})$) พบว่า มีความสัมพันธ์คล้ายคลึงกับแบบจำลองก่อนหน้านี้ ที่ควบคุมเฉพาะความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ โดยพบว่า ตัวแปรความเป็นเมืองและตัวแปรภูมิภาคมีความสัมพันธ์ใกล้เคียงกัน โดย ความเป็นเมืองมีความสัมพันธ์กับสัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนนมากกว่าภูมิภาคทั้งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต คิดเป็น .19 > .00 และการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ คิดเป็น .21 > .00 นอกจากนี้พบว่าความเป็นเมืองมีความสัมพันธ์กับสัดส่วนบัตรเสียมากกว่าภูมิภาคเช่นเดียวกัน คิดเป็น .06 > .00 ในขณะที่

พฤติกรรมการเลือกตั้งอื่นๆ ผลการเลือกตั้ง และความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีความแตกต่างกันมากนัก

8.2 บทสรุป

การศึกษาการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของแบบจำลองการพยากรณ์พฤติกรรมการเลือกตั้ง ผลการเลือกตั้ง และความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ 2 ตัว คือ ตัวแปรความเป็นเมือง และตัวแปรภูมิภาค พบว่า ความแม่นยำของแบบจำลองไม่มีความแตกต่างกันมากนัก ยกเว้นความเป็นเมืองที่มีความสัมพันธ์กับสัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนน (Vote No) มากกว่าความเป็นภูมิภาค ทั้งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต และการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ และสัมพันธ์กับสัดส่วนบัตรเสียมากกว่าภูมิภาคในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ เช่นเดียวกัน จากผลการศึกษาพบว่าความเป็นเมืองและความเป็นภูมินิคมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเลือกตั้งต่างๆ ใกล้เคียงกัน ดังนั้น เห็นได้ว่าทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตยยังสามารถอธิบายพฤติกรรมเลือกตั้งของประเทศไทยได้อยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนนที่พบมากในเขตเลือกตั้งที่มีความเป็นเมืองสูงมากกว่าชนบท แนวคิดในการลงคะแนนนี้เกิดจากความไม่พึงพอใจในการบริหารงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ โดยหลีกเลี่ยงการเสียสิทธิ์ทางการเมือง และไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ของตน อย่างไรก็ตาม เห็นได้ว่าการอธิบายพฤติกรรมเลือกตั้งครั้งต่อไปควรนำความเป็นภูมินิคมเข้ามาอธิบายประกอบการพิจารณาด้วย โดยเฉพาะผลการเลือกตั้งของพรรคการเมืองขนาดใหญ่ ได้แก่ พรรคเพื่อไทย และพรรคประชาธิปัตย์ ที่ได้รับความนิยมอย่างมากในภูมิภาคของตน

บทที่ 9

สรุปผลอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

9.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้เป็นหลักฐานในการสนับสนุนทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตยในเชิงปริมาณ โดยพบว่า ความเป็นเมือง ความเป็นภูมิภาคนิยม และความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ สัมพันธ์กับสัดส่วนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมืองทั้งในการเลือกตั้งระบบแบ่งเขตและระบบบัญชีรายชื่อ ความเป็นเมือง สัมพันธ์กับการแบ่งขั้วทางการเมือง โดยคนเมืองมีแนวโน้มเลือกพรรคประชาธิปัตย์ ในขณะที่คนชนบทมีแนวโน้มเลือกพรรคเพื่อไทย ระดับความเข้มข้นในการแบ่งขั้วทางการเมืองของพรรคขนาดใหญ่มีมากกว่าพรรคขนาดกลางและพรรคขนาดเล็ก ดังนั้นความกลมกลืนของตัวแบบการเลือกตั้งในพรรคขนาดใหญ่จึงดีกว่าพรรคขนาดกลางและพรรคขนาดเล็ก ความเป็นภูมิภาคนิยมยังคงมีบทบาทอย่างมากในประเทศไทย โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีแนวโน้มเลือกพรรคเพื่อไทย ในขณะที่ภาคใต้มีแนวโน้มเลือกพรรคประชาธิปัตย์ ในทางกลับกันความเป็นภูมิภาคนิยมไม่ชัดเจนในพรรคขนาดกลางและพรรคขนาดเล็ก คนชนบทมีแนวโน้มที่จะมีสัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งต่ำกว่าคนเมือง ในขณะที่คนเมืองมีแนวโน้มที่จะมีสัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนนมากกว่าคนชนบท ภาคใต้มีแนวโน้มที่จะมีสัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนนสูง ในขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีแนวโน้มที่จะมีสัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งสูง ทั้งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ เมื่อพิจารณาสัดส่วนบัตรเสียพบว่า คนชนบทมีแนวโน้มทำบัตรเสียมากกว่าคนเมือง โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีแนวโน้มที่จะมีสัดส่วนการเกิดบัตรเสียต่ำ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง พบว่า พื้นที่ที่มีความเป็นเมืองสูงจะมีความหลากหลายของผลการเลือกตั้งสูงโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ นอกจากนี้การศึกษายังพบว่าความเป็นเมืองและความเป็นภูมิภาคนิยมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกตั้ง โกล้เคียงกัน ยกเว้น พฤติกรรมการเลือกตั้ง ในส่วนของสัดส่วนบัตรเสีย และสัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนน ที่พบว่า ความเป็นเมืองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกตั้งดังกล่าวมากกว่า ความเป็นภูมิภาค

9.2 อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นเมือง ภูมิภาคนิยม และพฤติกรรมการเลือกตั้ง ในเบื้องต้นพบว่าตัวแปรเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันอย่างเห็นได้ชัด จากการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์เชิงพื้นที่และความกลมกลืนของตัวแบบการเลือกตั้งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตมีค่าต่ำกว่าแบบบัญชีรายชื่อ เนื่องมาจากการแสดงออกทางการเมืองของการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อทำได้ง่ายและตรงไปตรงมามากกว่าแบบแบ่งเขต นอกจากนี้ตามทฤษฎีการกระจายความรับผิดชอบทางสังคม (Theory of diffusion of social responsibility) การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อมีเขตเลือกตั้งคือประเทศ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจึงมีแนวโน้มที่จะแสดงออกทางการเมืองอย่างมีอิสระ ปัจจัยภายนอก เช่นการรณรงค์หาเสียงและระบบหวัคคะแนนไม่มีผลต่อการลงคะแนนเสียงมากนัก นอกจากนี้เป็นเรื่องยากที่จะติดตามการลงคะแนนเสียงของแต่ละคน หรืออาจกล่าวได้ว่า การจับมือใครดมเป็นไปได้อย่างยาก ทำให้แสดงความเป็นตัวของตัวเองในการเลือกตั้งได้มากกว่า

ทั้งนี้ในการสร้างแบบจำลองการพยากรณ์ผลการเลือกตั้งพบว่า ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของสัดส่วนการเลือกพรรคขนาดใหญ่มีค่ามาก เนื่องมาจากการแบ่งขั้วทางการเมืองที่ปรากฏเฉพาะพรรคขนาดใหญ่ ในขณะที่พรรคขนาดกลางและพรรคขนาดเล็กสามารถชนะในบางเขตเลือกตั้งเท่านั้น ทำให้มีข้อจำกัดจากพิสัย (range restriction) ค่าสหสัมพันธ์เชิงพื้นที่จึงมีค่าต่ำ

อย่างไรก็ตามเพื่อให้เข้าใจความสัมพันธ์ของตัวแปรดังกล่าวมากยิ่งขึ้น การศึกษานี้จึงแบ่งการอภิปรายผลการศึกษาออกเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย 1) ความเป็นเมืองในประเทศไทย 2) ความเป็นเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง 3) ความเป็นเมืองและความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง 4) ความเป็นเมืองและการแบ่งขั้วทางการเมือง และ 5) ความเป็นภูมิภาคนิยมและการแบ่งขั้วทางการเมือง

ความเป็นเมืองในประเทศไทย

จากการศึกษาดัชนีวัดความเป็นเมืองพบว่า ความเป็นเมืองมีความแตกต่างกันระหว่างภูมิภาคอย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคกลางกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ภาคกลางมี ความเป็นเมืองมากที่สุดในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งเป็นศูนย์กลางของประเทศทั้งด้านความหนาแน่นของเมืองเช่น ประชากร ที่อยู่อาศัย ระบบสาธารณูปโภคต่างๆ และด้านเศรษฐกิจสังคม เช่น การมีรายได้ครัวเรือนสูง มีคุณภาพชีวิตที่ดี การได้รับสวัสดิการสังคมที่ประชาชนพึงมีครบครัน ความเป็นเมืองของกรุงเทพฯ และปริมณฑลนี้ สอดคล้องกับทฤษฎีการเติบโตของเมือง กล่าวคือ กรุงเทพฯ เป็นศูนย์กลางของการบริหารจัดการประเทศ ทั้งด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง การลงทุน และมีความเป็นพลวัตอยู่ตลอดเวลา ทำให้

กรุงเทพฯ โดยเฉพาะกรุงเทพฯ ขึ้นในเปรียบได้กับ CBD อย่างไรก็ตามจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่ารัฐบาลมีแผนที่จะควบคุมการขยายตัวของกรุงเทพฯ โดยการกระจายความเจริญออกสู่ภายนอกโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ปริมณฑล 6 จังหวัด ได้แก่ นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร และนครปฐม (สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร, 2556) การกระจายความเจริญจะขยายตามแนวนอนและบริการคมนาคมสาธารณะ ด้วยเหตุที่ราคาที่ดินในกรุงเทพฯ มีราคาแพง จึงเกิดย่านที่อาศัยของผู้มีรายได้สูงในบริเวณชานเมือง ส่งผลให้กิจกรรมภาคบริการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นความเจริญของสังคมเมืองทั้งด้านความหนาแน่นของเมืองและความเป็นอยู่ทางสังคมและเศรษฐกิจในพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑลจึงมากกว่าพื้นที่อื่น

ในทางกลับกันภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าเฉลี่ยของความเป็นเมืองด้านสังคม เศรษฐกิจต่ำกว่าภูมิภาคอื่น เนื่องมาจากภูมิภาคเหล่านี้มักประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ซึ่งมักประสบปัญหาภัยแล้งราคาพืชผลการเกษตรตกต่ำ และภัยธรรมชาติ จึงทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ขัดสนเมื่อเทียบกับภูมิภาคอื่น อย่างไรก็ตามพบว่าบางจังหวัดของภูมิภาคเหล่านี้ ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนกลายเป็นเมืองหลักของภูมิภาคนั้น เช่น เชียงใหม่ ขอนแก่น หรืออุดรธานี ซึ่งเป็นผลมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจในการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการพัฒนาภูมิภาค กล่าวคือ ถ้าสามารถทำให้เกิดเมืองหลักในแต่ละภูมิภาคได้ เมืองหลักนี้จะกลายเป็นศูนย์กลางทางกิจกรรมเศรษฐกิจ จนสามารถกระจายความเจริญไปยังพื้นที่โดยรอบได้ เมื่อกล่าวถึงความเป็นเมืองของภาคได้พบว่า ภาคใต้มีความหนาแน่นของเมืองต่ำที่สุด เนื่องมาจากลักษณะทางภูมิประเทศ ที่เต็มไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ และการประกอบอาชีพส่วนใหญ่เป็นภาคเกษตรกรรม แต่สิ่งเหล่านี้กลับทำให้คนได้สภาพเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ที่ดี เนื่องมาจากความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติทำให้ดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาเป็นจำนวนมาก การประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรมส่วนใหญ่จะนิยมปลูกพืชเศรษฐกิจเช่น ปาล์มน้ำมัน ยางพารา และการทำประมง และที่สำคัญไม่ค่อยประสบกับความแห้งแล้งหรือภัยธรรมชาติต่างๆ ดังนั้นคนในภูมิภาคนี้จึงไม่เดือดร้อนในเรื่องความเป็นอยู่มากนักเมื่อเทียบกับภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ความเป็นเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ผลการศึกษาพบว่าพื้นที่เมืองมีแนวโน้มที่จะมีสัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนนและสัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งสูงกว่าในพื้นที่ชนบท ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ 1 คือ ความเป็นเมืองมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับสัดส่วนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง และสมมุติฐานที่ 2 คือ ความเป็นเมืองมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับสัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนน กรณีการไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง มีเพียงดัชนีความหนาแน่นของเมืองที่สามารถอธิบายได้ ในขณะที่ดัชนีเศรษฐกิจและสังคมของเมืองและดัชนีความหนาแน่นของเมืองสัมพันธ์กับการไม่ประสงค์ลงคะแนน ผลการศึกษานี้่อธิบายได้ว่า

ข้อหนึ่งอาจเกิดจากการเบื่อหน่ายทางการเมืองของคนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูง ซึ่งมีโอกาสเบื่อการเมืองมากกว่าคนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่ต่ำกว่า การเบื่อการเมืองของคนเมืองมีสาเหตุมาจาก สังคมเมืองมีความเป็นพลวัต คนเมืองมักได้รับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาหรือประเด็นทางการเมือง จึงเกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจในประสิทธิภาพการทำงานของพรรคการเมือง หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการเมือง (Thananithichot, 2012) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ซึ่งมักเห็นว่าการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งไม่ก่อให้เกิดประโยชน์มากขึ้นไปกว่าเดิม เนื่องจากคนเหล่านี้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีอยู่แล้ว ในขณะที่คนชนบทจะให้ความสำคัญกับการออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง เนื่องจากคนเหล่านี้ต้องการได้รับอรรถประโยชน์จากการเลือกตั้งมากที่สุด

ข้อสองคือสังคมชนบทมีทุนความผูกพันทางสังคม (Bonding Social Capital) มาก ซึ่งเป็นความผูกพันภายในที่เกิดจากการตกอยู่ในสถานการณ์เดียวกันหรือมีปัญหาร่วมกัน สมาชิกภายในชุมชนมักเห็นด้วยกับความคิดและปฏิบัติตามผู้นำชุมชน ทั้งนี้ผู้นำชุมชนมักเป็นหัวคะแนนทางการเมืองให้กับพรรคการเมืองต่างๆ การออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งจึงไม่มีความเป็นปัจเจกมากนัก เมื่อเทียบกับคนเมือง นอกจากนี้ยังพบว่าในสังคมชนบทยังพบทุนสะพานเชื่อมต่อทางสังคม (Bridging Social Capital) ที่มาจากเครือข่าย องค์กร หรือ กลุ่มอิสระภายนอก การเชื่อมโยงที่เกิดขึ้นจึงเป็นการเชื่อมโยงในคนต่างสถานะกัน ได้แก่ คนในชุมชน หัวหน้าชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หัวคะแนนของพรรคการเมือง และพรรคการเมือง ซึ่งทุนทางสังคมนี้สามารถก่อให้เกิดการระดมทางการเมืองให้ออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งอย่างมาก ในการศึกษาทุนทางสังคมผ่านสื่อสังคมโดยใช้ข้อมูลการมีส่วนร่วมทางการเมืองในปีค.ศ. 1992 พบว่า การเพิ่มขึ้นของการมีส่วนร่วมทางการเมืองขึ้นอยู่กับความถี่และจำนวนครั้งในการเข้าร่วมทางการเมือง โดยพบว่าความกดดันจากชุมชนหรือกลุ่มของตนเป็นสาเหตุในการมีส่วนร่วมทางการเมือง (La Due Lake & Huckfeldt, 1998) นอกจากนี้พบว่าพื้นที่ที่มีทุนทางสังคมสูงมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ที่มีการรวมกลุ่มกันอย่างกลมเกลียวในชุมชนเล็กหรือพื้นที่ชนบท และมีมากขึ้นเมื่อการเลือกตั้งนั้นเป็นประเด็นที่สำคัญ (Benbassat & Dahan, 2012) เห็นได้ชัดจากการการรวมตัวของกลุ่มสนับสนุนทางการเมืองของแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (กลุ่มคนเสื้อแดง) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนที่มาจากภาคเศรษฐกิจที่ไม่เป็นทางการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คนชนบท ที่มีรายได้ไม่แน่นอน มีเงินออมไม่เพียงพอ กลุ่มคนเหล่านี้มักรู้สึกว่าจะไม่ได้รับความเท่าเทียมเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องความคุ้มครองจากสถาบันประกันสังคมต่างๆ นอกจากนี้กลุ่มนี้ยังรู้สึกว่า ทักษิณ ชินวัตร ที่เป็นผู้นำนโยบายประชานิยมเข้ามาไม่ได้รับความเป็นธรรม สิ่งนี้จึงเป็นตัวกระตุ้นให้คนเหล่านี้ออกมามีส่วนร่วมทางการเมืองและการเลือกตั้งมากยิ่งขึ้น ในทางกลับกันแม้ว่าคนเมืองจะมีความเป็นปัจเจกบุคคลมากกว่าชนบท กล่าวคือไม่ค่อยมีความผูกพันทางสังคมและทุนสะพานเชื่อมต่อทางสังคมมากนัก แต่เมื่อมีประเด็น

ทางสังคม กลุ่มคนเหล่านี้สามารถรวมตัวกันเพื่อเรียกร้องต่อรัฐบาลได้อย่างง่ายดาย เช่น กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (กลุ่มคนเสื้อเหลือง) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนที่มีความรู้ทางเศรษฐกิจและสังคมดี เป็นผู้มีการศึกษาสูง กลุ่มนี้มีการรณรงค์ให้เกิดการลงคะแนนเลือกตั้ง แบบไม่ประสงค์ลงคะแนน หรือ Vote No เนื่องจากเห็นว่าการทำงานของรัฐบาลไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ในปี พ.ศ.2554 การไม่ประสงค์ลงคะแนนจะพบมากในพื้นที่เมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่ง กทม.เป็นส่วนใหญ่

ข้อสามคือการว่างงานแฝงในพื้นที่ชนบท พวกเขาสามารถไปลงคะแนนได้ง่ายกว่าคนเมือง เนื่องจากพวกเขาเหล่านี้ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม หรือรับจ้างทั่วไป เวลาการทำงานมักเป็นฤดูกาล หรือเฉพาะช่วงเวลาในแต่ละวันเท่านั้น ดังนั้น คนเหล่านี้จึงมีเวลาว่างมากกว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเมือง ที่มักเป็นแรงงานในระบบ นอกจากนี้เห็นได้ว่าเมื่อคนในพื้นที่ชนบทย้ายเข้าไปหางานทำในเขตเมือง คนเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้น (Verba et al., 1978)

และข้อสี่คือความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นเมืองและการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสามารถอธิบายได้ด้วย bystander effect (Darley & Latane, 1968; Latané & Darley, 1970) เนื่องจากในพื้นที่ชนบทซึ่งประชากรมีความหนาแน่นน้อย จะง่ายต่อการติดตามว่าใครออกไปใช้สิทธิ หรือ ใครไม่ออกไปใช้สิทธิ ในขณะที่คนเมืองไม่จำเป็นต้องมีความรับผิดชอบทางสังคมมากนัก เนื่องจากความหนาแน่นของประชากรสูง คนในสังคมจึงมักมองข้ามพฤติกรรมเหล่านี้ไป

นอกจากนี้การศึกษาพบว่าพื้นที่ที่มีความเป็นเมืองต่ำมีแนวโน้มทำบัตรเสียมากกว่าพื้นที่ที่มีความเป็นเมืองสูงซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 3 คือ ความเป็นเมืองมีความสัมพันธ์เชิงลบกับสัดส่วนการทำบัตรเสีย ผลการศึกษานี้สามารถอธิบายได้ว่า พื้นที่ที่มีความเป็นเมืองต่ำมักไม่ค่อยปรากฏหน่วยงานราชการต่างๆ คนชนบทเหล่านี้จึงมักได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างจำกัด (Knack & Kropf, 2003) ซึ่งส่วนใหญ่จะมาจากการประชาสัมพันธ์ทางโทรทัศน์ ซึ่งใช้เวลาไม่นานในการโฆษณา และการบอกเล่าผ่านคนในพื้นที่เดียวกัน ทำให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องแนวคิดการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยและวิธีการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับต่ำ จึงไม่เข้าใจวิธีการกาบัตรเลือกตั้ง นอกจากนี้ยังพบว่าบัตรเสียมีมากที่สุดบริเวณขอบชายแดนที่ติดกับประเทศอื่นๆ ซึ่งมักเป็นกลุ่มคนที่มีความหลากหลายของเชื้อชาติ ภาษา ข้อจำกัดเรื่องการไม่รู้หนังสือหรือการใช้ภาษาอื่นจึงเป็นอุปสรรคในการกาบัตรเลือกตั้งซึ่งเป็นภาษาไทย

ความเป็นเมืองกับความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง

ผลการศึกษาพบว่าพื้นที่ที่มีความเป็นเมืองสูงมีแนวโน้มที่จะมีความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ 4 คือ ความเป็นเมืองมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง ผลการศึกษานี้ยังอธิบายได้ว่าความเป็นภูมิภาคนิยมที่เกิดขึ้น ส่งผลให้ผล

การเลือกตั้งในระบบบัญชีรายชื่อมีความหลากหลายต่ำกว่าการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ อย่างไรก็ตามความหลากหลายจะพบมากในพื้นที่สังคมเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเขตเลือกตั้งที่ 1 ที่แสดงถึงความเป็นเมืองหรือเทศบาล จากการศึกษาพบว่าเขตเลือกตั้งที่ 1 ของจังหวัดสุรินทร์ นครราชสีมา และขอนแก่น มีความหลากหลายของผลการเลือกตั้งสูง ประเด็นนี้ทำให้เห็นว่าแม้ว่าจังหวัดดังกล่าวจะเป็นฐานเสียงของพรรคเพื่อไทย แต่ในเขตเทศบาลซึ่งมีความเป็นเมืองกลับพบว่าผลการลงคะแนนให้กับพรรคการเมืองของคนเมืองกลับมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมาก สาเหตุของความหลากหลายนี้อาจเนื่องมาจาก สังคมเมืองมีความเป็นพลวัต เป็นพื้นที่ที่รวมกลุ่มคนหลากหลายอาชีพ ชนชั้น และ ภูมิสำเนา ที่แตกต่างกัน สิ่งนี้เองทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิด การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ทำให้ได้มุมมองใหม่ๆ ที่แตกต่างจากเดิม สิ่งเหล่านี้จะเป็นข้อมูลตั้งต้นเพื่อให้ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งใช้ในการวิเคราะห์ความสามารถและความเหมาะสมของผู้สมัคร โดยอ้างอิงเหตุผลเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ยกตัวอย่างเช่น การรณรงค์ออกเสียงให้คนใช้สิทธิ์แบบไม่ประสงค์ลงคะแนนของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (กลุ่มคนเสื้อเหลือง) แทนที่จะไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง หรือทำบัตรเลือกตั้งให้กลายเป็นบัตรเสีย เพื่อไม่ให้เสียสิทธิ์ทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาคือ สัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนนจะพบมากในสังคมเมือง ซึ่งในสังคมเมืองมักพบความหลากหลายของผลการเลือกตั้ง ซึ่งแตกต่างจากสังคมชนบท ที่การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารจะมาจากการขัดเกลาทางสังคม เช่น ครอบครัว เพื่อนบ้าน หรือหัวหน้าของพรรคการเมืองเท่านั้น การที่ได้รับข้อมูลข่าวสารน้อยทำให้ตัวเลือกในการตัดสินใจต่ำ การลงคะแนนเสียงจึงมักจะเป็นไปตามคนใกล้ชิด

นอกจากนี้ในสังคมชนบทจะมีความผูกพันทางสังคมสูง ทำให้คนในสังคมมีความไว้วางใจกันสูง การรวมกลุ่มของชุมชนจะมีจุดประสงค์เพื่อจัดสรรทรัพยากรเข้ามาสู่ท้องถิ่นตน ดังนั้นเมื่อนโยบายของพรรคการเมืองเป็นประโยชน์แก่ตนและท้องถิ่น จะทำให้คนเหล่านี้แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันภายในกลุ่ม จนก่อให้เกิดการพูดกันปากต่อปากและพากันเลือกพรรคการเมืองนี้ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการแพร่กระจายและการยอมรับนวัตกรรม โดยส่งผลให้ความหลากหลายของผลการเลือกตั้งอยู่ในระดับต่ำ ในทางกลับกันคนเมืองมักมีความสัมพันธ์กันแบบต่างคนต่างอยู่ จะมีปฏิสัมพันธ์กันเมื่อแต่ละฝ่ายได้รับผลประโยชน์เท่านั้น ดังนั้นคนเมืองจึงมีความเป็นปัจเจกบุคคลสูง การเลือกพรรคการเมืองจึงไม่อิงกับครอบครัวมากนัก ส่งผลให้ความหลากหลายของผลการเลือกตั้งมีแนวโน้มอยู่ในระดับสูง

ทฤษฎีการกระจายความรับผิดชอบ (Theory of diffusion of responsibility) สามารถอธิบายความหลากหลายของผลการเลือกตั้งได้ว่า ในพื้นที่เมือง คนจะอยู่อาศัยกันอย่างหนาแน่น ซึ่งแต่ละคนจะมีความเป็นปัจเจกบุคคลสูง ดังนั้นแม้ว่าจะได้รับข่าวสารหรือแลกเปลี่ยนแนวคิดเรื่องประเด็นทางการเมืองกับครอบครัว การเลือกพรรคการเมืองยังคงขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของตนเองเท่านั้น

สิ่งที่น่าสนใจคือ การลงคะแนนเสียงให้กับพรรคต่างๆของคนเมือง มักจับมือใครดมไม่ได้ ในขณะที่ในพื้นที่ชนบทความหนาแน่นของคนต่ำ การที่เลือกพรรคการเมืองอื่นต่างจากพรรคการเมืองที่ได้รับความนิยมจากคนที่อยู่อาศัยในบริเวณนั้น จะทำให้ทราบได้อย่างง่ายดายว่า ใครเป็นผู้ลงคะแนนเสียงให้แก่พรรคการเมืองอื่น

ความเป็นเมืองและการแบ่งขั้วทางการเมือง

ผลการศึกษาพบว่าพื้นที่ที่มีความเป็นเมืองต่ำจะเลือกพรรคเพื่อไทย ในขณะที่พื้นที่ที่มีความเป็นเมืองสูงจะเลือกพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ 5 คือ ความเป็นเมืองในมุมมองของสถานภาพเศรษฐกิจสังคม และ ความหนาแน่น สัมพันธ์เชิงลบกับสัดส่วนการเลือกพรรคเพื่อไทย และสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ 6 คือ ความเป็นเมืองในมุมมองของสถานภาพเศรษฐกิจสังคม และ ความหนาแน่น สัมพันธ์เชิงบวกกับสัดส่วนการเลือกพรรคประชาธิปัตย์ ผลการศึกษานี้ยังอธิบายได้ว่าการศึกษานี้สนับสนุนทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตย (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2556) เนื่องจากเกิดการแบ่งแยกทางการเมืองระหว่างเมืองและชนบทอย่างเห็นได้ชัด คนที่อาศัยในพื้นที่ชนบทจะเลือกพรรคเพื่อไทย ในขณะที่คนเมืองจะเลือกพรรคประชาธิปัตย์ การแบ่งแยกทางการเมืองระหว่างเมืองและชนบททำให้กลุ่มคนเหล่านี้แสดงออกตามอัตลักษณ์ทางสังคมของตน จนเกิดการรวมกลุ่มของอุดมการณ์ทางการเมือง (Duell & Valasek, 2017; Roy et al., 2015)

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในพื้นที่ที่มีดัชนีเศรษฐกิจและสังคมของเมืองและดัชนีความหนาแน่นของเมืองต่ำ มีแนวโน้มเลือกพรรคเพื่อไทย เนื่องจากการกำหนดนโยบายสาธารณะของพรรคให้ความสำคัญกับปากท้องและชีวิตความเป็นอยู่ของคนชนบท โดยใช้วิธีการเมืองรายวัน (Everyday politics) อย่างไรก็ตามจากงานศึกษา “ธรรมนูญชนบท (rural constitution) ของวอร์คเกอร์พบว่าคนชนบทมีรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นค่านิยมและบรรทัดฐานของตนเอง โดยจะให้ความสำคัญกับความเชื่อ ประสพการณ์ หรือสิ่งที่ถูกขัดเกลามาและถ่ายทอดมาจากรุ่นสู่รุ่น ในเรื่องการพัฒนาชุมชน ดังนั้นพวกเขาเหล่านี้จึงต้องการคนที่เข้ามายกระดับคุณภาพชีวิตของพวกเขาได้ (Walker, 2008) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการตัดสินใจเลือกอย่างมีเหตุผล (Rational Choice Theory) โดยพบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะพิจารณาพรรคการเมืองที่ให้ประโยชน์แก่ตนมากที่สุด (Downs, 1957) ซึ่งคนชนบทได้รับประโยชน์จากพรรคเพื่อไทยมากกว่าพรรคประชาธิปัตย์ นอกจากนี้ภาพลักษณ์ของ ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งเป็นผู้นำของพรรคเพื่อไทย มีความใกล้ชิดและพร้อมที่จะช่วยเหลือคนชนบทโดยปราศจากเงื่อนไข ทำให้ภาพลักษณ์ของทักษิณ ชินวัตร เป็นตัวช่วยในการลงคะแนนเสียงแก่พรรคเพื่อไทยอย่างมาก

ด้วยความที่คนชนบทเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ จึงเป็นฝ่ายจัดตั้งรัฐบาล ดังนั้นรัฐบาลที่ชนะการเลือกตั้งจึงถูกมองว่าไม่มีประสิทธิภาพในการบริหารงานรวมถึงเกิดข้อคำถามในเรื่องความ

โปร่งใสและจริยธรรมในการทำงาน เนื่องจากคนเมืองซึ่งอยู่ในพื้นที่ที่มีดัชนีเศรษฐกิจและสังคมของเมืองและดัชนีความหนาแน่นของเมืองสูง มักมองว่า คนชนบทเหล่านี้อยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ และยังยึดแนวคิดทัศนคติเดิมที่กล่าวว่าคนชนบทนั้น “ โง่ จน เจ็บ ” โดยปราศจากการมองอย่างมีเหตุผลว่า ในปัจจุบันคนชนบทก็มีความเจริญขึ้นแล้ว (ประจักษ์ ก้องกีรติ, 2551) จึงแสดงความไม่พอใจในการทำงาน และมักล้มรัฐบาลอยู่บ่อยครั้ง จึงถูกเรียกว่าเป็นฝ่ายล้มรัฐบาล ทั้งนี้พรรคการเมืองที่ถือว่ามีความสำคัญในการลงคะแนนเสียงของคนเมืองคือ พรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งเป็นพรรคที่มองเห็นภาพรวมของเศรษฐกิจของประเทศมากกว่าที่จะมองนโยบายสาธารณะ หรือแสดงจุดยืนเพื่อเข้าถึงคนชนบท ในขณะที่คนเมืองมีคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่แล้ว การลงคะแนนเสียงเพื่อประโยชน์ส่วนตนในระยะเวลาอันสั้นจึงไม่เป็นประโยชน์แก่คนเมืองมากนัก คนกลุ่มนี้จะกังวลเรื่องความสามารถและจริยธรรมของผู้สมัคร ซึ่งจะมีประโยชน์แก่ตนในระยะยาวมากกว่า จึงทำให้พรรคประชาธิปัตย์เป็นตัวเลือกหลักที่สำคัญของคนเมือง นอกเหนือจากการไม่ประสงค์ลงคะแนน หรือ การสนับสนุนรัฐประหาร

ภูมิภาคนิยมกับการแบ่งขั้วทางการเมือง

ผลการศึกษาพบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือมีแนวโน้มเลือกพรรคเพื่อไทย ในขณะที่ ภาคใต้และกรุงเทพฯ มีแนวโน้มเลือกพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ 7 คือ ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือสัมพันธ์กับสัดส่วนการเลือกพรรคเพื่อไทย และสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ 8 คือ ภาคใต้และกรุงเทพฯ สัมพันธ์กับสัดส่วนการเลือกพรรคประชาธิปัตย์ ผลการศึกษานี้ยังชี้ให้เห็นว่า การเลือกตั้งในประเทศไทยมีความเป็นภูมิภาคนิยมสูงมาก เนื่องจากผู้นำพรรคการเมือง หรือพรรคการเมือง มีแนวโน้มระดมเสียงของประชาชนผ่านความผูกพันการเป็นพวกเดียวกัน ท้องถิ่นเดียวกัน เนื่องมาจากความเป็นประชาธิปไตยในการเลือกตั้งไม่สามารถจูงใจให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือเลือกพรรคของตนได้ (ชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2539) ความเป็นภูมิภาคนิยมนี้ส่งผลให้แต่ละภูมิภาคมีอัตลักษณ์ทางการเมืองอย่างชัดเจน โดยจะสนับสนุนพรรคการเมืองเฉพาะภูมิภาคของตนเท่านั้น ความเป็นภูมิภาคนิยมและการแบ่งขั้วทางการเมือง หรือ การแบ่งแยกการเมืองระดับภูมิภาค เห็นได้ชัดเจนในการศึกษานี้ ภาคกลางเป็นภาคที่มีความเป็นเมืองมากที่สุด ในขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีดัชนีเศรษฐกิจและสังคมของเมืองต่ำที่สุด ภาคใต้ซึ่งเป็นฐานเสียงที่สำคัญของพรรคประชาธิปัตย์ มีดัชนีความหนาแน่นของเมืองต่ำที่สุด แต่กลับมีดัชนีเศรษฐกิจและสังคมของเมืองค่อนข้างสูง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือนี้ถูกพิจารณาเป็น แหล่งของกลุ่มคนรากหญ้าซึ่งถือได้ว่าเป็นฐานเสียงของรัฐบาล เนื่องจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีประชากรคิดเป็น 1 ใน 3 ของประชากร

ทั้งหมด หรือมีเขตเลือกตั้งทั้งสิ้น 126 เขตเลือกตั้ง ดังนั้นภาคตะวันออกเฉียงเหนือจึงเป็นหัวใจสำคัญ ของอำนาจการเลือกผู้แทนทางการเมือง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีแนวโน้มเลือก พรรคเพื่อไทย เพราะพรรคนี้วางนโยบายที่ให้ความสำคัญแก่คนรากหญ้าอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่เป็น พรรคไทยรักไทย และสิ่งที่สำคัญคือผู้นำทางการเมืองของพรรคมีภาพลักษณ์ที่ดีในการช่วยเหลือคน รากหญ้า โดยมุ่งเน้นให้คนกลุ่มนี้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายประชานิยม ฉะนั้น จึงไม่น่าแปลกใจที่พรรคเพื่อไทยจะชนะการเลือกตั้ง ดังนั้นภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะไม่สนับสนุน พรรคประชาธิปัตย์เนื่องมาจากนโยบายของพรรคประชาธิปัตย์ให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจของ ประเทศ แต่ไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของประชาชนในชนบท (อภิชาติ สถิตนิรามัย et al., 2556)

ในทางกลับกันภาคใต้ถือได้ว่าคุณภาพชีวิตค่อนข้างดี เมื่อเทียบกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านสังคมและเศรษฐกิจ ดังนั้นนโยบายประชานิยมจึงไม่สามารถดึงดูดใจคนภาคใต้ มากนัก อย่างไรก็ตามการเลือกตัวแทนทางการเมืองของภาคใต้นั้นมาจากการการขัดเกลาทาง การเมืองของครอบครัวและคนใกล้ชิดภายในท้องถิ่น และการขึ้นชื่อนักการเมืองอาวุโสของพรรค ประชาธิปัตย์คือ นายชวน หลีกภัย ที่มีภาพลักษณ์ที่ดีในแง่ของความซื่อสัตย์อีกทั้งท่านยังเป็น นายกรัฐมนตรีคนใต้ (ยุทธพร อิศชัย, 2554) ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาคใต้ควบคู่ไปกับการ พัฒนากรุงเทพฯ นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2535 สิ่งนี้ทำให้ ภาคใต้มีความจงรักภักดี (Brand Loyalty) ต่อ พรรคประชาธิปัตย์อย่างมาก จึงไม่เปิดโอกาสให้พรรคอื่นเข้ามามีบทบาทในพื้นที่ของตน

สำหรับพรรคขนาดกลางและพรรคขนาดเล็ก การแบ่งขั้วทางการเมือง ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ การแบ่งแยกเมืองและชนบท และการแบ่งแยกการเมืองระดับภูมิภาค พบไม่มากเท่าพรรคขนาดใหญ่ เนื่องจากพรรคเหล่านี้จะได้รับความนิยมแคในพื้นี่เฉพาะของตนเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับผล การศึกษาของถวิลวดี บุรีกุล (2554) ในการศึกษาการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการ ทัวไป พ.ศ. 2554 พบว่าจุดยืนของพรรคการเมือง บุคลิกภาพของผู้สมัคร และนโยบายที่ใช้ในการ รณรงค์หาเสียงมีอิทธิพลต่อการเลือกผู้แทน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสื่อสารระหว่างพรรคการเมืองและ ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เห็นได้ว่าการที่พรรคขนาดกลางหรือพรรคขนาดเล็กชนะการเลือกตั้งบางเขตเลือกตั้ง อาจมาจากพรรคนั้นๆสามารถเข้าถึงประชาชนในพื้นที่และนโยบายของพรรคสามารถตอบสนองต่อ ความต้องการของชาวบ้านได้เป็นอย่างดี

ดังนั้นสรุปได้ว่าการศึกษานี้สนับสนุนทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตยในเชิงปริมาณ โดยพบว่า คนชนบทหรือพื้นที่ที่มีความเป็นเมืองต่ำมีแนวโน้มเลือกพรรคเพื่อไทย อาจมาจากนโยบายประชานิยม ซึ่งเป็นจุดเด่นของพรรคเพื่อไทยซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตยที่ว่า คนชนบทซึ่งเป็น ฐานเสียงของประเทศ มองประชาธิปไตยเป็นเครื่องมือหาผลประโยชน์ โดยอยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ ของพรรคการเมืองหรือหัวคะแนน การลงคะแนนเลือกตั้งจึงมีความโน้มเอียงตามกลุ่มที่ให้ ผลประโยชน์ ในขณะที่คนเมืองโดยเฉพาะกรุงเทพฯ หรือ คนที่อยู่ในเขตเลือกตั้งที่ 1 หรือเขตเทศบาล

ของจังหวัดใหญ่ๆมีแนวโน้มเลือกพรรคประชาธิปัตย์ เนื่องมาจากการให้ความสำคัญกับการใช้สิทธิเลือกตั้งโดยเลือกผู้สมัครที่มีความสามารถในการบริหารประเทศ อย่างไรก็ตามการศึกษานี้พบว่า พฤติกรรมการเลือกตั้งมีการแบ่งแยกทางภูมิภาคเช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาความเชื่อและภาพความคิดทางการเมืองที่พบว่า สิ่งที่สำคัญในการเลือกพรรคการเมืองคือ ภูมิลำเนาของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยพบว่าผู้ย้ายถิ่นจากภาคใต้ที่ย้ายเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯหรือจังหวัดอื่น มีแนวโน้มเลือกพรรคการเมืองที่มีอิทธิพลในภูมิภาคของตน นั่นคือ พรรคประชาธิปัตย์ หรือพรรคเพื่อไทย (อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์ et al., 2559) นอกจากนี้ยังพบว่าภาพลักษณ์ของหัวหน้าพรรคการเมืองหรือนักการเมืองต่างมีอิทธิพลในพื้นที่เฉพาะของตนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ภาคกลาง เช่น การดูแลให้ความใกล้ชิดกับชาวบ้าน หรือกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ดังนั้นในการศึกษาพฤติกรรมการเลือกตั้งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะนำแนวคิดการแบ่งแยกทางการเมืองในระดับภูมิภาค เข้ามาผนวกในทฤษฎีสองคนราประชาธิปัตย์ (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2556) เนื่องมาจากภูมิภาคสามารถเพิ่มความแม่นยำในการพยากรณ์พฤติกรรมการเลือกตั้งและสัดส่วนในการเลือกพรรคต่างๆได้ แม้ว่าความเป็นเมืองจะสามารถอธิบายสัดส่วนไม่ประสงค์ลงคะแนน และสัดส่วนบัตรเสียได้ดีกว่าตัวแปรภูมิภาค เนื่องมาจากเมื่อความเจริญเข้าถึงพื้นที่ ประชาชนจะสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้มากยิ่งขึ้น ทำให้มีความรู้และความสามารถในการตัดสินใจลงคะแนนเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้น เมื่อไม่พึงพอใจตัวผู้สมัครหรือพรรคการเมือง คนจะนิยมไปลงคะแนนแบบ Vote No เพื่อไม่ให้เสียสิทธิ์ทางการเมือง แทนการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือทำลายบัตรเลือกตั้ง นอกจากนี้ในพื้นที่ห่างไกลหรือพื้นที่ที่มีความเป็นเมืองต่ำ โอกาสที่จะได้รับความรู้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเลือกตั้งจะน้อยลง สรุปได้ว่าการแบ่งแยกเมืองและชนบทยังคงมีอยู่ แต่การแบ่งแยกทางภูมิภาคก็สามารถเห็นได้ชัดในการเมืองไทยเช่นกัน โดยทฤษฎีการตัดสินใจเลือกอย่างมีเหตุผล (Rational Choice Theory) (Downs, 1957) การมีอัตลักษณ์ทางการเมือง และภาพลักษณ์ของพรรคการเมือง ยังคงสามารถอธิบายความสัมพันธ์ของความเป็นเมือง ภูมิภาคนิยม และพฤติกรรมการเลือกตั้งได้

9.3 ข้อเสนอแนะ/การวิจัยในอนาคต

1. การนำตัวแปรที่สำรวจพฤติกรรมการเลือกตั้งในเชิงลักษณะประชากร เช่น อายุ อาชีพ การศึกษา จะทำให้การศึกษานี้สามารถมองภาพความเป็นเมืองได้หลากหลายมิติมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับการอธิบายพฤติกรรมการเลือกตั้ง ที่สามารถใช้ทฤษฎีปัจจัยตัวกำหนด มาอธิบาย โดยมองว่าสภาพเศรษฐกิจและสังคมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการเลือกตั้ง

2. การนำตัวแปรที่สำรวจพฤติกรรมการเลือกตั้งในเชิงจิตวิทยา เช่น เหตุผลการไปใช้สิทธิ/ไม่ใช้สิทธิ การเบื่อหน่ายทางการเมือง เหตุผลในการเลือกพรรคการเมือง จะทำให้สามารถอธิบาย

พฤติกรรม การเลือกตั้งในความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ได้หลายมิติมากขึ้น เนื่องมาจากการศึกษานี้พบความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นเมืองและการไม่ประสงค์ลงคะแนน กล่าวคือพื้นที่ที่มีสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจรวมถึงความหนาแน่นของเมืองสูงมีแนวโน้มที่จะไม่ประสงค์ลงคะแนน นอกจากนี้ยังช่วยให้เข้าใจความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของพรรคขนาดกลางหรือพรรคขนาดเล็กที่ได้รับความนิยมโดยเฉพาะจังหวัดหรือบางเขตเลือกตั้ง ได้อีกด้วย

3. การศึกษาควรใช้เกณฑ์การแบ่งภูมิภาคทางภูมิศาสตร์ เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์เชิงพื้นที่กับพรรคการเมืองขนาดกลางสะท้อนความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น เช่น พรรคพลังชล และพรรคชาติไทยพัฒนา

4. ควรมีการศึกษาความหลากหลายของการเลือกตั้งโดยคำนึงถึงการแบ่งแยกระหว่างในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งอำเภอเมืองของแต่ละจังหวัด เทศบาลเมืองในแต่ละจังหวัดถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของจังหวัด ซึ่งมีระดับความเป็นเมืองมากที่สุดเมื่อเทียบกับพื้นที่นอกเขตเทศบาล เป็นที่รู้กันดีในวงการเมืองว่า รูปแบบการลงคะแนนเสียงของคนในพื้นที่เขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาลมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ตัวอย่างเช่นเขตเลือกตั้งที่ 1 ของจังหวัดอุดรธานี มีสัดส่วนการเลือกพรรคเพื่อไทยต่ำ ในขณะที่ภาพรวมจังหวัดอุดรธานีถือได้ว่าเป็นฐานเสียงของพรรคเพื่อไทยจังหวัดหนึ่ง ปรากฏการณ์นี้ควรได้รับการตรวจสอบในอนาคตอันใกล้เพื่อที่จะปรับปรุงความถูกต้องในเรื่องทฤษฎีที่ใช้พยากรณ์พฤติกรรม การเลือกตั้ง

9.4 การนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ พรรคการเมือง องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเลือกตั้ง และ เจ้าหน้าที่ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในวางแผนพัฒนาการเติบโตของประเทศ เพื่อให้สามารถพัฒนาเมืองควบคู่กับการพัฒนาการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

9.4.1 ตัวแทนผู้สมัครและพรรคการเมือง

ผลการศึกษาพบว่า การเลือกพรรคการเมืองมีความแตกต่างกันไปตามพื้นที่ชนบทและเมือง และความเป็นภูมิภาค ดังนั้นการที่จะได้รับคะแนนเสียง ต้องคำนึงถึงการวางนโยบายสาธารณะที่ใช้ในการหาเสียงว่ามีความสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายของพรรคอย่างไร

ถ้าพรรคประชาธิปัตย์ต้องการได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการปรับปรุงนโยบายสาธารณะเพื่อให้ความสำคัญกับคนจนและผู้มีสิทธิเลือกตั้งในพื้นที่ชนบทก่อน ความเป็นเมืองช่วยทำให้พรรคประชาธิปัตย์ได้รับคะแนนเสียงมากขึ้น ดังนั้นการขยายตัวของอุตสาหกรรมและพื้นที่

เมืองออกไปสู่ชนบทในระยะยาวจะเป็นประโยชน์ต่อพรรคประชาธิปัตย์ นอกจากนี้ควรมุ่งเน้นการลดความแตกต่างระหว่างเมืองและชนบทรวมทั้งภูมิภาคเพื่อป้องกันการแบ่งแยกทางการเมืองที่อาจเกิดขึ้น สิ่งที่สำคัญที่สุดคือพรรคประชาธิปัตย์ต้องชนะเลิศเลือกตั้งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไม่เช่นนั้นจะไม่สามารถชนะการเลือกตั้งได้ เนื่องมาจากความเป็นภูมิกาคนิยมมีบทบาทในการเลือกตั้งอย่างมาก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในแง่ของการมีประชากรคิดเป็น 1 ใน 3 ของประชากรทั้งหมด

ในทางกลับกันพรรคเพื่อไทยมีความเป็นไปได้สูงที่จะชนะการเลือกตั้ง แต่ก็ยากที่จะรักษาอำนาจรัฐธรรมาธิปไตยไว้ เนื่องจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเมืองมีอิทธิพลและมีอำนาจทางการเมืองสูง กลุ่มคนเหล่านี้มักคัดค้านนโยบายประชานิยม และในที่สุดก็จะล้มรัฐบาล ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตยที่ได้คาดการณ์ไว้ ฉะนั้นสิ่งที่สำคัญสำหรับพรรคเพื่อไทยคือต้องตรวจสอบและสร้างความสมดุลในเรื่องอรรถประโยชน์ระหว่างเมืองและชนบท รวมไปถึงความแตกต่างระหว่างภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคใต้และกรุงเทพฯ ซึ่งมักต่อต้านรัฐบาลพรรคเพื่อไทย

ในขณะที่พรรคขนาดกลางจะได้รับความนิยมโดยเฉพาะบางเขตเลือกตั้งเท่านั้น ดังนั้นการเลือกตั้งย่อมมาจากการมีความสัมพันธ์กับผู้นำท้องถิ่น หรือนักการเมืองท้องถิ่น โดย พรรคชาติไทยพัฒนาจะได้รับความนิยมในพื้นที่ที่มีความเป็นเมืองต่ำ โดยได้รับความนิยมเฉพาะพื้นที่หรือบางเขตเลือกตั้งของจังหวัดนั้นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเขตเลือกตั้งในพื้นที่ภาคกลางจังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดอ่างทอง บางเขตเลือกตั้ง ในส่วนภาคเหนือได้แก่บางเขตเลือกตั้งในจังหวัดพิจิตรและอุทัยธานี และเขตเลือกตั้งที่ 11 ของอุบลราชธานี การได้รับความนิยมนี้มาจากความสัมพันธ์กับตัวแทนทางการเมืองหรือหัวหน้าพรรคการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนาย บรรหาร ศิลปอาชา ในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี

พรรคภูมิใจไทยจะได้รับชัยชนะในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยเฉพาะทางตอนล่าง เช่น จังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ ดังนั้นควรรักษาฐานเสียงในส่วนนี้ไว้ โดยพรรคภูมิใจไทยถือได้ว่าเป็นคู่แข่งที่สำคัญของพรรคเพื่อไทยในภูมิภาคนี้ เนื่องจากคะแนนของทั้ง 2 พรรคจะใกล้เคียงกัน ในกรณีของพรรคชาติพัฒนาเห็นได้ว่า จะได้รับความนิยมอย่างมากเฉพาะการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต ในเขตเลือกตั้งจังหวัดนครราชสีมา สิ่งนี้แสดงให้เห็นชัดว่าการเลือกพรรคจะมีความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของคนในท้องถิ่น เช่น หัวหน้าคะแนน ผู้มีอิทธิพล หรือความนิยมในตัวพรรคการเมืองอย่างแน่นอน พรรคขนาดกลางที่กล่าวมาข้างต้นล้วนแต่จะได้รับความนิยมในภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีความเป็นเมืองต่ำ

อย่างไรก็ตามกรณีภาคใต้ พบว่า พรรคขนาดกลางที่สามารถเข้าไปมีบทบาททางการเมือง คือ พรรคมาตุภูมิ สิ่งที่น่าสังเกตคือ ในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตพบว่าพรรคมาตุภูมิได้รับคะแนนการเลือกตั้งใกล้เคียงกับพรรคประชาธิปัตย์ ในพื้นที่เขตเลือกตั้ง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส แสดงว่าการที่พรรคมาตุภูมิได้รับคะแนนเสียงมากอาจมาจากการมีสาย

สัมพันธ์กันของคนในท้องถิ่นโดยเน้นเข้าถึงคนในพื้นที่ ดังนั้นพรรคนี้ควรจะเพิ่มนโยบายหรือมีการพบปะกับคนในพื้นที่เพื่อรักษาคะแนนของตน สุดท้ายพรรคพลังชลเป็นพรรคที่ได้รับความนิยมในพื้นที่จังหวัดชลบุรีเท่านั้นซึ่งพบเฉพาะในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต ซึ่งอาจมาจากความนิยมในตัวพรรคการเมืองหรือผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น ดังนั้นสิ่งที่สำคัญคือการรักษาฐานคะแนนโดยการเข้าถึงประชาชนให้มากที่สุด

จากที่กล่าวมาเห็นได้ว่าความเป็นเมืองและชนบทมีผลต่อการเลือกพรรคใหญ่ ได้แก่พรรคเพื่อไทย และพรรคประชาธิปัตย์เท่านั้นโดยแต่ละพรรคการเมืองมีฐานเสียงหลักที่ต่างกัน ในขณะที่พรรคขนาดกลางหรือพรรคขนาดเล็ก จะได้รับความนิยมเฉพาะในพื้นที่โดยเฉพาะการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต ดังนั้นการรักษาความสัมพันธ์กับคนในท้องถิ่น จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด

9.4.2 องค์การที่เกี่ยวข้องกับการจัดเลือกตั้ง

ผลการศึกษาพบว่า การเลือกตั้งมีความเป็นภูมิกฎานิยมและมีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ค่อนข้างสูง โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีความหลากหลายของผลการเลือกตั้งต่ำ ดังนั้น กกต.ควรให้ความสำคัญกับการควบคุมการเลือกตั้งให้เป็นไปอย่างโปร่งใส เนื่องจากอาจมีการซื้อสิทธิ์ขายเสียงจากอิทธิพลของหัวคะแนนได้ ในขณะเดียวกันควรสร้างความรู้ความเข้าใจในการเลือกตั้งระบอบประชาธิปไตยให้แก่คนเมือง เนื่องจากคนเมืองโดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของเมืองสูงมีแนวโน้มที่จะไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง การสร้างความเข้าใจในการทำหน้าที่พลเมืองที่ดีตามระบอบประชาธิปไตยจึงมีความจำเป็นอย่างมาก นอกจากนี้อาจชี้แนะทางเลือกกรณีไม่ชื่นชอบพรรคการเมืองที่เข้าสมัครว่าสามารถใช้สิทธิ์แบบไม่ประสงค์ลงคะแนน เนื่องจากวิธีนี้เป็นวิธีที่ถูกต้องทางระบอบประชาธิปไตยและเป็นการไม่นอนหลับทับสิทธิ์ นอกจากนี้ในพื้นที่ที่มีความเป็นเมืองต่ำโดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณพื้นที่ติดชายแดน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควรสร้างความรู้ความเข้าใจวิธีการกาบัตรเลือกตั้ง และจัดทำบัตรเลือกตั้งให้มีความเข้าใจง่าย จำนวนหมายเลขเท่ากับเบอร์พรรคที่ลงสมัคร รวมไปถึงภาษาที่ใช้ในบัตรเลือกตั้งควรมีความหลากหลาย เนื่องจากผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งบางคนไม่สามารถอ่านภาษาไทยออก

9.4.3 เจ้าหน้าที่ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในวางแผนพัฒนาการเติบโตของประเทศ

เพื่อให้ประเทศพัฒนาอย่างยั่งยืน ควรมีนโยบายการกระจายความเจริญเพื่อลดความเหลื่อมล้ำแก่คนในพื้นที่ต่างๆให้มีความเท่าเทียมกันทั้งระหว่างกรุงเทพฯ และ ต่างจังหวัด รวมไปถึงภายในจังหวัดเดียวกัน ทั้งการเข้าถึงระบบสาธารณสุข โภค และโอกาสทางด้านเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้ผู้นำในแต่ละพื้นที่ควรสร้างองค์ความรู้ให้ประชาชนในท้องถิ่นตนมีวิชาชีพ มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในการพัฒนาพื้นที่เพื่อให้ประชาชนสามารถหารายได้เลี้ยงชีพตนเองได้อย่างเพียงพอ และสร้างความร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาพื้นที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประเด็นนี้จะช่วยลดการอพยพของแรงงานเข้าสู่พื้นที่เมือง การหวงแหนพื้นที่ของตนและการละทิ้งบ้านเกิด การที่พื้นที่หรือภูมิภาคต่างๆ เจริญทัดเทียมหรือใกล้เคียงกับกรุงเทพฯและปริมณฑล จะทำให้ไม่เกิดการเรียกร้องของ

ประชาชนผ่านทางตัวแทนทางการเมือง การซื้อสิทธิ์ขายเสียง และระบบอุปถัมภ์ อาจไม่พบมาก
เหมือนในปัจจุบัน

บรรณานุกรม

- Ahmed, Z. S., & Bhatnagar, S. (2008). SAARC and Interstate Conflicts in South Asia: Prospects and Challenges for Regionalism. *Pakistan Horizon*, 61(3), 69-87.
- Aljoufie, M., Zuidgeest, M., Brussel, M., & van Maarseveen, M. (2013). Spatial-temporal analysis of urban growth and transportation in Jeddah City, Saudi Arabia. *Cities*, 31, 57-68. doi:10.1016/j.cities.2012.04.008
- Almond, G. A., & Verba, S. (1963). *The Civic Culture Political Attitudes and Democracy in Five Nations*: Princeton University Press.
- Anselin, L. (1988). *Spatial econometrics : methods and models*. Dordrecht; Boston: Kluwer Academic Publishers.
- Anselin, L. (1995). Local Indicators of Spatial Association—LISA. *Geographical Analysis*, 27(2), 93-115. doi:10.1111/j.1538-4632.1995.tb00338.x
- Anselin, L. (1999). Spatial Autocorrelation. *University of Illinois. Urbana*.
- Anselin, L. (2005). Exploring Spatial Data with GeoDaTM : A Workbook. *Department of Geography University of Illinois, Urbana-Champaign Urbana, IL* 61801.
- Bartle, J., Birch, S., & Skirmuntt, M. (2017). The local roots of the participation gap: Inequality and voter turnout. *Electoral Studies*, 48, 30-44. doi:https://doi.org/10.1016/j.electstud.2017.05.004
- Ben-bassat, A., & Dahan, M. (2012). Social identity and voting behavior. *Public Choice*, 151(1-2), 193-214. doi:http://dx.doi.org/10.1007/s11127-010-9742-2
- Bwalya, J. C., & Sukumar, P. (2018). The Association between Social Capital and Voting Participation in Three Developing Democracies in Africa. *Journal of Politics and Law*, 11(1). doi:https://doi.org/10.5539/jpl.v11n1p42
- Cui, C., Geertman, S., & Hooimeijer, P. (2014). The intra-urban distribution of skilled migrants: Case studies of Shanghai and Nanjing. *Habitat International*, 44, 1-10. doi:10.1016/j.habitatint.2014.04.011
- Cutts, D., Webber, D., Widdop, P., Johnston, R., & Pattie, C. (2014). With a little help from my neighbours: A spatial analysis of the impact of local campaigns at the

- 2010 British general election. *Electoral Studies*, 34, 216-231.
doi:10.1016/j.electstud.2013.12.001
- Dalton, R. J. (2016). Party Identification and Its Implications. *Oxford Research Encyclopedia of Politics*. doi:10.1093/acrefore/9780190228637.013.72
- Darley, J. M., & Latane, B. (1968). Bystander intervention in emergencies: Diffusion of responsibility. *Journal of Personality and Social Psychology*, 8(4, Pt.1), 377-383.
doi:10.1037/h0025589
- Das, D., & Pathak, M. (2012). The Growing Rural-Urban Disparity in India: Some Issues. *International Journal of Advancements in Research & Technology*, 1(5).
- Dovidio, J. F. (1994). Reviewed Work: Reasoning and Choice: Explorations in Political Psychology. by Paul M. Sniderman, Richard A. Brody, Philip E. Tetlock.
[Reasoning and Choice: Explorations in Political Psychology., Paul M. Sniderman, Richard A. Brody, Philip E. Tetlock]. *The Public Opinion Quarterly*, 58(2), 327-329.
- Downs, A. (1957). An Economic Theory of Political Action in a Democracy. *Journal of Political Economy*, 65(2), 135-150.
- Duell, D., & Valasek, J. M. (2017). *Social identity and political polarization: Evidence on the impact of identity on partisan voting trade*. Economics of Change. Discussion Papers. Social Science Research Center Berlin (WZB).
- Friedmann, J. (2008). *The World City Hypothesis* (Vol. 17).
- Gans, H. J. (2007). Acculturation, assimilation and mobility. *Ethnic and Racial Studies*, 30(1), 152-164. doi:10.1080/01419870601006637
- Getis, A., & Getis, J. (1966). Christaller's Central Place Theory. *Journal of Geography*, 65(5), 220-226. doi:10.1080/00221346608982415
- Gimpel, J. G., Morris, I. L., & Armstrong, D. R. (2004). Turnout and the local age distribution: examining political participation across space and time. *Political Geography*, 23(1), 71-95. doi:10.1016/j.polgeo.2003.09.002
- Graeme D. Hutcheson. (1999). The Multivariate Social Scientist. In: SAGE Publications, Ltd. Retrieved from <http://methods.sagepub.com/book/the-multivariate-social-scientist>. doi:10.4135/9780857028075
- Greene, S. (2004). Social Identity Theory and Party Identification. *Social Science Quarterly*, 85(1), 136-153.

- Gutierrez, L., & Jessica, S. (2014). *Citizens in Fear: Political Participation and Voting Behavior in the Midst of Violence*. (Doctor of Philosophy), Duke University, United States of America.
- H. Hotelling. (1936). Relations Between Two Sets of Variates. *Biometrika*, 28(3-4), 321-377. doi:10.1093/biomet/28.3-4.321
- Hair, J. F., Tatham, R. L., Anderson, R. E., & Black, W. (1995). *Multivariate Data Analysis*. New Jersey: Prentice-Hall Inc.
- Harkins, S. G., & Latané, B. (1998). Population and political participation: A social impact analysis of voter responsibility. *Group Dynamics: Theory, Research, and Practice*, 2(3), 192-207. doi:10.1037/1089-2699.2.3.192
- Herreros, F. (2004). *The Problem of Forming Social Capital: Why Trust?* England: Palgrave Macmillan.
- Hotelling, H. (1933). Analysis of a complex of statistical variables into principal components. *Journal of Educational Psychology*, 24(6), 417-441. doi:10.1037/h0071325
- Hoyt, H. (1954). Homer Hoyt on Development of Economic Base Concept. *Land Economics*, 30(2), 182-186. doi:10.2307/3144940
- Jha, A., Boudreaux, C. J., & Banerjee, V. (2018). Political leanings and social capital. *Journal of Behavioral and Experimental Economics*, 72, 95-105. doi:https://doi.org/10.1016/j.socrec.2017.11.008
- Kavianirad, M., & Rasouli, M. (2015). Explanation of relationship between Geography and Elections (Electoral Geography). *Scopus*, 10(4), 93-108.
- Kim, C. L. (1980). *Political participation in Korea : democracy, mobilization, and stability*. Santa Barbara, CA:: ABC-Clio Press.
- Kitiarsa, P. (2009). [Review of the book Performing Political Identity: The Democrat Partyin Southern Thailand, by MARC ASKEW. Silkworm Books, 2008]. *Suranaree Journal of Social Science*, 3(2), 165-168.
- Knack, S., & Kropf, M. (2003). Voided Ballots in the 1996 Presidential Election: A County-Level Analysis. *Journal of Politics*, 65(3), 881-897. doi:doi:10.1111/1468-2508.00217

- Krishna, A. (2002). Enhancing Political Participation in Democracies. *Comparative Political Studies*, 35(4), 437-460.
doi:<https://doi.org/10.1177/0010414002035004003>
- La Due Lake, R., & Huckfeldt, R. (1998). Social Capital, Social Networks, and Political Participation. *Political Psychology*, 19(3), 567-584. doi:10.1111/0162-895X.00118
- Lankau, M. J., & Scandura, T. A. (2002). An Investigation of Personal Learning in Mentoring Relationships: Content, Antecedents, and Consequences. *The Academy of Management Journal*, 45(4), 779-790. doi:10.2307/3069311
- Latané, B. (1981). The psychology of social impact. *American Psychologist*, 36(4), 343-356. doi:10.1037/0003-066X.36.4.343
- Latané, B., & Darley, J. M. (1970). *The unresponsive bystander: why doesn't he help?* New York: Appleton-Century Crofts.
- Lazarsfeld, P. F., Berelson, B., & Gaudet, H. (1944). *The people's choice; how the voter makes up his mind in a presidential campaign*. New York: Columbia University Press.
- M. Mehaina, I. El-Bastawissi, & H. Ayad. (2016). The Comprehensive Urbanization Level Index (CULI) As A New Approach To Reclassifying Urban And Rural Settlements In Egypt. *WIT Transactions on Ecology and the Environment*, 204, 12.
- Mackinder, H. J. (1904). The Geographical Pivot of History. *The Geographical Journal*, 23(4), 421-437. doi:10.2307/1775498
- McCargo, D. (2017). Thailand's urbanized villagers and political polarization. *Critical Asian Studies*, 49(3), 365-378. doi:10.1080/14672715.2017.1342985
- Meyer, W. B. (2000). The Other Burgess Model. *Urban Geography*, 21(3), 261-270. doi:10.2747/0272-3638.21.3.261
- Mo, J., Brady, D., & Ro, J. (1991). Urbanization and voter turnout in Korea: An update. *Springer Link*, 13(1), 21-32. doi:<https://doi.org/10.1007/BF00996997>
- Motonishi, T. (2006). Why has income inequality in Thailand increased? *Japan and the World Economy*, 18(4), 464-487. doi:10.1016/j.japwor.2004.11.003

- Mungsung, S. (2014). Lot ‘amnat̄ thun ngoēn : Yok radap kāmūāng hai sūng khun [Reduced funding: raising the political level.]. Retrieved from <http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9570000135304>
- Mutz, D. C. (2002). The Consequences of Cross-Cutting Networks for Political Participation. *American Journal of Political Science*, 46(4), 838-855. doi:10.2307/3088437
- Organisation For Economic Co-Operation And Development. (2008). *Handbook On Constructing Composite Indicators. In Methodology And User Guide.*
- Pachón, M., Carroll, R., & Barragán, H. (2017). Ballot design and invalid votes: Evidence from Colombia. *Electoral Studies*, 48, 98-110. doi:<https://doi.org/10.1016/j.electstud.2017.05.005>
- Petrișor, A.-I., Ianoș, I., Iurea, D., & Văidianu, M.-N. (2012). Applications of Principal Component Analysis Integrated with GIS. *Procedia Environmental Sciences*, 14, 247-256. doi:<https://doi.org/10.1016/j.proenv.2012.03.024>
- Power, T. J., & Garand, J. C. (2007). Determinants of invalid voting in Latin America. *Electoral Studies*, 26(2), 432-444. doi:<https://doi.org/10.1016/j.electstud.2006.11.001>
- Pretty, J., & Smith, D. (2004). Social capital in biodiversity conservation and management. *Conservation biology*, 18(3), 631-638.
- Putnam, R. D. (2001). *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. New York: Simon and Schuster.
- Ratzel, F. (1970). *The Laws of the Spatial Growth of States*.
- Robert B. Albritton, & Prabudhanitisarn, S. (1997). Culture, region, and Thai political diversity. *Asian Studies Review*, 21(1), 61-82. doi:10.1080/03147539708713141
- Robinson, T., & Noriega, S. (2010). Voter migration as a source of electoral change in the Rocky Mountain West. *Political Geography*, 29(1), 28-39. doi:<https://doi.org/10.1016/j.polgeo.2009.12.012>
- Rogers, E. M. (1983). *Diffusion Of Innovations* (3 ed. Vol. \). United States of America: The Free Press A Division of Macmillan Publishing Co., Inc.

- Roy, J., Perrella, A. M. L., & Borden, J. (2015). Rural, Suburban and Urban Voters: Dissecting Residence Based Voter Cleavages in Provincial Elections. *Canadian Political Science Review*, 9(1), 112-127.
- Sancton, A., & Zhenming, C. (2015). *Citizen participation at the local level in China and Canada* Boca Raton, Fla: CRC Press.
- Scaff, L. A. (1975). Two Concepts of Political Participation. *The Western Political Quarterly*, 28(3), 447-462. doi:10.2307/447366
- Shannon, C. E. (1948). A Mathematical Theory of Communication. *Bell System Technical Journal*, 27(3), 379-423. doi:10.1002/j.1538-7305.1948.tb01338.x
- Singh, P. (2015). Conceptual understanding of geopolitics with special reference to Indian Ocean. *IJAR*, 1(6), 282-284.
- Tajfel, H., & Turner, J. (2001). An integrative theory of intergroup conflict. In *Intergroup relations: Essential readings*. (pp. 94-109). New York, NY, US: Psychology Press.
- Thananithichot, S. (2012). Political engagement and participation of Thai citizens: the rural-urban disparity. *Contemporary Politics*, 18(1), 87-108. doi:10.1080/13569775.2012.651274
- Tobler, W. R. (1970). A Computer Movie Simulating Urban Growth in the Detroit Region. *Economic Geography*, 46, 234-240. doi:10.2307/143141
- United Nations Centre for Human Settlements [Habitat]. (2001). *The State of the World's Cities 2001, Chapter 7*. In.
- United Nations Development Programme [UNDP]. (2016). *Sustainable Urbanization Strategy UNDP's Support To Sustainable, Inclusive And Resilient Cities In The Developing World*. Retrieved from http://www.undp.org/content/dam/undp/library/Sustainable%20Development/Urbanization/UNDP_Urban-Strategy.pdf
- Verba, S., Nie, N. H., & Kim, J.-o. (1978). *Participation and political equality : a seven-nation comparison*. New York: Cambridge University Press.
- Vermeiren, K., Rompaey, A. V., Loopmans, M., Serwajja, E., & Mukwaya, P. (2012). Urban growth of Kampala, Uganda: Pattern analysis and scenario development. *Landscape and Urban Planning*, 106(2), 199-206. doi:10.1016/j.landurbplan.2012.03.006

- Walker, A. (2008). The rural constitution and the everyday politics of elections in Northern Thailand. *Journal of Contemporary Asia*, 38(1), 84-105.
doi:10.1080/00472330701651978
- Weiner, M. (1971). Political participation : crisis of the political process. *Crises and sequences in political development*, 159-204.
- Weisberg, S., & Cook, R. D. (1982). *Residuals and influence in regression*: Chapman & Hall New York.
- Whelan, R. D., & Lidauer, M. (2011). *Thailand General Election 3rd July 2011*. Retrieved from Bangkok:
- Winders, B. (1999). The Roller Coaster of Class Conflict: Class Segments, Mass Mobilization, and Voter Turnout in the U.S., 1840-1996. *Social Forces*, 77(3), 833-862. doi:https://doi.org/10.1093/sf/77.3.833
- Yu, A. T. W., Wu, Y., Zheng, B., Zhang, X., & Shen, L. (2014). Identifying risk factors of urban-rural conflict in urbanization: A case of China. *Habitat International*, 44, 177-185. doi:10.1016/j.habitatint.2014.06.007
- Zeng, F. (2018). The Impact of Social Capital and Media Use on the Political Participation of Urban Residents. *East Asia*, 35(4). doi:10.1007/s12140-018-9284-7
- กฤตวรรณ เวชกิจ , บำเพ็ญ เขียวหวาน, & สินีสุข ครุฑเมือง แสนเสริม. (2555). การยอมรับเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟในตำบลลาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย. Paper presented at the การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช :มปท.
- โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. (2545). ภูมิรัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- คุปต์ พันธุ์หินกอง. (2551). เศรษฐศาสตร์การเลือกตั้ง 2550. Paper presented at the บทความนำเสนอในงานโครงการแข่งขันตอบปัญหาทางเศรษฐศาสตร์ และนำเสนอบทความงานวิจัย/บทความย่อ ประจำปี 2550 คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จ.เชียงใหม่.
- เครือข่ายเอเชียเพื่อการเลือกตั้งเสรี. (2554). เลือกตั้งทั่วไปไทย ท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้ง 3 กรกฎาคม 2554. กรุงเทพฯ: เครือข่ายเอเชียเพื่อการเลือกตั้งเสรี.
- จิราภรณ์ ดำจันทร์. (2547). ความนิยมของพรรคประชาธิปัตย์ในภาคใต้ : ศึกษากรณีเขตเลือกตั้งที่ 1 และที่ 10 จังหวัดนครศรีธรรมราช. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. รัฐศาสตร์ (การปกครอง)), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

- ฉัตรทิพย์ ชัยฉกรรจ์, พรรณยุพา นพรัถ, ดารารัตน์ คำเป็ง, นิศาชล พรหมรินทร์, ไพรินทร์ ชัดธิพิษ์, ญัฐทรี สิ้นธนาภา พงษ์พิพัฒน์, & กัญณภัทร วะระวัน. (2560). การกลายเป็นเมืองของชุมชน โดยรอบมหาวิทยาลัยพะเยา: กรณีศึกษา ตำบลแม่กา จังหวัดพะเยา. วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่, 9(3), 178-190.
- ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. (2549). *อาวูมีชีวิต? แนวคิดเชิงวิพากษ์ว่าด้วยความรุนแรง* (2 ed.). กรุงเทพฯ: ฟาเดียวกัน.
- ชัยอนันต์ สมุทวนิช. (2539). รายงานการสัมมนา ท้องถิ่นนิยมและภูมิภาคนิยมกับสังคมและการเมืองไทย. นครศรีธรรมราช: ไทม์ พรินต์.
- ชาติชาย ศรีวิลาส (2558). [ภูมิรัฐศาสตร์ [Geopolitics]].
- จิตยา สุวรรณะชญ. (2527). สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2554). การเมืองเรื่องเลือกตั้งและปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกพรรคการเมือง และผู้สมัคร :วิเคราะห์จากการเลือกตั้ง 3 กค. 2554. สถาบันพระปกเกล้า, 9(2).
- ถวิลวดี บุรีกุล, & โรเบิร์ต ปี อัลบริทตัน. (2543). ความต่อเนื่องของประชาธิปไตยในประเทศไทย: การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา 2543. Paper presented at the เอกสารประกอบการประชุมวิชาการสมาคมรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย, กรุงเทพฯ.
- บุญทัน ดอกไธสง. (2541). 4 นายก ชิงธงอำนาจรัฐ สู่การปฏิรูปทางการเมือง. กรุงเทพฯ: เอส แอนด์ จี กราฟฟิค.
- ประจักษ์ ก้องกีรติ. (2551). นิทานสอนใจว่าด้วยความโง่ จน เจ็บ ของผู้เลือกตั้งชนบท:มายาคติและอคติของนักรัฐศาสตร์ไทย. Paper presented at the การประชุมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 9 (2-3ธันวาคม 2551), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประภาส ปิ่นตบแต่ง. (2541). การเมืองบนท้องถนน : 99 วันสมัชชาคนจนและประวัติศาสตร์การเดินขบวน ชุมชนประท้วงในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและผลิตตำรา มหาวิทยาลัยเกริก.
- ปราโมทย์ ประสาทกุล, สุรีย์พร พันพื้ง, & ปัทมา ว่าพัฒน์วงศ์. (2550). “ระเบิดคนเมือง”ในประเทศไทย. Paper presented at the ประชากรและสังคม 2550.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2523). กรอบการมองพฤติกรรมทางการเมือง. วารสารสังคมศาสตร์, 17(1).
- พันธ์ทิพย์ จงไกรย, & ชนมณี ทองใบ. (2557). รูปแบบการกระจายเชิงพื้นที่ของพื้นที่เมืองในประเทศไทย. วารสารวิทยาสารเกษตรศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์, 35(1), 30-44.
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2554). แนวทางภูมิศาสตร์การเมือง. In ภูมิศาสตร์การเมือง (Political Geography) (pp. 18-19). <http://e-book.ram.edu/e-book/inside/html/dlbook.asp?code=GE467>: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ยงยุทธ บุราสิทธิ์. (2556). ชุมชนคนอีสานกับปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมในกรุงเทพมหานคร :

กรณีศึกษาชุมชนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร. วารสารภาษาและวัฒนธรรม, 32(1).

ยุทธพร อิศรชัย. (2554). วาระเลือกตั้ง : บทวิเคราะห์ว่าด้วยการเลือกตั้ง 2554 กับความเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างสังคมการเมืองไทย วารสารสถาบันพระปกเกล้า, 9(2), 48-73.

รังสรรค์ ธนพรพันธุ์. (2546). เศรษฐศาสตร์รัฐธรรมนูญ : บทวิเคราะห์รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. (2554). คู่มือใช้เป็นแนวทางในการศึกษาตามหลักสูตรของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) และหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน (ปรอ.) ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2554-2555. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

ศูนย์สารสนเทศยุทธศาสตร์ภาครัฐ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2559). ความเป็นเมือง. Retrieved from <http://service.nic.go.th/strategy.php?file=strategy/policy-12>

สตีธร ธนานิธิโชติ. (2550). พฤติกรรมนิยม (Behavioralism) และสถาบันนิยม (Institutionalism) ในการเมืองเรื่องการเลือกตั้งของไทย. วารสารสถาบันพระปกเกล้า, 5(3), 37-56.

สมพิศ คล้ายวงษ์. (2543). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองผู้มีสิทธิเลือกตั้ง อายุ 18-20 ปี. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยรามคำแหง,

สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร. (2556). ผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2556 Retrieved from <http://cpd.bangkok.go.th:90/web2/NEWCPD2556/SCPD2.pdf>.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2554). ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2554. Retrieved from:

https://www.ect.go.th/ect_th/news_all.php?cid=14&filename=

สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา. (2554). ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดจะมี

และจำนวนเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด. Retrieved from <http://www.thaiconsulatechicago.org/uploads/37K.pdf>.

สืวงศ์ สุขมงคล. (2557). การบริหารจัดการความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2544 – 2555. วารสารเกษมบัณฑิต, 15(1), 39-55.

สุจิต บุญบงการ, & พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2527). พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุมาลี มีจั่น. (2554). ความเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา 2551

จังหวัดมหาสารคาม. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

สุรพงศ์ เอื้อวัฒนามงคล. (2559). การทำเหมืองข้อมูล. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

โสภาคย์ ผาสุนิรันต์. (2536). การศึกษาเพื่อกำหนดค่านิยมเมืองในประเทศไทย. (ปริญญาเอก),

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.

อภิชาติ สถิตนิรามัย, ยุกติ มุกตาวิจิตร, & นิติ ภาวครพันธุ์. (2556). ทบทวนภูมิทัศน์การเมืองไทย.

เชียงใหม่: แผนงานสร้างเสริมนโยบายสาธารณะที่ดี สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อรรถสิทธิ์ พานแก้ว. (2556). เลือกเพราะชอบ: พฤติกรรมการเลือกตั้งของคนไทยในการเลือกตั้งสมาชิก

ผู้แทนราษฎรทั่วไปปี พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์, สุภางค์ จันทวานิช, ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ, ภัทรพร ยุทธาภรณ์พินิจ, & วิศิษฐ์ ยุทธา

ภรณ์พินิจ. (2559). สีสะท้อนสี : ภาพในความคิด (Stereotype) ของคนไทยที่มีต่อกลุ่มการเมืองที่แตกต่างกัน. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

อิทธิพร ขำประเสริฐ. (2554). แนวความคิดและทฤษฎีการศึกษาทางสังคมวิทยาเมืองเบื้องต้น.

นครปฐม: มหาวิทยาลัยคริสเตียน.

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2556). สอนนคราประชาธิปไตย: แนวทางปฏิรูปการเมือง เศรษฐกิจ เพื่อ

ประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: คบไฟ.

ภาคผนวก ก

รายละเอียดของเขตเลือกตั้ง

ภาคกลาง

ลำดับเขตเลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
1.อ่างทอง		
1	อำเภอเมืองอ่างทอง อำเภอวิเศษชัยชาญ (ยกเว้นตำบลม่วงเตี้ย) และอำเภอป่าโมก	ATG01
2	อำเภอโพธิ์ทอง อำเภอวิเศษชัยชาญ (เฉพาะตำบลม่วงเตี้ย) อำเภอไชโย อำเภอแสวงหา และอำเภอสามโก้	ATG02
2.พระนครศรีอยุธยา		
1	อำเภอพระนครศรีอยุธยา	AYA01
2	อำเภอท่าเรือ อำเภอบางปะหัน อำเภอนครหลวง อำเภอมหาราช และอำเภอบ้านแพรก	AYA02
3	อำเภอน้ำน้อย อำเภออุทัย และอำเภอภาชี	AYA03
4	อำเภอบางปะอิน อำเภอบางไทร และอำเภอลาดบัวหลวง	AYA04
5	อำเภอเสนา อำเภอผักไห่ อำเภอบางบาล และอำเภอบางซ้าย	AYA05
3.กรุงเทพฯ		
1	เขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย และเขตสัมพันธวงศ์	BKK01
2	เขตปทุมวัน เขตบางรัก และเขตสาทร	BKK02
3	เขตบางคอแหลม และเขตยานนาวา	BKK03
4	เขตคลองเตย และเขตวัฒนา	BKK04
5	เขตดุสิต และเขตราษฎร์บูรณะ	BKK05
6	เขตดินแดง และเขตพญาไท	BKK06
7	เขตห้วยขวาง และเขตวังทองหลาง (เฉพาะแขวงวังทองหลาง และแขวงพลับพลา)	BKK07
8	เขตลาดพร้าว และเขตวังทองหลาง (ยกเว้นแขวงวังทองหลาง และแขวงพลับพลา)	BKK08
9	เขตจตุจักร	BKK09

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
10	เขตบางซื่อ	BKK10
11	เขตหลักสี่ และเขตดอนเมือง (เฉพาะแขวงสนามบิน)	BKK11
12	เขตดอนเมือง (ยกเว้นแขวงสนามบิน)	BKK12
13	เขตสายไหม	BKK13
14	เขตบางเขน	BKK14
15	เขตบางกะปิ	BKK15
16	เขตบึงกุ่ม และเขตคันนายาว (เฉพาะแขวงรามอินทรา)	BKK16
17	เขตมีนบุรี และเขตคันนายาว (ยกเว้นแขวงรามอินทรา)	BKK17
18	เขตคลองสามวา	BKK18
19	เขตหนองจอก	BKK19
20	เขตลาดกระบัง	BKK20
21	เขตสะพานสูง และเขตประเวศ (ยกเว้นแขวงหนองบอน และ แขวงดอกไม้)	BKK21
22	เขตสวนหลวง และเขตประเวศ (เฉพาะแขวงหนองบอน และ แขวงดอกไม้)	BKK22
23	เขตพระโขนง และเขตบางนา	BKK23
24	เขตธนบุรี (ยกเว้นแขวงดาวคะนอง) และเขตคลองสาน	BKK24
25	เขตจอมทอง และเขตธนบุรี (เฉพาะแขวงดาวคะนอง)	BKK25
26	เขตราชบุรีบูรณะ และเขตทุ่งครุ	BKK26
27	เขตบางขุนเทียน	BKK27
28	เขตบางบอน และเขตหนองแขม (เฉพาะแขวงหนองแขม)	BKK28
29	เขตทวีวัฒนา และเขตหนองแขม (ยกเว้นแขวงหนองแขม)	BKK29
30	เขตบางแค	BKK30
31	เขตภาษีเจริญ และเขตบางกอกใหญ่	BKK31
32	เขตตลิ่งชัน และเขตบางกอกน้อย (เฉพาะแขวงบ้านช่างหล่อ และแขวงบางขุนศรี)	BKK32

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
33	เขตบางพลัด และเขตบางกอกน้อย (ยกเว้นแขวงบ้านช่างหล่อ และแขวงบางขุนศรี)	BKK33
4.ชลบุรี		
1	อำเภอเมืองชลบุรี (เฉพาะตำบลแสนสุข ตำบลอ่างศิลา ตำบลเสม็ด ตำบลห้วยกะปิ ตำบลเหมือง ตำบลบ้านปึก ตำบลหนองช้างคอก ตำบลหนองรี ตำบลนาป่า และตำบลสำนักบก)	CBI01
2	อำเภอเมืองชลบุรี (เฉพาะตำบลบางปลาสร้อย ตำบลมะขามหย่ง ตำบลบ้านโชด ตำบลบางทราย ตำบลหนองไม้แดง ตำบลคลองตำหรุ ตำบลดอนหัวฬ่อ และตำบลบ้านสวน) และอำเภอพานทอง (เฉพาะตำบลพานทอง ตำบลเกาะลอย ตำบลโคกขี้หนอน ตำบลบ้านเก่า ตำบลหน้าประตู ตำบลบางนาง ตำบลบางหัก ตำบลหนองตำลึง และตำบลหนองกะขะ)	CBI02
3	อำเภอนนทบุรี อำเภอเกาะจันทร์ และอำเภอพานทอง (เฉพาะตำบลมาบโป่ง และตำบลหนองหงษ์)	CBI03
4	อำเภอบ้านบึง อำเภอบ่อทอง และอำเภอหนองใหญ่	CBI04
5	อำเภอศรีราชา (เฉพาะตำบลสุรศักดิ์ ตำบลหนองขาม ตำบลเขาคันทรง ตำบลบางพระ ตำบลบ่อวิน และตำบลศรีราชา)	CBI05
6	อำเภอเกาะสีชัง อำเภอศรีราชา (เฉพาะตำบลทุ่งสุขลา และตำบลบึง) และอำเภอบางละมุง (เฉพาะตำบลนาเกลือ ตำบลบางละมุง ตำบลหนองปลาไหล และตำบลตะเคียนเตี้ย)	CBI06
7	อำเภอบางละมุง (เฉพาะตำบลหนองปรือ ตำบลโป่ง ตำบลห้วยใหญ่ และตำบลเขาไม้แก้ว)	CBI07
8	อำเภอสัตหีบ	CBI08
5.ฉะเชิงเทรา		
1	อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา และอำเภอบางคล้า (เฉพาะตำบลบางสวน ตำบลสาวชะโงก ตำบลเสม็ดเหนือ และตำบลเสม็ดใต้)	CCO01
2	อำเภอบางน้ำเปรี้ยว อำเภอคลองเขื่อน อำเภอรสาธิน อำเภอ บางคล้า (เฉพาะตำบลบางคล้า ตำบลปากน้ำ ตำบลบางกระเจ็ด	CCO02

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
	ตำบลท่าทองหลวง และตำบลหัวไทร) และอำเภอพนมสารคาม (เฉพาะตำบลเมืองเก่า ตำบลหนองยาว และตำบลหนองแห่น)	
3	อำเภอท่าตะเกียบ อำเภอสนามชัยเขต และอำเภอพนมสารคาม (เฉพาะตำบลเกาะขนุน ตำบลพนมสารคาม ตำบลบ้านช่อง ตำบลท่าถ่าน และตำบลเขาหินซ้อน)	CCO03
4	อำเภอบ้านโพธิ์ อำเภอบางปะกง และอำเภอแปลงยาว	CCO04
6.ชัยนาท		
1	อำเภอเมืองชัยนาท อำเภอสรรพยา อำเภอมนोरมย์ และอำเภอ วัดสิงห์ (เฉพาะเทศบาลตำบลวัดสิงห์ ตำบลหนองน้อย ตำบล มะขามเฒ่า และตำบลหนองบัว)	CNT01
2	อำเภอสรรคบุรี อำเภอหันคา อำเภอเนินขาม อำเภอหนองมะโมง และอำเภอวัดสิงห์ (เฉพาะตำบลวังหมัน ตำบลหนองขุ่น และ ตำบลบ่อแร่)	CNT02
7.จันทบุรี		
1	อำเภอเมืองจันทบุรี และอำเภอแหลมสิงห์	CTI01
2	อำเภอท่าใหม่, อำเภอนายายอาม, อำเภอเขาคิชฌกูฏ และ อำเภอแก่งหางแมว	CTI02
3	อำเภอขลุง, อำเภอโป่งน้ำร้อน, อำเภอสอยดาว และอำเภอ มะขาม	CTI03
8.กาญจนบุรี		
1	อำเภอเมืองกาญจนบุรี และอำเภอไทรโยค (เฉพาะตำบลศรี มงคล)	KRI01
2	อำเภอด่านมะขามเตี้ย อำเภอบ่อพลอย (เฉพาะ ตำบลหนองกุ่ม) และอำเภอพนมทวน (เฉพาะตำบลหนองโรง ตำบลทุ่งสมอ ตำบลดอนเจดีย์ และตำบลหนองสาหร่าย)	KRI02
3	อำเภอท่ามะกา และอำเภอพนมทวน (เฉพาะตำบลพังตรุ ตำบล รางหวาย ตำบลพนมทวน และตำบลดอนตาเพชร)	KRI03

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
4	อำเภอเลาขวัญ อำเภอห้วยกระเจา อำเภอบ่อพลอย (เฉพาะ ตำบลบ่อพลอย ตำบลหนองรี ตำบลหลุมรั้ง ตำบลช่องด่าน และ ตำบลหนองกร่าง) อำเภอหนองปรือ และอำเภอศรีสวัสดิ์ (เฉพาะ ตำบลเขาโจด)	KRI04
5	อำเภอทองผาภูมิ อำเภอสังขละบุรี อำเภอไทรโยค (เฉพาะ ตำบล ลุ่มสุ่ม ตำบลท่าเสา ตำบลสิงห์ ตำบลไทรโยค ตำบลวังกระแจะ และตำบลบ้องตี้) และอำเภอศรีสวัสดิ์ (เฉพาะตำบลนาสวน ตำบลด่านแม่ฉลวย ตำบลหนองเป็ด ตำบลท่ากระดาน และ ตำบลแม่กระbung)	KRI05
9.ลพบุรี		
1	อำเภอเมืองลพบุรี (เฉพาะเทศบาลเมืองลพบุรี เทศบาลเมืองเขาสามยอด เทศบาลตำบลเขาพระงาม เทศบาลตำบลท่าศาลา เทศบาลตำบลโคกตูม เทศบาลตำบลถนนใหญ่ เทศบาลตำบลกกโก ตำบลป่าตาล ตำบลทะเลชุบศร และตำบลท่าแค)	LRI01
2	อำเภอเมืองลพบุรี (เฉพาะตำบลบางขันหมาก ตำบลพรหมมา สตร์ ตำบลโพธิ์ไก่ตัน ตำบลโกล้งธนู ตำบลโคกกะเทียม ตำบลโคกลำพาน ตำบลจี่วราย ตำบลดอนโพธิ์ ตำบลตะลุง ตำบลบ้านข่อย ตำบลท้ายตลาด ตำบลโพธิ์ตรุ และตำบลสี่คลอง) อำเภอท่าม่วง และอำเภอบ้านหมี่	LRI02
3	อำเภอโคกสำโรง อำเภอหนองม่วง อำเภอสระโบสถ์ อำเภอโคกเจริญอำเภอชัยบาดาล (เฉพาะตำบลชัยนารายณ์ ตำบลศิลาทิพย์ ตำบลม่วงค่อม ตำบลมะกอกหวาน ตำบลบ้านใหม่สามัคคี และ ตำบลเขาแหลม)	LRI03
4	อำเภอพัฒนานิคม อำเภอท่าหลวง อำเภอลำสนธิ อำเภอชัยบาดาล (เฉพาะเทศบาลตำบลลำนารายณ์ ตำบลห้วยหิน ตำบลลำนารายณ์ ตำบลบัวชุม ตำบลท่าดินดำ ตำบลซับตะเคียน ตำบลนาโสม ตำบลหนองยายไต้ะ ตำบลเกาะรัง ตำบลท่ามะนาว ตำบลนิคมลำนารายณ์ และตำบลชัยบาดาล)	LRI04

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
10. นนทบุรี		
1	อำเภอเมืองนนทบุรี (เฉพาะตำบลตลาดขวัญ ตำบลสวนใหญ่ ตำบลบางกร่าง ตำบลบางไผ่ ตำบลบางศรีเมือง ตำบลบางรักน้อย และตำบลไทรม้า)	NBI01
2	อำเภอเมืองนนทบุรี (เฉพาะตำบลบางกระสอ ตำบลท่าทราย และตำบลบางเขน)	NBI02
3	อำเภอบางกรวย และ อำเภอบางใหญ่ (เฉพาะตำบลบ้านใหม่ ตำบลบางม่วง ตำบลบางเลน ตำบลบางใหญ่ และตำบลบางแม่นาง)	NBI03
4	อำเภอปากเกร็ด (เฉพาะตำบลปากเกร็ด ตำบลบางตลาด ตำบลบ้านใหม่ ตำบลบางพูด ตำบลคลองเกลือ และตำบลเกาะเกร็ด)	NBI04
5	อำเภอปากเกร็ด (เฉพาะตำบลคลองข่อย ตำบลคลองพระอุดม ตำบลบางตะไนย์ ตำบลอ้อมเกร็ด ตำบลบางพลับ และตำบลท่าอิฐ) อำเภอบางบัวทอง (เฉพาะตำบลละหาร ตำบลลำโพ ตำบลโสนลอย ตำบลบางรักพัฒนา และตำบลบางรักใหญ่) และอำเภอบางใหญ่ (เฉพาะตำบลเสาธงหิน)	NBI05
6	อำเภอไทรน้อย และ อำเภอบางบัวทอง (เฉพาะตำบลบางคูวัด ตำบลบางบัวทอง และตำบลพิมลราช)	NBI06
11. นครปฐม		
1	อำเภอเมืองนครปฐม (เฉพาะเทศบาลนครนครปฐม ตำบลนครปฐม ตำบลลำพญา ตำบลบ่อพลับ ตำบลหนองปากโลง ตำบลสนามจันทร์ ตำบลพระประโทน ตำบลห้วยจรเข้ม ตำบลโพรงมะเดื่อ ตำบลหนองดินแดง ตำบลสวนป่าน ตำบลสระกะเทียม และตำบลวังตะกั่ว)	NPT01
2	อำเภอเมืองนครปฐม (เฉพาะตำบลบ้านยาง ตำบลทัพหลวง ตำบลหนองงูเห่า ตำบลตาก้อง ตำบลมาบแค) และอำเภอกำแพงแสน	NPT02
3	อำเภอบางเลน อำเภอดอนตูม และอำเภอพุทธมณฑล	NPT03

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
4	อำเภอเมืองนครปฐม (เฉพาะตำบลดอนยายหอม ตำบลถนนขาด ตำบลธรรมศาลา ตำบลบางแขม (นอกเขตเทศบาลนครนครปฐม) ตำบลสามควายเผือก ตำบลวังเย็น และตำบลทุ่งน้อย) และ อำเภอนครชัยศรี	NPT04
5	อำเภอสามพราน	NPT05
	12. นครนายก	
1	จังหวัดนครนายก	NYK01
	13. เพชรบุรี	
1	อำเภอเมืองเพชรบุรี และอำเภอบ้านแหลม (เฉพาะตำบลท่าแร้ง ตำบลท่าแร้งออก ตำบลแหลมผักเบี้ย ตำบลบางแก้ว ตำบลบางขุนไทร ตำบลบางครก และตำบลปากทะเล)	PBI01
2	อำเภอชะอำ และอำเภอยาง	PBI02
3	อำเภอเขาย้อย อำเภอบ้านลาด อำเภอหนองหญ้าปล้อง อำเภอแก่งกระจาน และอำเภอบ้านแหลม (เฉพาะตำบลบ้านแหลม ตำบลบางตะบูน และตำบลบางตะบูนออก)	PBI03
	14. ประจวบคีรีขันธ์	
1	อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ อำเภอกุยบุรี และอำเภอ สามร้อยยอด	PKN01
2	อำเภอหัวหิน และอำเภอปราณบุรี	PKN02
3	อำเภอทับสะแก อำเภอบางสะพาน และอำเภอบางสะพานน้อย	PKN03
	15. ปราจีนบุรี	
1	อำเภอเมืองปราจีนบุรี อำเภอบ้านสร้าง และอำเภอศรีมโหสถ	PRI01
2	อำเภอศรีมหาโพธิ์ อำเภอประจันตคาม และอำเภอ กบินทร์บุรี (เทศบาลตำบลสระบัว ตำบลลาดตะเคียน ตำบลหาดนางแก้ว ตำบลวังตาล ตำบลนนทรีและตำบลนาแขม)	PRI02

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
3	อำเภอนาดี อำเภอกบินทร์บุรี (เทศบาลตำบลเมืองเก่า เทศบาลตำบลกบินทร์ ตำบลหนองกี่ ตำบลเมืองเก่า ตำบลกบินทร์ ตำบลย่านรี ตำบลวังตะเคียน ตำบลเขาไม้แก้ว ตำบลวังท่าช้าง ตำบลบ้านนา และตำบลบ่อทอง)	PRI03
16. ปทุมธานี		
1	อำเภอเมืองปทุมธานี (เฉพาะตำบลบ้านใหม่ ตำบลบ้านกลาง ตำบลกระแซง ตำบลบางกะดี ตำบลบางปรอก ตำบลบางพูด ตำบลสวนพริกไทย และตำบลหลักหก) และอำเภอคลองหลวง (เฉพาะตำบลคลองหนึ่ง)	PTE01
2	อำเภอเมืองปทุมธานี (เฉพาะตำบลบ้านฉาง ตำบลบางเตือ ตำบลบางคูวัด ตำบลบางหลวง และตำบลบางชะแยง) อำเภอสามโคก และอำเภอลาดหลุมแก้ว	PTE02
3	อำเภอคลองหลวง (ยกเว้นตำบลคลองหนึ่ง) และอำเภอหนองเสือ (เฉพาะตำบลบึงชำอ้อ)	PTE03
4	อำเภอธัญบุรี (เฉพาะตำบลประชาธิปไตย ตำบลบึงยี่โถ และตำบลรังสิต) และอำเภอเมืองปทุมธานี (เฉพาะตำบลบางพูน)	PTE04
5	อำเภอลำลูกกา (เฉพาะตำบลคูคต ตำบลลาดสวาย และตำบลบึงคำพร้อย)	PTE05
6	อำเภอหนองเสือ (ยกเว้นตำบลบึงชำอ้อ) อำเภอธัญบุรี (เฉพาะตำบลลำผักกูด ตำบลบึงสนั่น และตำบลสนั่นรักษ์) และอำเภอลำลูกกา (เฉพาะตำบลลำลูกกา ตำบลบึงทองหลวง ตำบลลำไทร ตำบลพีชอุดม และตำบลบึงคอไห)	PTE06
17. ราชบุรี		
1	อำเภอเมืองราชบุรี (ยกเว้นตำบลน้ำพุ ตำบลห้วยไผ่ ตำบลดอนแร่ และตำบลอ่างทอง)	RBR01
2	อำเภอเมืองราชบุรี (เฉพาะตำบลน้ำพุ ตำบลห้วยไผ่ ตำบลดอนแร่ และตำบลอ่างทอง) อำเภอปากท่อ อำเภอสวนผึ้ง อำเภอวัดเพลง และอำเภอบ้านคา	RBR02

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
3	อำเภอโพธาราม (ยกเว้นตำบลบ้านขี้อัง ตำบลบ้านสิงห์ และตำบลดอนทราย) และอำเภोजอมบึง	RBR03
4	อำเภอบ้านโป่ง	RBR04
5	อำเภอดำเนินสะดวก อำเภอบางแพ และอำเภอโพธาราม (เฉพาะตำบลบ้านขี้อัง ตำบลบ้านสิงห์ และตำบลดอนทราย)	RBR05
18. ระยอง		
1	อำเภอเมืองระยอง (ยกเว้นเทศบาลเมืองมาบตาพุด, เทศบาลตำบลทับมา, และเทศบาลตำบลเนินพระ)	RYG01
2	อำเภอแกลง และอำเภอเขาชะเมา	RYG02
3	อำเภอบ้านค่าย, อำเภอวังจันทร์, อำเภอปลวกแดง, และอำเภอนิคมพัฒนา (ยกเว้นเทศบาลตำบลมาบตาพุดพัฒนา และเทศบาลตำบลมาบตาพุด)	RYG03
4	อำเภอเมืองระยอง (เฉพาะเทศบาลเมืองมาบตาพุด, เทศบาลตำบลทับมา, และเทศบาลตำบลเนินพระ) อำเภอนิคมพัฒนา (เฉพาะเทศบาลตำบลมาบตาพุดพัฒนา และเทศบาลตำบลมาบตาพุด) และอำเภอบ้านฉาง	RYG04
19. สิงห์บุรี		
1	จังหวัดสิงห์บุรี	SBR01
20. สมุทรสงคราม		
	จังหวัดสมุทรสงคราม	SKM01
21. สมุทรสาคร		
1	อำเภอเมืองสมุทรสาคร (เฉพาะตำบลมหาชัย ตำบลท่าฉลอม ตำบลโกรกกราก ตำบลคอกกระบือ ตำบลพันท้ายนรสิงห์ ตำบลโคกขาม ตำบลบางหญ้าแพรก ตำบลท่าทราย และตำบลบางน้ำจืด)	SKN01

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
2	อำเภอเมืองสมุทรสาคร (เฉพาะตำบลนาดี) และอำเภอกระทุ่มแบน (เฉพาะตำบลตลาดกระทุ่มแบน ตำบลอ้อมน้อย ตำบลท่าไม้ ตำบลสวนหลวง ตำบลแคราย ตำบลคลองมะเดื่อ ตำบลดอนไก่อี และตำบลท่าเสา)	SKN02
3	อำเภอเมืองสมุทรสาคร (เฉพาะตำบลนาโคก ตำบลกาหลง ตำบลบางโพธิ์ ตำบลบ้านบ่อ ตำบลชัยมงคล ตำบลบางกระเจ้า ตำบลบ้านเกาะ และตำบลท่าจีน) อำเภอกระทุ่มแบน (เฉพาะตำบลบางยาง และตำบลหนองนกไข่) และอำเภอบ้านแพ้ว	SKN03
	22.สระแก้ว	
	อำเภอเมืองสระแก้ว อำเภอเขาฉกรรจ์ และอำเภอวังน้ำเย็น (เฉพาะตำบลทุ่งมหาเจริญ)	SKW01
	อำเภอวัฒนานคร (ยกเว้นตำบลช่องกุ่ม และตำบลแซร์อ้อ) อำเภอวังน้ำเย็น (ยกเว้นตำบลทุ่งมหาเจริญ) อำเภอคลองหาด และอำเภอวังสมบูรณ์	SKW02
	อำเภออรัญประเทศ อำเภอตาพระยา อำเภอโคกสูง และอำเภอวัฒนานคร (เฉพาะตำบลช่องกุ่ม และตำบลแซร์อ้อ)	SKW03
	23. สุพรรณบุรี	
1	อำเภอเมืองสุพรรณบุรี อำเภอดอนเจดีย์ (เฉพาะตำบลไร่ร่อ)	SPB01
2	อำเภอบางปลาม้า อำเภอสองพี่น้อง (เฉพาะตำบลบางเลน ตำบลบางตาเถร ตำบลบางตะเคียน ตำบลบ้านกุ่ม ตำบลหัวโพธิ์ ตำบลบางพลับ ตำบลเนินพระปรารค์ ตำบลบ้านช้าง ตำบลต้นตาล ตำบลศรีสำราญ ตำบลดอนมะนาว และเทศบาลเมืองสองพี่น้อง)	SPB02
3	อำเภออู่ทอง อำเภอสองพี่น้อง (เฉพาะตำบลทุ่งคอก เทศบาลตำบลทุ่งคอก ตำบลหนองบ่อ และตำบลบ่อสุพรรณ) อำเภอดอนเจดีย์ (เฉพาะตำบลสระกระโจม และเทศบาลตำบลสระกระโจม)	SPB03
4	อำเภอสามชูก อำเภอศรีประจันต์ อำเภอดอนเจดีย์ (เฉพาะตำบลดอนเจดีย์ เทศบาลตำบลดอนเจดีย์ ตำบลหนองสาหร่าย และ	SPB04

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
5	ตำบลทะเลบก) อำเภอหนองหญ้าไซ (เฉพาะตำบลหนองหญ้าไซ เทศบาลตำบลหนองหญ้าไซ และตำบลหนองโพธิ์) อำเภอด่านช้าง อำเภอเดิมบางนางบวช อำเภอหนองหญ้าไซ (เฉพาะตำบลหนองราชวัตร ตำบลแจงงาม ตำบลหนองขาม และตำบลทัพหลวง)	SPB05
24.สมุทรปราการ		
1	อำเภอเมืองสมุทรปราการ (เฉพาะตำบลบางโปรง ตำบลบางด้วน ตำบลปากน้ำ ตำบลท้ายบ้าน ตำบลบางปูใหม่ และตำบลแพรกษาใหม่)	SPK01
2	อำเภอเมืองสมุทรปราการ (เฉพาะตำบลสำโรงเหนือ ตำบลเทพารักษ์ และตำบลแพรกษา)	SPK02
3	อำเภอเมืองสมุทรปราการ (เฉพาะตำบลบางเมือง ตำบลบางเมืองใหม่ และตำบลท้ายบ้านใหม่)	SPK03
4	อำเภอบางพลี (เฉพาะตำบลบางพลีใหญ่ ตำบลบางแก้ว ตำบลบางโฉลง ตำบลบางปลา และตำบลราชาเทวะ)	SPK04
5	อำเภอบางเสาธง อำเภอบางบ่อ อำเภอบางพลี (เฉพาะตำบลหนองปรือ) และอำเภอเมืองสมุทรปราการ (เฉพาะตำบลบางปู)	SPK05
6	อำเภอพระประแดง (ยกเว้นตำบลบางครุ และตำบลบางจาก)	SPK06
7	อำเภอพระสมุทรเจดีย์ และอำเภอพระประแดง (เฉพาะตำบลบางครุ และตำบลบางจาก)	SPK07
25. สระบุรี		
1	อำเภอเมืองสระบุรี และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ	SRI01
2	อำเภอมวกเหล็ก อำเภอวังม่วง และอำเภอแก่งคอย	SRI02
3	อำเภอหนองแค อำเภอวิหารแดง และอำเภอหนองแซง	SRI03
4	อำเภอพระพุทธบาท อำเภอบ้านหมอ อำเภอหนองโดน อำเภอคอนสาร และอำเภอเสาไห้	SRI04

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
	26. ตราด	
1	จังหวัดตราด	TRT01

ภาคเหนือ

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
	1. เชียงใหม่	
1	อำเภอเมืองเชียงใหม่ (เฉพาะตำบลช้างเผือก ตำบลแม่เหียะ ตำบลสุเทพ ตำบลศรีภูมิ ตำบลช้างม้อย ตำบลพระสิงห์ ตำบลป่าตัน ตำบลหายยา และตำบลช้างคลาน)	CMI01
2	อำเภอเมืองเชียงใหม่ (เฉพาะตำบลวัดเกต ตำบลฟ้าฮ่าม ตำบลหนองหอย ตำบลท่าศาลา ตำบลหนองป่าครั่ง และตำบลป่าแดด) และอำเภอสарภี	CMI02
3	อำเภอดอยสะเก็ด อำเภอสันกำแพง และอำเภอแม่ออน	CMI03
4	อำเภอสันทราย อำเภอพร้าว และอำเภอแม่แตง (เฉพาะตำบลแม่หอพระ)	CMI04
5	อำเภอแม่สาย และอำเภอฝาง (ยกเว้นตำบลแม่ข่า)	CMI05
6	อำเภอเชียงดาว อำเภอเวียงแหง อำเภอไชยปราการ และอำเภอฝาง (เฉพาะตำบลแม่ข่า)	CMI06
7	อำเภอแม่ริม และอำเภอแม่แตง (ยกเว้นตำบลแม่หอพระ) และอำเภอเมืองเชียงใหม่ (เฉพาะตำบลสันผีเสื้อ)	CMI07
8	อำเภอหางดง อำเภอสันป่าตอง และอำเภอสะเมิง เฉพาะตำบลสะเมิงใต้ และตำบลสะเมิงเหนือ)	CMI08
9	อำเภอแม่วาว อำเภอจอมทอง อำเภอดอยหล่อ อำเภอกัลยาณิวัฒนา อำเภอแม่แจ่ม (เฉพาะตำบลแม่นาจร) และอำเภอสะเมิง (เฉพาะตำบลยั้งเมิน ตำบลแม่สาบ และตำบลบ่อแก้ว)	CMI09

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
10	อำเภอแม่แจ่ม (ยกเว้นตำบลแม่นาจร) อำเภอฮอด อำเภอดอย เต่า และอำเภออมก๋อย	CMI10
2. เชียงราย		
1	อำเภอเมืองเชียงราย (ตำบลบ้านดู่ ตำบลนางแล ตำบลห้วยชมภู ตำบลรอบเวียง ตำบลสันทราย ตำบลแม่ยาว ตำบลริมกก ตำบล ดอยฮาง ตำบลแม่กรณ์ ตำบลแม่ข้าวต้ม ตำบลท่าสูด และตำบล เวียง)	CRI01
2	อำเภอเวียงป่าเป้า อำเภอแม่สรวย และอำเภอแม่ลาว	CRI02
3	อำเภอพาน และอำเภอเมืองเชียงราย (ตำบลดอยลาน ตำบล ห้วยสัก ตำบลท่าสาย และตำบลป่าอ้อดอนชัย)	CRI03
4	อำเภอเทิง อำเภอเวียงชัย และอำเภอป่าแดด	CRI04
5	อำเภอเชียงของ อำเภอเวียงแก่น อำเภอพญาเม็งราย และ อำเภอขุนตาล	CRI05
6	อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน อำเภอดอยหลวง และอำเภอ เวียงเชียงรุ้ง	CRI06
7	อำเภอแม่จัน และอำเภอแม่ฟ้าหลวง	CRI07
3. กำแพงเพชร		
1	อำเภอเมืองกำแพงเพชร (ยกเว้นตำบลสระแก้ว ตำบลไตรตรึงษ์ และเทศบาลตำบลปากดง)	KPT01
2	อำเภอพรานกระต่าย อำเภอลานกระบือ อำเภอโกสัมพีน อำเภอ ไทรงาม (เฉพาะตำบลมหาชัย ตำบลหนองคล้า ตำบลหนองทอง และตำบลพานทอง) และอำเภอเมืองกำแพงเพชร (เฉพาะตำบล สระแก้ว)	KPT02
3	อำเภอคลองขลุง อำเภอคลองลาน อำเภอปางศิลาทอง และ อำเภอเมืองกำแพงเพชร (เฉพาะตำบลไตรตรึงษ์ และเทศบาล ตำบลปากดง)	KPT03

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
4	อำเภอขามเฒ่า อําเภอบึงสามัคคี อําเภอทรายทองวัฒนา และอําเภอไทรงาม (เฉพาะตำบลหนองแม่แตง ตำบลหนองไม้กอง ตำบลไทรงาม และเทศบาลตำบลไทรงาม)	KPT04
4. ลำปาง		
1	อําเภอเมืองลำปาง (เฉพาะเทศบาลนครลำปาง ตำบลบ้านคำ ตำบลบ้านเอื้อม ตำบลบ้านเป้า ตำบลป่อแฮ้ว ตำบลนิคมพัฒนา ตำบลทุ่งฝาย ตำบลต้นธงชัย และตำบลบุญนาควพัฒนา)	LPG01
2	อําเภอเมืองลำปาง (เฉพาะตำบลบ้านแลง) อําเภองาว อําเภอวังเหนือ อําเภอแจ้ห่ม และอําเภอเมืองปาน	LPG02
3	อําเภอเมืองลำปาง (เฉพาะเทศบาลเมืองเขลางค์นคร ตำบลพิชัย และตำบลบ้านเสด็จ) อําเภอแม่ทะ และอําเภอแม่เมาะ	LPG03
4	อําเภอเกาะคา อําเภอสบปราบ อําเภอแม่พริก อําเภอเสริมงาม และอําเภอเถิน	LPG04
5. ลำพูน		
1	อําเภอเมืองลำพูน อําเภอบ้านธิ และอําเภอแม่ทา	LPN01
2	อําเภอป่าซาง อําเภอบ้านโฮ่ง อําเภอทุ่งหัวช้าง อําเภอลี้ และอําเภอเวียงหนองล่อง	LPN02
6. แม่ฮ่องสอน		
1	จังหวัดแม่ฮ่องสอน	MSN01
7. นครสวรรค์		
1	อําเภอเมืองนครสวรรค์ (เฉพาะตำบลปากน้ำโพ ตำบลนครสวรรค์ตก (ในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์) ตำบลนครสวรรค์ออก (ในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์) ตำบลวัดไพร ตำบลแควใหญ่ (ในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์) ตำบลบ้านแก่ง ตำบลบ้านมะเกลือ ตำบลหนองกรด ตำบลหนองกระโดน ตำบลบางม่วง ตำบลบึงเสนาท)	NSN01
2	อําเภอเมืองนครสวรรค์ (เฉพาะตำบลนครสวรรค์ตก (นอกเขตเทศบาลนครนครสวรรค์) ตำบลนครสวรรค์ออก (นอกเขต	NSN02

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
	เทศบาลนครนครสวรรค์) ตำบลแควใหญ่ (นอกเขต เทศบาลนคร นครสวรรค์) ตำบลตะเคียนเลื่อน ตำบลบางพระหลวง ตำบล เกรียงไกร ตำบลพระนอน ตำบลหนองปลิง ตำบลกลางแดด) อำเภอพยุหะคีรี และอำเภอโกรกพระ	
3	อำเภอบรรพตพิสัย อำเภอชุมแสง และอำเภอเก้าเลี้ยว	NSN03
4	อำเภอไพศาลี อำเภอหนองบัว และอำเภอท่าตะโก (เฉพาะตำบล ทำนบ ตำบลคอนคา ตำบลพนมรอก ตำบลพนมเศษ ตำบลสาย ลำโพรง และตำบลวังใหญ่)	NSN04
5	อำเภอตากสิน อำเภอตากฟ้า และอำเภอท่าตะโก (เฉพาะตำบล หนองหลวง ตำบลหัวถนน ตำบลวังมหากกร และตำบลท่าตะโก)	NSN05
6	อำเภอลาดยาว อำเภอแม่वंก อำเภอแม่เปิน และ อำเภอชุมตา บง	NSN06
8. น่าน		
1	อำเภอเมืองน่าน อำเภอท่าวังผา (ยกเว้น ตำบลยม และตำบล จอมพระ) อำเภอภูเพียง เทศบาลเมืองน่าน และเทศบาลตำบล ท่าวังผา	NAN01
2	อำเภอเวียงสา อำเภอนาน้อย อำเภอนาหมื่น อำเภอบ้านหลวง อำเภอแม่จริม อำเภอสันติสุข เทศบาลตำบลเวียงสา เทศบาล ตำบลน่าน้อย และเทศบาลตำบลหนองแดง	NAN02
3	อำเภอบัว อำเภutungช้าง อำเภอเชียงกลาง อำเภอบ่อเกลือ อำเภอสองแคว อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอท่าวังผา (เฉพาะ ตำบลยม และตำบลจอมพระ) เทศบาลตำบลบัว เทศบาลตำบล เชียงกลาง และเทศบาลตำบลtungช้าง	NAN03
9. พะเยา		
1	อำเภอเมืองพะเยา และอำเภอแม่ใจ	PYO01
2	อำเภอเชียงคำ อำเภอจุน และอำเภอภูซาง	PYO02
3	อำเภอดอกคำใต้ อำเภอปง อำเภอภูกามยาว และอำเภอเชียง ม่วน	PYO03

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
10. เพชรบูรณ์		
1	อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ (เฉพาะเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ตำบล ขอนแก่น เทศบาลตำบลวังชมพู ตำบลนาป่า ตำบลตะแบะ ตำบลนายม ตำบลบ้านโตก ตำบลวังชมพู ตำบลสะเดียง ตำบล น้ำร้อน ตำบลป่าเลา ตำบลห้วยสะแก ตำบลบ้านโคก ตำบล ระวิง และตำบลดงมูลเหล็ก)	PNB01
2	อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ (เฉพาะเทศบาลตำบลท่าพล ตำบลท่าพล เทศบาลตำบลนางั่ว และตำบลห้วยใหญ่) อำเภอหล่มสัก (เฉพาะ เทศบาลเมืองหล่มสัก ตำบลบึงน้ำเต้า ตำบลตาลเดี่ยว ตำบลบ้าน กลาง ตำบลวัดป่า ตำบลช้างตะลูด ตำบลหนองไขว่ ตำบลบ้านไร่ ตำบลลานป่า ตำบลปากดุก และตำบลบึงคล้า) และอำเภอเขา ค้อ	PNB02
3	อำเภอหล่มเก่า อำเภอน้ำหนาว และอำเภอหล่มสัก (เฉพาะ ตำบลปากช่อง ตำบลบ้านโสก ตำบลฝายนาแซง ตำบลบ้านดัว ตำบลหนองสว่าง ตำบลห้วยไร่ ตำบลน้ำเหี่ยว ตำบลน้ำก้อ ตำบล สักหลง ตำบลน้ำซุ่น ตำบลท่าอิบุญ และตำบลบ้านหวาย)	PNB03
4	อำเภอชนแดน อำเภอวังโป่ง อำเภอหนองไผ่ (เฉพาะเทศบาล ตำบลหนองไผ่ เทศบาลตำบลนาเฉลียง เทศบาลตำบลเฉลียง ทอง ตำบลห้วยโป่ง ตำบลยางงาม ตำบลหนองไผ่ และเทศบาล ตำบลบัววัฒนา)	PNB04
5	อำเภอบึงสามพัน อำเภอหนองไผ่ (เฉพาะเทศบาลตำบลบ่อไทย ตำบลเพชรละคร ตำบลกองมูล ตำบลวังท่าดี ตำบลบ้านโพนหิน ตำบลวังโบสถ์ ตำบลท่าแดง และตำบลท่าดัว) และอำเภอ วิเชียรบุรี (เฉพาะตำบลสามแยก ตำบลชันน้อย ตำบลโคกปรัง ตำบลชัยสมบูรณ และตำบลบึงกระจับ)	PNB05
6	อำเภอศรีเทพ และอำเภอวิเชียรบุรี (เฉพาะเทศบาลตำบลวิเชียร บุรี เทศบาลตำบลพยุเตย ตำบลพยุเตย ตำบลพยุขาม ตำบลท่าโรง	PNB06

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
	ตำบลภูน้ำหยด ตำบลสระประดู่ ตำบลวังใหญ่ ตำบลน้ำร้อน ตำบลยางสาว และตำบลบ่อรัง)	
	11. พิจิตร	
1	อำเภอเมืองพิจิตร (ได้แก่ ตำบลไผ่ขวาง ตำบลท่าฟ่อ ตำบลปาก ทาง ตำบลท่าหลวง ตำบลบ้านบึง ตำบลมะมั่ง ตำบลหัวดง ตำบลป่ามะคาบ ตำบลสายคำโห้ ตำบลดงกลาง ตำบลดงป่าคำ และเทศบาลเมืองพิจิตร) อำเภอวังทรายพูน อำเภอสากเหล็ก และอำเภอทับคล้อ	PCK01
2	อำเภอเมืองพิจิตร (ได้แก่ ตำบลย่านยาว ตำบลคลองคะเชนทร์ ตำบลโรงช้าง และตำบลเมืองเก่า) อำเภอวชิรบำรุง อำเภอสาม ง่าม อำเภอโพธิ์ประทับช้าง และอำเภอตะพานหิน (ได้แก่ ตำบล วังสำโรง ตำบลทับหมัน ตำบลวังหัว ตำบลห้วยเกตุ ตำบลคลอง คูณ และเทศบาลเมืองตะพานหิน)	PCK02
3	อำเภอตะพานหิน (ได้แก่ ตำบลจี่วราย ตำบลหนองพยอม ตำบล คลองคูณ ตำบลไผ่หลวง ตำบลไพรโรงโชน ตำบลดงตะขบ และ ตำบลทุ่งโพธิ์) อำเภอบึงนาราง อำเภอโพทะเล อำเภอบางมูล นาก และอำเภอตงเจริญ	PCK03
	12. พิษณุโลก	
1	อำเภอเมืองพิษณุโลก (เฉพาะเทศบาลนครพิษณุโลก ตำบล อรัญญิก ตำบลวัดจันทร์ ตำบลบ้านคลอง ตำบลพลายชุมพล ตำบลท่าทอง ตำบลบึงพระ ตำบลวังน้ำคู้ และตำบลวัดพริก)	PLK01
2	อำเภอพรหมพิราม และอำเภอเมืองพิษณุโลก (เฉพาะตำบลไผ่ ยอดอน ตำบลจอมทอง ตำบลมะขามสูง ตำบลปากโทก ตำบล บ้านกร่าง ตำบลหัวรอ ตำบลสมอแข ตำบลดอนทอง และตำบล บ้านป่า)	PLK02
3	อำเภอวังทอง และอำเภอเนินมะปราง	PLK03
4	อำเภอบางระกำ อำเภอบางกระทุ่ม และอำเภอเมืองพิษณุโลก (เฉพาะตำบลท่าโพธิ์ และตำบลจี่วงาม)	PLK04

ลำดับเขตเลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
5	อำเภอนครไทย อำเภอวัดโบสถ์ และอำเภอชาติตระการ	PLK05
13. แพร่		
1	อำเภอเมืองแพร่ (ยกเว้นตำบลห้วยม้า, ตำบลแม่หล่าย, ตำบลแม่คำมี, ตำบลแม่ยม, ตำบลวังหงส์, ตำบลท่าข้าม และตำบลวังธง) และอำเภอสูงเม่น (ยกเว้นตำบลบ้านปง และตำบลหัวฝาย)	PRE01
2	อำเภอเมืองแพร่ (เฉพาะตำบลห้วยม้า, ตำบลแม่หล่าย, ตำบลแม่คำมี, ตำบลแม่ยม, ตำบลวังหงส์, ตำบลท่าข้าม และตำบลวังธง)	PRE02
3	อำเภอสอง, อำเภอร้องกวาง และอำเภอหนองม่วงไข่ อำเภอลอง, อำเภอวังชิ้น, อำเภอเด่นชัย และอำเภอสูงเม่น (เฉพาะตำบลบ้านปง และตำบลหัวฝาย)	PRE03
14. สุโขทัย		
1	อำเภอศรีสำโรง อำเภอเมืองสุโขทัย (เฉพาะตำบลยางซ้าย ตำบลวังทองแดง ตำบลบ้านกล้วย ตำบลปากแคว ตำบลเมืองเก่า และเทศบาลเมืองสุโขทัยธานี)	STI01
2	อำเภอกงไกรลาศ อำเภอศรีมาศ อำเภอเมืองสุโขทัย (เฉพาะตำบลตาลเตี้ย ตำบลบ้านสวน ตำบลบ้านหลุม และตำบลปากพระ)	STI02
3	อำเภอทุ่งเสลี่ยม อำเภอบ้านด่านลานหอย อำเภอสวรรคโลก (เฉพาะตำบลปากน้ำ ตำบลย่านยาว ตำบลหนองกลับ ตำบลคลองกระจง ตำบลท่าทอง ตำบลวังไม้ขอน ตำบลเมืองบางขลัง ตำบลเมืองบางยม ตำบลวังพินพาทย์ 4และเทศบาลเมืองสวรรคโลก)	STI03
4	อำเภอศรีสัชนาลัย อำเภอศรีนคร อำเภอสวรรคโลก (เฉพาะตำบลปากมูเกาะ ตำบลโนเมือง ตำบลคลองยาง และตำบลนาทุ่ง)	STI04
15. ตาก		
1	อำเภอเมืองตาก, อำเภอวังเจ้า และอำเภอบ้านตาก (ยกเว้นตำบลเกาะตะเภา และตำบลท้องฟ้า)	TAK01

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
2	อำเภอแม่สอด (ยกเว้นตำบลแม่กาษา), อำเภอพบพระ และ อำเภออุ้มผาง	TAK02
3	อำเภอสามเงา, อำเภอแม่ระมาด, อำเภอท่าสองยาง, อำเภอบ้าน ตาก (เฉพาะตำบลเกาะตะเภา และตำบลท้องฟ้า) และอำเภอแม่ สอด (เฉพาะตำบลแม่กาษา)	TAK03
16. อุทัยธานี		
1	อำเภอเมืองอุทัยธานี อำเภอหนองฉาง (ยกเว้นตำบลเขาบาง แกรก ตำบลทุ่งโพ และตำบลเขาขวางทอง) อำเภอหนองขา หย่าง อำเภอทัพทัน และอำเภอสว่างอารมณ์	UTI01
2	อำเภอบ้านไร่ อำเภอหนองฉาง (เฉพาะตำบลเขาบางแกรก ตำบลทุ่งโพ และตำบลเขาขวางทอง) อำเภอลานสัก และอำเภอ ห้วยคต	UTI02
17. อุตรดิตถ์		
1	อำเภอเมืองอุตรดิตถ์	UTT01
2	อำเภอท่าปลา อำเภอน้ำปาด อำเภอปากท่า อำเภอบ้านโคก และอำเภอทองแสนขัน	UTT02
3	อำเภอลับแล อำเภอดรอน และอำเภอพิชัย	UTT03
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		
ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
1. อำนาจเจริญ		
1	อำเภอเมืองอำนาจเจริญ และอำเภอห้วยตะพาน	ACR01
2	อำเภอปทุมราชวงศา อำเภอเสนางคนิคม อำเภอชานุมาน อำเภอสิรินธร และอำเภอพนา	ACR02
2. บึงกาฬ		

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
1	อำเภอเมืองบึงกาฬ อำเภอโซ่พิสัย อำเภอปากคาด และอำเภอบุ่งคล้า	BKN01
2	อำเภอเซกา อำเภอพรเจริญ อำเภอศรีวิไล และอำเภอ บึงโขงหลง	BKN02
3. บุรีรัมย์		
1	อำเภอเมืองบุรีรัมย์ (ยกเว้นตำบลสวายจิก ตำบลสองห้อง ตำบลเมืองฝาง และตำบลสะแกโพรง)	BRM01
2	อำเภอสตึก อำเภอแคนดง (ยกเว้นตำบลสระบัว) อำเภอบ้านด่าน (ยกเว้นตำบลบ้านด่าน) และอำเภอห้วยราช (เฉพาะตำบลเมืองโพธิ์ ตำบลตาเสา และตำบลโคกเหล็ก)	BRM02
3	อำเภอพุทไธสง อำเภอนาโพธิ์ อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ อำเภอคูเมือง (ยกเว้นตำบลคูเมือง และตำบลพรสำราญ) อำเภอบ้านด่าน (เฉพาะตำบลบ้านด่าน) และอำเภอแคนดง (เฉพาะตำบลสระบัว)	BRM03
4	อำเภอลำปลายมาศ อำเภอคูเมือง (เฉพาะตำบลคูเมือง และตำบลพรสำราญ) อำเภอหนองหงส์ (เฉพาะตำบลไทยสามัคคี และตำบลเมืองฝ้าย) และอำเภอชำนิ (เฉพาะตำบลช่อผกา)	BRM04
5	อำเภอกระสัง อำเภอพลับพลาชัย (ยกเว้นตำบลป่าชัน) อำเภอห้วยราช (ยกเว้นตำบลเมืองโพธิ์ ตำบลตาเสา และตำบลโคกเหล็ก) และอำเภอเมืองบุรีรัมย์ (เฉพาะตำบลสวายจิก)	BRM05
6	อำเภอนางรอง อำเภอชำนิ (ยกเว้นตำบลช่อผกา) อำเภอ เฉลิมพระเกียรติ (เฉพาะตำบลเจริญสุข) และอำเภอเมืองบุรีรัมย์ (เฉพาะตำบลสะแกโพรง ตำบลสองห้อง และตำบลเมืองฝาง)	BRM06
7	อำเภอหนองกี่ อำเภอปะคำ อำเภอโนนสุวรรณ และอำเภอหนองหงส์ (ยกเว้นตำบลไทยสามัคคี และตำบลเมืองฝ้าย)	BRM07
8	อำเภอบ้านกรวด อำเภอโนนดินแดง และอำเภอละหานทราย	BRM08
9	อำเภอประโคนชัย อำเภอพลับพลาชัย (เฉพาะตำบลป่าชัน) และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ (ยกเว้นตำบลเจริญสุข)	BRM09
4. ชัยภูมิ		

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
1	อำเภอเมืองชัยภูมิ (ยกเว้นตำบลนาฝาย ตำบลห้วยต้อนตำบลท่าหินโงม และตำบลซับสีทอง)	CPM01
2	อำเภอหนองบัวแดง อำเภอกำแพงแสน อำเภอเมืองชัยภูมิ (เฉพาะตำบลนาฝาย ตำบลห้วยต้อน และตำบลท่าหินโงม) และอำเภอเกษตรสมบูรณ์ (เฉพาะตำบลหนองข่า)	CPM02
3	อำเภอจัตุรัส อำเภอเนินสง่า อำเภอบ้านเขว้า และอำเภอซับใหญ่ (เฉพาะตำบลท่ากูป และตำบลตะโกทอง)	CPM03
4	อำเภอบำเหน็จณรงค์ อำเภอเทพสถิต อำเภอหนองบัวระเหวและอำเภอซับใหญ่ (เฉพาะตำบลซับใหญ่)	CPM04
5	อำเภอเกษตรสมบูรณ์ (ยกเว้นตำบลหนองข่า) และอำเภอคอนสาร	CPM05
6	อำเภอภูเขียว และอำเภอบ้านแท่น (ยกเว้นตำบลหนองคู)	CPM06
7	อำเภอแก้งคร้อ อำเภอคอนสวรรค์ อำเภอเมืองชัยภูมิ (เฉพาะตำบลซับสีทอง) และอำเภอบ้านแท่น (เฉพาะตำบลหนองคู)	CPM07
5. กาฬสินธุ์		
1	อำเภอเมืองกาฬสินธุ์	KSN01
2	อำเภอยางตลาด และอำเภอฆ้องชัย	KSN02
3	อำเภอหนองกุงศรี อำเภอห้วยเม็ก และอำเภอท่าคันโท	KSN03
4	อำเภอสมเด็จ อำเภอกำแพง อำเภอสหัสขันธ์ และอำเภอสามชัย	KSN04
5	อำเภอกมลาไสย อำเภอนามน อำเภอห้วยผึ้ง อำเภอดอนจาน และอำเภอร่องคำ	KSN05
6	อำเภอกุฉินารายณ์ อำเภอเขาวง และอำเภอนาคู	KSN06
6. ขอนแก่น		
1	อำเภอเมืองขอนแก่น (เฉพาะเทศบาลนครขอนแก่นเทศบาลตำบลเมืองเก่า เทศบาลตำบลบ้านเป็ด และตำบลแดงใหญ่)	KKN01
2	อำเภอเมืองขอนแก่น (เฉพาะเทศบาลตำบลบ้านทุ่ม เทศบาลตำบลพระลับ เทศบาลตำบลหนองตม เทศบาลตำบลท่าพระ	KKN02

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
	ตำบลโคกสี ตำบลบึงเนียม ตำบลบ้านหว้า ตำบลดอนช้าง ตำบล ดอนหัน ตำบลศิลา และตำบลท่าพระ) และอำเภอคำสูง	
3	อำเภอกระนวน และอำเภอน้ำพอง	KKN03
4	อำเภอเมืองขอนแก่น (เฉพาะเทศบาลตำบลบ้านค้อ เทศบาล ตำบลสำราญ เทศบาลตำบลโนนทัน และเทศบาลตำบลสาวะถี)	KKN04
	อำเภอเขาสนกวาง อำเภออุบลรัตน์ และอำเภอบ้านฝาง	
5	อำเภอหนองนาคำ อำเภอภูเวียง อำเภอเวียงเก่า และอำเภอสี ชมพู (ยกเว้นตำบลนาจาน ตำบลซำยาง ตำบลภูห่าน และตำบล หนองแดง)	KKN05
6	อำเภอชุมแพ อำเภอภูผาม่าน และอำเภอสีชมพู (เฉพาะตำบลนา จาน ตำบลซำยาง ตำบลภูห่าน และตำบลหนองแดง)	KKN06
7	อำเภอหนองเรือ และอำเภอภูผาชีรี	KKN07
8	อำเภอพล อำเภอแวงน้อย อำเภอแวงใหญ่ และอำเภอโคกโพธิ์ ไชย	KKN08
9	อำเภอหนองสองห้อง อำเภอโนนศิลา อำเภอชนบท และอำเภอ เปือยน้อย	KKN09
10	อำเภอบ้านไผ่ อำเภอบ้านแฮด และอำเภอพระยืน	KKN10
7. เลย		
1	อำเภอเมืองเลย อำเภอท่าลี่ และอำเภอภูเรือ (เฉพาะตำบลสน ทม และตำบลท่าศาลา)	LEI01
2	อำเภอวังสะพุง (เฉพาะตำบลหนองหญ้าปล้อง ตำบลผาบึงและ ตำบลโคกขมิ้น) อำเภอผาขาว อำเภอภูกระดึง อำเภอภูหลวง และอำเภอหนองหิน	LEI02
3	อำเภอวังสะพุง (ยกเว้นตำบลหนองหญ้าปล้อง ตำบลผาบึง และ ตำบลโคกขมิ้น) อำเภอด่านซ้าย อำเภอนาแห้ว และอำเภอภูเรือ (ยกเว้นตำบลสนทม และตำบลท่าศาลา)	LEI03
4	อำเภอเชียงคาน อำเภอปากชม อำเภอนาด้วง และอำเภอ เอราวัณ	LEI04

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
8. มหาสารคาม		
1	อำเภอเมืองมหาสารคาม (ยกเว้นตำบลลาดพัฒนา และตำบลท่าสองคอน) อำเภอกระปือ (เฉพาะตำบลบ่อใหญ่ ตำบลหนองโก ตำบลหนองม่วง และตำบลยาง) และอำเภอแกดำ	MKM01
2	อำเภอบ้านไผ่ และอำเภอกระปือ (ยกเว้นตำบลบ่อใหญ่ ตำบลหนองโก ตำบลหนองม่วง และตำบลยาง)	MKM02
3	อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย อำเภอยางสีสุราช อำเภอนาดูน และอำเภอนาเชือก (เฉพาะตำบลหนองโพธิ์ ตำบลสันป่าตอง ตำบลหนองกุง ตำบลหนองเม็ก และตำบลนาเชือก)	MKM03
4	อำเภอนาเชือก (ยกเว้นตำบลหนองโพธิ์ ตำบลสันป่าตอง ตำบลหนองกุง ตำบลหนองเม็ก และตำบลนาเชือก) อำเภอกุฉินารายณ์ และอำเภอโกสุมพิสัย	MKM04
5	อำเภอเมืองมหาสารคาม (เฉพาะตำบลลาดพัฒนา และตำบลท่าสองคอน) อำเภอเชียงยืน อำเภอชื่นชม และอำเภอกันทรวิชัย	MKM05
9. มุกดาหาร		
1	อำเภอเมืองมุกดาหาร (ยกเว้นตำบลผึ่งแดด ตำบลดงมอน และตำบลนาโสก) อำเภอดอนตาล และอำเภอหว้านใหญ่	MDH01
2	อำเภอเมืองมุกดาหาร (เฉพาะตำบลผึ่งแดด ตำบลดงมอน และตำบลนาโสก) อำเภอคำชะอี อำเภอนิคมน้ำอูน อำเภอวังสามหมอ และอำเภอหนองสูง	MDH02
10. นครพนม		
1	อำเภอศรีสงคราม อำเภอนาหว้า อำเภอบ้านแพงและอำเภอนาทม	NPM01
2	อำเภอเมืองนครพนม (เฉพาะตำบลอาจสามารถ ตำบลนาราชควาย ตำบลนาทราย ตำบลโพธิ์ตาก ตำบลท่าค้อ และเทศบาลเมืองนครพนม) อำเภอท่าอุเทน และอำเภอโพนสวรรค์	NPM02

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
3	อำเภอธาดูปนัม อำเภอเรณูนคร อำเภอเมืองนครพนม (เฉพาะตำบลขามเฒ่า ตำบลคำเตย ตำบลดงขวาง ตำบลบ้านกลาง และตำบลหนองญาติ)	NPM03
4	อำเภอนาแก อำเภอปลาปาก อำเภอวังยาง อำเภอเมืองนครพนม (เฉพาะตำบลกुरुคุ ตำบลบ้านผึ้ง และตำบลวังตามัว)	NPM04
11. นครราชสีมา		
1	อำเภอเมืองนครราชสีมา (เฉพาะตำบลในเมือง ตำบลหนองไผ่ล้อม และตำบลหนองจะบก)	NMA01
2	อำเภอเมืองนครราชสีมา (เฉพาะตำบลบ้านเกาะ ตำบลโพธิ์กลาง ตำบลหนองบัวศาลา ตำบลหัวทะเล ตำบลจอหอ ตำบลตลาด ตำบลบ้านโพธิ์ ตำบลพะเนา ตำบลมะเร็ง ตำบลหนองระเวียง ตำบลโคกสูง ตำบลหมื่นไวย และตำบลหนองไข่น้ำ)	NMA02
3	อำเภอขามทะเลสอ อำเภอสูงเนิน (ยกเว้นตำบลเสมา ตำบลมะเกลือใหม่ และตำบลมะเกลือเก่า) อำเภอเมืองนครราชสีมา (เฉพาะตำบลปรุใหญ่ ตำบลพลกรัง ตำบลบ้านใหม่ ตำบลพุดซา ตำบลโคกกรวด ตำบลสุรนารี ตำบลหนองกระทุ่ม และตำบลสีมูม)	NMA03
4	อำเภอโนนสูง อำเภอโนนไทย (เฉพาะตำบลโนนไทย ตำบลด่านจาก ตำบลกำปัง ตำบลสายออ ตำบลถนนโพธิ์ และตำบลมะค่า)	NMA04
5	อำเภอแก่งสนามนาง อำเภอบัวใหญ่ อำเภอบัวลาย อำเภอสีดา	NMA05
6	อำเภอดง อำเภอขามสะแกแสง อำเภอพระทองคำ อำเภอบ้านเหลื่อม	NMA06
7	อำเภอประทาย อำเภอลำทะเมนชัย อำเภอเมืองยาง อำเภอโนนแดง	NMA07
8	อำเภอพิมาย อำเภอชุมพวง (เฉพาะตำบลท่าลาด ตำบลประสุข ตำบลชุมพวง ตำบลโนนยอ และตำบลหนองหลัก)	NMA08
9	อำเภอห้วยแถลง อำเภอจักราช อำเภอชุมพวง (เฉพาะตำบลสาหร่าย ตำบลตลาดไทร ตำบลโนนตูม และตำบลโนนรัง)	NMA09

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
10	อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอโชคชัย อำเภอหนองบุญมาก	NMA10
11	อำเภอครบุรี อำเภอเสิงสาง	NMA11
12	อำเภอปักธงชัย อำเภอวังน้ำเขียว อำเภอเมืองนครราชสีมา (เฉพาะตำบลไชยมงคล)	NMA12
13	อำเภอปากช่อง (ยกเว้นตำบลจันทึก)	NMA13
14	อำเภอสีคิ้ว อำเภอสูงเนิน (เฉพาะตำบลเสมา ตำบลมะเกลือใหม่ และตำบลมะเกลือเก่า) อำเภอปากช่อง (เฉพาะตำบลจันทึก)	NMA14
15	อำเภอด่านขุนทด อำเภอเทพารักษ์ อำเภอโนนไทย (เฉพาะ ตำบลลำโรง ตำบลค้ำพล ตำบลบ้านวัง และตำบลปลีกล้วย)	NMA15
12. หนองบัวลำภู		
1	อำเภอเมืองหนองบัวลำภู อำเภอโนนสัง (เฉพาะตำบลกุดตุ้ม ตำบลโนนสัง ตำบลบ้านค้อ ตำบลบ้านถิ่น และตำบลปางกู่)	NBP01
2	อำเภอศรีบุญเรือง อำเภอนาวัง (ยกเว้นตำบลวังปลาป้อม) อำเภอโนนสัง (ยกเว้น ตำบลกุดตุ้ม ตำบลโนนสัง ตำบลบ้านค้อ ตำบลบ้านถิ่น และตำบลปางกู่)	NBP02
3	อำเภอนากลาง อำเภอสุวรรณคูหา อำเภอนาวัง (เฉพาะตำบลวัง ปลาป้อม)	NBP03
13. หนองคาย		
1	อำเภอเมืองหนองคาย (ยกเว้นตำบลพระธาตุบังพวน และตำบล เวียงคุก) อำเภอสระใคร และอำเภอโพนพิสัย (เฉพาะตำบลเหล่า ต่างคำ ตำบลทุ่งหลวง และตำบลสร้างนางขาว)	NKI01
2	อำเภอโพนพิสัย (ยกเว้นตำบลเหล่าต่างคำ ตำบลทุ่งหลวง และ ตำบลสร้างนางขาว) อำเภอรัตนวาปี และอำเภอเฝ้าไร่	NKI02
3	อำเภอเมืองหนองคาย (เฉพาะตำบลพระธาตุบังพวน และตำบล เวียงคุก) อำเภอท่าบ่อ อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอโพธิ์ตาก และ อำเภอสังคม	NKI03
14. ร้อยเอ็ด		

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
1	อำเภอเมืองร้อยเอ็ด และอำเภอจังหาร (เฉพาะตำบลป่าฝาง และตำบลยางใหญ่)	RET01
2	อำเภอโพธิ์ชัย อำเภอธวัชบุรี (เฉพาะตำบลนิเวศน์ ตำบลมะฮี ตำบลอุ่มเม้า ตำบลหนองพอก ตำบลบึงนคร ตำบลธวัชบุรี และตำบลธงธานี) อำเภอจังหาร (เฉพาะ ตำบลม่วงลาด ตำบลผักแว่น ตำบลดงสิงห์ ตำบลจังหาร ตำบลแสนชาติ และตำบลดินดำ) และอำเภอเชียงขวัญ	RET02
3	อำเภอโพนทอง อำเภอหนองพอก (เฉพาะตำบลหนองพอก ตำบลบึงงาม ตำบลภูเขาทอง ตำบลกกโพธิ์ และตำบลรอบเมือง) และอำเภอเมยวดี	RET03
4	อำเภอเสลภูมิ อำเภอหนองพอก (เฉพาะตำบลผาน้ำย้อย ตำบลท่าสีดา ตำบลโคกสว่าง และตำบลหนองขุ่นใหญ่) และอำเภอทุ่งเขาหลวง (เฉพาะตำบลทุ่งเขาหลวง ตำบลบึงงาม และตำบลมะบ้า)	RET04
5	อำเภอพนมไพร อำเภอธวัชบุรี (เฉพาะตำบลเมืองน้อย ตำบลเขวาท่ง ตำบลราชธานี ตำบลหนองไผ่ และตำบลไพศาล) อำเภออาจสามารถ (เฉพาะตำบลหนองม ตำบลบ้านแจ้ง ตำบลหนองหมื่นถ่าน ตำบลโพนเมือง และตำบลอาจสามารถ) อำเภอทุ่งเขาหลวง (เฉพาะตำบลเทอดไทย และตำบลเหล่า) และอำเภอหนองฮี (เฉพาะตำบลหนองฮี และตำบลสาวแห)	RET05
6	อำเภอสุวรรณภูมิ อำเภอโพนทราย อำเภอเมืองสรวง(เฉพาะตำบลหนองหิน) และอำเภอหนองฮี (เฉพาะตำบลเด่นราษฎร์ และตำบลคูอิง)	RET06
7	อำเภอเกษตรวิสัย อำเภอปทุมรัตน์ และอำเภอเมืองสรวง(เฉพาะตำบลกกกุง และตำบลคูเมือง)	RET07
8	อำเภอจตุรพักตรพิมาน อำเภอศรีสมเด็จ อำเภออาจสามารถ (เฉพาะตำบลบ้านดู่ ตำบลโหรา ตำบลหนองขาม ตำบลหนองบัว)	RET08

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
	และตำบลขี้เหล็ก) และอำเภอเมืองสรวง (เฉพาะตำบลเมืองสรวง และตำบลหนองผือ)	
	15. สกลนคร	
1	อำเภอเมืองสกลนคร (ยกเว้นเทศบาลตำบลเหล่าปอแดง ตำบล โคกก่อง ตำบลดงชน ตำบลม่วงลาย และตำบลโนนหอม)	SNK01
2	อำเภอเมืองสกลนคร (เฉพาะเทศบาลตำบลเหล่าปอแดง ตำบล โคกก่อง ตำบลดงชน ตำบลม่วงลาย และตำบลโนนหอม) อำเภอ กุสุมาลย์ อำเภอโพนนาแก้ว อำเภอโคกศรีสุพรรณ และอำเภอ เต่างอย	SNK02
3	อำเภอพรรณานิคม อำเภอภูพาน อำเภอกุตุบาก และอำเภอ อากาศอำนวย (เฉพาะเทศบาลตำบลบะหว้า และตำบลโพนแพง)	SNK03
4	อำเภอพังโคน อำเภวาริชภูมิ อำเภอส่องดาว และอำเภอนิคมน้ำ อูน	SNK04
5	อำเภอสว่างแดนดิน และอำเภอเจริญศิลป์ (เฉพาะตำบลโคก ศิลา)	SNK05
6	อำเภอวานรนิวาส และอำเภอเจริญศิลป์ (ยกเว้นตำบลโคกศิลา)	SNK06
7	อำเภอบ้านม่วง อำเภอคำตากล้า และอำเภออากาศอำนวย (ยกเว้นเทศบาลตำบลบะหว้า และตำบลโพนแพง)	SNK07
	16. ศรีสะเกษ	
1	อำเภอเมืองศรีสะเกษ อำเภอวังหิน	SSK01
2	อำเภอกันทรารมย์ อำเภอโนนคูณ อำเภอน้ำเกลี้ยง	SSK02
3	อำเภอกันทรลักษณ์ (ยกเว้นตำบลภูเงิน)	SSK03
4	อำเภอกันทรลักษณ์ (เฉพาะตำบลภูเงิน) อำเภอเบญจลักษณ์ อำเภอ ศรีรัตนัน อำเภอพยุห์ อำเภอไพรบึง	SSK04
5	อำเภอขุนหาญ อำเภอภูสิงห์ อำเภอซำสูง (เฉพาะตำบลปรีอ ใหญ่ ตำบลนิคมพัฒนา ตำบลศรีตระกูล และตำบลตาอุด)	SSK05

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
6	อำเภอชุมพวง (ยกเว้นตำบลปรีไใหญ่ ตำบลนิคมพัฒนา ตำบลศรี ตระกูล และตำบลตาอุด) อำเภอปรังค์กู (ยกเว้นตำบลสำโรง ปราสาท และตำบลตูม)	SSK06
7	อำเภออุทุมพรพิสัย อำเภอห้วยทับทัน อำเภอปรังค์กู (เฉพาะ ตำบลสำโรงปราสาท และตำบลตูม) อำเภอเมืองจันทร์	SSK07
8	อำเภอราศีไศล อำเภอขามน้อย อำเภอศิลาลาด อำเภอ빙 บุรพ์ อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ	SSK08
17. สุรินทร์		
1	อำเภอเมืองสุรินทร์ (เฉพาะตำบลนอกเมือง ตำบลตระแสง ตำบล สวาย ตำบลนาบัว ตำบลเนินยาง ตำบลเทนมีย์ ตำบลตาอ้อ ตำบลสำโรง ตำบลสลักได ตำบลราม ตำบลบุฤาษี ตำบลเมืองที่ และเทศบาลตำบลเมืองที่) อำเภอปราสาท (เฉพาะตำบล เชื้อเพลิง ตำบลหมอ และตำบลโคกยาง)	SRN01
2	อำเภอเมืองสุรินทร์ (เฉพาะเทศบาลเมืองสุรินทร์ ตำบลคอโค ตำบลท่าสว่าง ตำบลเพี้ยราม ตำบลกาเกาะ ตำบลตั้งใจ ตำบลนา ดี ตำบลแกใหญ่ และตำบลแสงพันธ์) อำเภอเขวาสินรินทร์ อำเภอศีขรภูมิ (เฉพาะตำบลแด และตำบลช้างปี)	SRN02
3	อำเภอชุมพลบุรี อำเภอท่าตูม อำเภอรัตนบุรี (เฉพาะตำบลกุดชา คิม)	SRN03
4	อำเภอรัตนบุรี (ยกเว้นตำบลกุดชาคิม) อำเภอสนม อำเภอโนน นารายณ์ อำเภอสำโรงทาบ (เฉพาะตำบลกระอ้อม)	SRN04
5	อำเภอจอมพระ อำเภอศีขรภูมิ (เฉพาะตำบล หนองบัว ตำบลคา ละแมะ ตำบลเขว้าใหญ่ ตำบลตรึม ตำบลหนองขาว ตำบลนารุ่ง ตำบลยาง และตำบลกุดหวาย) อำเภอสำโรงทาบ (ยกเว้นตำบล กระอ้อม)	SRN05
6	อำเภอศีขรภูมิ (เฉพาะเทศบาลตำบลระแงง เทศบาลตำบล ผักไหม ตำบลระแงง ตำบลจารพัด ตำบลตรมไพร และตำบล	SRN06

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
7	หนองเหล็ก) อำเภอลำตวน อำเภอศรีณรงค์ อำเภอสังขะ (เฉพาะตำบลทับทัน ตำบลขอนแก่น ตำบลพระแก้ว และตำบลตาคง)	SRN07
8	อำเภอบัวเขต อำเภอสังขะ (เฉพาะเทศบาลตำบลสังขะ ตำบลสังขะ ตำบลบ้านซอบ ตำบลดม ตำบลเทพรักษา ตำบลตาตุ่ม ตำบลบ้านจารย์ ตำบลสะกาด และตำบลกระเทียม) อำเภอกาบเชิง (เฉพาะเทศบาลตำบลกาบเชิง ตำบลตะเคียน ตำบลคูตัน และตำบลด่าน) อำเภอปราสาท (เฉพาะเทศบาลตำบลกันทรจักรมว และตำบลบ้านไทร)	SRN08
18. อุบลราชธานี	อำเภอนมดงรัก อำเภอปราสาท (เฉพาะเทศบาลตำบลกัณฑ์แอน เทศบาลตำบลนิคมปราสาท ตำบลกัณฑ์แอน ตำบลปราสาททอง ตำบลไพล ตำบลประตูปุ ตำบลสมุด ตำบลทุ่งมน ตำบลปรี ตำบลตานี ตำบลโชคนาสาม ตำบลโคกสะอาด ตำบลบ้านพลวง ตำบลหนองใหญ่ และตำบลตาเบา) อำเภอกาบเชิง (เฉพาะตำบลแ่งมุด และตำบลโคกตะเคียน)	
1	อำเภอเมืองอุบลราชธานี (เฉพาะเทศบาลนครอุบลราชธานี เทศบาลตำบลปทุม เทศบาลตำบลขามใหญ่ ตำบลไรร้อย ตำบลกุดลาด และตำบลกระโสม)	UBN01
2	อำเภอม่วงสามสิบ, อำเภอดอนมดแดง, อำเภอเหล่าเสือโก้ก อำเภอตาลสุม	UBN02
3	อำเภอเมืองอุบลราชธานี (เฉพาะเทศบาลตำบลอุบล, ตำบลแจระแม, ตำบลปะอาว, ตำบลหนองขอน, ตำบลหนองบ่อ, ตำบลหัวเรือ, ตำบลขี้เหล็ก), อำเภอเขื่องใน	UBN03
4	อำเภวารินชำราบ, อำเภอสำโรง (เฉพาะตำบลโคกก่อง และตำบลสำโรง)	UBN04
5	อำเภอตระการพืชผล, อำเภอกุดข้าวปุ้น	UBN05
6	อำเภอเขมราฐ, อำเภอโพธิ์ไทร, อำเภอนาตาล	UBN06

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
7	อำเภอศรีเมืองใหม่, อำเภอโขงเจียม, อำเภอสิรินธร (ยกเว้น ตำบลโนนก่อ), อำเภอพิบูลมังสาหาร (เฉพาะตำบลระเว และ ตำบลทรายมูล)	UBN07
8	อำเภอพิบูลมังสาหาร (ยกเว้นตำบลระเว และตำบลทรายมูล), อำเภอสว่างวีระวงศ์, อำเภอนาเยีย	UBN08
9	อำเภอบุณฑริก, อำเภอนาจะหลวย, อำเภอสิรินธร (เฉพาะตำบล โนนก่อ)	UBN09
10	อำเภอน้ำยืน, อำเภอทุ่งศรีอุดม, อำเภอน้ำขุ่น, อำเภอสำโรง (ยกเว้นตำบลโคกก่อง และตำบลสำโรง), อำเภอเดชอุดม (เฉพาะ ตำบลทุ่งเท็ง)	UBN10
11	อำเภอเดชอุดม (ยกเว้นตำบลทุ่งเท็ง)	UBN11
19. อุดรธานี		
1	อำเภอเมืองอุดรธานี (เฉพาะในเขตเทศบาลนครอุดรธานี เทศบาลเมืองหนองสำโรง เทศบาลตำบลบ้านจั่น และตำบลบ้าน เลื่อม)	UDN01
2	อำเภอเมืองอุดรธานี (เฉพาะตำบลนิคมสงเคราะห์ ตำบลหนอง บัว ตำบลนาดี ตำบลเชียงพิณ ตำบลโนนสูง ตำบลหมู่น ตำบล เชียงยืน ตำบลหนองนาคำ ตำบลกุดสระ ตำบลสามพร้าว ตำบล บ้านจั่น ตำบลหนองขอนกว้าง ตำบลโคกสะอาด และตำบล หนองไผ่)	UDN02
3	อำเภอเมืองอุดรธานี (เฉพาะตำบลบ้านขาว ตำบลนาแกว้างและ ตำบลนาข่า) อำเภอเพ็ญ และอำเภอสร้างคอม	UDN03
4	อำเภอบ้านดุง อำเภอทุ่งฝน และอำเภอพิบูลย์รักษ์ (ยกเว้นตำบล ดอนกลอย)	UDN04
5	อำเภอกุมภวาปี (เฉพาะตำบลผาสุก ตำบลเชียงแหและตำบล แขแล) อำเภอหนองหาน อำเภอประจักษ์ศิลปาคม และอำเภอ พิบูลย์รักษ์ (เฉพาะตำบลดอนกลอย)	UDN05

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
6	อำเภอวังสามหมอ อำเภอศรีธาตุ อำเภอไชยวานและอำเภอกู่แก้ว	UDN06
7	อำเภอกุมภวาปี (ยกเว้นตำบลผาสุก ตำบลเชียงแห้วและตำบลแซแล) อำเภอโนนสะอาด และอำเภอหนองแสง	UDN07
8	อำเภอเมืองอุดรธานี (เฉพาะตำบลหนองไฮ และตำบลบ้านตาด) อำเภอบ้านผือ (เฉพาะตำบลคำบง ตำบลเชื่อน้ำ และตำบลหนองหัวคู) อำเภอกุดจับ และอำเภอหนองวัวซอ	UDN08
9	อำเภอบ้านผือ (ยกเว้นตำบลคำบง ตำบลเชื่อน้ำ และตำบลหนองหัวคู) อำเภอน้ำโสม อำเภอนาูง	UDN09
20. ยโสธร		
1	อำเภอเมืองยโสธร และอำเภอยางชุมน้อย	YST01
2	อำเภอคำเขื่อนแก้ว อำเภอมหาชนะชัย อำเภอค้อวัง และอำเภอป่าติ้ว	YST02
3	อำเภอเลิงนกทา อำเภอกุดชุม และอำเภอไทยเจริญ	YST03
ภาคใต้		
ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
1. ชุมพร		
1	อำเภอเมืองชุมพร (เฉพาะเทศบาลเมืองชุมพร ตำบลนาทุ่ง ตำบลวังไผ่ ตำบลนาชะอัง ตำบลขุนกระโทก ตำบลตากแดด ตำบลบางหมาก ตำบลทุ่งคา ตำบลวิสัยเหนือ ตำบลท่ายาง ตำบลปากน้ำ และตำบลหาดทรายรี) และอำเภอสวี (เฉพาะตำบลวิสัยใต้ ตำบลครน ตำบลปากแพรง ตำบลทุ่งระยะ ตำบลสวี ตำบลนาโพธิ์ ตำบลท่าหิน ตำบลด่านสวี และตำบลนาสัก)	CPN01

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
2	อำเภอเมืองชุมพร (เฉพาะตำบลวังใหม่ ตำบลบ้านนา ตำบลหาดพันไกร ตำบลบางลึก และตำบลถ้ำสิงห์) อำเภอท่าแซะ และอำเภอปะทิว	CPN02
3	อำเภอสวี (เฉพาะตำบลเขาทะลุ และตำบลเขาค่าย) อำเภอหลังสวน อำเภอละแม อำเภอพะโต๊ะ และอำเภอทุ่งตะโก	CPN03
2. กระบี่		
1	อำเภอเมืองกระบี่ และอำเภอเหนือคลอง	KBI01
2	อำเภออ่าวลึก อำเภอปลายพระยา และอำเภอเขาพนม	KBI02
3	อำเภอคลองท่อม อำเภอลำทับ และอำเภอเกาะลันตา	KBI03
3. นครศรีธรรมราช		
1	อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช (เฉพาะเทศบาลนครนครศรีธรรมราช เทศบาลตำบลปากนคร ตำบลโพธิ์เสด็จ ตำบลนาเคียน ตำบลกำแพงเขา ตำบลนาทราย ตำบลท่าซักและตำบลปากนคร)	NRT01
2	อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช (เฉพาะเทศบาลตำบลบางจาก ตำบลไชยมนตรี ตำบลมะม่วงสองต้น ตำบลท่าเรือ ตำบลบางจาก และตำบลท่าไร่) อำเภอพระพรหม และอำเภอปากพนัง (เฉพาะเทศบาลเมืองปากพนัง ตำบลคลองน้อย ตำบลชะเมา ตำบลเกาะหวด ตำบลคลองกระบือ ตำบลป่าระกำ ตำบลบ้านใหม่ ตำบลหูล่อง ตำบลแหลมตะลุมพุก ตำบลปากพนังฝั่งตะวันตก และตำบลปากพนังฝั่งตะวันออก)	NRT02
3	อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอเชียรใหญ่ อำเภอหัวไทร และอำเภอปากพนัง (ยกเว้นเทศบาลเมืองปากพนัง ตำบลคลองน้อย ตำบลชะเมา ตำบลเกาะหวด ตำบลคลองกระบือ ตำบลป่าระกำ ตำบลบ้านใหม่ ตำบลหูล่อง ตำบลแหลมตะลุมพุก ตำบลปากพนังฝั่งตะวันตก และตำบลปากพนังฝั่งตะวันออก)	NRT03
4	อำเภอชะอวด อำเภujanาภรณ์ และอำเภอร่อนพิบูลย์ (เฉพาะเทศบาลตำบอร่อนพิบูลย์ เทศบาลตำบลเขาชุมทอง ตำบอร่อนพิบูลย์ ตำบลควนพัง และตำบลควนชุม)	NRT04

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
5	อำเภอทุ่งสง และอำเภอนาบอน (เฉพาะเทศบาลตำบลนาบอน ตำบลแก้วแสน และตำบลนาบอน)	NRT05
6	อำเภอบางขัน อำเภอทุ่งใหญ่ อำเภอถ้ำพรรณรา อำเภอฉวาง (เฉพาะ เทศบาลตำบลฉวาง เทศบาลตำบลไม้เรียง ตำบลกะเปียด ตำบลไม้เรียง ตำบลนาเกาะ และตำบลฉวาง) และอำเภอนาบอน (ยกเว้นเทศบาลตำบลนาบอน ตำบลแก้วแสน และตำบลนาบอน)	NRT06
7	อำเภอพิปูน อำเภอช้างกลาง อำเภอลานสกา อำเภอ ร่อนพิบูลย์ (ยกเว้นเทศบาลตำบลร่อนพิบูลย์ เทศบาลตำบลเขาชุมทอง ตำบล ร่อนพิบูลย์ ตำบลควนพัง และตำบลควนชุม) และอำเภอฉวาง (ยกเว้นเทศบาลตำบลฉวาง เทศบาลตำบลไม้เรียง ตำบลกะเปียด ตำบลไม้เรียง ตำบลนาเกาะ และตำบลฉวาง)	NRT07
8	อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช (เฉพาะเทศบาลตำบลท่าแพ ตำบลท่า จี๊ว และตำบลปากพูน) อำเภอท่าศาลา (เฉพาะเทศบาลตำบลท่า ศาลา ตำบลดอนตะโก ตำบลโมคลาน ตำบลโพธิ์ทอง และตำบลท่า ศาลา) อำเภอพรหมคีรี และอำเภอนบพิตำ	NRT08
9	อำเภอขนอม อำเภอสิชล และอำเภอท่าศาลา (ยกเว้นเทศบาลตำบล ท่าศาลา ตำบลดอนตะโก ตำบลโมคลาน ตำบลโพธิ์ทอง และตำบล ท่าศาลา)	NRT09
4. นราธิวาส		
1	อำเภอเมืองนราธิวาส และอำเภอดากใบ	NWT01
2	อำเภอสุไหงโก-ลก อำเภอแว้ง และอำเภอสุไหงปาดี	NWT02
3	อำเภอระแงะ อำเภอจะแนะ อำเภอเจาะไอร้อง และอำเภอสือคีริน	NWT03
4	อำเภอบาเจาะ อำเภอเย็งอ อำเภอเรือเสาะ และอำเภอศรีสาคร	NWT04
5. ปัตตานี		
1	อำเภอเมืองปัตตานี และอำเภอยะหริ่ง (ยกเว้นตำบลหนองแรต ตำบลมะนังยง ตำบลตันหยงดालอ ตำบลจะรัง ตำบลสาบัน ตำบล ตอหลัง ตำบลบาโลย และตำบลตันหยงจิงงา)	PTN01

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
2	อำเภอหนองจิก อำเภอโคกโพธิ์ และอำเภอแม่ลาน	PTN02
3	อำเภอปะนาเระ อำเภอสายบุรี อำเภอไม้แก่น อำเภอกะป้อ และ อำเภอยะหริ่ง (เฉพาะตำบลหนองแรต ตำบลมะนังยง ตำบลตันหยง ดาลอ ตำบลจะรัง ตำบลสาบัน ตำบลตอหลัง ตำบลบาโลย และ ตำบลตันหยงจิงงา)	PTN03
4	อำเภอมายอ อำเภอทุ่งยางแดง และอำเภอยะรัง	PTN04
6. พังงา		
1	จังหวัดพังงา	PNA01
7. พัทลุง		
1	อำเภอเมืองพัทลุง และอำเภอเขาชัยสน	PLG01
2	อำเภอควนขนุน อำเภอป่าพะยอม อำเภอศรีบรรพต และอำเภอศรี นครินทร์	PLG02
3	อำเภอปากพะยูน อำเภอตะโหมด อำเภอบางแก้ว อำเภอป่าบอน และอำเภอกงหรา	PLG03
8. ภูเก็ต		
1	อำเภอเมืองภูเก็ต (ยกเว้นเทศบาลตำบลรัชฎา และตำบลเกาะแก้ว)	PKT01
2	อำเภอกะทู้ อำเภอถลาง และอำเภอเมืองภูเก็ต (เฉพาะเทศบาล ตำบลรัชฎา และตำบลเกาะแก้ว)	PKT02
9. ระนอง		
1	จังหวัดระนอง	RNG01
10. สตูล		
1	อำเภอเมืองสตูล อำเภอควนโดน และอำเภอควนกาหลง(เฉพาะ ตำบลทุ่งนุ้ย)	STN01
2	อำเภอควนกาหลง (ยกเว้นตำบลทุ่งนุ้ย) อำเภอท่าแพ อำเภอละงู อำเภอทุ่งหว้า และอำเภอมะนัง	STN02
11. สงขลา		
1	อำเภอเมืองสงขลา	SKA01

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
2	อำเภอหาดใหญ่ (เฉพาะเทศบาลนครหาดใหญ่ เทศบาลเมืองคลอง แหและตำบลคลองอยู่ตะเกา)	SKA02
3	อำเภอหาดใหญ่ (เฉพาะเทศบาลตำบลคูเต่า ตำบลฉลุง ตำบลทุ่ง ใหญ่ ตำบลท่าข้าม เทศบาลตำบลน้ำน้อย เทศบาลเมืองควนลัง ตำบลทุ่งตำเสา และเทศบาลเมืองคอหงส์) และอำเภอนาหม่อม	SKA03
4	อำเภอรโนด อำเภอกระเสสินธุ์ อำเภอสทิงพระ และอำเภอสิง หนคร (เฉพาะตำบลม่วงงาม ตำบลบางเขียด เทศบาลตำบลชะแล้ ตำบลวัดขนุน และตำบลรำแดง)	SKA04
5	อำเภอสิงหนคร (เฉพาะตำบลปากกรอ ตำบลป่าขาด ตำบลทำนบ ตำบลชิงโค และเทศบาลเมืองสิงหนคร) อำเภอควนเนียง อำเภอบาง กล่ำ และอำเภอรังษีมิ	SKA05
6	อำเภอหาดใหญ่ (เฉพาะตำบลพะตง เทศบาลตำบลพะตง เทศบาล ตำบลบ้านไร่ และเทศบาลเมืองบ้านพรุ) อำเภอคลองหอยโข่ง และ อำเภอสะเดา (ยกเว้นตำบลสำนักเต๊วและเทศบาลตำบลสำนักขาม)	SKA06
7	อำเภอนาหวี อำเภอสะบ้าย้อย และอำเภอสะเดา (เฉพาะตำบล สำนักเต๊ว และเทศบาลตำบลสำนักขาม)	SKA07
8	อำเภอจะนะ อำเภอเทพา	SKA08
12. สุราษฎร์ธานี		
1	อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี	SNI01
2	อำเภอกาญจนดิษฐ์ (ยกเว้นตำบลทุ่งรัง ตำบลช้างซ้าย ตำบลช้างขวา ตำบลปาร์ออน และตำบลคลองสระ) อำเภอดอนสัก อำเภอเกาะสมุย และอำเภอเกาะพะงัน	SNI02
3	อำเภอบ้านนาสาร อำเภอกาญจนดิษฐ์ (เฉพาะตำบลทุ่งรัง ตำบลช้าง ซ้าย ตำบลช้างขวา ตำบลปาร์ออน และตำบลคลองสระ) และอำเภอ เวียงสระ	SNI03
4	อำเภอพุนพิน อำเภอบ้านนาเดิม อำเภอคีรีรัฐนิคม (ยกเว้น ตำบลท่า ขนอน ตำบลน้ำหัก และตำบลบ้านยาง) และอำเภอเคียนซา (ยกเว้น ตำบลบ้านเสด็จ)	SNI04

ลำดับเขต เลือกตั้ง	รายละเอียด	รหัสเขตเลือกตั้ง
5	อำเภอพระแสง อำเภอชัยบุรี อำเภอพนม อำเภอบ้านตาขุน และ อำเภอเคียนซา (เฉพาะตำบลบ้านเสด็จ)	SNIO5
6	อำเภอไชยา อำเภอท่าชนะ อำเภอท่าฉาง อำเภอวิภาวดี และอำเภอ คีรีรัฐนิคม (เฉพาะตำบลท่าขนอน ตำบลน้ำหัก และตำบลบ้านยาง)	SNIO6
13. ตรัง		
1	อำเภอเมืองตรัง	TRG01
2	อำเภอรษฎา อำเภอห้วยยอด และอำเภอวังวิเศษ (ยกเว้นตำบลวัง มะปราง)	TRG02
3	อำเภอนาโยง อำเภอย่านตาขาว (เฉพาะตำบลนาชุมเห็ด ตำบลโพรง จระเข้ ตำบลในควน และตำบลหนองบ่อ) อำเภอหาดสำราญ และ อำเภอปะเหลียน	TRG03
4	อำเภอวังวิเศษ (เฉพาะตำบลวังมะปราง) อำเภอสิเกา อำเภอกันตัง และอำเภอย่านตาขาว (เฉพาะตำบลทุ่งค่าย ตำบลเกาะเปี้ยะ ตำบล ทุ่งกระบือ และตำบลย่านตาขาว)	TRG04
14. ยะลา		
1	อำเภอเมืองยะลา (ยกเว้นตำบลบุตี ตำบลเปาะเล้ง และตำบลบันนัง สาเรง)	YLA01
2	อำเภอเมืองยะลา (เฉพาะตำบลบุตี ตำบลเปาะเล้ง และตำบลบันนัง สาเรง) อำเภอรามัน อำเภอยะหา (ยกเว้น ตำบลปะแต) และอำเภอ กาบัง	YLA02
3	อำเภอยะหา (เฉพาะตำบลปะแต) อำเภอกงปิง อำเภอบันนังสตา อำเภอธารโต และ อำเภอเบตง	YLA03

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล สุทธาสินี ลำภาชี
ประวัติการศึกษา ศศ.บ.(ภูมิศาสตร์)
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 ปีที่สำเร็จการศึกษา พ.ศ.2556
ประสบการณ์การทำงาน มีนาคม 2557-ปัจจุบัน
 ที่ปรึกษา
 บริษัท เดอะแมปเปอร์ จำกัด

